KODEX KANONICKÉHO PRÁVA
- CODEX IURIS CANONICI-
L.P. 1983

Překlad do češtiny. Z latiny přeložil prof. JUDr. ThDr. Miroslav Zedníček. Lektoroval mons. ThDr. Antonín Liška, biskup českobudějovický. Schválení k vydání udělila Česká biskupská konference dne 6.října 1992.

(C) Copyright pro české vydání by Zvon, české katolické nakladatelství, spol. s r. o. Praha, 1993

STRUĆNÝ OBSAH

CIC - Codex iuris canonici
Úvod
Kniha I - Všeobecné normy
Kniha II - Boží lid
Kniha III - Učitelský úřad církve
Kniha IV - Posvěcující služba církve
Kniha V - Majetek církve
Kniha VI - Církevní tresty
Kniha VII - Soudní a mimosoudní řízení

PODROBNÝ OBSAH

Kán.1-Kán.203 . Kniha I Všeobecné normy
Kán.7-Kán.22 . Stať I Zákony církve
Kán.23-Kán.28 . Stať II Právní obyčej
Kán.29-Kán.34 . Stať III Obecně závazná nařízení a instrukce
Kán.35-Kán.93 . Stať IV Individuální správní akty
Kán.35-Kán.47 . Hlava 1 Společné normy
Kán.48-Kán.58 . Hlava 2 Rozhodnutí a příkaz
Kán.59-Kán.75 . Hlava 3 Reskript
Kán.76-Kán.84 . Hlava 4 Privilegium
Kán.85-Kán.93 . Hlava 5 Dispenz
Kán.94-Kán.95 . Stať V Stanovy a jednací řád
Kán.96-Kán.123 . Stať VI Fyzické a právnické osoby
Kán.96-Kán.112 . Hlava 1 Kanonickoprávní postavení fyzických osob Kán.113-Kán.123 . Hlava 2 Právnické osoby
Kán.124-Kán.128 . Stať VII Právní jednání
Kán.129-Kán.144 . Stať VIII Moc řídící
Kán.145-Kán.196 . Stať IX Církevní úřady
Kán.146-Kán.183 . Hlava 1 Obsazování církevních úřadů
Kán.157 . Článek 1 Svobodné udělení
Kán.158-Kán.163 . Článek 2. Závazný návrh (prezentace)
Kán.164-Kán.179 . Článek 3 Volba
Kán.180-Kán.183 . Článek 4 Volební prosba (postulace)
Kán.184-Kán.196 . Hlava 2 Pozbytí církevního úřadu

Kán.187-Kán.189 . Článek 1 Zřeknutí se úřadu
Kán.190-Kán.191 . Článek 2 Přeložení
Kán.192-Kán.195 . Článek 3 Odstranění z úřadu
Kán.196 . Článek 4 Zbavení úřadu
Kán.197-Kán.199 . Stať X Vydržení a promlčení
Kán.200-Kán.203 . Stať XI Počítání času
Kán.204-Kán.746 . Kniha II Boží lid
Kán.204-Kán.329 . Část 1 Křesťané
Kán.208-Kán.223 . Stať I Povinnosti a práva všech křesťanů
Kán.224-Kán.231 . Stať II Povinnosti a práva laiků
Kán.232-Kán.293 . Stať III Posvátní služebníci čili duchovní
Kán.232-Kán.264 . Hlava 1 Vzdělání duchovních
Kán.265-Kán.272 . Hlava 2 Včlenění duchovních čili inkardinace
Kán.273-Kán.289 . Hlava 3 Povinnosti a práva duchovních
Kán.290-Kán.293 . Hlava 3 Pozbytí duchovního stavu
Kán.294-Kán.297 . Stať IV Osobní prelatury
Kán.298-Kán.329 . Stať V Sdružení křesťanů
Kán.298-Kán.311 . Hlava 1 Obecné normy
Kán.312-Kán.320 . Hlava 2 Veřejná sdružení křesťanů
Kán.321-Kán.326 . Hlava 3 Soukromá sdružení křesťanů
Kán.327-Kán.329 . Hlava 4 Zvláštní normy o sdruženích křesťanů laiků Kán.330-Kán.572 . Část 2 Hierarchické zřízení církve
Kán.330-Kán.367 . Oddíl 1 Nejvyšší představený církve
Kán.330-Kán.341 . Hlava 1 Papež a biskupský sbor
Kán.331-Kán.335 . Článek 1 Papež
Kán.336-Kán.341 . Článek 2 Biskupský sbor
Kán.342-Kán.348 . Hlava 2 Biskupský sněm
Kán.349-Kán.359 . Hlava 3 Kardinálové
Kán.360-Kán.361 . Hlava 4 Apoštolský stolec a římská kurie
Kán.362-Kán.367 . Hlava 5 Papežští vyslanci
Kán.368-Kán.572 . Oddíl 2 Místní církve a jejich společenství
Kán.368-Kán.430 . Stať I Místní církve a jejich představení
Kán.368-Kán.374 . Hlava 1 Místní církve
Kán.375-Kán.411 . Hlava 2 Biskupové
Kán.375-Kán.380 . Článek 1 O biskupech obecně
Kán.381-Kán.402 . Článek 2 Diecézní biskupové
Kán.403-Kán.411 . Článek 3 Biskup-nástupce a pomocný biskup
Kán.412-Kán.430 . Hlava 3 Zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa a uvolnění úřadu diecézního biskupa . Článek 1 Zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa
Kán.412-Kán.415 . Článek 1 Zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa Kán.416-Kán.430 . Článek 2 Uvolnění úřadu diecézního biskupa
Kán.431-Kán.459 . Stať II Společenství místních církví
Kán.431-Kán.434 . Hlava 1 Církevní provincie a církevní oblasti
Kán.435-Kán.438 . Hlava 2 Metropolité
Kán.439-Kán.446 . Hlava 3 Sněmy místních církví

Kán.447-Kán.459 . Hlava 4 Biskupské konference
Kán.460-Kán.572 . Stať III Vnitřní uspořádání místních církví
Kán.460-Kán.468 . Hlava 1 Diecézní sněm
Kán.469-Kán.494 . Hlava 2 Diecézní kurie
Kán.475-Kán.481 . Článek 1 Generální vikáři a biskupští vikáři
Kán.482-Kán.491 . Článek 2 Kancléř a ostatní notáři. Archivy
Kán.492-Kán.494 . Článek 3 Ekonomická rada. Ekonom
Kán.495-Kán.502 . Hlava 3 Kněžská rada a sbor poradců
Kán.503-Kán.510 . Hlava 4 Kapituly kanovníků
Kán.511-Kán.514 . Hlava 5 Pastorační rada
Kán.515-Kán.552 . Hlava 6 Farnosti, faráři a farní vikáři
Kán.553-Kán.555 . Hlava 7 Okrskoví vikáři - děkani
Kán.556-Kán.572 . Hlava 8 Rektoři kostelů.Kaplani
Kán.556-Kán.563 . Článek 1 Rektoři kostelů
Kán.564-Kán.572 . Článek 2 Kaplani
Kán.573-Kán.746 . Část 3 Řeholní společnosti, společnosti apoštolského života a další způsoby zasvěceného života Kán.573-Kán.730 . Oddíl 1 Řeholní společnosti a způsoby zasvěceného života Kán.573-Kán.606 . Stať I Obecné normy pro řeholní společnosti a způsoby zasvěceného života Kán.607-Kán.709 . Stať II Řeholní společnosti
Kán.608-Kán.616 . Hlava 1 Řeholní domy, jejich zřízení a zrušení Kán.617-Kán.640 . Hlava 2 Řízení řeholních společností
Kán.617-Kán.630 . Článek 1 Představení a rady
Kán.631-Kán.633 . Článek 2 Kapituly
Kán.634-Kán.640 . Článek 3 Majetek a jeho správa
Kán.641-Kán.661 . Hlava 3 Přijímání uchazečů a vzdělávání členů. Kán.641-Kán.645 . Článek 1 Přijetí do noviciátu
Kán.646-Kán.653 . Článek 2 Noviciát a vzdělávání noviců
Kán.654-Kán.658 . Článek 3 Řeholní sliby
Kán.659-Kán.661 . Článek 4 Vzdělávání řeholníků
Kán.662-Kán.672 . Hlava 4 Povinnosti a práva řeholních společností a jejich členů
Kán.673-Kán.683 . Hlava 5 Apoštolát řeholních společností
Kán.684-Kán.704 . Hlava 6 Změna členství v řeholní společnosti
Kán.684-Kán.685 . Článek 1 Přestoupení do jiné řeholní společnosti Kán.686-Kán.693 . Článek 2 Vystoupení z řeholní společnosti
Kán.694-Kán.704 . Článek 3 Propuštění členů
Kán.705-Kán.707 . Hlava 7 Řeholníci, kteří se stali biskupy
Kán.708-Kán.709 . Hlava 8 Konference vyšších představených
Kán.710-Kán.730 . Stať III Sekulární společnosti
Kán.731-Kán.746 . Oddíl 2 Společnosti apoštolského života
Kán.747-Kán.833 . Kniha III Učitelský úřad církve
Kán.756-Kán.780 . Stať I Služba božímu slovu
Kán.762-Kán.772 . Hlava 1 Hlásání božího slova
Kán.773-Kán.780 . Hlava 2 Katechetická výuka
Kán.781-Kán.792 . Stať II Misijní činnost církve
Kán.793-Kán.821 . Stať III Katolická výchova

Kán.796-Kán.806 . Hlava 1 Školy
Kán.807-Kán.814 . Hlava 2 Katolické univerzity a jiná vysokoškolská zařízení
Kán.815-Kán.821 . Hlava 3 Církevní univerzity a fakulty
Kán.822-Kán.832 . Stať IV Hromadné sdělovací prostředky a zvláště knihy Kán.833 . Stať V Vyznání víry
Kán.834-Kán.1253 . Kniha IV Posvěcující služba církve
Kán.840-Kán.1165 . Část 1 Svátosti
Kán.849-Kán.878 . Stať I Křest
Kán.850-Kán.860 . Hlava 1 Udělování křtu
Kán.861-Kán.863 . Hlava 2 Udělovatel křtu
Kán.864-Kán.871 . Hlava 3 Křtěnci
Kán.872-Kán.874 . Hlava 4 Kmotři
Kán.875-Kán.878 . Hlava 5 Důkaz a záznam uděleného křtu
Kán.879-Kán.896 . Stať II Svátost biřmování
Kán.880-Kán.881 . Hlava 1 Udělování biřmování
Kán.882-Kán.888 . Hlava 2 Udělovatel biřmování
Kán.889-Kán.891 . Hlava 3 Biřmovanci
Kán.892-Kán.893 . Hlava 4 Kmotři
Kán.894-Kán.896 . Hlava 5 Důkaz a záznam udělení biřmování
Kán.897-Kán.958 . Stať III Nejsvětější eucharistie
Kán.899-Kán.933 . Hlava 1 Slavení eucharistie
Kán.900-Kán.911 . Článek 1 Vysluhovatel eucharistie: celebrant a udělovatel svatého přijímání Kán.912-Kán.923 . Článek 2 Přijímání eucharistie
Kán.924-Kán.930 . Článek 3 Obřady slavení eucharistie
Kán.931-Kán.933 . Článek 4 Doba a místo slavení eucharistie
Kán.934-Kán.944 . Hlava 2 Uchovávání a úcta k eucharistii
Kán.945-Kán.958 . Hlava 3 Mešní stipendium
Kán.959-Kán.997 . Stať IV Svátost smíření
Kán.960-Kán.964 . Hlava 1 Udělování svátosti
Kán.965-Kán.986 . Hlava 2 Udělovatel svátosti smíření
Kán.987-Kán.991 . Hlava 3 Kajícník
Kán.992-Kán.997 . Hlava 4 Odpustky
Kán.998-Kán.1007 . Stať V Svátost pomazání nemocných
Kán.999-Kán.1002 . Hlava 1 Udělování svátosti
Kán.1003 . Hlava 2 Udělovatel pomazání nemocných
Kán.1004-Kán.1007 .Hlava 3 Osoby, kterým se uděluje pomazání nemocných
Kán.1008-Kán.1054 . Stať VI Svátost svěcení
Kán.1010-Kán.1023 .Hlava 1 Udělení svátosti svěcení a její udělovatel Kán.1024-Kán.1052 .Hlava 2 Svěcenci
Kán.1026-Kán.1032 Článek 1 Požadavky na svěcence
Kán.1033-Kán.1039 Článek 2 Požadavky před udělením svátosti svěcení Kán.1040-Kán.1049 Článek 3 Iregularity a jiné překážky
Kán.1050-Kán.1052 Článek 4 Požadované doklady a šetření
Kán.1053-Kán.1054 .Hlava 3 Záznam a osvědčení o udělení svátosti svěcení
Kán.1055-Kán.1165 . Stať VII Manželství

Kán.1063-Kán.1072 .Hlava 1 Pastorační péče a příprava na uzavření manželství
Kán.1073-Kán.1082 .Hlava 2 Zneplatňující překážky obecně
Kán.1083-Kán.1094 .Hlava 3 Zneplatňující překážky jednotlivě
Kán.1095-Kán.1107 .Hlava 4 Manželský souhlas
Kán.1108-Kán.1123 .Hlava 5 Forma uzavření manželství
Kán.1124-Kán.1129 .Hlava 6 Smíšená manželství
Kán.1130-Kán.1133 .Hlava 7 Tajné uzavření manželství
Kán.1134-Kán.1140 .Hlava 8 Účinky manželství
Kán.1141-Kán.1155 .Hlava 9 Uvolnění manželského svazku
Kán.1141-Kán.1150 Článek 1 Zrušení manželství
Kán.1151-Kán.1155 Článek 2 Odloučení za trvání manželství
Kán.1156-Kán.1165 .Hlava 10 Zplatnění manželství
Kán.1156-Kán.1160 Článek 1 Prosté zplatnění
Kán.1161-Kán.1165 Článek 2 Zplatnění v základu (sanace)
Kán.1166-Kán.1204 . Část 2 Ostatní úkony bohoslužby
Kán.1166-Kán.1172 . Stať I Svátostiny
Kán.1173-Kán.1175 . Stať II Denní modlitba církve
Kán.1176-Kán.1185 . Stať III Církevní pohřeb
Kán.1177-Kán.1182 .Hlava 1 Konání pohřbu
Kán.1183-Kán.1185 .Hlava 2 Dovolení nebo odepření církevního pohřbu Kán.1186-Kán.1190 . Stať IV Úctívání svatých, posvátných obrazů a ostatků Kán.1191-Kán.1204 . Stať V Slib a přísaha
Kán.1191-Kán.1198 .Hlava 1 Slib
Kán.1199-Kán.1204 .Hlava 2 Přísaha
Kán.1205-Kán.1253 . Část 3 Posvátná místa a doby
Kán.1205-Kán.1243 . Stať I Posvátná místa
Kán.1214-Kán.1222 .Hlava 1 Kostel
Kán.1223-Kán.1229 .Hlava 2 Kaple
Kán.1230-Kán.1234 .Hlava 3 Poutní svatyně
Kán.1235-Kán.1239 .Hlava 4 Oltáře
Kán.1240-Kán.1243 .Hlava 5 Hřbitov
Kán.1244-Kán.1253 . Stať II Posvátné doby
Kán.1246-Kán.1248 .Hlava 1 Svátky
Kán.1249-Kán.1253 .Hlava 2 Dny pokání
Kán.1254-Kán.1310 . Kniha V Majetek církve
Kán.1259-Kán.1272 . Stať I Nabývání majetku
Kán.1273-Kán.1289 . Stať II Správa majetku.
Kán.1290-Kán.1298 . Stať III Smlouvy a převody
Kán.1299-Kán.1310 . Stať IV Zbožné odkazy a nadace
Kán.1311-Kán.1399 . Kniha VI Církevní tresty
Kán.1311-Kán.1363 . Část 1 Zločiny a tresty - obecné normy
Kán.1311-Kán.1312 . Stať I Trestní postih zločinů - obecné normy Kán.1313-Kán.1320 . Stať II Trestní zákon a trestní příkaz
Kán.1321-Kán.1330 . Stať III Osoby podléhající trestům
Kán.1331-Kán.1340 . Stať IV Tresty a trestání

Kán.1331-Kán.1335 .Hlava 1 Nápravné tresty
Kán.1336-Kán.1338 .Hlava 2 Tresty pořádkové
Kán.1339-Kán.1340 .Hlava 3 Trestní opatření a trestní pokání
Kán.1341-Kán.1353 . Stať V Ukládání trestů
Kán.1354-Kán.1363 . Stať VI Zánik trestů
Kán.1364-Kán.1399 . Část 2 Tresty za jednotlivé zločiny
Kán.1364-Kán.1369 . Stať I Zločiny proti náboženství a jednotě církve Kán.1370-Kán.1377 . Stať II Zločiny proti církevním představeným a svobodě církve Kán.1378-Kán.1389 . Stať III Uchvácení církevních úřadů a zločiny spojené s jejich výkonem
Kán.1390-Kán.1391 . Stať IV Nepravdivé udání a padělání listin
Kán.1392-Kán.1396 . Stať V Zločiny proti zvláštním povinnostem
Kán.1397-Kán.1398 . Stať VI Zločiny proti lidskému životu a svobodě Kán.1399 . Stať VII Obecná norma
Kán.1400-Kán.1752 . Kniha VII Soudní a mimosoudní řízení
Kán.1400-Kán.1500 . Část 1 Obecné normy o soudech
Kán.1404-Kán.1416 . Stať I Příslušnost soudu
Kán.1417-Kán.1445 . Stať II Stupně a druhy soudů
Kán.1419-Kán.1437 .Hlava 1 Soud prvního stupně
Kán.1419-Kán.1427 Článek 1 Soudce
Kán.1428-Kán.1429 Článek 2 Vyšetřující a zpravodajové
Kán.1430-Kán.1437 Článek 3 Ochránce spravedlnosti, obhájce svazku a notář
Kán.1438-Kán.1441 .Hlava 2 Soud druhého stupně
Kán.1442-Kán.1445 .Hlava 3 Soudy Apoštolského stolce
Kán.1446-Kán.1475 . Stať III Kázeň u soudů
Kán.1446-Kán.1457 .Hlava 1 Povinnosti soudců a soudních úředníků Kán.1458-Kán.1464 .Hlava 2 Pořadí projednání záležitostí
Kán.1465-Kán.1467 .Hlava 3 Termíny a lhůty
Kán.1468-Kán.1469 .Hlava 4 Místo soudu
Kán.1470-Kán.1475 .Hlava 5 Přístup osob k soudnímu jednání a způsob vyhotovení a uchování akt Kán.1476-Kán.1490 . Stať IV Procesní strany
Kán.1476-Kán.1480 .Hlava 1 Žalobce a žalovaný
Kán.1481-Kán.1490 .Hlava 2 Právní zástupci a advokáti
Kán.1491-Kán.1500 . Stať V Žaloby a námitky
Kán.1491-Kán.1494 .Hlava 1 Žaloby a námitky obecně
Kán.1496-Kán.1500 .Hlava 2 Zvláštní normy o žalobách a námitkách Kán.1501-Kán.1670 . Část II Soudní řízení sporné
Kán.1501-Kán.1655 . Oddíl 1 Řádné sporné řízení
Kán.1501-Kán.1512 . Stať I Zahájení řízení
Kán.1501-Kán.1506 .Hlava 1 Žaloba k zahájení řízení
Kán.1507-Kán.1512 .Hlava 2 Soudní předvolání a sdělení obsahu soudního spisu
Kán.1513-Kán.1516 . Stať II Zjištění předmětu sporu
Kán.1517-Kán.1525 . Stať III Stav sporu
Kán.1526-Kán.1586 . Stať IV Důkazy
Kán.1530-Kán.1538 .Hlava 1 Výslech stran
Kán.1539-Kán.1546 .Hlava 2 Listinný důkaz
Kán.1540-Kán.1543 Článek 1 Povaha a věrohodnost listin

Kán.1544-Kán.1546 Článek 2 Předložení listin
Kán.1547-Kán.1573 .Hlava 3 Svědkové a svědectví
Kán.1549-Kán.1550 Článek 1 Náležitosti svědků
Kán.1551-Kán.1557 Článek 2 Připuštění a odmítnutí svědků
Kán.1558-Kán.1571 Článek 3 Výslech svědků
Kán.1572-Kán.1573 Článek 4 Průkaznost svědectví
Kán.1574-Kán.1581 .Hlava 4 Znalci
Kán.1582-Kán.1583 .Hlava 5 Soudní ohledání
Kán.1584-Kán.1586 .Hlava 6 Právní domněnky
Kán.1587-Kán.1597 . Stať V Nahodilé záležitosti
Kán.1592-Kán.1595 .Hlava 1 Nedostavení se stran
Kán.1596-Kán.1597 .Hlava 2 Vstup třetí osoby do řízení
Kán.1598-Kán.1606 . Stať VI Zveřejnění obsahu soudního spisu, uzavření záležitosti a porada o záležitosti Kán.1607-Kán.1618 . Stať VII Soudní rozhodnutí
Kán.1619-Kán.1640 . Stať VIII Opravné prostředky
Kán.1619-Kán.1627 .Hlava 1 Stížnost na neplatnost rozsudku
Kán.1628-Kán.1640 .Hlava 2 Odvolání
Kán.1641-Kán.1647 . Stať IX Právní moc rozhodnutí a návrat do právně původního stavu Kán.1641-Kán.1644 .Hlava 1 Právní moc rozhodnutí
Kán.1645-Kán.1647 .Hlava 2 Návrat do právně původního stavu
Kán.1649 . Stať X Soudní výlohy a bezplatná právní pomoc
Kán.1650-Kán.1655 . Stať XI Výkon rozsudku
Kán.1656-Kán.1670 . Oddíl 2 Sporné řízení ústní
Kán.1671-Kán.1716 . Část 3 Některá zvláštní řízení
Kán.1671-Kán.1707 . Stať I Řízení ve věcech manželských
Kán.1671-Kán.1691 .Hlava 1 Řízení ve věci prohlášení neplatnosti manželství Kán.1671-Kán.1673 Článek 1 Příslušnost soudu
Kán.1674-Kán.1665 Článek 2 Právo napadnout manželství
Kán.1676-Kán.1677 Článek 3 Povinnosti soudců
Kán.1678-Kán.1680 Článek 4 Důkazy
Kán.1681-Kán.1685 Článek 5 Rozsudek a odvolání
Kán.1686-Kán.1687 Článek 6 Listinné řízení
Kán.1689-Kán.1691 Článek 7 Obecné normy
Kán.1692-Kán.1696 .Hlava 2 Záležitosti odloučení za trvání manželství Kán.1697-Kán.1706 .Hlava 3 Řízení o dispenz od platného a nedokonaného manželství Kán.1707 . Hlava 4 Řízení o prohlášení manžela za mrtvého
Kán.1708-Kán.1712 . Stať II Záležitosti o prohlášení neplatnosti svátosti svěcení Kán.1713-Kán.1716 . Stať III Předcházení soudním sporům
Kán.1717-Kán.1731 . Část 4 Trestní řízení
Kán.1717-Kán.1719 .Hlava 1 Přípravné řízení
Kán.1720-Kán.1728 .Hlava 2 Průběh trestního řízení
Kán.1729-Kán.1731 .Hlava 3 Žaloba o náhradu škody
Kán.1732-Kán.1752 . Část 5 Řízení o správním odvolání.Zbavení farářů úřadu a jejich přeložení Kán.1732-Kán.1739 . Oddíl 1 Odvolání proti správnímu rozhodnutí
Kán.1740-Kán.1752 . Oddíl 2 Zbavení farářů úřadu a jejich přeložení Kán.1740-Kán.1747 .Hlava 1 Řízení o zbavení farářů úřadu

Kán.1748-Kán.1752 .Hlava 2 Řízení k přeložení faráře
KODEX KANONICKÉHO PRÁVA

- CODEX IURIS CANONICI
Jan Pavel
biskup
sloužící božím služebníkům
k trvalé památce
váženým bratřím
kardinálům, arcibiskupům, biskupům,
kněžím, jáhnům
a ostatnímu božímu lidu

Postupem času obvykle opravuje a obnovuje katolická církev zákony církevní kázně, aby, při stálém zachovávání věrnosti vůči božskému Zakladateli, vhodně odpovídaly poslání spásy, které jí bylo svěřeno. Veden stejným záměrem naplňuji očekávání celého katolického světa a dnes, 25. ledna l983, zveřejňuji a vyhlašuji revidovaný kodex kanonického práva. Když toto činím, vzpomínám na stejný den roku 1959, kdy můj slavný předchůdce Jan XXIII. poprvé oznámil své rozhodnutí opravit platný kodex kanonického práva, který byl vyhlášen o letnicích roku 1917. Toto rozhodnutí reformovat kodex učinil onen papež téhož dne, kdy sdělil svůj úmysl konat synodu římské diecéze a svolat všeobecný sněm. Záměr svolat onu synodu se jen málo týkal opravy kodexu, avšak záměr svolat sněm má pro naši věc velmi velký význam a je s ní úzce spojen. Na otázku, proč Jan XXIII. pociťoval nutnost opravit platný kodex, může nám dát odpověď týž kodex vyhlášený 1917. Je však ještě jiná odpověď, a to rozhodující: Samotnému sněmu, který svou pozornost zaměřil ponejvíce na církev, se oprava kodexu kanonického práva jevila jako nutný požadavek. Jak je známo, byl sněm po prvním oznámení opravy kodexu teprve věcí budoucí. Nadto sněmovní dokumenty z oblasti učitelské služby církve a hlavně jeho nauka o církvi byly vypracovány teprve v letech 1962 - 1965. Každý přece uzná, že Jan XXIII. velmi správně poznal situaci a právem a po zásluze lze říci, že na dlouhou dobu přispěl k prospěchu církve. Proto nový kodex, který se dnes zveřejňuje, nutně vyžadoval předchozí práci sněmu. Ačkoliv byl oznámen zároveň s oním ekumenickým shromážděním, přes to je pozdější, protože práce na vyhotovení tohoto kodexu mohly začít teprve po skončení sněmu, poněvadž se musely na něm zakládat. Když se dnes ve vzpomínkách vracím k začátku této cesty, to jest k 25. lednu 1959 a k samému Janu XXIII., který dal podnět k revizi kodexu, tu musím doznat, že tento vyplynul z jediného záměru - obnovy křesťanského života. Tímto záměrem byly vedeny všechny práce koncilu. Když nyní zaměřím svou pozornost na charakter prací, které předcházely vyhlášení kodexu a na způsob, jakým byly prováděny, hlavně za pontifikátu Pavla VI. a Jana Pavla I. a posléze až k dnešnímu dni, musím zcela otevřeně zdůraznit jejich s b o r o v é realizování a ukončení, což se týká nejen vnějšího uspořádání díla, ale i samé povahy stanovených zákonů. Tento znak sborovosti, jímž se vznik tohoto kodexu obzvláště vyznačuje, je zcela ve shodě s učením a povahou 2. vatikánského sněmu. Proto je tento kodex nejen svým obsahem, ale i svým původem nesen duchem tohoto sněmu, v jehož dokumentech je církev presentována jako obecné tajemství spásy (srv. konst. Lumen gentium, č. 9, 48), jako boží lid a její hierarchické založení spočívá na sboru biskupů spolu s papežem jako hlavou. Z toho důvodu byli biskupové jednotlivě i celý sbor pozváni ke společné práci na přípravě nového kodexu, aby v tak dlouhém úsilí, pokud možno společném, mohly postupně dozrávat právní formulace, které by měly sloužit potřebě

celé církve. Po celou dobu tohoto úsilí se těchto prací účastnili také znalci, lidé význační zvláštními znalostmi v teologii, dějinách a především v kanonickém právu, povolaní z celého světa. Každému z nich chci dnes projevit svou hlubokou vděčnost.

Především mám na mysli zemřelé kardinály, kteří byli v čele přípravné komise: kardinála Petra Ciriaciho, který dílo začal a kardinála Pericla Feliciho, který po mnoho let práce řídil až do konce. Dále myslím na sekretáře této komise: R. D. Jakuba Violarda, pozdějšího kardinála, a P. Rajmunda Bigadora z Tovaryšstva Ježíšova, kteří oba velkou měrou přispěli tomuto dílu svou učeností a moudrostí. Zároveň s nimi připomínám kardinály, arcibiskupy a biskupy - členy této komise, dále poradce jednotlivých studijních skupin, pozvané k této namáhavé práci, které mezitím povolal Bůh k věčné odměně. Za ně všechny vysílám k Bohu modlitbu přímluvy. Je však na místě zmínit se i o živých, především o současném zástupci předsedy, váženém bratru Rosaliu Castillu Larovi, který po velmi dlouhou dobu v tak důležité funkci vykonal vynikající práci, dále po něm zmiňuji milovaného kněze Viléma Onclina, který velmi přispěl svou vytrvalou pečlivostí k zdárnému dokončení díla, a také ostatní z komise, jako kardinály její členy, dále úředníky, poradce, spolupracovníky ve studijních skupinách nebo v jiných úřadech, kteří všichni velmi hodnotně přispěli k vypracování a dokončení tohoto tak naléhavého a obsažného díla. Když dnes vyhlašuji tento kodex, jsem si plně vědom, že tento akt se zakládá na mé papežské autoritě, a proto má primátový charakter. Přes to jsem si zároveň vědom, že pokud jde o látku tohoto kodexu, tato v sobě zahrnuje sborovou péči všech mých bratří biskupů o církev. Na základě jakési podobnosti se sněmem samotným má být tento kodex považován jakoby za ovoce sborové spolupráce odborníků a institucí celé církve. Nabízí se další otázka, totiž co je kodex kanonického práva. Abychom na ni řádně odpověděli, musíme připomenout ono dlouhodobé právní dědictví obsažené v knihách Starého a Nového zákona, z něhož pochází jako z prvotního zdroje veškerá právní a zákonodárná tradice církve. Neboť Ježíš Kristus vůbec nezrušil, ale naplnil bohaté dědictví Zákona a Proroků, které se postupně rozvinulo z dějin a zkušeností božího lidu ve Starém zákoně (srv. Mt 5,17), takže toto novým a hlubším způsobem patří k novozákonnímu dědictví. Ačkoliv když sv. Pavel vykládá velikonoční tajemství, učí, že ospravedlnění nedosahujeme skutky Zákona, ale vírou (srv. Řím 3,28; Gal 2,16), přece nevylučuje závaznost Desatera (srv. Řím 13,8-10; Gal 5,13-25; 6,2), ani nepopírá důležitost kázně v boží církvi (srv. 1 Kor, kap. 5 a 6). Tak nám Nový zákon umožňuje mnohem lépe pochopit důležitost kázně, abychom lépe porozuměli vazbám, které ji těsně spojují se spásonosnou povahou evangelia. Když je tomu tak, je dostatečně zřejmé, že není cílem kodexu, aby v životě církve nebo věřících nahradil víru, milost, charizmata nebo především lásku. Naopak kodex má v záměru navodit takový pořádek v životě společenství církve, který dá přednost lásce, milosti a charismatům a současně usnadní jejich růst jak v životě společenství církve tak jednotlivců, kteří k němu patří. Kodex, jako prvotní zákonodárný dokument církve, spočívající na právním a zákonodárném odkazu zjevení a tradice, je nutno považovat za nutný nástroj pro zachování náležitého pořádku jak v životě jednotlivců i společenství, tak v činnosti církve. Proto kromě základních prvků hierarchické a organické struktury církve, stanovené jejím božským Zakladatelem nebo založené na apoštolské nebo jiné velmi staré tradici, a kromě hlavních norem týkajících se uskutečňování jí svěřené trojí služby musí stanovit i některá pravidla a normy jednání. Nástroj, kterým je kodex, se zcela shoduje s povahou církve, jak ji obecně podává učitelská služba 2. vatikánského sněmu zvláště - 3 - v pojednání o církvi. Dokonce jistým způsobem lze považovat nový kodex za velikou snahu přeložit onu koncilovou nauku o církvi do kanonického vyjádření. I když není možné dokonale kanonicky vyjádřit koncilovou naukou podaný obraz církve, je přece nutné, aby se

kodex k tomuto obrazu vždy obracel jako k prvotnímu vzoru, jehož rysy musí svou povahou pokud možno vyjadřovat. Z toho vyvěrají základní normy, jimiž se nový kodex řídí, v mezích jemu vlastní látky a jeho jazyka, který souvisí s touto látkou. Tím spíše je možno tvrdit, že tu vzniká onen znak, pro nějž je kodex považován za doplnění učení 2. vatikánského sněmu, a to zvláště dvou konstitucí - dogmatické a pastorální. Z toho vyplývá, že ona základní novost, která, aniž by vybočila ze zákonodárné tradice církve, se nalézá ve 2. vatikánském sněmu, hlavně v jeho nauce o církvi, je současně novostí nového kodexu. Z prvků, které vyjadřují pravý a vlastní obraz církve, je nutno zmínit následující: nauku o církvi jako božím lidu (srv. konst. Lumen gentium, 2) a o hierarchii jako službě (tamt., 3), mimoto nauku o církvi jako společenství a z toho vznikajících vzájemných vztazích mezi celou církví a místními církvemi, mezi sborovostí a primátem, dále nauku o božím lidu, z něhož každý způsobem sobě vlastním se účastní trojí služby Kristovy - kněžské, prorocké a královské. S touto naukou jsou spojena práva a povinnosti věřících a zejména laiků. K tomu se připojuje úsilí církve o ekumenismus. Jestliže tedy 2. vatikánský sněm vynesl z pokladu tradice věci nové i staré, a to nové je obsaženo i ve zmíněných nových prvcích, je zřejmé, že kodex do sebe pojal znak věrnosti v novosti a novosti ve věrnosti a tomuto znaku se přizpůsobuje svou vlastní látkou a zvláštním způsobem vyjadřování. Nový kodex vychází v době, kdy biskupové celé církve jeho vyhlášení nejen požadují, ale naléhavě se ho dožadují. Opravdu je kodex kanonického práva pro církev zcela nutný. Protože církev má svým založením společenský a viditelný charakter, potřebuje normy, aby se stala viditelnou její hierarchická a organická struktura, aby výkon služeb svěřených jí Bohem, hlavně duchovní moci a udělování svátostí, bylo řádně uspořádáno, aby vzájemné vztahy mezi věřícími podle spravedlnosti spočívaly na lásce při stanovení a zabezpečení práv jednotlivců, aby konečně společné úsilí o dokonalejší křesťanský život bylo podchyceno, posilováno a podporováno kanonickými normami. Konečně kanonické normy vyžadují svou povahou, aby byly zachovávány. Z toho důvodu byl kodex po dlouhou dobu připravován s co největší pečlivostí. Dbalo se na přesné vyjadřování na právnickém, kanonickém i teologickém základě. S přihlédnutím k tomu všemu je nutno si přát, aby se nové kanonické zákonodárství stalo účinným nástrojem, jímž církev bude moci přetvářet sama sebe v duchu 2. vatikánského sněmu a stále více a více se bude ukazovat jako vhodná pro uskutečňování své služby spásy v tomto světě. Tyto úvahy bych chtěl s důvěrou svěřit všem, když vyhlašuji hlavní zákoník pro církev latinského obřadu. Kéž dá Bůh, aby tento kodex doporučovala radost a pokoj se spravedlností a poslušností, aby to, co hlava přikazuje, bylo tělem dodržováno. Proto v důvěře v pomoc boží milosti, podpořen autoritou svatých apoštolů Petra a Pavla, na základě jisté znalosti a vyhovuje přáním biskupů z celého světa, kteří se mnou sborově spolupracovali, tedy na základě nejvyšší autority, kterou mám, vyhlašuji touto konstitucí do budoucna účinnou tento kodex, tak jak je uspořádán a přehlédnut, a nařizuji, že má do budoucna právní sílu zákona pro celou církev latinského obřadu, a svěřuji ho k zachovávání všem, jichž se týká. Aby se všichni mohli řádně seznámit s jeho ustanoveními ještě před tím, než nabude účinnosti, nařizuji, že jeho závaznost nastává prvním dnem adventu roku 1983. Jeho závaznost není narušena žádným nařízením, ustanovením, privilegiem, ať zvláštním nebo zvláštní výhrady zasluhujícím, ani obyčejem, který je v rozporu s tímto kodexem. Vybízím všechny milované bratry a sestry, aby s upřímným srdcem a dobrou vůlí plnili uvedené normy v naději, že posílí úsilí o kázeň v církvi a podpoří tím ještě více spásu duší za pomoci Panny Marie, Matky církve.

V Římě-Vatikáně dne 25. ledna 1983, v pátém roce mého pontifikátu.

papež Jan Pavel II.

. Kniha I

Všeobecné normy

Kán.1

Kánony tohoto kodexu zavazují pouze členy církve latinského obřadu.

Kán.2

Kodex zpravidla neupravuje obřady při liturgických úkonech: proto dosavadní liturgické zákony zůstávají nadále v účinnosti, pokud některý z nich není v rozporu s kánony tohoto kodexu.

Kán.3

Kánony kodexu neruší ani nemění dohody mezi Apoštolským stolcem a státy nebo jinými politickými společnostmi: tyto dohody proto zůstávají nadále v účinnosti, i když jsou v rozporu s ustanoveními tohoto kodexu.

Kán.4

Nedotčena zůstávají již získaná práva a privilegia udělená a neodvolaná Apoštolským stolcem ve prospěch fyzických nebo právnických osob, jestliže jsou využívána a tento kodex je výslovně nezrušuje.

Kán.5

§ 1. Zcela se zrušují a nesmějí být v budoucnu obnoveny dosud platné obyčeje, ať všeobecné nebo místní, které jsou v rozporu s ustanoveními tohoto kodexu a které kánony tohoto kodexu nepřipouštějí. Zrušují se i ostatní obyčeje, pokud kodex nestanoví výslovně jinak, anebo pokud se jedná o obyčej stoletý nebo nepamětný, který podle rozhodnutí ordináře s přihlédnutím k místním nebo osobním okolnostem není vhodné zrušit.

§ 2. Dosud účinné mimoprávní obyčeje, ať všeobecné nebo místní, zůstávají beze změny.

Kán.6

§ 1. Účinností tohoto kodexu se zrušují:

1. Kodex kanonického práva, vyhlášený v roce 1917;

2. ostatní všeobecné nebo místní zákony, které jsou v rozporu s ustanoveními tohoto kodexu, pokud o místních zákonech není výslovně stanoveno jinak;

3. všechny trestní zákony, ať všeobecné nebo místní, stanovené Apoštolským stolcem, pokud nejsou pojaty do tohoto kodexu;

4. ostatní všeobecné kázeňské zákony, jejichž látku zcela upravuje tento kodex.

§ 2. Pokud kánony tohoto kodexu obsahují dřívější právo, vykládají se s ohledem na kanonickou tradici.

. Stať I

Zákony církve

Kán.7

Zákon se stává právní normou vyhlášením.

Kán.8

§ 1. Obecné zákony církve se vyhlašují zveřejněním v úředním věstníku Acta Apostolicae Sedis, pokud ve zvláštním případě nebyl stanoven jiný způsob vyhlášení. Právní účinnosti nabývají až po uplynutí tří měsíců ode dne, kterým je datována částka Akt, jestliže svou povahou nenabývají právní účinnosti ihned nebo jestliže sám zákon zvláště a výslovně nestanovil kratší nebo delší dobu neúčinnosti.

§ 2. Místní zákony se vyhlašují způsobem, který určil zákonodárce a nabývají účinnosti po uplynutí jednoho měsíce ode dne vyhlášení, pokud sám zákon nestanoví jiný den.

Kán.9

Zákony jsou účinné do budoucnosti, nikoli do minulosti, kromě případu, kdy výslovně upravují věci minulé.

Kán.10

Za zneplatňující nebo nezpůsobilost stanovující se považují pouze ty zákony, v nichž je výslovně řečeno, že jednání je neplatné nebo, že osoba je nezpůsobilá.

Kán.11

Zákony ryze církevní zavazují osoby pokřtěné v katolické církvi nebo do ní přijaté, které mají dostatečné užívání rozumu a které - pokud právo výslovně nestanoví jinak - dovršily sedmý rok svého věku.

Kán.12

§ 1. Obecné zákony zavazují všude všechny, pro něž jsou stanoveny.

§ 2. Avšak obecnými zákony, které na určitém území nejsou účinné, nejsou vázáni ti, kteří se na tom území právě zdržují.

§ 3. Zákony stanovenými pro určité území jsou vázáni ti, pro něž byly určeny a kteří tam mají trvalé nebo přechodné bydliště a zároveň se tam právě zdržují, při dodržení ustanovení kán. 13.

Kán.13

§ 1. O místních zákonech platí právní domněnka, že jsou územní a ne osobní, není-li zřejmý opak.

§ 2. Osoby, které se právě zdržují mimo své trvalé nebo přechodné bydliště, nejsou vázány:

1. Místními zákony účinnými na jejich území v době, kdy se na něm nezdržují, jestliže jejich nedodržení nepůsobí škodu na jejich vlastním území, anebo jestliže se nejedná o osobní zákony;

2. místními zákony území, na němž se zdržují, s výjimkou zákonů k zajištění veřejného pořádku, dále zákonů, které stanovují zvláštní náležitosti právních úkonů nebo se týkají nemovitostí, které jsou na tom území.

3. Osoby, které nemají ani trvalé ani přechodné bydliště, jsou vázány jak obecnými tak místními zákony účinnými na místě, kde se právě zdržují.

Kán.14

Zákony - včetně zneplatňujících nebo stanovujících nezpůsobilost - nezavazují při právní pochybnosti. V případě skutkové pochybnosti může od nich dispenzovat ordinář, pokud - jedná-li se o vyhrazenou dispens - představený, jemuž je dispens vyhrazena, ji obvykle uděluje.

Kán.15

§ 1. Neznalost nebo omyl, týkající se zákonů zneplatňujících nebo stanovujících nezpůsobilost, nemá žádné právní účinky, pokud není výslovně stanoveno jinak.

§ 2. Právně se nepředpokládá neznalost nebo omyl, týkající se zákona nebo trestu nebo skutečností týkajících se vlastní osoby nebo notorické skutečnosti týkající se jiné osoby; předpokládá se však, jde-li o jiné než notorické skutečnosti týkající se jiné osoby, dokud se neprokáže opak.

Kán.16

§ 1. Autenticky vykládá zákony zákonodárce nebo osoba, kterou autentickým výkladem pověřil.

§ 2. Autentický výklad podaný formou zákona má stejnou právní sílu jako zákon sám, a musí být vyhlášen; jestliže pouze deklaruje slova zákona, nevzbuzující pochybnost, má výklad zpětné účinky; jestliže se podává rozšiřující nebo zužující výklad nebo se vykládá zákon vzbuzující pochybnost, nemá zpětné účinky.

§ 3. Výklad soudním rozhodnutím nebo správním aktem v jednotlivé věci není zákonem a zavazuje pouze ty osoby a týká se pouze těch věcí, pro něž byl vydán.

Kán.17

Zákonům církve je nutno rozumět podle vlastního významu slov, sledovaného v textu a kontextu; jestliže význam zůstal pochybný a nejasný, je nutno použít paralelních textů, pokud jsou, a přihlédnout k účelu zákona, k jeho okolnostem a k úmyslu zákonodárce.

Kán.18

U zákonů stanovujících trest nebo omezujících svobodný výkon práv nebo obsahujících výjimku ze zákona je nutno použít zužujícího výkladu.

Kán.19

Jestliže některá právní věc - s výjimkou trestní - není výslovně upravena obecným nebo partikulárním zákonem nebo právním obyčejem, je nutno ji rozhodnout pomocí zákonů upravujících obdobné záležitosti, dále použitím obecných právních zásad při uplatnění kanonické umírněnosti, dále pomocí právního pojetí a praxe římské kurie a společného a ustáleného názoru odborníků.

Kán.20

Pozdější zákon ruší buď zcela, nebo částečně zákon dřívější, jestliže o zrušení obsahuje výslovné ustanovení anebo jestliže je s dřívějším zákonem v přímém rozporu nebo jestliže zcela upravuje veškerou látku dřívějšího zákona; avšak obecným zákonem se vůbec neruší právo partikulární nebo zvláštní, není-li v právu výslovně stanoveno jinak.

Kán.21

V pochybnosti se nepředpokládá zrušení dřívějšího zákona, nýbrž je nutno porovnat pozdější a dřívější zákony a dle možnosti je uvést v soulad.

Kán.22

Světské zákony, na něž odkazuje právo církve, mají v kanonickém právu tytéž účinky, pokud nejsou v rozporu s božským právem a pokud kanonické právo nestanoví jinak.

. Stať II

Právní obyčej

Kán.23

Právní sílu zákona má pouze obyčej navozený společenstvím věřících, který schválil zákonodárce a který odpovídá ustanovením následujících kánonů.

Kán.24

§ 1. Právní účinnosti zákona nemůže nabýt obyčej, který je v rozporu s božským právem.

§ 2. Právní účinnosti zákona může nabýt obyčej, který je vůči kanonickému právu protiprávní nebo mimoprávní, pouze tehdy, jestliže je rozumný; avšak obyčej, který právo výslovně nepřipouští, není rozumný.

Kán.25

Právní síly zákona nabývá pouze obyčej, který s úmyslem stanovit právo byl navozen společenstvím způsobilým alespoň k tomu, aby byl pro ně vydán zákon.

Kán.26

Obyčej mimoprávní nebo protiprávní, pokud nebyl zákonodárcem schválen mimořádným způsobem, nabývá právní účinnosti zákona pouze tehdy, jestliže byl zákonně zachováván po nepřerušenou dobu plných za sebou jdoucích třiceti let; avšak proti kanonickému zákonu, obsahujícímu ustanovení zapovídající budoucí obyčeje, může být navozen pouze obyčej stoletý nebo nepamětný.

Kán.27

Právní obyčej podává nejlepší výklad zákona.

Kán.28

Při dodržení ustanovení kán. 5 se protiprávní nebo mimoprávní obyčej ruší protichůdným obyčejem nebo zákonem; avšak neobsahuje-li zákon výslovnou zmínku o právních obyčejích, neruší obyčeje stoleté nebo nepamětné, ani obecný zákon neruší obyčeje místní.

. Stať III

Obecně závazná nařízení a instrukce

Kán.29

Obecně závazná nařízení, jimiž příslušný zákonodárce stanovuje obecné předpisy pro společenství způsobilé obdržet zákon, jsou vlastně zákony a řídí se ustanoveními kánonů o zákonech.

Kán.30

Kdo má pouze výkonnou moc, není oprávněn vydat obecně závazné nařízení podle kán. 29, s výjimkou zvláštních případů, kdy byl podle ustanovení práva výslovně zmocněn příslušným zákonodárcem, při čemž je povinen zachovat podmínky dané v právním aktu zmocnění.

Kán.31

§ 1. Obecné prováděcí předpisy, jimiž se podrobněji stanovuje aplikace zákona nebo jimiž se naléhá na dodržení zákonů, mohou v mezích své působnosti vydat osoby, které mají výkonnou moc.

§ 2. Vyhlášení a doba počáteční neúčinnosti předpisů podle § 1 se řídí ustanovením kán. 8.

Kán.32

Obecné prováděcí předpisy zavazují osoby, které jsou vázány zákonem, k jehož aplikaci nebo vynucení dodržení jsou stanoveny.

Kán.33

§ 1. Obecné prováděcí předpisy, i když jsou vydány formou závazných směrnic nebo jiných aktů, nezrušují zákon a jejich ustanovení, která jsou v rozporu se zákonem, jsou právně neúčinná.

§ 2. Obecné prováděcí předpisy ztrácejí právní účinnost výslovným nebo nepřímým zrušením příslušným představeným a také zánikem zákona, k jehož provedení byly vydány; zůstávají však v účinnosti, jestliže osoba, která je vydala, pozbyla svou pravomoc, pokud není výslovně stanoveno jinak.

Kán.34

§ 1. Instrukce, které vykládají ustanovení zákona a dávají pokyny pro jeho provádění, se vydávají pro potřebu těch, kterým je svěřeno provádění zákona, a je také zavazují při jeho provádění; v mezích své pravomoci je vydávají osoby mající výkonnou moc.

§ 2. Ustanoveními instrukcí se neruší zákon, a jestliže je některé z nich v rozporu se zákonem, nemá toto ustanovení žádnou právní účinnost.

§ 3. Instrukce ztrácejí právní účinnost jednak výslovným nebo nepřímým zrušením od příslušného představeného, který je vydal, nebo od jeho nadřízeného, jednak také zánikem zákona, k jehož výkladu nebo provedení byly vydány.

. Stať IV

Individuální správní akty

. Hlava 1

Společné normy

Kán.35

Individuální správní akt, ať ve formě rozhodnutí nebo příkazu nebo reskriptu, může vydat v mezích své působnosti osoba, která má výkonnou pravomoc; tím se však neruší ustanovení kán. 76, § 1.

Kán.36

§ 1. Individuálnímu správnímu aktu je nutno rozumět podle vlastního významu slov a běžného způsobu vyjadřování; v pochybnosti podléhá zužujícímu výkladu správní akt, který se týká sporných věcí nebo který obsahuje pohrůžku trestem nebo uložení trestu nebo jímž se omezují práva nebo porušují získaná práva třetích osob nebo který je v rozporu se zákonem daným ve prospěch soukromých osob; všechny ostatní podléhají rozšiřujícímu výkladu.

§ 2. Správního aktu se smí použít pouze pro případy, které jsou v něm výslovně uvedeny.

Kán.37

Správní akt, který se týká vnějšího oboru, musí být vyhotoven písemně; rovněž písemně musí být vyhotovena listina o jeho provedení vykonavatelem.

Kán.38

Správní akt, i když se jedná o reskript "z vlastního podnětu", nemá žádné právní účinky, jestliže porušuje právo získané třetí osobou nebo je v rozporu se zákonem nebo právním obyčejem, pokud jej příslušný představený nevybavil zrušovací doložkou.

Kán.39

Podmínky ve správním aktu jsou platné jen tehdy, jsou-li vyjádřeny slovy "jestliže", "jestliže ne", "pokud".

Kán.40

Vykonavatel správního aktu jedná neplatně, dokud neobdrží listinu a nepřezkoumá její pravost a neporušenost; toto neplatí v případě, kdy mu původce aktu předem oznámil obsah listiny.

Kán.41

Vykonavatel správního aktu, který je pověřen pouze jeho provedením, nesmí odepřít jeho provedení, kromě případu, kdy je zřejmé, že akt je neplatný nebo že z jiného závažného důvodu nemůže být proveden nebo že nebyly splněny v něm stanovené podmínky; jestliže vykonavatel má za to, že provedení správního aktu je vzhledem k osobním nebo místním okolnostem nevhodné, pozastaví jeho výkon; v tom případě ihned vyrozumí představeného, který akt vydal.

Kán.42

Vykonavatel správního aktu je povinen postupovat podle zmocnění; jestliže však nesplnil v listině stanovené podstatné podmínky a nedodržel podstatnou formu postupu, je provedení aktu neplatné.

Kán.43

Vykonavatel správního aktu může podle svého rozumného uvážení ustanovit místo sebe zástupce, jestliže toto zastoupení nebylo zapovězeno nebo nebylo-li provedení svěřeno vykonavateli vzhledem k jeho osobním přednostem nebo nebyl-li zástupce předem určen; v těchto případech smí vykonavatel svěřit jiné osobě přípravná jednání.

Kán.44

Správní akt může provést i vykonavatelův nástupce v úřadu; nesmí však, jestliže vykonavatel byl určen z důvodu svých osobních předností.

Kán.45

Vykonavateli je dovoleno znovu provést tentýž správní akt, jestliže se zmýlil při jeho provedení.

Kán.46

Správní akt nezaniká ztrátou pravomoci osoby, která jej vydala, pokud právo výslovně nestanoví jinak.

Kán.47

Zrušení správního aktu jiným správním aktem příslušného představeného nabývá účinků až od okamžiku, kdy jeho zrušení bylo zákonně sděleno osobě, které byl určen.

. Hlava 2

Rozhodnutí a příkaz

Kán.48

Rozhodnutím se rozumí správní akt vydaný příslušným představeným se správní pravomocí, kterým se podle práva rozhoduje nebo činí opatření, jež svou povahou nepředpokládají žádost podanou jinou osobou.

Kán.49

Příkaz je rozhodnutí, kterým se přímo a zákonně ukládá osobě nebo určitým osobám něco učinit nebo opomenout, především k vynucení dodržení zákona.

Kán.50

Před vydáním rozhodnutí si představený získá nezbytné poznatky a důkazy a - pokud je to možné - vyslechne ty, jejichž práva mohou být porušena.

Kán.51

Rozhodnutí se vydá písemně, s alespoň souhrnným uvedením důvodů, je-li rozhodováno ve věci.

Kán.52

Rozhodnutí má právní účinky pouze ve věci, která je jeho předmětem, a pro osoby, pro něž je vydáno; tyto osoby však zavazuje všude, pokud není zřejmý opak.

Kán.53

Jestliže si rozhodnutí navzájem odporují, má zvláštní rozhodnutí vyšší právní sílu než rozhodnutí obecné, a to v části obsahující zvláštní ustanovení; jsou-li stejně zvláštní nebo stejně obecná, ruší se rozhodnutí dřívější rozhodnutím pozdějším co do těch částí, v nichž si odporují.

Kán.54

§ 1. Rozhodnutí, jehož provedení je svěřeno vykonavateli, má právní účinky od okamžiku provedení; v ostatních případech od okamžiku, kdy bylo adresátovi sděleno jménem původce rozhodnutí.

§ 2. Aby se mohlo vynutit splnění rozhodnutí, je nutno je oznámit zákonnou listinou podle norem práva.

Kán.55

Při dodržení kán. 37 a kán. 51, jestliže velmi vážný důvod brání tomu, aby rozhodnutí bylo v písemné formě doručeno, považuje se rozhodnutí za sdělené, když bylo adresátovi přečteno před notářem nebo dvěma svědky, o čemž se vyhotoví listina, kterou podepíší všichni přítomní.

Kán.56

Rozhodnutí se považuje za sdělené, jestliže adresát byl řádně předvolán k převzetí nebo vyslechnutí rozhodnutí a nedostavil se bez spravedlivého důvodu nebo odmítl podepsat.

Kán.57

§ 1. Jestliže zákon nařizuje vydat rozhodnutí nebo jestliže ten, kdo má zájem, zákonně podal žádost nebo správní odvolání za účelem vydání rozhodnutí, rozhodne příslušný představený do tří měsíců od přijetí žádosti nebo správního odvolání, pokud zákon nestanoví jinou lhůtu.

§ 2. Uplynutím této lhůty, během níž nebylo rozhodnutí vydáno, se právně předpokládá záporné vyřízení rozhodnutí pro účely podání dalšího správního odvolání.

§ 3. Předpoklad záporného vyřízení rozhodnutí nezbavuje zákonného představeného povinnosti vydat rozhodnutí ani náhrady způsobené škody podle kán. 128.

Kán.58

§ 1. Rozhodnutí ztrácí svou účinnost zákonným zrušením se strany příslušného představeného a také zánikem zákona, k jehož provedení bylo vydáno.

§ 2. Příkaz, který nebyl uložen zákonnou listinou, zaniká ztrátou pravomoci toho, kdo jej vydal.

. Hlava 3

Reskript

Kán.59

§ 1. Reskriptem se rozumí správní akt vydaný písemně příslušným představeným se správní pravomocí, kterým se podle jeho podstaty uděluje na základě žádosti privilegium nebo dispens nebo jiná výhoda.

§ 2. Předpisy o reskriptech platí také o udělení dovolení a o ústním udělení výhod, pokud není zřejmý opak.

Kán.60

Reskript může obdržet každý, komu to není výslovně zakázáno.

Kán.61

Není-li zřejmý opak, lze získat reskript pro jinou osobu, a to i bez jejího souhlasu, a platí před tím, než jej přijala, pokud doložky nestanoví jinak.

Kán.62

Reskript, pro který není stanoven vykonavatel, nabývá účinků od okamžiku vydání listiny; ostatní od okamžiku provedení.

Kán.63

§ 1. Neplatnost reskriptu je způsobena zamlčením pravdivé skutečnosti (subrepcí), jestliže v žádosti nebyly uvedeny náležitosti, které podle zákona, způsobu vyřizování a kanonické praxe je k platnosti nutno uvést, pokud se nejedná o reskript poskytující výhodu, vydaný "z vlastního podnětu".

§ 2. Rovněž je neplatnost reskriptu způsobena uvedením nepravdivé skutečnosti (obrepcí), jestliže ani jeden uvedený hlavní důvod není pravdivý.

§ 3. Hlavní důvod uvedený v reskriptu, kterému nebyl stanoven vykonavatel, musí být pravdivý v době, kdy byl reskript vydán; u ostatních v době provedení.

Kán.64

Výhoda, kterou odmítla udělit kterákoliv složka Římské kurie, nemůže být bez souhlasu složky, která ji začala projednávat, platně udělena jinou složkou téže kurie ani jiným příslušným představeným kromě papeže. Tímto ustanovením se neruší práva Penitenciárie pro vnitřní obor svědomí.

Kán.65

§ 1. Při zachování ustanovení § 2 a § 3, smí někdo od jiného ordináře žádat výhodu, kterou mu neudělil jeho vlastní ordinář, jen tehdy, jestliže uvede, že mu nebyla udělena; ordinář neudělí výhodu dříve, než zjistí proč je předchozí ordinář neudělil.

§ 2. Výhodu, kterou neudělil generální vikář nebo biskupský vikář, nemůže platně udělit jiný vikář téhož biskupa, a to ani při uvedení důvodů, proč ji udělit odmítli.

§ 3. Výhodu, kterou neudělil generální vikář nebo biskupský vikář, udělí diecézní biskup neplatně, jestliže se nezmíní o tom, že ji neudělili; výhodu, kterou neudělil diecézní biskup, udělí neplatně generální vikář nebo biskupský vikář, jestliže k tomu neměl souhlas biskupa.

Kán.66

Reskript se nestává neplatným z důvodu omylu co do jména osoby, jíž se uděluje, nebo osoby, která jej uděluje nebo místa, kde bydlí, nebo věci, o niž se jedná, pokud podle uvážení ordináře není o oné osobě nebo věci pochybnost.

Kán.67

§ 1. Jestliže o téže věci jsou vydány dva reskripty, které si vzájemně odporují, má zvláštní reskript vyšší právní sílu než obecný ve věcech, které jsou zvláštním způsobem vyjádřeny.

§ 2. Jestliže jsou stejně zvláštní nebo stejně obecné, má vyšší právní sílu dřívější před pozdějším, pokud ve druhém není výslovná zmínka o prvním, nebo jestliže adresát prvního tohoto reskriptu nepoužil z důvodu podvodu nebo značné nedbalosti.

§ 3. V pochybnosti, zda je nebo není reskript neplatný, je nutno se obrátit na toho, kdo reskript vydal.

Kán.68

Reskript Apoštolského stolce, v němž není stanoven vykonavatel, musí být předložen ordináři jen tehdy, jestliže je to v téže listině přikázáno nebo se jedná o veřejné záležitosti anebo je třeba přezkoumat podmínky.

Kán.69

Reskript, pro jehož předložení není stanovena lhůta, může být vydán vykonavateli kdykoliv, pokud se tak stane beze lsti a podvodu.

Kán.70

Jestliže je v reskriptu svěřeno vykonavateli samo udělení výhody, je na jeho rozumném uvážení a svědomí výhodu poskytnout nebo odepřít.

Kán.71

Nikdo není povinen užít reskriptu uděleného pouze v jeho prospěch, není-li k tomu zavázán z jiného důvodu kanonickou povinností.

Kán.72

Reskripty Apoštolského stolce, jejichž účinnost skončila, může ze spravedlivého důvodu jedenkrát prodloužit diecézní biskup nejvýše o tři měsíce.

Kán.73

Zákonem se neruší reskript, který je s ním v rozporu, jestliže zákon nestanoví jinak.

Kán.74

Ústně udělenou výhodu může osoba použít na vnitřním oboru, je však povinna ji prokázat pro vnější obor, kdykoliv se to od ní zákonně požaduje.

Kán.75

Jestliže reskript obsahuje privilegium nebo dispens, zachovají se nad to ustanovení následujících kánonů.

. Hlava 4

Privilegium

Kán.76

§ 1. Privilegium neboli výhodu ve prospěch určitých fyzických nebo právnických osob, poskytnutou zvláštním právním aktem, může udělit zákonodárce i představený s výkonnou pravomocí, kterého k tomu zákonodárce zmocnil.

§ 2. Stoleté nebo nepamětné držení zakládá právní domněnku udělení privilegia.

Kán.77

Privilegium je nutno vykládat podle kán. 36, § 1; musí se však použít takového výkladu, aby osoby mající privilegium dosáhly nějaké výhody.

Kán.78

§ 1. O privilegiu se předpokládá, že je trvalé, pokud se neprokáže opak.

§ 2. Osobní privilegium, které je totiž vázáno na osobu, zaniká spolu s ní.

§ 3. Věcné privilegium zaniká následkem úplného zániku věci nebo místa; zaniklé místní privilegium oživuje, jestliže místo bylo během padesáti let obnoveno.

Kán.79

Privilegium zaniká zrušením příslušným představeným podle kán. 47, čímž se nemění ustanovení kán. 81.

Kán.80

§ 1. Zřeknutím se zaniká privilegium pouze tehdy, jestliže zřeknutí se bylo přijato příslušným představeným.

§ 2. Kterákoliv fyzická osoba se může zříci privilegia uděleného pouze v její prospěch.

§ 3. Jednotlivé osoby se nemohou zříci privilegia uděleného právnické osobě z důvodu zvláštní hodnoty místa nebo věci; právnická osoba se může zříci sobě uděleného privilegia jen tehdy, jestliže zřeknutím se nevznikne škoda církvi nebo jiným osobám.

Kán.81

Privilegium nezaniká zánikem práva na straně osoby, která je udělila, kromě případu, kdy bylo uděleno s doložkou "ze zvláštní přízně" nebo jinou rovnomocnou.

Kán.82

Privilegium, které není na obtíž jiným, nezaniká jeho neužíváním ani zneužíváním; působí-li však obtíže jiným, zaniká následkem zákonného promlčení.

Kán.83

§ 1. Privilegium zaniká uplynutím doby, na niž bylo uděleno, nebo vyčerpáním počtu případů, pro něž bylo dáno, čímž se nemění kán. 142, § 2.

§ 2. Zaniká i tehdy, kdy se podle uvážení příslušného představeného postupem času natolik změnily okolnosti, že se stalo škodlivým nebo jeho užívání nedovoleným.

Kán.84

Kdo zneužívá moci, kterou obdržel na základě privilegia, zasluhuje, aby ho byl zbaven; po marném napomenutí proto zbaví ordinář, který udělil privilegium, osobu mající privilegium, privilegia, kterého zneužívá; jestliže privilegium udělil Apoštolský stolec, je mu to ordinář povinen sdělit.

. Hlava 5

Dispenz

Kán.85

Dispenz neboli zbavení vázanosti zákonem ryze církevním ve zvláštním případě může udělit v mezích své působnosti osoba vybavená výkonnou pravomocí, ale i osoba, které moc dispenzovat uděluje výslovně nebo nepřímo samo právo nebo zákonné zmocnění.

Kán.86

Nesmí se udělit dispenz od zákona, který určuje podstatné prvky právních institutů a právních jednání.

Kán.87

§ 1. Diecézní biskup může dispenzovat věřící, kdykoliv to uzná za vhodné pro jejich duchovní prospěch, a to od kázeňských zákonů, jak obecných, tak partikulárních, stanovených papežem pro jeho území nebo pro jeho podřízené, nesmí však dispenzovat od zákonů procesních nebo trestních, ani v případech, v nichž dispenz je zvláště vyhrazena Apoštolskému stolci nebo jinému představenému.

§ 2. Jestliže je nesnadné obrátit se na Apoštolský stolec a zároveň z prodlení hrozí nebezpečí velké škody, je kterýkoliv ordinář oprávněn dispenzovat od týchž zákonů, a to i když je dispenz vyhrazena Apoštolskému stolci, pokud Apoštolský stolec za stejných okolností obvykle dispenzuje, čímž se nemění ustanovení kán. 291.

Kán.88

Místní ordinář je oprávněn dispenzovat od diecézních zákonů, když uzná, že to bude ve prospěch věřících, dále od zákonů stanovených plenárním nebo provinčním sněmem nebo biskupskou konferencí.

Kán.89

Farář a ostatní kněží nebo jáhni jsou oprávněni dispenzovat od obecného nebo místního zákona jen tehdy, když k tomu byli výslovně zmocněni.

Kán.90

§ 1. Od církevního zákona smí být udělena dispenz jen ze spravedlivého a rozumného důvodu, se zřetelem na okolnosti případu a závažnost zákona, od něhož se dispenzuje; jinak je dispenz nedovolená, a jestliže ji neudělil sám zákonodárce nebo jeho nadřízený, je mimoto ještě neplatná.

§ 2. V pochybnosti o dostatečnosti důvodu je dispenz udělena platně a dovoleně.

Kán.91

Osoba, která má moc dispenzovat, může jí použít, i když je mimo své území, ve prospěch sobě podřízených, i když nejsou přítomni na jejím území, a také, pokud není výslovně stanoveno jinak, ve prospěch těch, kteří na jejím území nemají trvalé ani přechodné bydliště, ale na jejím území se zdržují, a také může dispenzovat sama sebe.

Kán.92

Dispenz podle kán. 36, § 1 i sama dispenzní moc udělená pro určitý případ podléhá zužujícímu výkladu.

Kán.93

Dispenz, která má trvalý nebo opětovný účinek, zaniká stejným způsobem jako privilegium, a také následkem jistého a úplného zániku hlavního důvodu.

. Stať V

Stanovy a jednací řád

Kán.94

§ 1. Stanovy ve vlastním slova smyslu jsou normy dané podle ustanovení práva právnickým osobám sborovým i nesborovým, kterými se jim určuje jejich účel, ústava, řízení a způsob jednání.

§ 2. Stanovy sborové právnické osoby zavazují pouze osoby, které jsou zákonně členy té právnické osoby; stanovy nesborové právnické osoby zavazují ty, kteří tuto osobu řídí.

§ 3. Normy stanov dané a vyhlášené ze zákonodárné moci podléhají ustanovením kánonů o zákonech.

Kán.95

§ 1. Jednací řády jsou pravidla čili normy, které je nutno dodržovat při shromážděních osob, ať nařízených církevním představeným nebo svobodně svolaných věřícími, anebo při jiných akcích, a jimiž se určují náležitosti týkající se ústavy, řízení a způsobů jednání.

§ 2. Při shromážděních a akcích jsou normami jednacího řádu vázáni ti, kdo se jich účastní.

. Stať VI

Fyzické a právnické osoby

. Hlava 1

Kanonickoprávní postavení fyzických osob

Kán.96

Křtem se člověk stává členem Kristovy církve a stává se v ní osobou s povinnostmi a právy, která přísluší křesťanům podle jejich postavení, pokud jsou v církevním společenství a pokud tomu nebrání zákonný trest.

Kán.97

§ 1. Osoba, která dovršila osmnáctý rok věku, je zletilá; mladší je nezletilá.

§ 2. Nezletilá osoba, která nedovršila sedm roků věku, se nazývá dítě a není svéprávná, avšak dovršením sedmého roku věku se právně předpokládá, že dosáhla užívání rozumu.

Kán.98

§ 1. Zletilá osoba je plně způsobilá k právnímu jednání.

§ 2. Nezletilá osoba je co do právního jednání podřízena moci rodičů nebo opatrovníků, kromě případů, kdy božské právo nebo kanonické právo vyjímá nezletilé z jejich moci; pro ustanovení opatrovníků a jejich moc platí normy světského práva, pokud kanonické právo nestanoví jinak nebo pokud diecézní biskup v jednotlivých případech ze spravedlivého důvodu nepovažuje za vhodné jmenovat jiného opatrovníka.

Kán.99

Osoba, která trvale nemá užívání rozumu, se považuje za nezpůsobilou k právnímu jednání a je právně postavena na roveň dítěti.

Kán.100

Osoba se nazývá: "obyvatel" v místě, kde je její trvalé bydliště; "příchozí" v místě, kde má přechodné bydliště; "osoba mimo své bydliště", jestliže se právě nezdržuje

ve svém trvalém nebo přechodném bydlišti, které však má; "osoba bez bydliště", jestliže nemá ani trvalé, ani přechodné bydliště.

Kán.101

§ 1. "Místo původu" dítěte i nově pokřtěného je místo, kde v době, když se narodilo, měli trvalé bydliště nebo, jestliže je vůbec neměli, tedy přechodné bydliště rodiče dítěte nebo, jestliže rodiče neměli společné trvalé nebo přechodné bydliště, kde měla bydliště matka.

§ 2. Děti "osob bez bydliště" mají "místo původu" v místě, kde se narodily; nalezenci v místě, kde byli nalezeni.

Kán.102

§ 1. Trvalé bydliště získávají osoby takovým pobýváním na území některé farnosti nebo alespoň diecéze, které je spojeno s úmyslem tam trvale zůstat, pokud tomu nic nezabrání, anebo tím, že tam dovrší pět let pobytu.

§ 2. Přechodné bydliště získávají osoby pobytem na území některé farnosti nebo alespoň diecéze, které je spojeno s úmyslem tam zůstat alespoň po tři měsíce, pokud tomu nic nezabrání, anebo skutečným pobytem na tom místě po dobu alespoň tří měsíců.

§ 3. Trvalé nebo přechodné bydliště na území farnosti se nazývá farní; na území diecéze, i když ne ve farnosti, diecézní.

Kán.103

Členové řeholních společností a společností apoštolského života získávají trvalé bydliště v místě, kde je dům, k němuž přísluší; přechodné bydliště v domě, kde pobývají podle ustanovení kán. 102, § 2.

Kán.104

Manželé mají společné trvalé nebo přechodné bydliště; z důvodu zákonného rozvodu nebo z jiného spravedlivého důvodu může mít každý z nich vlastní trvalé nebo přechodné bydliště.

Kán.105

§ 1. Nezletilá osoba má povinně trvalé nebo přechodné bydliště shodné s bydlištěm osoby, jejíž moci podléhá. Po dovršení sedmého roku věku může nezletilý získat i vlastní přechodné bydliště; nezletilá osoba, zákonně podle světského práva vymaněná z moci osob, jimž podléhá, může získat i vlastní trvalé bydliště.

§ 2. Osoba, která byla z jiného důvodu než nezletilosti zákonně svěřena jiné osobě do opatrovnictví nebo péče, získává trvalé nebo přechodné bydliště svého opatrovníka nebo pečovatele.

Kán.106

Trvalé i přechodné bydliště se pozbývá opuštěním místa s úmyslem se tam nevrátit, čímž se nemění ustanovení kán. 105.

Kán.107

§ 1. Jak trvalým, tak přechodným bydlištěm získává osoba svého faráře i ordináře.

§ 2. Vlastním farářem i ordinářem osoby, které nemá ani trvalé ani přechodné bydliště, je farář a ordinář místa, kde právě pobývá.

§ 3. Vlastním farářem osoby, která má pouze diecézní trvalé nebo přechodné bydliště, je farář místa, kde se právě zdržuje.

Kán.108

§ 1. Pokrevní příbuzenství se počítá na linie a stupně.

§ 2. V přímé linii je tolik stupňů, kolik je generací, neboli osob, po odečtení společného předka (kmene).

§ 3. V boční linii je tolik stupňů, kolik je osob v obou liniích dohromady, po odečtení společného předka (kmene).

Kán.109

§ 1. "Švakrovství" (afinita) vzniká z platného manželství, i když nebylo dokonáno, a vzniká mezi manželem a pokrevními příbuznými jeho manželky, a také mezi manželkou a pokrevními příbuznými jejího manžela.

§ 2. Počítá se tak, že osoby jsou ve vztahu švakrovství ve stejné linii a stejném stupni vůči manželce, jako jsou pokrevně příbuzné s manželem, a naopak.

Kán.110

Děti, které byly adoptovány podle ustanovení světského práva, se považují za děti osoby nebo osob, které je adoptovaly.

Kán.111

§ 1. Přijetím křtu je do církve latinského obřadu včleněno dítě rodičů, kteří do ní patří, nebo, jestliže jeden z nich do ní nepatří, jestliže se dohodli, že dítě bude pokřtěno v církvi latinského obřadu; jestliže se nedohodli, je včleněno do církve toho obřadu, k níž patří otec.

§ 2. Každý zájemce o křest, který dovršil čtrnáctý rok svého věku, si může svobodně zvolit, zdali chce být pokřtěn v církvi latinského obřadu nebo ve svéprávné církvi jiného obřadu; v tom případě je členem té církve, kterou si vyvolil.

Kán.112

§ 1. Po přijetí křtu se stávají členy svéprávné církve jiného obřadu:

1. kdo obdrželi dovolení od Apoštolského stolce;

2. manžel, který při uzavírání manželství nebo za jeho trvání prohlásil, že přestupuje do svéprávné církve obřadu druhého manželského partnera; po skončení manželství se může svobodně vrátit do církve latinského obřadu.

3. děti osob, o nichž pojednává odst. 1 a 2, které nedovršily čtrnáct roků svého věku, dále ve smíšeném manželství děti katolického partnera, který zákonně přestoupil do církve jiného obřadu; po dovršení tohoto věku se mohou vrátit do církve latinského obřadu.

§ 2. Zvyklost, i když dlouhodobá, přijímat svátosti podle obřadu některé svéprávné církve nemá za následek včlenění do této církve.

. Hlava 2

Právnické osoby

Kán.113

§ 1. Katolická církev i Apoštolský stolec jsou právnickými osobami božsky ustanovenými.

§ 2. V církvi jsou kromě fyzických osob ještě právnické osoby, totiž podle kanonického práva nositelé povinností a práv, které odpovídají jejich povaze.

Kán.114

§ 1. Právnické osoby zřizuje buď samo právní ustanovení nebo zvláštní povolení rozhodnutím příslušného představeného, a to sborové nebo nesborové právnické osoby zaměřené k cíli, shodnému s posláním církve, který přesahuje cíl jednotlivce.

§ 2. Cíli, o nichž pojednává § 1, se rozumí činnost v oblasti zbožnosti, apoštolátu nebo dobročinnosti, ať duchovní nebo

hmotné.

§ 3. Příslušný církevní představený udělí právní subjektivitu jen těm sborovým nebo nesborovým právnickým osobám, které opravdu sledují užitečný cíl a po

zvážení všech okolností jsou vybaveny prostředky, které mohou stačit k dosažení stanoveného cíle.

Kán.115

§ 1. Právnické osoby v církvi jsou soubory osob nebo soubory věcí.

§ 2. Soubor osob může být zřízen nejméně ze tří osob a je sborový, jestliže jeho jednání určují členové tím, že podle práva a stanov společně rozhodují, ať rovnoprávně nebo ne; jinak je nesborový.

§ 3. Soubor věcí, neboli samostatná nadace, sestává z majetku čili věcí duchovních nebo hmotných, a podle ustanovení práva a stanov ji řídí jedna nebo více fyzických osob nebo sbor.

Kán.116

§ 1. Veřejné právnické osoby jsou soubory osob nebo věcí, které ustavuje příslušný církevní představený, aby v mezích jim stanovených účelů jménem církve podle ustanovení práva plnily sobě svěřený vlastní úkol z oblasti veřejného prospěchu; ostatní právnické osoby jsou soukromé.

§ 2. Veřejné právnické osoby dostávají právní subjektivitu buď od samého práva nebo zvláštním rozhodnutím příslušného představeného, které jim ji výslovně uděluje; soukromé právnické osoby obdrží tuto subjektivitu pouze zvláštním rozhodnutím příslušného představeného, které tuto subjektivitu výslovně uděluje.

Kán.117

Soubor osob nebo věcí, který usiluje o dosažení právní subjektivity, ji může obdržet jen v případě, že příslušný představený schválil její stanovy.

Kán.118

Veřejná právnická osoba je zastupována tím, že jejím jménem jednají osoby, kterým obecné nebo partikulární právo nebo vlastní stanovy tuto působnost přiznávají; soukromou právnickou osobu zastupují osoby k tomu zmocněné stanovami.

Kán.119

§ 1. Pro sborové jednání platí, pokud právo nebo stanovy neurčují něco jiného:

1. jedná-li se o volbu, je právoplatně zvolen ten, pro kterého za přítomnosti nadpoloviční většiny z těch, které je nutno svolat, hlasovala nadpoloviční většina přítomných; po dvou neúspěšných hlasováních se hlasuje o dvou kandidátech, kteří obdrželi nejvíce hlasů, anebo, jestliže je jich více, o dvou věkem nejstarších; jestliže po třetím hlasování zůstává stejnost hlasů, považuje se za zvoleného ten, kdo je podle věku starší. 2. jedná-li se o jiné záležitosti, stává se právoplatným návrh, pro který za přítomnosti nadpoloviční většiny z těch, které je nutno svolat, hlasovala nadpoloviční většina přítomných; jestliže po dvou hlasováních je stejný počet hlasů, rozhodne předsedající svým hlasem.

3. jestliže jde o záležitost, která se týká všech, avšak každého jako jednotlivce zároveň, je nutné, aby s ní každý souhlasil.

Kán.120

§ 1. Právnická osoba je svou povahou trvalá; zaniká buď tím, že je příslušným představeným zákonně zrušena, nebo tím, že sto roků nevyvíjela činnost; soukromá právnická osoba ještě zaniká tehdy, jestliže společenství se podle stanov zruší nebo jestliže podle rozhodnutí příslušného představeného zanikla podle stanov nadace sama.

§ 2. Jestliže zůstal jen jeden člen sborové právnické osoby,a soubor osob nepřestal podle stanov existovat, přísluší tomuto členu výkon všech práv té osoby.

Kán.121

Jestliže se veřejné právnické osoby tak spojí, že z nich vznikne jedna právnická osoba s právní subjektivitou, tato nová právnická osoba převezme majetek i majetková práva, patřící dřívějším právnickým osobám, a převezme také jejich závazky; musí však být dodržena vůle zakladatelů nadace a dárců co do určení majetku a plnění závazků a také zachována získaná práva.

Kán.122

Jestliže se veřejná právnická osoba rozdělí buď tak, že její část se připojí k jiné právnické osobě nebo tak, že se z oddělené části vytvoří nová právnická osoba, je církevní představený, jemuž rozdělení přísluší, povinen postarat se sám nebo prostřednictvím vykonavatele, především při dodržení vůle zakladatelů i dárců a při zachování získaných práv a schválených stanov o následující: 1. aby společný dělitelný majetek a dělitelná majetková práva, jakož i dluhy a jiné závazky byly rozděleny mezi právnické osoby, o něž se jedná, s náležitou úměrností vycházející ze spravedlnosti a dobra s přihlédnutím ke všem okolnostem a potřebám obou;

2. aby užitky a výnosy z nedělitelného společného majetku připadly oběma právnickým osobám, stejně tak i závazky z tohoto majetku, rovněž při zachování náležité úměrnosti vycházející ze spravedlnosti a dobra.

Kán.123

Po zániku veřejné právnické osoby se dispozice s jejím majetkem, majetkovými právy a závazky řídí právem a stanovami; jestliže v nich chybí o tom ustanovení, připadá majetek bezprostředně vyšší právnické osobě, vždy při zachování vůle zakladatelů a dárců a získaných práv; po zániku soukromé právnické osoby se s jejím majetkem a závazky naloží podle jejích stanov.

. Stať VII

Právní jednání

Kán.124

§ 1. K platnosti právního jednání se vyžaduje, aby bylo vykonáno osobou způsobilou, obsahovalo podstatné prvky a náležitosti požadované k jeho platnosti.

§ 2. O právním jednání vykonaném řádně co do jeho vnějších prvků se předpokládá, že je platné.

Kán.125

§ 1. Jednání, které bylo vynuceno vnějším násilím na osobu, která mu nemohla účinně čelit, se považuje za nevykonané.

§ 2. Jednání vykonané z velkého, protiprávně způsobeného strachu nebo na základě podvodu je platné, pokud právo nestanoví jinak; může však být rozsudkem soudu zrušeno buď z podnětu poškozené strany nebo jejích právních nástupců nebo z úřední povinnosti.

Kán.126

Jednání vykonané z neznalosti nebo omylu co do podstatného prvku jednání nebo co do nesplněné podmínky "bez níž ne", je neplatné; v ostatních případech neznalosti nebo omylu platí, pokud právo nestanoví jinak, avšak jednání vykonané z neznalosti nebo omylu může být napadnuto žalobou podle právních norem.

Kán.127

§ 1. Jestliže právo stanoví, že k právnímu jednání představeného je třeba souhlasu nebo projednání nějakým sborem nebo shromážděním osob, je nutno sbor nebo shromáždění svolat podle kán. 166, pokud, jedná-li se pouze o projednání,

nestanoví partikulární nebo zvláštní právo jinak; k platnosti takového právního jednání se vyžaduje souhlas většiny přítomných nebo projednání se všemi.

§ 2. Jestliže právo stanoví, že k právnímu jednání potřebuje představený souhlas nebo projednání s některými jednotlivci:

1. vyžaduje-li se souhlas, je jednání představeného neplatné, jestliže si souhlas těch osob nevyžádal nebo jednal v rozporu s jejich názorem nebo názorem některé osoby.

2. vyžaduje-li se projednání, je jednání představeného neplatné, jestliže nevyslechl názory těch osob; ačkoliv představený není povinen přistoupit na jejich názor, i když shodný, nesmí se bez přesvědčivějšího důvodu, k němuž dospěl svým uvážením, odchýlit od jejich názoru, hlavně shodného.

§ 3. Všichni, od nichž se vyžaduje souhlas nebo projednání, jsou povinni upřímně vyslovit svůj názor a řádně zachovat tajemství, jestliže to vyžaduje závažnost věcí; tuto povinnost může představený závazně nařídit.

Kán.128

Každý, kdo právním nebo jiným jednáním úmyslně nebo z nedbalosti nezákonně způsobí škodu, je povinen nahradit vzniklou škodu.

. Stať VIII

Moc řídící

Kán.129

§ 1. Moc řídící, kterou má církev z božského ustanovení, a která se také nazývá moc jurisdikční, jsou způsobilé mít podle ustanovení práva osoby, které přijaly svátost svěcení.

§ 2. Při výkonu této moci mohou podle ustanovení práva spolupracovat křesťané laici.

Kán.130

Moc řídící jako taková se vykonává na vnějším oboru, někdy se však vykonává pouze na vnitřním oboru svědomí, a to tak, že účinky, které svou povahou má na vnějším oboru, se jen tehdy uznávají na vnějším oboru, jestliže tak pro určité případy právo stanoví.

Kán.131

§ 1. Moc řídící řádná je ta, která je samým právem spojena s některým úřadem; moc řídící pověřená se uděluje přímo osobě a ne prostřednictvím úřadu.

§ 2. Moc řídící řádná může být buď vlastní nebo zástupná.

§ 3. Osoba, která tvrdí, že je pověřena, má povinnost prokázat své pověření.

Kán.132

§ 1. Trvalá pověření mocí řízení se řídí předpisy o pověření mocí.

§ 2. Trvalé pověření udělené ordináři nezaniká ztrátou úřadu ordináře, jemuž bylo uděleno, i když je začal vykonávat, avšak přechází na každého ordináře, který po něm v řízení následuje, pokud při udělení trvalého pověření nebylo výslovně stanoveno jinak nebo nebyly záměrně vyvoleny zvláštní vlastnosti osoby.

Kán.133

§ 1. Pověřený, který co do věci nebo co do osoby překročí hranice pověření, jedná neplatně.

§ 2. Nepovažuje se za překročení hranic pověření, jestliže pověřený provede to, k čemu byl pověřen, jinak, než bylo v pověření určeno, pokud pověřující neurčil ten způsob provedení jako podmínku platnosti.

Kán.134

§ 1. V právu se ordinářem rozumí papež, diecézní biskup a osoby, které jsou, ač jen pouze prozatímně, představenými místní církve nebo společenství jí na roveň postaveného podle kán. 368, dále osoby, které v nich mají řádnou obecnou výkonnou moc, to jest generální a biskupští vikáři; dále pro své členy vyšší představení duchovenských řeholních společností papežského práva a duchovenských společností apoštolského života papežského práva, kteří mají alespoň řádnou výkonnou moc.

§ 2. Místním ordinářem se rozumějí osoby uvedené v § 1, s výjimkou představených řeholních společností a společností apoštolského života.

§ 3. Co podle ustanovení kánonů výslovně přísluší diecéznímu biskupovi v oblasti výkonné moci, je třeba chápat tak, že přísluší pouze diecéznímu biskupovi a jiným osobám jemu podle kán. 381, § 2 na roveň postaveným, avšak generálnímu vikáři nebo biskupskému vikáři jen tehdy, jestliže obdrželi zvláštní pověření.

Kán.135

§ 1. Moc řídící se dělí na zákonodárnou, výkonnou a soudní.

§ 2. Zákonodárná moc se musí vykonávat způsobem stanoveným v právu; zákonodárce, který není nejvyšším představeným v církvi, nemůže platně touto mocí pověřit jinou osobu, pokud právo výslovně nestanoví jinak; nižší zákonodárce nemůže platně stanovit zákon, který je v rozporu s právem vyšší právní síly.

§ 3. Soudní moc, kterou mají soudcové a soudní sbory, se musí vykonávat způsobem v právu stanoveným a nemůže jí být pověřena žádná osoba, s výjimkou přípravného jednání pro rozhodnutí nebo rozsudek.

§ 4. Při uplatňování výkonné moci je nutno dodržet ustanovení následujících kánonů.

Kán.136

Výkonnou moc může osoba uskutečňovat, i když je mimo své území, a to vůči svým podřízeným i když se právě zdržují mimo území tohoto představeného, pokud z povahy věci nebo z ustanovení práva není zřejmý opak; vůči osobám, které mají trvalé nebo přechodné bydliště kanonické mimo jeho území, ale na jeho území se právě zdržují, smí uskutečňovat výkonnou moc jen tehdy, jedná-li se o poskytnutí výhod nebo o provedení obecných nebo partikulárních zákonů, jimiž jsou vázáni podle ustanovení kán. 13, § 2, odst. 2.

Kán.137

§ 1. Řádnou výkonnou mocí může být pověřena jiná osoba jak pro jednotlivé jednání, tak pro všechny případy, pokud právo výslovně nestanoví jinak.

§ 2. Výkonnou mocí, kterou byla osoba pověřena od Apoštolského stolce, může tato pověřit další osobu buď pro jednotlivé jednání, nebo pro všechny případy; nesmí však, jestliže první pověření bylo uděleno osobě vzhledem k jejím vlastnostem nebo pokud další pověření bylo výslovně zapovězeno.

§ 3. Výkonnou mocí, kterou byla osoba pověřena pro všechny případy jiným představeným s řádnou mocí než Apoštolským stolcem, může dále pověřit jinou osobu pro jednotlivé případy; jestliže však je pověřena pouze pro jednotlivé jednání nebo pro více určitých jednání, smí pověřit ještě další osobu, pokud k tomu obdržela výslovné povolení.

§ 4. Osoba, která je pověřena mocí (delegovaná), může pověřit mocí (subdelegovat) další osobu jen tehdy, jestliže jí to pověřující výslovně povolil.

Kán.138

Řádná výkonná moc i moc z pověření pro všechny případy podléhá rozšiřujícímu výkladu, ostatní zužujícímu; při pověření mocí se má za to, že se uděluje vše, bez čeho nelze tu moc vykonat.

Kán.139

§ 1. Výkonná moc příslušného představeného, ať řádná nebo pověřená, pokud právo nestanoví jinak, se nepozastavuje představenému z toho důvodu, že se někdo obrátil na jiného představeného, případně i vyššího.

§ 2. Do záležitosti, předložené vyššímu představenému, smí zasahovat nižší představený pouze ze závažného a naléhavého důvodu; v tom případě ihned uvědomí vyššího představeného.

Kán.140

§ 1. Jestliže pro jednání v téže záležitosti bylo pověřeno více osob společně a nerozdílně a jedna z nich započala jednání, jsou ostatní z tohoto jednání vyloučeny; to neplatí pro případy, že tato osoba byla později zaneprázdněna nebo nechtěla pokračovat v jednání ve věci.

§ 2. Jestliže pro jednání v záležitosti bylo pověřeno více osob sborově, jsou povinny postupovat podle kán. 119, pokud v pověření nebylo stanoveno jinak.

§ 3. O pověření výkonné moci více osobám se předpokládá, že jim bylo uděleno společné a nerozdílné.

Kán.141

Jestliže bylo pověřeno více osob postupně, provede jednání ta, jejíž pověření je dřívější, pokud nebylo odvoláno.

Kán.142

§ 1. Pověření moci zaniká: splněním pověření; uplynutím doby nebo vyčerpáním počtu případů, pro něž bylo uděleno; zánikem účelu pověření; odvoláním se strany pověřujícího řádně sděleným pověřenému a rovněž zřeknutím se se strany pověřeného řádně sděleným pověřujícímu a jím přijatým; nezaniká však zánikem práva na straně pověřujícího, pokud v připojených doložkách není stanoven opak.

§ 2. Platné je jednání na základě pověření mocí, které bylo vykonáno pouze pro vnitřní obor a z nepozornosti až po uplynutí doby pověření.

Kán.143

§ 1. Řádná moc zaniká ztrátou úřadu, s nímž je spojena.

§ 2. Nestanoví-li právo jinak, pozastavuje se řádná moc, jestliže proti sesazení nebo zbavení úřadu bylo podáno zákonné soudní nebo správní odvolání.

Kán.144

§ 1. Při obecném omylu co do skutku nebo práva a také v případě kladné a důvodné pochybnosti co do práva nebo skutku doplňuje církev výkonnou moc řízení jak pro vnější tak pro vnitřní obor.

§ 2. této normy se použije i u trvalých pověření podle kán. 882, 883, 966 a 1111, § 1.

. Stať IX

Církevní úřady

Kán.145

§ 1. Církevní úřad je jakákoliv služba trvale ustavená božím nebo církevním zřízením k dosažení duchovního účelu.

§ 2. Povinnosti a práva příslušející jednotlivým církevním úřadům, určuje buď samo právo, kterým je úřad ustaven, nebo rozhodnutí příslušného představeného, kterým se úřad ustavuje a zároveň uděluje.

. Hlava 1

Obsazování církevních úřadů

Kán.146

Platně lze obdržet církevní úřad pouze kanonickým udělením.

Kán.147

Církevní úřad se uděluje: svobodným udělením od příslušného církevního představeného; ustanovením od církevního představeného, jestliže předcházel závazný návrh (presentace); potvrzením nebo připuštěním od církevního představeného, jestliže předcházela volba nebo volební prosba (postulace); konečně prostou volbou a přijetím se strany zvoleného, jestliže volba nepotřebovala potvrzení.

Kán.148

Příslušný pro udělení církevního úřadu je církevní představený, v jehož pravomoci je ten úřad zřídit, změnit nebo zrušit, pokud právo nestanoví jinak.

Kán.149

§ 1. Aby osoba mohla obdržet církevní úřad, musí být ve společenství církve a způsobilá, mít totiž ty vlastnosti, které pro tento úřad vyžaduje obecné nebo partikulární právo nebo zakládací normy.

§ 2. Udělení církevního úřadu osobě, která nemá požadované vlastnosti, je neplatné jen tehdy, jestliže tyto vlastnosti výslovně k platnosti vyžaduje obecné nebo partikulární právo nebo zakládací normy; v ostatních případech je platné, avšak může být zrušeno rozhodnutím příslušného představeného nebo rozsudkem správního soudu.

§ 3. Udělení úřadu svatokupectvím je neplatné samým právem.

Kán.150

Osobě, která není knězem, nemůže být platně udělen úřad, který plně slouží péči o duše, jejíž uskutečňování vyžaduje výkon kněžského svěcení.

Kán.151

Obsazení úřadu s péčí o duše se nesmí bez závažného důvodu odkládat.

Kán.152

Nikomu nesmí být uděleny dva nebo více neslučitelných úřadů, totiž takových, které zároveň nemůže zastávat jedna a táž osoba.

Kán.153

§ 1. Udělení úřadu, který byl obsazen, je bez dalšího neplatné a nezplatňuje se tím, že se později uvolní.

§ 2. Jestliže však jde o úřad, který se podle práva uděluje na určitou dobu, může být udělen během šesti měsíců před skončením této doby, a udělení má účinky ode dne uvolnění úřadu.

§ 3. Přislíbení nějakého úřadu, učiněné kýmkoliv, nemá žádné právní účinky.

Kán.154

Úřad podle práva uvolněný, který dosud má nezákonně v držení některá osoba, může být udělen, jestliže bylo řádně prohlášeno, že ono držení je nezákonné, a jestliže je o tomto prohlášení zmínka v listině o udělení.

Kán.155

Osoba, která uděluje úřad v zastoupení jiné, která udělení zanedbala nebo jí bylo v udělení zabráněno, nenabývá tím žádnou moc nad osobou, které jej udělila, nýbrž právní postavení osoby, které byl úřad udělen, je stejné, jako kdyby udělení bylo provedeno řádným právním postupem.

Kán.156

Udělení každého úřadu se provede písemně.

. Článek 1

Svobodné udělení

Kán.157

Pokud právo výslovně nestanoví jinak, přísluší diecéznímu biskupovi svobodně obsazovat úřady v jeho vlastní místní církvi volným udělením.

. Článek 2.

Závazný návrh (prezentace)

Kán.158

§ 1. Prezentaci na církevní úřad provádí osoba, která má prezentační oprávnění, a to představenému, kterému přísluší ustanovit do úřadu, o nějž se jedná. Prezentace musí být provedena do tří měsíců od obdržení zprávy o uvolnění úřadu, pokud není zákonně stanoveno jinak.

§ 2. Jestliže prezentační právo přísluší některému sboru nebo společenství osob, rozhodne se o prezentované osobě podle ustanovení kánonů 165 - 179.

Kán.159

Nikdo nesmí být prezentován proti své vůli; a proto ten, kdo má být prezentován, musí být dotázán, zda souhlasí, a jestliže během osmi dnů užitečného času neodmítne, může být prezentován.

Kán.160

§ 1. Kdo má prezentační právo, může prezentovat jednu či více osob buď současně nebo postupně.

§ 2. Nikdo nesmí prezentovat sám sebe; avšak sbor nebo společenství osob může prezentovat některého ze svých členů.

Kán.161

§ 1. Pokud právo nestanoví jinak, smí ten, kdo prezentoval osobu, která byla uznána za nevhodnou, prezentovat během měsíce jiného kandidáta, avšak pouze ještě jedenkrát.

§ 2. Jestliže se prezentovaný zřekl nebo zemřel před ustanovením, může ten, kdo má prezentační právo, znovu vykonat své právo ve lhůtě jednoho měsíce od obdržení zprávy o zřeknutí se nebo o smrti.

Kán.162

Kdo během užitečného času podle kán.158, § 1 a kán. 161 neprovedl prezentaci nebo kdo dvakrát prezentoval osobu, která byla uznána za nevhodnou, ztrácí pro tento případ prezentační právo a ordinář příslušný pro ustanovení je oprávněn svobodně obsadit uvolněný úřad, avšak se souhlasem vlastního ordináře osoby, jíž má být úřad udělen.

Kán.163

Představený, kterému podle ustanovení práva přísluší ustanovit prezentovanou osobu, zákonně ustanoví prezentovaného, kterého uznal za vhodného a který přijal; jestliže bylo uznáno více zákonně prezentovaných kandidátů za vhodné, je povinen ustanovit jednoho z nich.

. Článek 3

Volba

Kán.164

Pokud právo nestanoví jinak, zachovají se při volbě ustanovení následujících kánonů.

Kán.165

Jestliže právo nebo zákonné stanovy sboru nebo společenství nestanoví jinak, musí sbor nebo společenství osob, jimž přísluší právo zvolit do úřadu, provést volbu do tří měsíců užitečného času počítaného od obdržení zprávy o uvolnění úřadu; po marném uplynutí této lhůty svobodně obsadí uprázdněný úřad představený, který je oprávněn volbu potvrdit nebo následně tento úřad udělit.

Kán.166

§ 1. Předsedající sboru nebo společenství svolá všechny, kteří patří ke sboru nebo společenství; jestliže musí být svolání provedeno osobně, je platné, jestliže se tak stalo v místě trvalého bydliště nebo přechodného bydliště nebo v místě pobytu.

§ 2. Jestliže některý z těch, kteří měli být svoláni, byl opomenut, a proto se nezúčastnil, je volba platná; avšak z jeho podnětu, po prokázání opomenutí a neúčasti, je příslušný představený povinen volbu, i když již potvrzenou, zrušit, za předpokladu, že je právně zjištěno, že správní odvolání bylo podáno do tří dnů od obdržení zprávy o volbě.

§ 3. Jestliže byla opomenuta více než třetina voličů, je volba neplatná samým právem, kromě případu, že se všichni volby skutečně zúčastnili.

Kán.167

§ 1. Po zákonném svolání mají právo hlasovat ti, kdo jsou přítomní v den a na místě určeném v tom svolání; je vyloučena možnost hlasovat prostřednictvím dopisu nebo zástupce, pokud stanovy zákonně neurčují jinak.

§ 2. Jestliže je některý z voličů přítomen v domě, v němž se volba koná, ale ze zdravotních důvodů se volby nemůže zúčastnit, vyzvednou sčítatelé hlasů jeho písemný hlas.

Kán.168

I když je volič oprávněn hlasovat sám za sebe z více právních důvodů, smí odevzdat pouze jeden hlas.

Kán.169

K platnosti volby se vyžaduje, aby nebyl k hlasování připuštěn nikdo, kdo nepatří k onomu sboru nebo společenství.

Kán.170

Volba, jejíž svoboda byla jakýmkoliv způsobem skutečně omezena, je samým právem neplatná.

Kán.171

§ 1. K hlasování jsou nezpůsobilí:

1. kdo je nezpůsobilý k jednání;

2. kdo není oprávněn volit;

3. kdo je stižen trestem exkomunikace, ať stanoveným soudním rozsudkem nebo rozhodnutím, kterým se trest ukládá nebo prohlašuje.

4. kdo notoricky odpadl od společenství církve;

§ 2. Jestliže někdo z uvedených byl k volbě připuštěn, jeho hlas je neplatný, avšak volba platí, leda že by se zjistilo, že po odečtení jeho hlasu by zvolený nedosáhl požadované většiny.

Kán.172

§ 1. K platnosti hlasu se vyžaduje:

1. aby byl svobodný; proto je neplatný hlas toho, kdo byl vážným strachem nebo podvodem, přímo nebo nepřímo donucen volit určitou osobu nebo různé osoby disjunktivně (buď tu anebo tu); 2. aby byl tajný, jistý, bezpodmínečný a určitý.

§ 2. Podmínky připojené k hlasu před volbou se považují za nestanovené.

Kán.173

§ 1. Před začátkem volby se ustanoví z řad voličů nejméně dva sčítatelé.

§ 2. Sčítatelé seberou hlasy a před volbě předsedajícím zjistí, zda počet hlasovacích lístků odpovídá počtu voličů, a pak hlasy sečtou a oznámí, kolik kdo obdržel.

§ 3. Jestliže počet hlasů převyšuje počet voličů, je volba neplatná.

§ 4. Veškeré volební jednání řádně zaznamená volební zapisovatel, a listiny podepíše alespoň tento zapisovatel, předsedající a sčítatelé hlasů; listiny je nutno pečlivě uchovat v archivu sboru.

Kán.174

§ 1. Jestliže právo nebo stanovy neurčují jinak, může se volba konat pomocí pověřovací volby, když se totiž voliči jednomyslně písemně dohodnou, že pro tentokrát přenesou své volební právo na jednu nebo více vhodných osob, ať z jejich středu nebo jiné, které na základě obdrženého pověření provedou volbu jménem všech.

§ 2. Jde-li o sbor nebo společenství skládající se pouze z duchovních, musí být volbou pověření rovněž duchovními, jinak je volba neplatná.

§ 3. Volbou pověření jsou povinni zachovat právní předpisy o volbě a také, a to k platnosti volby, dodržet podmínky stanovené v pověření k volbě, pokud nejsou v rozporu s právem; podmínky v rozporu s právem se považují za nestanovené.

Kán.175

Pověření k volbě zaniká a právo volit se vrací k těm, kdo

volbou pověřili:

1. odvoláním pověření se strany sboru nebo společenství, jestliže se ve věci ještě nejednalo;

2. nesplněním některé podmínky stanovené ve volebním pověření;

3. skončením volby, která byla neplatná.

Kán.176

Pokud právo nebo stanovy neurčují jinak, považuje se za zvoleného a předsedající sboru nebo společenství vyhlásí za zvoleného toho, kdo obdržel požadovaný počet hlasů podle kán. 119, odst. 1.

Kán.177

§ 1. Zvolení je nutno bez průtahů oznámit zvolenému, který je povinen do osmi dnů užitečného času od obdržení zprávy oznámit předsedajícímu sboru nebo společenství, zda zvolení přijímá nebo ne; jinak je volba neúčinná.

§ 2. Jestliže zvolený nepřijal, ztrácí veškerá práva z volby a tato práva se neobnoví, jestliže později zvolení přijme, může však být znovu zvolen; sbor nebo společenství je povinno provést novou volbu během měsíce ode dne, kdy se doví, že zvolení nebylo přijato.

Kán.178

Zvolený plným právem a ihned obdrží úřad přijetím volby, která nevyžaduje potvrzení, v ostatních případech získává pouze právo na úřad.

Kán.179

§ 1. Jestliže volba vyžaduje potvrzení, je zvolený povinen do osmi dnů užitečného času od přijetí volby vyžádat si potvrzení volby od příslušného představeného, buď sám, nebo prostřednictvím jiného; jinak ztrácí všechna práva, pokud neprokáže, že mu ve vyžádání potvrzení zabránila spravedlivá překážka.

§ 2. Jestliže příslušný představený uznal zvoleného za vhodného podle kán. 149, § 1 a jestliže volba byla provedena podle práva, musí zvoleného potvrdit.

§ 3. Potvrzení musí být dáno písemně.

§ 4. Zvolenému není dovoleno, dříve než obdržel potvrzení volby, se vměšovat ve věcech duchovních nebo hmotných do správy úřadu, a jednání, které konal, je neplatné.

§ 5. Sdělením potvrzení volby získává zvolený úřad plným právem, pokud právo nestanoví jinak.

. Článek 4

Volební prosba (postulace)

Kán.180

§ 1. Jestliže zvolení osoby, kterou voliči považují za vhodnější a jíž dávají přednost, brání kanonická překážka, která může být a bývá dispenzována, mohou tu osobu svými hlasy pro tento úřad volebně vyprosit, pokud právo nestanoví jinak.

§ 2. Volbou pověření mohou použít volební prosby jen v případě, že byla uvedena v pověření k volbě.

Kán.181

§ 1. K platnosti volební prosby se vyžaduje nejméně dvoutřetinová většina hlasů.

§ 2. Hlas ve prospěch volební prosby musí být vyjádřen slovy: "volbou prosím" nebo "postuluji" nebo rovnocennými; vyjádření "volím nebo volebně prosím" nebo "volím nebo postuluji" nebo rovnocenná jsou platná pro volbu, jestliže překážka není; jestliže je, platí pro volební prosbu.

Kán.182

§ 1. Volební prosbu musí předsedající zaslat do osmi dnů užitečného času příslušnému představenému, který je oprávněn volbu potvrdit a udělit dispenz od překážky nebo, jestliže není k dispenzi oprávněn, vyžádat ji od vyššího představeného; jestliže volba nevyžaduje potvrzení, je nutno zaslat volební prosbu příslušnému představenému za účelem udělení dispenze.

§ 2. Jestliže v předepsané lhůtě nebyla volební prosba zaslána, je tím samým neplatná a sbor nebo společenství je pro tento případ zbaven práva volit nebo použít volební prosby, pokud se neprokáže, že předsedajícímu zabránila v odeslání spravedlivá překážka nebo, že na základě podvodu nebo nedbalosti včas nezaslal volební prosbu.

§ 3. Volební prosbou nenabývá osoba, která je jejím předmětem, žádného práva; příslušný představený není povinen ji vyřídit kladně.

§ 4. Pouze se souhlasem příslušného představeného mohou voliči odvolat volební prosbu, která mu byla předložena.

Kán.183

§ 1. Jestliže příslušný představený zamítne volební prosbu, vrací se právo volit sboru nebo společenství.

§ 2. Kladné vyřízení volební prosby se sdělí osobě, o kterou se volební prosbou jednalo, a tato je povinna odpovědět podle kán. 177, § 1.

§ 3. Přijetím kladně vyřízené volební prosby nabývá osoba ihned úřadu plným právem.

. Hlava 2

Pozbytí církevního úřadu

Kán.184

§ 1. Církevní úřad se pozbývá uplynutím předem stanovené doby, dovršením právem určeného věku, zřeknutím se, přeložením, odstraněním a zbavením.

§ 2. Jestliže jakýmkoliv způsobem pozbude úřad představený, který úřad udělil další osobě, neztrácí tato úřad, pokud právo nestanoví jinak.

§ 3. Pozbytí úřadu, které nabylo účinnosti, je nutno co nejdříve oznámit všem, kterým přísluší jakékoliv právo při obsazování úřadu.

Kán.185

Osobě, která pozbyla úřad z důvodu dovršení věku nebo přijatým zřeknutím se, může být uděleno označení "emeritní".

Kán.186

Pozbytí úřadu uplynutím předem stanovené doby nebo dovršením věku je účinné teprve od okamžiku, kdy je příslušný představený písemně sdělil.

. Článek 1

Zřeknutí se úřadu

Kán.187

Osoba, která je způsobilá k jednání, se může ze spravedlivého důvodu zříci církevního úřadu.

Kán.188

Zřeknutí se, učiněné pod vlivem těžkého strachu nespravedlivě způsobeného nebo na základě podvodu nebo podstatného omylu nebo pomocí svatokupectví, je neplatné samým právem.

Kán.189

§ 1. Zřeknutí se, ať již vyžaduje přijetí nebo ne, aby bylo platné musí být učiněno písemně nebo ústně před dvěma svědky do rukou představeného, kterému přísluší obsazení úřadu, o nějž se jedná.

§ 2. Představený nepřijme zřeknutí se, které není podloženo spravedlivými a přiměřenými důvody.

§ 3. Zřeknutí se, které vyžaduje přijetí, je zcela neúčinné, jestliže nebylo přijato do tří měsíců; jestliže nepotřebuje přijetí, nabývá účinků tím, že je osoba, která se zříká, sdělí podle ustanovení práva.

§ 4. Zřeknutí se, které ještě nenabylo účinků,může vzít zpět ten, kdo se zříká; po nabytí účinků nemůže být vzato zpět, avšak ten, kdo se zřekl, může obdržet úřad z jiného právního důvodu.

. Článek 2

Přeložení

Kán.190

§ 1. Přeložení může uskutečnit pouze ten, kdo je oprávněn obsazovat jak úřad, který překládaný ztrácí, tak úřad, který obdrží.

§ 2. Pro přeložení proti vůli překládaného se vyžaduje vážný důvod, při čemž má překládaný právo předložit protidůvody, a je také nutno zachovat způsob postupu předepsaný právem.

§ 3. Aby přeložení nabylo účinků, musí být učiněno písemně.

Kán.191

§ 1. Při přeložení se opouštěný úřad uvolňuje tím, že se přeložený kanonicky ujme druhého úřadu, pokud právo nebo příslušný představený nestanoví jinak.

§ 2. Odměnu spojenou s dřívějším úřadem pobírá přeložený do té doby, než kanonicky nabude držení druhého úřadu.

. Článek 3

Odstranění z úřadu

Kán.192

Z úřadu se osoba odstraňuje buď zákonně vydaným rozhodnutím příslušného představeného při zachování případných oprávnění nabytých ze smlouvy, anebo samým právem podle kán. 194.

Kán.193

§ 1. Z úřadu uděleného na neurčenou dobu může být osoba odstraněna jen z vážných důvodů a při zachování právem stanoveného postupu.

§ 2. Totéž platí pro případ, kdy je osoba odstraňována z úřadu uděleného na určenou dobu před uplynutím této doby, čímž se nemění kán. 624, § 3.

§ 3. Z úřadu, který se podle právních předpisů uděluje osobě na základě moudrého uvážení příslušného představeného, může tato být odstraněna ze spravedlivého důvodu podle uvážení téhož představeného.

§ 4. Aby rozhodnutí o odstranění bylo účinné, musí být sděleno písemně.

Kán.194

§ 1. Samým právem je z církevního úřadu odstraněn:

1. kdo pozbyl duchovní stav;
2. kdo veřejně odpadl od katolické víry nebo od společenství církve;
3. duchovní, který uzavřel neplatné manželství, i když pouze civilní.

§ 2. Odstranění podle odst. 2 a 3 může být vynuceno pouze tehdy, jestliže je zřejmé z prohlášení příslušného představeného.

Kán.195

Jestliže někdo ne samým právem, ale rozhodnutím příslušného představeného byl odstraněn z úřadu, z něhož měl zajištěno živobytí, postará se týž představený, aby bylo jeho živobytí zajištěno po vhodnou dobu, pokud se tak nestalo jiným způsobem.

. Článek 4

Zbavení úřadu

Kán.196

§ 1. Zbavení úřadu, jako trest za zločin, se může provést pouze podle ustanovení práva.

§ 2. Zbavení nabývá účinků podle ustanovení kánonů trestního práva.

. Stať X

Vydržení a promlčení

Kán.197

Vydržení a promlčení, jako způsob nabytí nebo pozbytí oprávnění, anebo zbavení se závazků, přejímá církev tak, jak je upraveno ve světském zákonodárství té které země, kromě výjimek, stanovených v kánonech tohoto kodexu.

Kán.198

K platnosti vydržení se vyžaduje, aby vzniklo bez zlého úmyslu nejen na začátku ale po celou dobu požadovanou pro vydržení, čímž se nemění ustanovení kán. 1362.

Kán.199

Vydržení ani promlčení nepodléhají:

1. práva a povinnosti vyplývající z božského práva přirozeného nebo pozitivního;
2. práva, kterých lze dosáhnout pouze privilegiem od Apoštolského stolce;
3. práva a povinnosti, které se přímo vztahují k duchovnímu životu křesťanů;
4. přesně stanovené a nepochybné hranice církevních území;
5. mešní stipendia a mešní závazky;
6. obsazování církevního úřadu, který podle norem práva vyžaduje výkon svátosti svěcení;
7. právo vizitovat a povinnost poslušnosti v tom smyslu, že by věřící nemohli být vizitováni žádným církevním představeným a již nepodléhali žádnému představenému.

. Stať XI

Počítání času

Kán.200

Čas se počítá podle následujících kánonů, pokud není v právu výslovně stanoveno jinak.

Kán.201

§ 1. Souvislým časem se rozumí čas, který nesmí být přerušen.

§ 2. Užitečným časem se rozumí čas, který osobě, která své právo vykonává nebo se ho domáhá, přísluší tak, že tento čas neběží, pokud o něm neví nebo pokud nemůže jednat.

Kán.202

§ 1. V právu se dnem rozumí doba 24 hodin bez přerušení za sebou jdoucích, počínající půlnocí, pokud není stanoveno jinak; týdnem doba 7 dnů; měsícem doba 30 dní a rokem doba 365 dní, pokud se nestanoví, že se měsíc a rok počítají podle kalendáře.

§ 2. Jedná-li se o čas souvislý, vždy se měsíc a rok počítá podle kalendáře.

Kán.203

§ 1. První den se do lhůty nezapočítává, pokud se přesně neshoduje se začátkem dne nebo pokud není v právu stanoveno jinak.

§ 2. Není-li stanoveno jinak, započítává se do lhůty poslední den; lhůta, která sestává z jednoho nebo více měsíců nebo roků, z jednoho nebo více týdnů končí uplynutím posledního dne téhož číselného označení nebo, jestliže měsíc nemá den téhož číselného označení, končí posledním dnem měsíce.

. Kniha II

Boží lid

. Část 1

Křesťané

Kán.204

§ 1. Křesťané jsou lidé, kteří byli křtem vtěleni do Krista, stali se božím lidem, a z toho důvodu jsou účastni, každý svým způsobem, Kristova úřadu kněžského, prorockého a královského; podle svého vlastního postavení jsou povoláni k poslání, které svěřil Bůh církvi, aby je plnila ve světě.

§ 2. Tato církev, v tomto světě ustavená a uspořádaná jako společnost, je uskutečněna katolickou církví, řízenou nástupcem Petrovým a biskupy ve společenství s ním.

Kán.205

Plně jsou zde na zemi ve společenství katolické církve ti pokřtění, kteří jsou ve svém viditelném společenství s Kristem spojeni poutem vyznání víry, svátostí a církevního řízení.

Kán.206

§ 1. Zvláštním způsobem jsou s církví spojeni katechumeni, kteří totiž vedeni Duchem svatým výslovně žádají o včlenění do ní, a proto tímto přáním a také životem víry, naděje a lásky se spojují s církví, která se již o ně stará jako o své.

§ 2. Církev věnuje katechumenům zvláštní péči tím, že je zve k životu podle evangelia, uvádí do posvátných obřadů a předem jim přiznává různá práva, patřící křesťanům.

Kán.207

§ 1. Z božího ustanovení jsou někteří z křesťanů posvátnými služebníky, které právo nazývá duchovní; ostatní se nazývají laikové čili křesťané, kteří nepřijali svátost svěcení.

§ 2. Z obou skupin věřících pocházejí křesťané, kteří uskutečňováním evangelijních rad prostřednictvím slibů nebo jiných posvátných závazků, církví uznaných a potvrzených, se svým zvláštním způsobem zasvěcují Bohu a pomáhají církvi v jejím spásonosném poslání; i když jejich stav nepatří do hierarchické skladby církve, přece přísluší k životu a svatosti církve.

. Stať I

Povinnosti a práva všech křesťanů

Kán.208

Na základě znovuzrození v Kristu jsou si všichni křesťané skutečně rovni co do důstojnosti i činnosti. Na základě této rovnosti všichni spolupůsobí na rozvoji Těla Kristova, každý podle svého postavení a úkolů.

Kán.209

§ 1. Křesťané jsou povinni i ve svém vnějším jednání vždy zachovávat společenství s církví.

§ 2. S velkou pečlivostí plní povinnosti, které mají podle ustanovení práva jak vůči celé církvi, tak vůči místní církvi.

Kán.210

Všichni křesťané, každý podle svého postavení, jsou povinni vést svatý život a tak přispívat k růstu církve a jejímu neustálému posvěcování.

Kán.211

Všichni křesťané mají povinnost a právo spolupracovat na tom, aby se božské poselství spásy stále více dostávalo ke všem lidem všech dob na celém světě.

Kán.212

§ 1. Křesťané, vědomi si vlastní odpovědnosti, jsou povinni přijmout křesťanskou poslušností, co pastýři, zastupující Krista, prohlásí jako učitelé víry nebo ustanoví jako představení církve.

§ 2. Křesťané mají právo sdělovat pastýřům církve své potřeby, hlavně duchovní, i svá přání.

§ 3. Křesťané mají právo, dokonce někdy i povinnost podle svých znalostí, příslušnosti a postavení sdělit pastýřům církve své mínění o věcech týkajících se prospěchu církve, a při zachování neporušenosti víry a mravů a úcty vůči pastýřům, s ohledem na obecný prospěch a na důstojnost osob mají právo s tímto míněním seznámit ostatní věřící.

Kán.213

Křesťané mají právo obdržet od pastýřů církve pomoc z duchovních hodnot církve, hlavně z božího slova a svátostí.

Kán.214

Křesťané mají právo na bohoslužby podle předpisů vlastního obřadu, schváleného zákonnými pastýři církve, a na vlastní způsob duchovního života, pokud je v souladu s učením církve.

Kán.215

Křesťané jsou oprávněni svobodně zakládat a řídit spolky k účelům charitativním nebo k pěstování zbožnosti nebo k podpoře křesťanského povolání ve světě a shromažďovat se ke společnému dosahování uvedených cílů.

Kán.216

Všichni křesťané se podílejí na poslání církve, a proto jsou oprávněni i svou vlastní činností, každý podle svého stavu a postavení, konat nebo podporovat apoštolát; žádná činnost se nemůže nazývat katolická bez souhlasu příslušného církevního představeného.

Kán.217

Protože jsou křesťané křtem povoláni k životu podle evangelia, mají právo na křesťanskou výchovu, která je směřuje k dosažení vyzrálé lidské osobnosti a zároveň vede k poznání a správnému prožívání tajemství spásy.

Kán.218

Kdo se věnují posvátným vědám, mají náležitou svobodu k bádání a k rozumnému vyjádření svého mínění v oblastech, v nichž jsou odborníky, při zachování náležité poslušnosti vůči učitelskému úřadu církve.

Kán.219

Všichni křesťané mají právo zvolit si bez jakéhokoliv donucení životní stav.

Kán.220

Nikomu není dovoleno nezákonně poškodit dobrou pověst, kterou někdo má, ani porušit právo kteréhokoliv člověka na ochranu jeho soukromí.

Kán.221

§ 1. Křesťané jsou oprávněni domáhat se práv, která mají v církvi, a podle práva je hájit u příslušného církevního soudu.

§ 2. Křesťané mají také právo, jsou-li voláni k soudu, aby byli souzeni podle práva použitého s umírněností.

§ 3. Křesťané jsou oprávněni, aby byli stíháni pouze tresty kanonickými a jen podle zákona.

Kán.222

§ 1. Křesťané jsou povinni přispívat na potřeby církve, aby měla prostředky, nutné pro bohoslužby, pro apoštolát a charitativní činnost a také pro přiměřené vydržování těch, kdo jí slouží.

§ 2. Křesťané jsou také povinni usilovat o sociální spravedlnost a ze svých příjmů podporovat chudé, pamětliví příkazu Páně.

Kán.223

§ 1. Křesťané, jak jednotlivě, tak sdruženi ve spolcích, jsou povinni brát při výkonu svých práv ohled na obecný prospěch církve, na práva jiných a na své povinnosti vůči jiným.

§ 2. Církevním představeným přísluší upravit z důvodu obecného prospěchu výkon práv, patřících křesťanům.

. Stať II

Povinnosti a práva laiků

Kán.224

Křesťané laici mají kromě povinností a práv, jež podle kánonů přísluší všem křesťanům, ještě další povinnosti a práva, uvedená v kánonech této stati.

Kán.225

§ 1. Laici jsou stejně jako všichni křesťané Bohem povoláni skrze křest a biřmování k apoštolátu a jako takoví mají obecnou povinnost a právo, ať jako jednotlivci nebo ve sdruženích, spolupracovat, aby všichni lidé všude ve světě poznali a přijali boží poselství spásy; tato povinnost je tím naléhavější v podmínkách, kdy lidé pouze od nich mohou slyšet evangelium a poznat Krista.

§ 2. Mají ještě zvláštní povinnost, aby každý podle svého postavení ovlivňoval a zdokonaloval pozemský řád duchem evangelia a tím zvláště v péči o tyto věci a v plnění svých úkolů ve světě vydávali svědectví Kristu.

Kán.226

§ 1. Kdo žijí v manželství, mají podle svého vlastního povolání zvláštní povinnost spolupracovat manželstvím a rodinou na utváření božího lidu.

§ 2. Rodiče, protože dali život dětem, mají velmi závažnou povinnost i právo je vychovat; proto křesťanští rodiče jsou především povinni pečovat o křesťanskou výchovu svých dětí podle učení církve.

Kán.227

Křesťané-laici mají stejné právo na svobodu v oblasti světských záležitostí jako ostatní občané; při využívání této svobody dbají, aby jejich činnost byla prodchnuta duchem evangelia a aby se řídili naukou učitelského úřadu církve a varovali se toho, aby v otázkách, připouštějících různé názory nevydávali svoje mínění za nauku církve.

Kán.228

§ 1. Jestliže jsou laici uznáni za vhodné, mohou od duchovních pastýřů být pověřováni těmi církevními úřady a úkoly, které podle právních ustanovení mohou zastávat.

§ 2. Jestliže laici vynikají náležitými vědomostmi, moudrostí a počestností, jsou způsobilí pomáhat duchovním pastýřům jako znalci nebo poradci i také v poradních sborech podle ustanovení práva.

Kán.229

§ 1. Aby laici mohli podle křesťanské nauky žít a ji hlásat a, je-li třeba, i hájit a také se účastnit apoštolátu, mají povinnost a právo získat znalost této nauky, podle jejich vlastních schopností a postavení.

§ 2. Jsou také oprávněni získat širší znalosti v posvátných vědách, které se vyučují na církevních univerzitách a fakultách nebo na institutech pro náboženské vědy, a to návštěvou přednášek a získáním akademických hodností.

§ 3. Rovněž při zachování předpisů stanov o požadované způsobilosti mohou od zákonného církevního představeného obdržet pověření k vyučování posvátným vědám.

Kán.230

§ 1. Muži laici, kteří mají vlohy požadované podle rozhodnutí biskupské konference, mohou být předepsaným liturgickým obřadem natrvalo pověřeni službou lektora a akolyty; toto udělení služeb jim však nedává právo na vydržování nebo odměnu od církve.

§ 2. Laici mohou na základě dočasného pověření zastávat při liturgických úkonech službu lektora; stejně tak může každý laik plnit úkol komentátora, kantora a podle ustanovení práva i jiný úkol.

§ 3. Jestliže to vyžaduje potřeba církve v případě nedostatku služebníků, mohou i laici, ačkoliv nejsou lektory nebo akolyty, nahrazovat podle předpisů práva některé jejich úkoly, totiž zastávat službu slovu, řídit liturgické modlitby, udílet křest a rozdávat svaté přijímání.

Kán.231

§ 1. Laici, kteří jsou trvale nebo dočasně pověřeni zvláštní službou v církvi, jsou povinni získat patřičné vzdělání, požadované pro řádný výkon jejich služby, a své úkoly plnit svědomitě, se zájmem a pečlivě.

§ 2. Aniž se mění kán. 230, § 1, mají právo na přiměřenou odměnu podle jejich postavení, z níž mohou, i při dodržení předpisů světského práva, slušně uspokojit potřeby vlastní i rodiny; mají také právo na sociální, zdravotní a důchodové pojištění.

. Stať III

Posvátní služebníci čili duchovní

. Hlava 1

Vzdělání duchovních

Kán.232

Církev má povinnost a také vlastní a výlučné právo vzdělávat osoby určené k posvátné službě.

Kán.233

§ 1. Celé křesťanské společenství je povinné podporovat povolání, aby bylo dostatečně postaráno o potřeby služby v celé církvi; zvláště jsou tou povinností vázány křesťanské rodiny, vychovatelé a zcela zvláště kněží, především faráři. Diecézní biskupové, kterým nejvíce přísluší péče o růst povolání, poučují sobě svěřený lid o důležitosti posvátné služby a potřebnosti služebníků církve a nadto podněcují a podporují již existující činnost a díla k podpoře povolání.

§ 2. Kněží a hlavně diecézní biskupové dbají, aby mužům zralejšího věku, které považují za povolané k posvátné službě, byla moudře poskytnuta pomoc slovem i skutkem a také náležitá příprava.

Kán.234

§ 1. Zachovají se a podporují se již existující malé semináře a jiná zařízení tohoto druhu, v nichž za účelem podpory povolání je postaráno o zvláštní náboženské vzdělání zároveň s humanitním a přírodovědním; kde to uznal diecézní biskup za vhodné, zřídí se malý seminář nebo podobné zařízení.

§ 2. Jestliže v určitých případech okolnosti nevyžadují něco jiného, mají být mladí lidé, kteří se chtějí stát kněžími, stejně humanitně a přírodovědně vzděláni jako jsou vzděláni v jejich zemi mladí lidé, kteří jsou připraveni ke studiu na vysoké škole.

Kán.235

§ 1. Mladí lidé, kteří se chtějí stát kněžími, získávají náležité duchovní vzdělání a připravují se na své vlastní úkoly po celou dobu vzdělávání ve velkém semináři nebo, jestliže to podle uvážení diecézního biskupa vyžadují okolnosti, alespoň po dobu čtyř let.

§ 2. Diecézní biskup svěří ty, kdo zákonně pobývají mimo seminář, zbožnému a vhodnému knězi, který dbá, aby se jim dostalo důkladného vzdělání v duchovním životě a kázni.

Kán.236

Uchazeči o trvalé jáhenství se vzdělávají podle předpisů biskupské konference, aby mohli rozvíjet svůj duchovní život a aby mohli řádně plnit povinnosti, které vyplývají z jáhenství:

1.mladí lidé pobývají alespoň tři roky v některém zvláštním domě, pokud diecézní biskup ze závažných důvodů nestanovil jinak;

2.muži věkem vyzrálejší, ať ženatí nebo neženatí, se vzdělávají po tři roky způsobem stanoveným biskupskou konferencí.

Kán.237

§ 1. V každé diecézi, pokud je to možné a účelné, se zřizuje velký seminář; jinak se studenti, kteří se připravují na posvátnou službu, pošlou do jiného semináře nebo se zřídí mezidiecézní seminář.

§ 2. Mezidiecézní seminář se zřídí teprve po tom, když Apoštolský stolec schválil jeho zřízení i stanovy; zřídí jej buď biskupská konference, jde-li o seminář pro celé její území, nebo biskupové, kterých se věc týká.

Kán.238

§ 1. Zákonně zřízený seminář je ze samého práva právnickou osobou v církvi.

§ 2. Při projednávání všech záležitostí jedná jménem semináře jeho rektor, pokud pro určité záležitosti nestanovil příslušný představený jinak.

Kán.239

§ 1. V každém semináři se ustanoví rektor, který je v čele, podle potřeby i vicerektor, ekonom, a jestliže seminaristé v semináři také studují, ustanoví se i učitelé pro různé obory vhodně uspořádané.

§ 2. V každém semináři je alespoň jeden duchovní vůdce, při čemž je studentům dána svoboda obrátit se i na jiné kněze, které biskup pověřil tímto úkolem.

§ 3. Ve stanovách semináře se určí, jakým způsobem se na rektorově péči, především o zachování kázně, podílejí ostatní představení, učitelé a také studenti.

Kán.240

§ 1. Kromě řádných zpovědníků docházejí pravidelně do semináře další zpovědníci; při zachování seminární kázně se studenti smějí obrátit na kteréhokoliv zpovědníka v semináři nebo mimo něj.

§ 2. Při rozhodování o připuštění studentů k přijetí svátosti svěcení nebo o propuštění ze semináře se nikdy nesmí vyžadovat názor duchovního vůdce ani zpovědníků.

Kán.241

§ 1. Do velkého semináře přijme diecézní biskup pouze ty, které vzhledem k jejich lidským i mravním, duchovním i rozumovým vlohám, jejich tělesnému i duševnímu zdraví a opravdovému úmyslu považuje za způsobilé pro trvalou posvátnou službu.

§ 2. Před přijetím jsou povinni předložit doklady o přijetí křtu a biřmování a další, které požadují předpisy řádu kněžského vzdělávání.

§ 3. Jestliže se jedná o přijetí těch, kteří byli z jiného semináře propuštěni nebo z něj odešli, vyžaduje se ještě svědectví příslušného představeného hlavně o důvodu jejich propuštění nebo odchodu.

Kán.242

§ 1. V každé zemi musí biskupská konference vydat podle norem Apoštolského stolce řád kněžského vzdělávání, schválený týmž stolcem; tento řád se upravuje podle nově vzniklých okolností rovněž se schválením od Apoštolského stolce; v tomto řádu se stanoví hlavní zásady a obecné normy vzdělávání v semináři, přizpůsobené pastoračním potřebám oblasti nebo provincie.

§ 2. Normy řádu, uvedené v § 1, se dodržují ve všech diecézních i mezidiecézních seminářích.

Kán.243

Mimo to má každý seminář svůj vlastní seminární řád, schválený diecézním biskupem nebo, jedná-li se o mezidiecézní seminář, biskupy, jichž se týká, a v něm se přizpůsobí normy řádu kněžského vzdělávání zvláštním podmínkám a podrobněji se stanoví především kázeňské normy pro každodenní život studentů a pořádek celého semináře.

Kán.244

Duchovní a vědní vzdělávání v semináři se harmonicky sladí a uspořádá tak, aby studenti, každý podle svých vloh, spolu s náležitou lidskou vyzrálostí získali také ducha evangelia a těsné spojení s Kristem.

Kán.245

§ 1. Duchovním vzděláním se studenti stanou schopnými k užitkuplnému výkonu pastorační služby a získají misijního ducha; učí se, že služba pokaždé vykonávaná v živé víře a lásce přispívá k vlastnímu sebeposvěcování; stejně tak se učí rozvíjet ty ctnosti, které se vysoce cení v lidském společenství, tak, aby dospěli k vhodnému souladu mezi hodnotami lidskými a nadpřirozenými.

§ 2. Studenti se vzdělávají tak, aby prodchnuti láskou ke Kristově církvi, byli v opravdové a synovské lásce oddáni papeži, Petrovu nástupci, a přilnuli k vlastnímu biskupovi jako jeho věrní spolupracovníci a sloužili ve společenství s bratřími; společným životem v semináři, přátelskými vztahy a spojením s jinými se připravují na bratrskou jednotu s diecézním duchovenstvem, na jehož službě v církvi budou mít podíl.

Kán.246

§ 1. Slavení mše svaté je středem veškerého života semináře, takže studenti denní účastí na Kristově lásce čerpají především z tohoto velmi bohatého pramene duševní sílu pro apoštolát a pro svůj duchovní život.

§ 2. Studenti jsou vychováváni ke slavení Denní modlitby církve, kterou se boží služebníci modlí k Bohu jménem církve za všechny sobě svěřené lidi i za celý svět.

§ 3. Studenti pěstují úctu k Panně Marii, i růžencem, vnitřní modlitbu a jiné úkony zbožnosti, jimiž získají ducha modlitby a posilu pro své povolání.

§ 4. Studenti si navykají často přijímat svátost smíření a doporučuje se, aby každý měl svého duchovního vůdce, kterého si svobodně zvolil a kterému může s důvěrou otevřít své nitro.

§ 5. Každoročně konají studenti duchovní cvičení.

Kán.247

§ 1. Vhodnou výchovou se studenti připraví na život v celibátu, a naučí se jej mít v úctě jako zvláštní boží dar.

§ 2. Studenti se náležitě seznámí s povinnostmi a obtížemi posvátných služebníků církve, při čemž se jim nezamlčí žádná obtíž kněžského života.

Kán.248

Vědní vzdělávání směřuje k tomu, aby studenti získali spolu s obecnou kulturou, která odpovídá požadavkům místa a doby, i úplný a pevný základ znalostí v posvátných vědách tak, aby byli schopni svou vírou, na nich založenou a z nich živenou, hlásat učení evangelia lidem své doby vhodně a přiměřeně jejich chápání.

Kán.249

V řádu kněžského vzdělávání se stanoví, že studenti si řádně osvojí nejen mateřský jazyk, ale dobře i latinský jazyk a přiměřeně i jiné cizí jazyky, jejichž znalost se jeví nutnou nebo užitečnou pro jejich vzdělání nebo pastorační službu.

Kán.250

Jestliže se v semináři studuje filosofie i teologie, může se studovat postupně nebo souběžně podle řádu kněžského vzdělávání; toto oboje studium trvá alespoň šest roků, takže se filosofickým oborům věnují celé dva roky a teologickým celé čtyři roky.

Kán.251

Filozofické vzdělávání je založeno na trvale platném filozofickém dědictví, s přihlédnutím k pokroku ve filozofickém bádání, a podáváno tak, aby studenti zdokonalili své lidské stránky, zbystřili rozum a byli schopni studovat teologii.

Kán.252

§ 1. Teologické vzdělávání se poskytuje ve světle víry a pod vedením učitelského úřadu tak, aby studenti poznali celou katolickou nauku, založenou na zjevení, získali potravu pro svůj duchovní život a tuto nauku dovedli při své službě řádně hlásat a hájit.

§ 2. Se zvláštní péčí jsou studenti vzděláváni v Písmu svatém tak, aby získali přehled o celém Písmu svatém.

§ 3. Konají se přednášky z dogmatické teologie, vždy založené na Písmu svatém a ústním podání, kde se studenti učí hlouběji pronikat do tajemství spásy, pod vedením hlavně sv. Tomáše jako učitele, dále přednášky z morální a pastorální teologie, kanonického práva, liturgiky, dějin církve a z jiných oborů, pomocných i zvláštních, podle ustanovení řádu kněžského vzdělávání.

Kán.253

§ 1. Za učitele filozofických, teologických a právních oborů jmenuje biskup, případně biskupové, kterých se to týká, osobu vynikající ctnostmi, s hodností doktora nebo licenciáta, získanou na univerzitě nebo fakultě uznané Apoštolským stolcem.

§ 2. Je nutno dbát, aby bylo jmenováno tolik různých učitelů, kolik se učí oborů: Písmo svaté, dogmatická teologie, morální teologie, liturgika, filozofie, kanonické právo, dějiny církve a jiné, které se vyučují vlastní metodou.

§ 3. Učitele, který závažným způsobem porušil své povinnosti, odstraní z úřadu představený uvedený v § 1.

Kán.254

§ 1. Učitelé při výuce oborů stále usilují o vnitřní jednotu a soulad veškerého učení víry, aby studenti poznali, že si osvojují jednu vědu; aby se tohoto lépe dosáhlo, je v semináři osoba, která celkově řídí studium.

§ 2. Studenti se naučí, aby byli i sami schopni vlastním bádáním zkoumat otázky vědeckou metodou; konají se proto cvičení, v nichž pod vedením učitelů se studenti učí zpracovávat některé otázky vlastní prací.

Kán.255

Ačkoliv veškeré vzdělávání studentů v semináři sleduje pastorační cíl, uspořádá se v něm pastorační vzdělání v užším slova smyslu, kde se studenti naučí zásadám a způsobům jednání, které vzhledem k potřebám místa a doby jsou potřebné ke službě božímu lidu učením, posvěcováním a řízením.

Kán.256

§ 1. Seminaristé se důkladně vzdělají v oborech, které mají zvláštní vztah k posvátné službě, hlavně v praktické katechetice a homiletice, v bohoslužbách,

především v udílení svátostí, naučí se jednat s lidmi, i nekatolíky nebo nevěřícími, poučí se o správě farnosti a plnění ostatních úkolů.

§ 2. Studenti se poučí o potřebách celé církve, aby pečovali o podporu povolání, o misijní záležitosti, o ekumenické a jiné naléhavé otázky, včetně sociálních.

Kán.257

§ 1. Při vzdělávání studentů se dbá o to, aby se nestarali jen o místní církev, do jejíž služby budou včleněni, ale o celou církev, a byli ochotni věnovat se službě místním církvím, které jsou ve velké tísni.

§ 2. Diecézní biskup dbá, aby duchovní, kteří chtějí přesídlit z vlastní místní církve do místní církve jiné země, byli k tomu vhodně připraveni na posvátnou službu tam, totiž aby se naučili i jazyku, získali znalost jejích zařízení, sociálních podmínek, zvyků a zvyklostí.

Kán.258

Aby se naučili, jak se koná apoštolát i v samé praxi, jsou studenti během studia, hlavně o prázdninách, uváděni do pastorační praxe vždy pod vedením zkušeného kněze, a to cvičeními, stanovenými podle uvážení ordináře a přizpůsobenými věku studentů a místním podmínkám.

Kán.259

§ 1. Diecéznímu biskupovi nebo biskupům, kterých se to týká, jde-li o mezidiecézní seminář, přísluší rozhodovat ve věcech vyššího řízení a správy semináře.

§ 2. Diecézní biskup nebo biskupové, kterých se to týká, jedná-li se o mezidiecézní seminář, často navštěvují seminář, dozírají na vzdělávání svých studentů a na filozofickou a teologickou výuku, která se v něm provádí, získávají si poznatky o jejich povolání, povaze, zbožnosti a pokroku, především pro účely udělení svátosti svěcení.

Kán.260

Všichni jsou povinni při plnění svých vlastních úkolů poslouchat rektora, jemuž přísluší běžné řízení semináře podle ustanovení řádu kněžského vzdělávání a seminárního řádu.

Kán.261

§ 1. Rektor semináře a pod jeho vedením i představení a učitelé, každý svým dílem, dbají, aby studenti řádně zachovávali normy řádu kněžského vzdělávání a seminárního řádu.

§ 2. Rektor semináře a osoba řídící studium důsledně dbají, aby učitelé řádně plnili své povinnosti podle předpisů řádu kněžského vzdělávání a seminárního řádu.

Kán.262

Seminář je vyňat z farní správy: pro všechny, kteří jsou v semináři, zastává úřad faráře, s výjimkou záležitostí manželských a bez změny kán. 985, rektor nebo jím pověřená osoba.

Kán.263

Diecézní biskup nebo, jde-li o mezidiecézní seminář, biskupové, jichž se to týká, jsou povinni podle podílu, který určili společným rozhodnutím, postarat se o zřízení a udržování semináře, vydržování studentů a také o odměny učitelům a jiné potřeby semináře.

Kán.264

§ 1. K uspokojení potřeb semináře může biskup kromě sbírky uvedené v kán. 1266 uložit v diecézi i daň.

§ 2. Dani ve prospěch semináře podléhají všechny právnické osoby církevní i soukromé, které mají sídlo v diecézi, s výjimkou těch, které jsou vydržovány pouze z dobrovolných darů - almužen -, nebo těch, v nichž je právě umístěn sbor těch, kdo se učící nebo kdo je vyučují ve prospěch obecného zájmu církve; tato daň musí být obecná, úměrná příjmům poplatníků a přiměřená potřebám semináře.

. Hlava 2

Včlenění duchovních čili inkardinace

Kán.265

Každý duchovní musí být včleněn buď do některé místní církve nebo osobní prelatury, anebo do některé společnosti zasvěceného života nebo společnosti, která má pověření ke včlenění, takže duchovní bez včlenění vůbec nesmějí být.

Kán.266

§ 1. Přijetím jáhenství se osoba stává duchovním a včleňuje se do místní církve nebo osobní prelatury, pro jejíž službu přijala svátost svěcení.

§ 2. Člen řeholní společnosti, který složil doživotní sliby, nebo člen společnosti apoštolského života, který byl natrvalo přičleněn, se jáhenstvím včleňuje jako duchovní do téže řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, pokud stanovy společnosti neurčují něco jiného.

§ 3. Člen světského institutu je přijetím jáhenství včleněn do místní církve, pro jejíž službu přijal svátost svěcení, pokud na základě povolení od Apoštolského stolce nebyl včleněn do téhož institutu.

Kán.267

§ 1. Aby již včleněný duchovní mohl být platně včleněn do jiné místní církve, musí obdržet listinu o vyčlenění podepsanou svým diecézním biskupem; a stejně tak musí obdržet listinu o včlenění podepsanou od diecézního biskupa místní církve, do níž chce být včleněn.

§ 2. Takto provedené vyčlenění nabývá účinků teprve včleněním do jiné místní církve.

Kán.268

§ 1. Duchovní, který ze své místní církve zákonně přesídlil do jiné, je po uplynutí pěti let včleněn do této místní církve, jestliže tuto vůli písemně sdělil jak diecéznímu biskupovi místní církve, do níž přesídlil, tak vlastnímu diecéznímu biskupovi, a jestliže žádný z nich mu ve lhůtě čtyř měsíců od obdržení sdělení nevyjádřil nesouhlas.

§ 2. Trvalým nebo konečným přijetím do společnosti zasvěceného života nebo do společnosti apoštolského života je duchovní, který je podle kán. 266, § 2 včleněn do některé z těch společností, vyčleněn ze své místní církve.

Kán.269

Včlenění duchovního provede diecézní biskup pouze jestliže: 1. včlenění vyžaduje potřeba nebo užitek jeho místní církve a jsou zachována ustanovení práva o náležitém vydržování duchovních; 2. ze zákonné listiny zjistil povolení vyčlenění a kromě toho si opatřil, bylo-li třeba pod závazkem tajemství, vhodná osvědčení o životě, chování a studiích duchovního;

3. duchovní písemně prohlásil témuž diecéznímu biskupovi, že chce sloužit v nové místní církvi podle ustanovení práva.

Kán.270

Vyčlenění může být dovoleně provedeno pouze ze spravedlivého důvodu, jako je potřeba církve nebo prospěch duchovního; zamítnuto může být ze závažných

důvodů; duchovnímu, který se cítí být poškozen a nalezl biskupa, který ho hodlá přijmout, je proti zamítnutí dovoleno správní odvolání.

Kán.271

§ 1. Kromě případu naléhavé potřebnosti vlastní místní církve nezamítne diecézní biskup dovolení k přesídlení duchovním, o kterých ví, že jsou ochotni a schopni přesídlit do zemí, kde je veliký nedostatek duchovních, aby tam konali posvátnou službu; postará se, aby písemnou dohodou s diecézním biskupem místa, kam hodlají přesídlit, byla zajištěna práva a povinnosti těchto duchovních.

§ 2. Diecézní biskup může svým duchovním udělit dovolení přesídlit do jiné místní církve na předem stanovenou dobu, která může být vícekrát prodloužena, a to tak, že duchovní zůstanou včleněni do své místní církve a po svém návratu budou mít všechna práva, která by měli, kdyby zůstali v ní ve službě.

§ 3. Duchovního, který zákonně přesídlil do jiné místní církve a při tom a zůstal včleněn ve své vlastní místní církvi, může jeho vlastní biskup ze spravedlivého důvodu odvolat, pokud dodrží dohody uzavřené s druhým biskupem a přirozenou umírněnost; stejně tak při zachování týchž podmínek může diecézní biskup té jiné místní církve odepřít ze spravedlivého důvodu duchovnímu dovolení pro další pobyt na svém území.

Kán.272

Administrátor diecéze může provést vyčlenění nebo včlenění nebo udělit dovolení k přesídlení do jiné místní církve až po roce od uvolnění úřadu diecézního biskupa a ještě k tomu potřebuje souhlas sboru poradců.

. Hlava 3

Povinnosti a práva duchovních

Kán.273

Duchovní mají zvláštní povinnost úcty a poslušnosti vůči papeži a svému ordináři.

Kán.274

§ 1. Pouze duchovní mohou dosáhnout úřadů, k jejichž výkonu se vyžaduje moc ze svěcení nebo církevní moc řízení.

§ 2. Pokud duchovní neomlouvá zákonná překážka, jsou povinni přijmout a věrně plnit úkol, který jim uložil jejich ordinář.

Kán.275

§ 1. Protože všichni duchovní spolupracují na jednom díle, budování Kristova těla, jsou navzájem spojeni poutem bratrství a modlitby, a usilují o vzájemnou spolupráci podle ustanovení partikulárního práva.

§ 2. Duchovní uznávají a podporují poslání, které laici podle míry své účasti vykonávají v církvi i ve světě.

Kán.276

§ 1. Duchovní jsou ze zvláštního důvodu povinni usilovat o svatost života, protože přijetí svátosti svěcení je novým novým důvodem zasvěcení, protože se stali rozdělovateli tajemných božích darů určených ke službě božímu lidu.

§ 2. Aby mohli usilovat o tuto dokonalost:

1. především věrně a neúnavně plní povinnosti pastýřské služby;

2. živí svůj duchovní život ze dvojího stolu: Písma svatého a eucharistie; kněží jsou proto naléhavě zváni, aby denně slavili oběť mše svaté, jáhni, aby se jí denně účastnili;

3. kněží a jáhni usilující o kněžství jsou povinni každý den konat Denní modlitbu církve z vlastních a schválených liturgických knih; trvalí jáhnové konají část z ní, stanovenou biskupskou konferencí;

4. rovněž jsou povinni zúčastnit se duchovních cvičení, podle předpisů partikulárního práva;

5. vybízejí se, aby se pravidelně věnovali vnitřní modlitbě, aby často přijímali svátost smíření, aby měli zvláštní úctu k panenské Bohorodičce a užívali ostatních obecných i zvláštních prostředků k sebeposvěcování.

Kán.277

§ 1. Duchovní jsou povinni zachovávat dokonalou a trvalou zdrženlivost pro boží království, a proto jsou vázáni celibátem, který je zvláštním božím darem, jímž se mohou duchovní snáze a s nerozděleným srdcem svobodněji oddat Kristu a službě Bohu i lidem.

§ 2. S náležitou moudrostí se duchovní chovají k osobám, jejichž častá společnost by mohla ohrozit závazek duchovních ke zdrženlivosti nebo vzbudit pohoršení u věřících.

§ 3. Diecéznímu biskupovi přísluší vydat o této věci normy, které stanoví podrobnosti, a posuzovat zachovávání této povinnosti v jednotlivých případech.

Kán.278

§ 1. Světští duchovní mají právo sdružovat se s jinými k účelům přiměřeným stavu duchovních.

§ 2. Světští duchovní si velmi váží především těch sdružení, která na základě stanov schválených příslušným představeným, vhodným a obecně uznaným uspořádáním života a bratrskou pomocí podporují sebeposvěcování při výkonu posvátné služby a napomáhají sjednocení duchovních navzájem i s vlastním biskupem.

§ 3. Duchovní nezakládají ani nejsou členy těch sdružení, jejichž cíl nebo činnost je neslučitelná s povinnostmi duchovních nebo může být na překážku pečlivému plnění úkolů, které jim svěřil příslušný církevní představený.

Kán.279

§ 1. Po přijetí kněžského svěcení pokračují duchovní ve studiu posvátných věd a usilují o pevnou nauku, založenou na Písmu svatém, tradici předků a obecně církví přijatou, jak je stanovena v dokumentech sněmů a papežů, a při tom se vyhýbají světským lákavým novinkám a nepravé vědě.

§ 2. Podle ustanovení partikulárního práva navštěvují kněží pastorační přednášky, které musí být pro ně uspořádány po přijetí kněžského svěcení, a také po období stanovená týmž právem se účastní i jiných přednášek, teologických setkání nebo konferencí, jimiž se nabízí příležitost k získání obsáhlejších znalostí posvátných věd a pastoračních metod.

§ 3. Získávají i poznatky z jiných věd, hlavně těch, které jsou spojeny s teologií, pokud tyto zvláště napomáhají výkonu pastorační služby.

Kán.280

Duchovním se velmi doporučuje některý způsob společného života; pokud tento již existuje, zachová se, pokud je to možné.

Kán.281

§ 1. Pokud se duchovní věnují církevní službě, zasluhují si odměnu, která je přiměřená jejich postavení se zřetelem na povahu úkolů i na okolnosti místa a času, aby z ní mohli uspokojit své životní potřeby i odměnit osoby, jejichž služby potřebují.

§ 2. Rovněž je nutno se postarat o vhodné sociální pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří.

§ 3. Ženatí jáhnové, kteří se zcela věnují církevní službě, zasluhují odměnu, z níž mohou uspokojit potřeby své i své rodiny; ti, kteří pobírají odměnu ze světského zaměstnání, které vykonávají nebo vykonávali, hradí své životní náklady z těchto příjmů.

Kán.282

§ 1. Duchovní vedou prostý život a varují se všeho, co zavání marnivostí.

§ 2. Majetek, který získali výkonem církevních úřadů a který jim zbyl po přiměřené úhradě životních potřeb a výloh spojených s plněním povinností svého stavu, vynaloží ve prospěch církve a charitativní činnosti.

Kán.283

§ 1. Duchovní, i když nezastávají úřad se sídelní povinností, se bez ordinářova dovolení, alespoň předpokládaného, nevzdalují ze své diecéze na značnou dobu, kterou stanovilo partikulární právo.

§ 2. Mají však každý rok právo na náležitou a dostatečnou dobu dovolené, stanovenou obecným nebo partikulárním právem.

Kán.284

Duchovní nosí slušný církevní oděv podle předpisů biskupské konference a zákonných místních zvyklostí.

Kán.285

§ 1. Duchovní se zcela zdržují ode všeho, co se nesrovnává s jejich stavem, podle předpisů partikulárního práva.

§ 2. Vyhýbají se všemu, co je cizí duchovnímu stavu, i když jde o něco, co je v mezích slušnosti.

§ 3. Duchovním je zakázáno přijmout veřejné úřady, jejichž obsahem je účast na výkonu světské moci.

§ 4. Bez dovolení svého ordináře nepřijímají správu majetku, který nepatří duchovním osobám ani světské úřady, s nimiž je spojena povinnost vyúčtování; bez projednání s vlastním ordinářem je jim zakázáno ručení, i když se týká jejich vlastního majetku; rovněž nesmějí podpisovat listiny, kterými přijímají závazek k vyplacení peněz bez stanovení důvodu.

Kán.286

Duchovním je zakázáno provozovat osobně nebo prostřednictvím jiných živnost nebo obchod, ať ve vlastní nebo cizí prospěch, pokud nemají dovolení zákonného církevního představeného.

Kán.287

§ 1. Duchovní co nejvíce podporují zachování míru a svornosti mezi lidmi, založené na spravedlnosti.

§ 2. Aktivně se neúčastní činnosti politických stran a vedení odborových sdružení, pokud to podle rozhodnutí příslušného církevního představeného nevyžaduje ochrana práv církve nebo podpora veřejného prospěchu.

Kán.288

Trvalí jáhnové nejsou vázáni ustanoveními kánonů 284, 285, § 3 a 4, 286, 287, § 2, pokud partikulární právo nestanoví jinak.

Kán.289

§ 1. Protože vojenská služba není přiměřená duchovnímu stavu, nenastupují ji dobrovolně duchovní a kandidáti přijetí svátosti svěcení, jestliže neobdrželi dovolení od svého ordináře.

§ 2. Duchovní využívají výjimek od výkonu úkolů a veřejných světských úřadů, které v jejich prospěch stanovují zákony, dohody nebo obyčeje, pokud ve zvláštních případech nestanovil vlastní ordinář jinak.

. Hlava 3

Pozbytí duchovního stavu

Kán.290

Platné přijetí svátosti svěcení nelze nikdy zneplatnit. Přece však duchovní pozbývá duchovní stav:

1. rozsudkem soudu nebo správním rozhodnutím, kterým byla prohlášena neplatnost přijetí svátosti svěcení;

2. zákonně použitým trestem propuštění z duchovního stavu;

3. reskriptem od Apoštolského stolce; tento reskript však uděluje Apoštolský stolec jáhnům ze závažných důvodů, kněžím z velmi závažných důvodů.

Kán.291

Kromě případů uvedených v kán. 290 odst. 1 neobsahuje pozbytí duchovního stavu dispens od povinnosti celibátu, kterou může udělit pouze papež.

Kán.292

Duchovní, který podle ustanovení práva pozbývá duchovní stav, tím samým ztrácí práva vlastní duchovnímu stavu a není vázán žádnou povinností duchovního stavu, čímž se nemění kán. 291; je mu však zakázán výkon moci z přijaté svátosti svěcení, čímž se nemění kán. 976; dále je tím samým zbaven všech úřadů, úkolů a jakéhokoliv pověření mocí.

Kán.293

Duchovní, který pozbyl duchovní stav, může být opět přijat mezi duchovní pouze reskriptem Apoštolského stolce.

. Stať IV

Osobní prelatury

Kán.294

Osobní prelatury sestávají z kněží a jáhnů z řad světského duchovenstva a může je zřídit Apoštolský stolec po projednání s biskupskými konferencemi, jichž se věc týká, k podpoře vhodného rozdělení kněží nebo k výkonu zvláštních pastoračních nebo misijních úkolů v různých krajinách nebo v různých sociálních skupinách.

Kán.295

§ 1. Osobní prelatura se řídí stanovami, vydanými Apoštolským stolcem; v jejím čele je prelát jakožto vlastní ordinář, který je oprávněn zřídit národní nebo mezinárodní seminář a také včleňovat studenty a vést je k přijetí svátosti svěcení z právního důvodu služby v prelatuře.

§ 2. Prelát je povinen postarat se jednak o duchovní vzdělání těch, kteří z uvedeného právního důvodu přijali svátost svěcení, jednak o jejich přiměřené vydržování.

Kán.296

Na základě dohod, uzavřených s prelaturou, mohou se laici věnovat apoštolátní činnosti osobní prelatury; ve stanovách se vhodně určí způsob této organické spolupráce a hlavní povinnosti a práva s ní spojená.

Kán.297

Stanovy rovněž určí vztahy osobní prelatury vůči místním ordinářům, v jejichž místních církvích osobní prelatura vykonává nebo hodlá vykonávat svou pastorační nebo misijní činnost s předchozím souhlasem diecézního biskupa.

. Stať V

Sdružení křesťanů

. Hlava 1

Obecné normy

Kán.298

§ 1. V církvi jsou různá sdružení, od společností zasvěceného života a společností apoštolského života odlišná, v nichž křesťané, buď duchovní nebo laici nebo duchovní spolu s laiky, se společně snaží o dokonalejší život nebo veřejnou bohoslužbu nebo šíření křesťanské nauky nebo o jinou apoštolátní činnost, jako je evangelizace, snaha o zbožnost, charitativní činnost a oživování světského řádu křesťanským duchem.

§ 2. Křesťané vstupují především do sdružení, která jsou buď zřízena nebo uznána nebo doporučena příslušným církevním představeným.

Kán.299

§ 1. Na základě soukromé dohody jsou křesťané oprávněni zakládat sdružení k účelům podle kán. 298, § 1, čímž se nemění ustanovení kán. 301, § 1.

§ 2. Sdružení tohoto druhu se nazývají soukromá sdružení i přes to, že je církevní představený veřejně uznal nebo doporučil.

§ 3. Církev uznává soukromé sdružení křesťanů jen tehdy, jestliže jeho stanovy přezkoumal příslušný představený.

Kán.300

Sdružení může používat označení "katolické" pouze v případě, že k tomu obdrželo souhlas příslušného církevního představeného podle ustanovení kán. 312.

Kán.301

§ 1. Pouze příslušný církevní představený může zřídit sdružení křesťanů, které hodlá hlásat křesťanskou nauku jménem církve nebo konat veřejné bohoslužby nebo směřuje k jiným cílům, které jsou svou povahou vyhrazeny témuž církevnímu představenému.

§ 2. Jestliže to příslušný církevní představený uzná za prospěšné, může zřizovat sdružení křesťanů zaměřená přímo nebo nepřímo k jiným duchovním účelům, když jejich dosažení není dostatečně zajištěno soukromou činností.

§ 3. Sdružení křesťanů, která zřídil příslušný církevní představený, se nazývají veřejná sdružení.

Kán.302

Duchovenská sdružení křesťanů jsou ta, která řídí duchovní a jejichž náplň tvoří výkon moci ze svátosti svěcení a která za taková uznal příslušný představený.

Kán.303

Názvem " třetí řády" nebo jiným vhodným pojmenováním se označují sdružení, jejichž členové žijí ve světě apoštolátním životem a usilují o křesťanskou dokonalost podle ducha některého řeholního společenství pod vyšším vedením téhož společenství.

Kán.304

§ 1. Každé sdružení křesťanů, ať veřejné nebo soukromé, jakéhokoliv názvu nebo označení, má své stanovy, které určují cíl sdružení nebo sociální náplň, sídlo, řízení

a podmínky pro členství v něm, dále stanoví způsoby jednání s přihlédnutím k požadavkům nebo užitečnosti podle místa a doby.

§ 2. Zvolí si název nebo označení, odpovídající zvyklostem doby a místa a hlavně cíli, o nějž usilují.

Kán.305

§ 1. Každé sdružení křesťanů podléhá dozoru příslušného církevního představeného, který je povinen dbát o zachovávání neporušenosti víry a mravů, dozírat, aby tam neproniklo porušování církevní kázně; má též povinnost a právo je vizitovat podle ustanovení práva a stanov; podléhá také řízení představeného, kterého určují ustanovení následujících kánonů.

§ 2. Dozoru Apoštolského stolce podléhá sdružení jakéhokoliv druhu; dozoru ordináře místa podléhají sdružení diecézní a ostatní, pokud vykonávají v diecézi činnost.

Kán.306

K tomu, aby někdo využíval práv nebo privilegií, odpustků, nebo jiných duchovních výhod, udělených sdružení, je nutné a postačí, aby byl podle ustanovení práva a vlastních stanov sdružení do něj platně přijat a nebyl z něj zákonně propuštěn.

Kán.307

§ 1. Členové se přijímají podle ustanovení práva a stanov každého sdružení.

§ 2. Tatáž osoba může být členem více sdružení.

§ 3. Členové řeholních společností mohou být členy sdružení podle ustanovení vlastního práva na základě souhlasu svého představeného.

Kán.308

Zákonně přijatý člen může být ze sdružení vyloučen jen ze spravedlivého důvodu podle ustanovení práva a stanov.

Kán.309

Zákonně zřízená sdružení mají právo vydat podle ustanovení práva a stanov zvláštní předpisy, týkající se tohoto sdružení v případě konání shromáždění, ustanovování vedoucích, úředníků, pomocníků a správců majetku.

Kán.310

Soukromé sdružení, které nebylo zřízeno jako právnická osoba, nemůže být jako takové nositelem právních povinností a práv; avšak křesťané v něm sdružení mohou společně přijímat závazky a jakožto spoluvlastníci a spoludržitelé mohou získávat a držet práva a majetek; tato práva a závazky mohou vykonávat prostřednictvím zmocněnce nebo právního zástupce.

Kán.311

Členové společností zasvěceného života, kteří jsou v čele nebo pomáhají sdružením, která jsou spojena s jejich společenstvím, dbají, aby sdružení pomáhala diecézní apoštolátní činnosti pod řízením místního ordináře ve spolupráci se sdruženími, která jsou v diecézi určena k apoštolátu.

. Hlava 2

Veřejná sdružení křesťanů

Kán.312

§ 1. Ke zřízení veřejného sdružení jsou příslušní tito představení:

1. Apoštolský stolec pro celocírkevní nebo mezinárodní sdružení; 2. biskupská konference na svém území pro národní sdružení, která jsou ze svého zřízení určena k činnosti v celém národě;

3. diecézní biskup pro své území, ne však administrátor diecéze, pro diecézní sdružení, s výjimkou těch sdružení, k jejichž zřízení vyhradilo papežské privilegium právo jiným osobám.

§ 2. Písemný souhlas diecézního biskupa se vyžaduje k platnému zřízení sdružení nebo jeho složky v diecézi, a to i když se zřizuje na základě papežského privilegia; souhlas, který udělil diecézní biskup ke zřízení domu řeholní společnosti, platí zároveň i pro zřízení sdružení, které patří k této společnosti, a to buď v témže domě, nebo při kostele s tímto domem spojeném.

Kán.313

veřejné sdružení i konfederace veřejných sdružení se stává právnickou osobou samým rozhodnutím příslušného církevního představeného podle kán. 312, jímž bylo zřízeno, a dostává pověření, pokud se vyžaduje, aby jednalo v mezích cílů, které si stanovilo, aby je uskutečňovalo jménem církve.

Kán.314

Stanovy každého veřejného sdružení, jejich přepracování nebo změna vyžadují schválení od církevního představeného, jemuž přísluší zřízení sdružení podle kán. 312, § 1.

Kán.315

Veřejná sdružení mohou ze svého podnětu vykonávat činnost, odpovídající jejich vlastnímu charakteru, při čemž se řídí stanovami a podléhají vyššímu řízení církevním představeným podle kán. 312, § 1.

Kán.316

§ 1. Do veřejného sdružení nemůže být platně přijata osoba, která veřejně odpadla od katolické víry nebo od církevního společenství anebo byla potrestána exkomunikací, která jí byla přímo uložena, nebo byla úředně prohlášena.

§ 2. Osoby, které se zákonně staly členy a vztahuje se na ně skutkový děj § 1, se po předchozím napomenutí vyloučí ze sdružení podle stanov, při zachování práva na správní odvolání k církevnímu představenému, uvedenému v kán. 312, § 1.

Kán.317

§ 1. Pokud není ve stanovách uvedeno jinak, přísluší církevnímu představenému podle kán. 312, § 1, aby potvrdil představitele veřejného sdružení, který byl sdružením zvolen, nebo ustanovil navrženého nebo na základě vlastního práva ho jmenoval; kaplana nebo duchovního rádce jmenuje týž církevní představený po projednání s představenstvem sdružení, pokud je to vhodné.

§ 2. Ustanovení § 1 platí i pro sdružení zřízená členy řeholních společností na základě papežského privilegia jinde než při vlastních kostelích nebo domech; ve sdruženích zřízených členy řeholních společností při vlastním kostele nebo domě přísluší jmenování nebo potvrzování představitele a kaplana podle stanov představenému společnosti.

§ 3. Ve sdruženích, která nejsou duchovenská, smí úřad představitele zastávat laik; kaplanovi nebo duchovnímu rádci se tento úřad neuděluje, pokud stanovy neurčují jinak.

§ 4. Ve veřejných sdruženích věřících, která jsou určena přímo k apoštolátu, nesmějí být představiteli osoby, které zastávají vedoucí funkci v politických stranách.

Kán.318

§ 1. Za zvláštních okolností, když to vyžadují závažné důvody, může církevní představený uvedený v kán. 312, § 1. jmenovat komisaře, který dočasně jeho jménem řídí sdružení.

§ 2. Představitele veřejného sdružení smí ze spravedlivého důvodu zbavit funkce osoba, která ho jmenovala nebo potvrdila, a to podle stanov po projednání se samým představitelem i s představenstvem sdružení; kaplana smí zbavit úřadu podle kán. 192 - 195 osoba, která ho jmenovala.

Kán.319

§ 1. Zákonně zřízené veřejné sdružení spravuje, pokud není stanoveno jinak, podle stanov majetek, který má v držení, pod vyšším řízením církevního představeného podle kán. 312, § 1, jemuž je každoročně povinno předložit vyúčtování správy.

§ 2. Rovněž je povinno témuž představenému předložit pravdivé vyúčtování využití darů a sbírek, které získalo.

Kán.320

§ 1. Sdružení, které bylo zřízeno Apoštolským stolcem, může být zrušeno pouze od něho.

§ 2. Ze závažných důvodů může biskupská konference zrušit sdružení, které zřídila; diecézní biskup může zrušit sdružení, které zřídil, i sdružení zřízené na základě papežského dovolení členy řeholní společnosti se souhlasem diecézního biskupa.

§ 3. Veřejné sdružení zruší příslušný představený teprve po projednání s jeho představitelem a jinými členy představenstva.

. Hlava 3

Soukromá sdružení křesťanů

Kán.321

Soukromá sdružení řídí a vedou křesťané, jak určují stanovy.

Kán.322

§ 1. Soukromé sdružení křesťanů se může stát právnickou osobou formálním rozhodnutím příslušného církevního představeného podle kán. 312.

§ 2. Soukromé sdružení křesťanů se stává právnickou osobou teprve schválením jeho stanov od církevního představeného podle kán. 312, § 1; schválení stanov však nic nemění na soukromém charakteru sdružení.

Kán.323

§ 1. Ačkoliv mají soukromá sdružení křesťanů samostatnost podle kán. 321, podléhají dozoru a řízení církevním představeným podle kán. 305.

§ 2. Při zachování vlastní samostatnosti soukromých sdružení přísluší církevnímu představenému také dozírat a dbát, aby se zabránilo tříštění sil a aby jejich apoštolát směřoval ke společnému prospěchu.

Kán.324

§ 1. Podle stanov si soukromé sdružení věřících ustanovuje svého představitele i úředníky.

§ 2. Podle svého přání si soukromé sdružení věřících může svobodně vybrat duchovního rádce z kněží, kteří v diecézi zákonně konají službu; tento však potřebuje, aby byl potvrzen místním ordinářem.

Kán.325

§ 1. Podle stanov svobodně spravuje soukromé sdružení křesťanů majetek, který má v držení, čímž se nemění právo příslušného církevního představeného dozírat, aby se majetku používalo k účelům sdružení.

§ 2. Toto sdružení podléhá místnímu ordináři podle kán. 1301, pokud jde o správu a používání majetku, který byl sdružení darován nebo odkázán na zbožné účely.

Kán.326

§ 1. Soukromé sdružení křesťanů zaniká podle stanov; také může být zrušeno příslušným představeným, jestliže jeho činnost působí velkou škodu církevní nauce nebo kázni, anebo je pohoršením pro věřící.

§ 2. S majetkem zaniklého sdružení se naloží podle stanov, při zachování získaných práv a vůle dárců.

. Hlava 4

Zvláštní normy o sdruženích křesťanů laiků

Kán.327

Křesťané laici si váží sdružení zřízených k duchovním účelům podle kán. 298, zvláště těch, která si kladou za cíl oživovat světský pořádek křesťanským duchem a podporují tak zvláště vnitřní spojení víry s životem.

Kán.328

Osoby, které jsou v čele sdružení křesťanů laiků, včetně těch sdružení, která byla zřízena na základě papežského privilegia, dbají, aby jejich sdružení spolupracovala s jinými sdruženími křesťanů tam, kde je to vhodné, a aby ráda napomáhala různé křesťanské činnosti, hlavně vykonávané na stejném území.

Kán.329

Představitelé sdružení křesťanů laiků dbají, aby členové sdružení byli náležitě vzdělání pro výkon vlastního apoštolátu křesťanů laiků.

. Část 2

Hierarchické zřízení církve

. Oddíl 1

Nejvyšší představený církve

. Hlava 1

Papež a biskupský sbor

Kán.330

Podle ustanovení Pána vytvořil Petr s ostatními apoštoly jeden sbor a stejně tak jsou vzájemně spojeni papež, nástupce Petrův, a biskupové, nástupci apoštolů.

. Článek 1

Papež

Kán.331

Biskup římské církve, v němž setrvává úřad, který Pán udělil jedině Petrovi, prvnímu z apoštolů, a který přechází na jeho nástupce, je hlavou sboru biskupů, zástupcem Krista a pastýřem celé církve zde na zemi; a proto z důvodu svého nejvyššího úřadu má nejvyšší, plnou, bezprostřední a obecnou řádnou moc v církvi, kterou může vždy svobodně vykonávat.

Kán.332

§ 1. Plnou a nejvyšší moc v církvi dostává papež přijetím zákonného zvolení spolu s biskupským svěcením. Proto tuto moc dostává osoba zvolená za papeže, jestliže je biskupem, od okamžiku přijetí zvolení. Jestliže zvolený není biskupem, ihned se vysvětí na biskupa.

§ 2. Jestliže se papež zřekne svého úřadu, vyžaduje se k platnosti, aby zřeknutí se bylo svobodné a řádně sděleno, nepotřebuje, aby bylo přijato kteroukoliv osobou.

Kán.333

§ 1. Papež z důvodu svého úřadu má nejvyšší řádnou moc nejen nad celou církví, ale i nad všemi místními církvemi a jejich společenstvími, čímž je zároveň zesilována

a chráněna vlastní, řádná a bezprostřední moc, kterou mají biskupové v místních církvích, jejich péči svěřených.

§ 2. Papež je při plnění úřadu nejvyššího pastýře církve vždy spojen společenstvím s ostatními biskupy a vůbec s celou církví; má právo podle potřeby církve určit způsob výkonu tohoto úkolu, buď osobní nebo sborový.

§ 3. Proti rozsudku nebo rozhodnutí papeže není ani soudní ani správní odvolání.

Kán.334

Papeži pomáhají při výkonu jeho úřadu biskupové, kteří s ním spolupracují různým způsobem, včetně biskupského sněmu. Pomáhají mu také kardinálové a jiné osoby i různá zařízení podle potřeb doby; tyto všechny osoby a zařízení plní sobě svěřené úkoly jeho jménem a funkcí ve prospěch církve, podle právních norem.

Kán.335

Při uvolnění úřadu papeže a při znemožnění výkonu jeho úřadu se nezavede nic nového v řízení celé církve: dodrží se však zvláštní zákony, stanovené pro tyto okolnosti.

. Článek 2

Biskupský sbor

Kán.336

Biskupský sbor, jehož hlavou je papež a členy jsou biskupové na základě svátostného svěcení a hierarchického společenství s hlavou sboru i členy, a v němž neustále přetrvává sbor apoštolů, spolu s papežem a nikdy bez papeže, je také nositelem nejvyšší a úplné moci nad celou církví.

Kán.337

§ 1. Biskupský sbor vykonává moc nad celou církví slavnostním způsobem na obecném sněmu.

§ 2. Stejnou moc vykonává prostřednictvím jednotné činnosti biskupů, rozptýlených ve světě, pokud tuto činnost za takovou papež prohlásil nebo svobodně přijal, takže byla opravdu sborovým jednáním.

§ 3. Papeži přísluší podle potřeb církve zvolit a použít způsob, kterým biskupský sbor vykonává sborově svůj úřad nad celou církví.

Kán.338

§ 1. Jedině papeži přísluší obecný sněm svolat, sněmu osobně nebo prostřednictvím jiných osob předsedat, jej přeložit nebo přerušit či rozpustit a také schválit jeho rozhodnutí.

§ 2. Papeži přísluší určit, které věci se projednají na sněmu a stanovit jednací řád pro sněm; k věcem, které papež předložil, mohou účastníci koncilu připojit další, avšak tyto musí papež schválit.

Kán.339

§ 1. Pouze biskupové, kteří jsou členy biskupského sboru, mají právo a povinnost účastnit se obecného sněmu s hlasem rozhodujícím.

§ 2. Na obecný sněm může papež pozvat i některé jiné osoby, které nejsou biskupy, při čemž určí jejich postavení na sněmu.

Kán.340

Jestliže během obecného sněmu dojde k uvolnění úřadu papeže, sněm se samotným právem přerušuje až do té doby, kdy nový papež nařídí, aby pokračoval, nebo jej rozpustí.

Kán.341

§ 1. Rozhodnutí obecného sněmu nabývají závaznosti pouze tehdy, jestliže byla spolu s účastníky sněmu schválena i papežem, papežem byla potvrzena a z jeho nařízení vyhlášena.

§ 2. Rozhodnutí biskupského sboru, učiněná sborovou činností jiným způsobem, který papež nařídil nebo svobodně přijal, vyžadují stejné potvrzení a vyhlášení, aby se stala závaznými.

. Hlava 2

Biskupský sněm

Kán.342

Biskupský sněm je shromáždění biskupů, kteří byli vybráni z různých zemí světa a scházejí se ve stanovené době, aby podporovali těsné spojení mezi papežem a biskupy a pomáhali papeži při udržování a posilování neporušenosti a růstu víry a mravů a církevní kázně, a to radami i projednáním otázek, které se týkají činnosti církve ve světě.

Kán.343

Biskupskému sněmu přísluší projednávat otázky a vyslovit přání, ne však je řešit nebo vydávat o nich rozhodnutí, kromě určitých případů, kdy jej papež vybavil rozhodovací mocí, při čemž papeži přísluší, aby stanovil platnost a účinnost rozhodnutí sněmu.

Kán.344

Biskupský sněm podléhá přímo papeži, který má právo:

1. svolat sněm, kdykoliv to uzná za vhodné, dále určit místo konání shromáždění;
2. potvrdit volbu účastníků, vykonanou podle zvláštního práva, a určit nebo jmenovat další účastníky;
3. stanovit látku k projednávání ve vhodnou dobu podle zvláštního práva ještě před konáním sněmu;
4. stanovit pořadí projednávaných záležitostí;
5. předsedat sněmu buď osobně nebo prostřednictvím jiných osob;
6. ukončit, přeložit, přerušit nebo rozpustit sněm.

Kán.345

Biskupský sněm se může sejít buď k valnému shromáždění, ať řádnému nebo mimořádnému, na němž se projednávají otázky týkající se prospěchu celé církve, anebo ke zvláštnímu shromáždění, na němž se projednávají věci, které se týkají přímo určité nebo určitých oblastí.

Kán.346

§ 1. Biskupský sněm, který se schází k řádnému valnému shromáždění, sestává z účastníků, většinou biskupů, zvolených biskupskými konferencemi způsobem stanoveným zvláštním právem sněmu; jiní jsou týmž právem sněmu určeni přímo; jiné jmenuje papež přímo; někteří další jsou voleni podle téhož zvláštního práva z řad členů duchovenských řeholních společností.

§ 2. Biskupský sněm, který se schází k mimořádnému valnému shromáždění k projednání věcí vyžadujících rychlé vyřízení, sestává z účastníků, většinou biskupů, kteří jsou určeni zvláštním právem sněmu z důvodu úřadu, který zastávají, dále z účastníků, přímo jmenovaných papežem; někteří další jsou voleni podle téhož práva z řad členů duchovenských řeholních společností.

§ 3. Biskupský sněm, který se schází ke zvláštnímu shromáždění, sestává z účastníků vybraných především z těch oblastí, pro které byl určen, podle zvláštního práva, jímž se sněm řídí.

Kán.347

§ 1. Tím, že papež ukončil biskupský sněm, končí biskupům a ostatním účastníkům úkoly, kterými byli pro tento sněm pověřeni.

§ 2. Jestliže po svolání sněmu nebo během jeho konání dojde k uvolnění úřadu papeže, samým právem se přerušuje shromáždění sněmu i úkoly účastníků, jimiž byli pověřeni, až do té doby, kdy nový papež buď rozpustí shromáždění nebo rozhodne o jeho pokračování.

Kán.348

§ 1. Biskupský sněm má trvalý generální sekretariát, v jehož čele je papežem jmenovaný generální sekretář, jemuž pomáhá rada sekretariátu, sestávající z biskupů, z nichž někteří jsou podle zvláštního práva voleni samým biskupským sněmem, jiné jmenuje papež, při čemž úřad všech těchto zaniká zahájením nového valného shromáždění.

§ 2. Pro každé shromáždění biskupského sněmu jmenuje papež jednoho nebo více zvláštních sekretářů, kteří setrvávají ve svém úřadě pouze do skončení shromáždění sněmu.

. Hlava 3

Kardinálové

Kán.349

Kardinálové tvoří zvláštní sbor, kterému přísluší volba papeže podle zvláštního práva; kardinálové rovněž pomáhají papeži buď jako sbor, když jsou svoláni k projednání závažnějších otázek, anebo mu pomáhají jako jednotlivci tím, že zastávají různé úřady; tím mu poskytují pomoc především v jeho každodenní péči o celou církev.

Kán.350

§ 1. Sbor kardinálů se člení do tří stupňů: biskupský, do něhož patří kardinálové, kterým papež svěřil některou z příměstských římských místních církví, a také sem patří patriarchové východních obřadů; dále se dělí na stupeň kněžský a stupeň jáhenský.

§ 2. Každému kardinálovi kněžského nebo jáhenského stupně přiděluje papež buď titulární kostel nebo jáhenství v Římě.

§ 3. Patriarchové východního obřadu, kteří jsou kardinály, mají jakožto titul své sídlo patriarchy.

§ 4. Kardinál děkan má jako titul ostijskou diecézi spolu s jiným kostelem, který dříve obdržel jako titulární.

§ 5. Na základě žádosti, přednesené na zasedání a schválené papežem, mohou při zachování přednosti z důvodu svěcení nebo jmenování kardinálem obdržet kardinálové kněžského stupně jiný titulární kostel a kardinálové jáhenského stupně jiné jáhenství, a jestliže setrvali na jáhenském stupni po dovršených deset roků, mohou dosáhnout i kněžského stupně.

§ 6. Kardinál jáhenského stupně, který výběrem přechází do stupně kněžského, obdrží pořadí přede všemi kardinály kněžského stupně, kteří byli jmenováni kardinály později než on.

Kán.351

§ 1. Za kardinály jmenuje svobodně papež muže alespoň s kněžským svěcením, vynikající naukou, mravy, zbožností a moudrostí v jednání; kdo ještě není biskupem, je povinen přijmout biskupské svěcení.

§ 2. Kardinály jmenuje papež rozhodnutím, které se vyhlašuje před sborem kardinálů; od vyhlášení mají povinnosti a práva, stanovená zákonem.

§ 3. Kardinál, jehož jmenování papež oznámil, avšak neuvedl jeho jméno, nemá zatím žádné kardinálské povinnosti ani práva; když však jeho jméno papež vyhlásil, získává tyto povinnosti a práva, avšak právo přednosti má ode dne jmenování bez sdělení jména.

Kán.352

§ 1. V čele sboru kardinálů je děkan, při jeho zaneprázdnění ho zastupuje místoděkan; děkan ani místoděkan nemají žádnou pravomoc nad ostatními kardinály, ale jsou pouze první mezi sobě rovnými.

§ 2. Jestliže se funkce děkana uprázdní, zvolí pouze kardinálové s přiděleným titulem příměstské římské místní církve za předsednictví místoděkana, je-li přítomen, nebo nejstaršího z nich, ze svého středu děkana; jeho jméno předloží papeži, kterému přísluší potvrdit zvoleného.

§ 3. Stejným způsobem jako v § 2 se za předsednictví děkana volí místoděkan; i potvrzení volby místoděkana přísluší papeži.

§ 4. Děkan i místoděkan získávají trvalé bydliště v Římě, jestliže je tam již nemají.

Kán.353

§ 1. Svou sborovou činností pomáhají kardinálové papeži hlavně na zasedáních, na nichž se shromažďují na příkaz papeže a za jeho předsednictví; zasedání jsou řádná nebo mimořádná.

§ 2. K řádnému zasedání se svolávají všichni kardinálové, nebo alespoň pobývající v Římě, aby projednali určité závažnější záležitosti, které se častěji vyskytují, nebo aby provedli určitá zvláště slavnostní jednání.

§ 3. Všichni kardinálové se svolávají k mimořádnému zasedání, které se koná, když to vyžadují zvláštní potřeby církve nebo nutnost projednat zvláštní záležitosti.

§ 4. Veřejným může být pouze řádné zasedání, při němž se konají některá slavnostní jednání, kdy se totiž kromě kardinálů smějí zúčastnit i preláti, vyslanci světských společenství a jiní sem pozvaní.

Kán.354

Od kardinálů, kteří dovršili sedmdesátý pátý rok života a jsou v čele trvalých složek Apoštolského stolce a Státu Vatikán, se požaduje, aby se zřekli svého úřadu do rukou papeže, který rozhodne po zvážení všech okolností.

Kán.355

§ 1. Jestliže osoba zvolená za papeže není biskupem, přísluší kardinálu děkanovi, aby jí udělil biskupské svěcení; jestliže tento je zaneprázdněn, přísluší toto právo místoděkanovi, je-li i tento zaneprázdněn, pak nejstaršímu kardinálovi biskupského stupně.

§ 2. Kardinál první jáhen vyhlašuje lidu jméno nově zvoleného papeže; v zastoupení papeže předává pália metropolitům nebo jimi pověřeným osobám.

Kán.356

Kardinálové jsou povinni pečlivě spolupracovat s papežem; kardinálové, kteří zastávají úřad u Apoštolského stolce a nejsou diecézními biskupy, jsou povinni sídlit v Římě; kardinálové, kteří pečují o některou diecézi jakožto diecézní biskupové, jsou povinni odebrat se do Říma, kdykoliv je papež povolá.

Kán.357

§ 1. Kardinálové, kterým byla jako titul přidělena příměstská římská místní církev nebo římský kostel, po té, když se ujali jejich držení, dbají o jejich prospěch svou

radou a pomocí, nemají však v nich žádnou pravomoc a nikterak se nevměšují do správy jejich majetku, ani do kázně nebo kostelních služeb v nich.

§ 2. Kardinálové, kteří nepobývají v Římě ani ve vlastní diecézi, jsou ve věcech týkajících se jejich osoby vyňati z pravomoci biskupa diecéze, v níž pobývají.

Kán.358

Kardinálovi, kterého papež pověřil úkolem, aby ho na některé slavnosti nebo shromáždění lidí zastupoval jakožto osobní papežský vyslanec, čili jeho druhé já, i kardinálovi, kterému jako zvláštnímu vyslanci je svěřeno splnění určitého pastoračního úkolu, přísluší jen ta práva, která mu papež udělil.

Kán.359

Při uvolnění úřadu papeže má sbor kardinálů pouze tu moc, kterou mu uděluje zvláštní zákon.

. Hlava 4

Apoštolský stolec a římská kurie

Kán.360

Římská kurie, jejímž prostřednictvím vyřizuje papež obvykle záležitosti celé církve a která plní své úkoly jeho jménem ve prospěch a k službě církvím, sestává ze státního čili papežského sekretariátu, Rady pro veřejné záležitosti církve, kongregací, soudů a jiných složek, jejichž ustavení a příslušnost stanovuje zvláštní zákon.

Kán.361

Apoštolský stolec nebo také Svatý stolec označuje v tomto kodexu nejen papeže, ale též státní sekretariát, Radu pro veřejné záležitosti církve a ostatní složky římské kurie, pokud z povahy věci nebo z textové souvislosti nevyplývá něco jiného.

. Hlava 5

Papežští vyslanci

Kán.362

Papež má vrozené a nezávislé právo jmenovat své vyslance a posílat je do místních církví v různých národech a oblastech i do států a k veřejným představitelům, dále má právo je překládat a odvolávat, při zachování norem mezinárodního práva, pokud se týká vysílání a odvolávání vyslanců ustanovených ve státech.

Kán.363

§ 1. Papežští vyslanci jsou pověřeni tímto úřadem, aby trvale zastupovali samého papeže u místních církví, u států a veřejných představitelů, k nimž byli vysláni.

§ 2. Apoštolský stolec zastupují i ti, kteří jsou vysláni papežem jakožto delegáti nebo pozorovatelé na mezinárodních radách, konferencích a shromážděních.

Kán.364

Hlavním úkolem papežského vyslance jsou stále pevnější a účinnější svazky jednoty mezi Apoštolským stolcem a místními církvemi. Podle rámce jeho působnosti patří k úkolům papežského vyslance:

1. zasílat Apoštolskému stolci zprávy o stavu místních církví a o všem, co se týká života církve a prospěchu duší;

2. radou i skutkem pomáhat biskupům bez zasahování do výkonu jejich zákonné moci;

3. podporovat těsné vztahy s biskupskou konferencí a všemožně jí pomáhat;

4. pro účely jmenování biskupů zasílat nebo předkládat Apoštolskému stolci jména kandidátů a provádět informativní řízení o vyhlédnutých uchazečích, podle norem stanovených Apoštolským stolcem;

5. usilovat o podporu míru, pokroku a mezinárodní spolupráce;

6. spolupracovat s biskupy při podpoře vhodných vztahů mezi katolickou církví a jinými církvemi nebo církevními společenstvími, včetně nekřesťanských náboženství;

7. u představitelů států hájit společně s biskupy zájmy poslání církve a Apoštolského stolce;

8. vykonávat trvalá i další pověření, svěřená mu Apoštolským stolcem.

Kán.365

§ 1. Papežský vyslanec, který je současně zástupcem ve státě podle mezinárodního práva, má tyto zvláštní úkoly:

1. podporovat a udržovat styky mezi Apoštolským stolcem a představiteli státu;

2. projednávat otázky, které se týkají vztahů mezi církví a státem; zvláště ve věci uzavření a dodržování konkordátů a jiných smluv.

§ 2. Při vyřizování záležitostí uvedených v § 1 si papežský vyslanec, pokud k tomu radí okolnosti, neopomene vyžádat mínění a radu biskupů onoho církevního území, a také jim podává zprávu o postupu jednání.

Kán.366

Vzhledem ke zvláštní povaze úkolů vyslance:

1. je sídlo papežského zastoupení vyňato z moci řízení místního ordináře, pokud nejde o uzavření manželství;

2. je papežskému vyslanci dovoleno, pokud je to možné, po předchozím oznámení místním ordinářům konat na území svého působení v kterémkoliv kostele bohoslužby, i slavnostní biskupskou formou.

Kán.367

Úřad papežského vyslance nekončí neobsazením úřadu papeže, pokud není v listině papeže stanoveno jinak; končí však splněním pověření, odvoláním, které mu bylo sděleno, a zřeknutím se, které bylo papežem přijato.

. Oddíl 2

Místní církve a jejich společenství

. Stať I

Místní církve a jejich představení

. Hlava 1

Místní církve

Kán.368

Místními církvemi, v nichž a z nichž je jedna a jediná katolická církev, jsou především diecéze, jimž, pokud není zřejmý opak, jsou naroveň postaveny: územní prelatura a územní opatství, apoštolský vikariát a apoštolská prefektura a natrvalo zřízená apoštolská administratura.

Kán.369

Diecéze je část božího lidu, která je svěřena do pastýřské péče biskupovi v součinnosti s kněžstvem tak, že, spojena se svým pastýřem a jím skrze evangelium a eucharistii v Duchu svatém shromážděna, ustavuje místní církev, v níž je skutečně přítomna a působí jedna svatá katolická a apoštolská Kristova církev.

Kán.370

Územní prelatura nebo územní opatství je určitá územně ohraničená část božího lidu, kterou vzhledem ke zvláštním okolnostem řídí prelát nebo opat jako vlastní pastýř obdobně jako vlastní biskup.

Kán.371

§ 1. Apoštolský vikariát nebo apoštolská prefektura je určitá část božího lidu, která vzhledem ke zvláštním okolnostem nebyla dosud zřízena jako diecéze a je svěřena do pastýřské péče apoštolského vikáře nebo apoštolského prefekta, kteří ji řídí jménem papeže.

§ 2. Apoštolská administratura je určitá část božího lidu, kterou ze zcela zvláštních a závažných důvodů papež nezřídil jako diecézi, ale byla svěřena do pastýřské péče apoštolskému administrátorovi, který ji řídí jménem papeže.

Kán.372

§ 1. Část božího lidu, která vytváří diecézi nebo jinou místní církev, je zpravidla vymezena určitým územím tak, že zahrnuje všechny věřící, kteří přebývají na tom území.

§ 2. Na témže území mohou být zřízeny, pokud je to užitečné, podle rozhodnutí papeže a po projednání s biskupskými konferencemi, jichž se věc týká, i jiné místní církve, různé podle obřadu nebo z jiného podobného důvodu.

Kán.373

Pouze papeži přísluší zřizovat místní církve; pokud tyto byly zákonně zřízeny, stávají se samým právem právnickou osobou.

Kán.374

§ 1. Každá diecéze nebo jiná místní církev se dělí na různé části čili farnosti.

§ 2. K podpoře pastorační péče společnou činností se může spojit více sousedních farností do zvláštních společenství, jako jsou okrskové vikariáty nebo děkanáty.

. Hlava 2

Biskupové

. Článek 1

O biskupech obecně

Kán.375

§ 1. Biskupové jsou z božského ustanovení nástupci apoštolů skrze Ducha svatého, který jim byl dán, jsou v církvi pastýři, a jako takoví jsou učitelé víry, kněží posvátné bohoslužby a služebníci řízení církve.

§ 2. Biskupským svěcením přijímají biskupové službu posvěcování, učení a řízení, kterou mohou vykonávat podle její povahy pouze v hierarchickém společenství se sborem v čele s papežem.

Kán.376

Diecézní biskup je ten, kterému byla svěřena péče o diecézi; ostatní jsou nazýváni titulární biskupové.

Kán.377

§ 1. Papež buď svobodně biskupy jmenuje nebo zákonně zvolené potvrzuje.

§ 2. Alespoň každé tři roky sestaví biskupové církevní provincie nebo podle okolností biskupská konference po společné poradě a tajně seznam kněží, včetně řeholních, zvláště vhodných pro biskupský úřad a zašlou jej Apoštolskému stolci; čímž se nic nemění na právu každého biskupa nezávisle na tom zasílat Apoštolskému stolci jména kněží, které považuje za hodnotné a vhodné pro biskupský úřad.

§ 3. Pokud není zákonně stanoveno jinak, kdykoliv má být jmenován diecézní biskup nebo biskup-nástupce ze tří kandidátů předložených Apoštolskému stolci, přísluší papežskému vyslanci jednotlivě zjistit a spolu se svým názorem sdělit Apoštolskému stolci, co radí metropolita a sídelní biskupové provincie, k níž přísluší

diecéze, o niž se jedná, nebo k níž je připojena, a také, co radí předseda biskupské konference; mimoto vyslechne papežský legát tajně a odděleně názor některých členů sboru poradců a katedrální kapituly a, jestliže uzná za vhodné, i některých kněží, včetně řeholních, a také moudrých laiků.

§ 4. Jestliže nebylo učiněno jiné zákonné opatření, předloží diecézní biskup, který má za to, že jeho diecézi má být ustanoven pomocný biskup, Apoštolskému stolci seznam alespoň tří kněží, zvláště vhodných pro tento úřad.

§ 5. Světským představeným se do budoucna neposkytují práva a privilegia volit, jmenovat nebo závazně navrhovat biskupa.

Kán.378

§ 1. K tomu, aby byl někdo vhodný stát se biskupem, vyžaduje se aby:

1. vynikal pevnou vírou, dobrými mravy, zbožností, horlivostí o duše, moudrostí, obezřetností a lidskými ctnostmi, aby měl ostatní vlohy, které ho činí vhodným k zastávání úřadu, o nějž se jedná;

2. měl dobrou pověst;

3. byl alespoň třicet pět roků starý;

4. byl alespoň pět roků knězem;

5. byl doktorem nebo alespoň licenciátem biblických věd, teologie nebo kanonického práva, promovaným na vysoké škole, uznané Apoštolským stolcem, anebo byl opravdu zběhlý v těchto oborech.

§ 2. Konečné rozhodnutí o vhodnosti kandidáta přísluší Apoštolskému stolci.

Kán.379

Pokud tomu nebrání zákonná překážka, je jmenovaný biskup povinen do tří měsíců od přijetí papežské jmenovací listiny přijmout biskupské svěcení, a to dříve, než se ujme svého úřadu.

Kán.380

Dříve než se kanonicky ujme svého úřadu, složí jmenovaný vyznání víry a přísahu věrnosti Apoštolskému stolci ve znění schváleném Apoštolským stolcem.

. Článek 2

Diecézní biskupové

Kán.381

§ 1. Diecéznímu biskupovi přísluší v jemu svěřené diecézi veškerá řádná, vlastní a bezprostřední moc, kterou vyžaduje výkon jeho pastýřského úřadu, s výjimkou případů, které právo nebo rozhodnutí papeže vyhrazuje buď nejvyššímu nebo jinému církevnímu představenému.

§ 2. Diecéznímu biskupovi jsou naroveň postaveny osoby, které jsou v čele jiných společenství věřících, která jsou vyjmenována v kán. 368, pokud z povahy věci nebo právního ustanovení nevyplývá něco jiného.

Kán.382

§ 1. Biskup, který byl pouze jmenován, se nesmí vměšovat do výkonu jemu uděleného úřadu, dokud se kanonicky neujme vedení diecéze; je však oprávněn vykonávat úřady, které již zastával v téže diecézi v době svého jmenování, při dodržení kán. 409, - 2.

§ 2. Pokud nebrání kanonická překážka, je do úřadu diecézního biskupa jmenovaný, který dosud nepřijal biskupské svěcení, povinen ujmout se kanonického vedení své diecéze do čtyř měsíců od přijetí papežské listiny; jestliže již přijal biskupské svěcení, do dvou měsíců od přijetí téže listiny.

§ 3. Kanonického vedení své diecéze se ujímá biskup tím, že buď osobně nebo prostřednictvím svého zástupce předloží papežskou listinu sboru poradců za přítomnosti kancléře kurie, který pořídí zápis, nebo v nově zřízených diecézích tím, že v katedrále přítomným duchovním a lidu nechá sdělit obsah jmenovací listiny, o čemž pořídí zápis nejstarší přítomný kněz.

§ 4. Velmi se doporučuje, aby se převzetí kanonického vedení diecéze konalo liturgickým obřadem v katedrálním kostele za přítomnosti duchovních i lidu.

Kán.383

§ 1. Při výkonu své pastorační služby se biskup stará o všechny křesťany jeho péči svěřené, ať jsou jakéhokoliv věku, postavení a národnosti, ať bydlí trvale nebo dočasně na jeho území, a svého apoštolského ducha obrací i k těm, o něž vzhledem k jejich životním podmínkám nemůže být dostatečně postaráno běžnou pastýřskou péčí, a také k těm, kdo přestali žít podle víry.

§ 2. Jestliže má ve své diecézi věřící různého obřadu, postará se o jejich duchovní potřeby prostřednictvím kněží nebo farností toho obřadu nebo ustanovením biskupského vikáře.

§ 3. Vůči těm, kteří nejsou v plném společenství s církví, se chová s ušlechtilostí a láskou, také podporuje ekumenismus, jak jej chápe církev.

§ 4. Za sobě svěřené považuje nepokřtěné, aby i jim zazářila láska Kristova, jehož svědkem před lidmi musí biskup být.

Kán.384

Diecézní biskup věnuje zvláštní péči kněžím, kterým naslouchá jakožto pomocníkům a rádcům, hájí jejich práva a dbá, aby řádně plnili povinnosti svého stavu, aby měli prostředky a zařízení, která potřebují pro podporu duchovního i duševního života; rovněž se postará o jejich přiměřené vydržování a sociální pojištění, podle ustanovení práva.

Kán.385

Diecézní biskup co nejvíce podporuje povolání k různým službám a řeholnímu životu a při tom věnuje zvláštní péči kněžským a misijním povoláním.

Kán.386

§ 1. Diecézní biskup je povinen svým vlastním častým kázáním předkládat a vysvětlovat věřícím pravdy víry, aby je vírou přijímali a životem uskutečňovali, dále je povinen dbát, aby byla důsledně dodržována i ustanovení kánonů o službě slovu, hlavně o homilii a katechetickém vzdělávání, tak, aby se celá křesťanská nauka sdělovala všem.

§ 2. Pevně chrání vhodnými prostředky neporušenost a jednotu víry, uznávaje při tom správnou svobodu v dalším zkoumání pravd.

Kán.387

Diecézní biskup si je vědom své povinnosti dávat příklad svatosti svou láskou, pokorou a prostým životem a všemožně usiluje o prohlubování svatosti podle vlastního povolání každého a také jakožto hlavní rozdělovatel tajemných božích darů vytrvale dbá, aby křesťané svěření do jeho péče rostli svátostmi v milosti, a tak poznávali a prožívali velikonoční tajemství.

Kán.388

§ 1. Diecézní biskup je po převzetí držení diecéze povinen každou neděli a zasvěcený svátek, závazný na jeho území, slavit mši za sobě svěřený lid.

§ 2. Biskup je povinen slavit mši za lid ve dnech podle § 1 osobně; jestliže tomu brání zákonná překážka, slaví ji v jiné dny nebo ji nechá odsloužit jiným.

§ 3. Biskup, kterému kromě vlastní diecéze jsou do péče, třeba i z titulu správy, svěřeny další diecéze, splní svou povinnost tím, že slaví jen jednu mši za všechen sobě svěřený lid.

§ 4. Biskup, který nesplnil svou povinnost podle § 1-3, odslouží co nejdříve tolik mší za lid, kolik opomenul.

Kán.389

Diecézní biskup často předsedá slavení mše v katedrále nebo jiném kostele své diecéze, hlavně o zasvěcených svátcích a jiných slavnostech.

Kán.390

Diecézní biskup může konat bohoslužby biskupským způsobem v celé své diecézi; avšak mimo svou diecézi pouze s výslovným nebo alespoň rozumně předpokládaným svolením místního ordináře.

Kán.391

§ 1.Diecéznímu biskupovi přísluší vedení jemu svěřené diecéze mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní, podle norem práva.

§ 2. Zákonodárnou moc vykonává sám biskup; výkonnou moc vykonává buď sám nebo prostřednictvím generálních nebo biskupských vikářů podle právních norem; soudní moc vykonává buď sám nebo prostřednictvím soudního vikáře a soudců, podle právních norem.

Kán.392

§ 1. Biskup je povinen hájit jednotu celé církve, a proto musí usilovat o společnou kázeň celé církve a naléhat na zachovávání všech církevních zákonů.

§ 2. Biskup dbá, aby se do církevní kázně nevloudily nepořádky, hlavně ve službě slova, udělování svátostí a svátostin, úctě k Bohu a svatým a také ve správě majetku.

Kán.393

Ve všech právních záležitostech diecéze jedná biskup jejím jménem.

Kán.394

§ 1. Biskup podporuje v diecézi různě způsoby apoštolátu a dbá, aby v celé diecézi nebo jejích územních celcích byla veškerá apoštolátní činnost při zachování vlastní povahy díla jím řízena a koordinována.

§ 2. Biskup naléhá, aby věřící plnili povinnost konat apoštolát, každý podle svého postavení a schopností, a vybízí je, aby se účastnili a podporovali různou apoštolátní činnost podle potřeb místa a doby.

Kán.395

§ 1. Diecézní biskup je povinen osobně sídlit v diecézi, i když má pomocného biskupa nebo biskupa-nástupce.

§ 2. Kromě vizitační návštěvy Apoštolského stolce, účasti na sněmech, biskupském sněmu, biskupské konferenci, kde je účast povinná, anebo kromě výkonu jiného úřadu, který mu byl zákonně svěřen, nesmí se vzdálit ze své diecéze na dobu delší než jeden měsíc, ať nepřetržitou nebo počítanou součtem při přerušeních, při čemž musí být zajištěno, že jeho nepřítomností neutrpí diecéze škodu.

§ 3. Nemá-li závažný a naléhavý důvod, je povinen být v diecézi přítomen o slavnosti Narození Páně, ve Svatém týdnu, o slavnosti Zmrtvýchvstání, Seslání Ducha svatého, Těla a krve Páně.

§ 4. Jestliže biskup byl nezákonně vzdálen z diecéze déle než šest měsíců, oznámí metropolita jeho nepřítomnost Apoštolskému stolci; jestliže jde o metropolitu, oznámí totéž nejstarší diecézní biskup téže provincie.

Kán.396

§ 1. Biskup je povinen vizitovat každoročně diecézi, buď celou, nebo její část tak, aby alespoň každých pět let zvizitoval celou diecézi osobně nebo, bránila-li mu zákonná překážka, prostřednictvím biskupa-nástupce nebo pomocného biskupa nebo generálního vikáře, biskupského vikáře nebo jiného kněze.

§ 2. Při vizitaci si může biskup zvolit za průvodce a pomocníky kněze podle svého uvážení, při čemž se odmítá jakýkoliv obyčej nebo privilegium, které jsou v rozporu s tímto ustanovením.

Kán.397

§ 1. Řádné biskupské vizitaci podléhají osoby, katolická zařízení, posvátné věci i místa, která jsou v diecézi.

§ 2. Členy řeholních společností papežského práva a jejich domy smí biskup vizitovat pouze v případech právem stanovených.

Kán.398

Biskup se snaží vykonat vizitaci s náležitou pastýřskou pečlivostí; vyhýbá se tomu, aby zbytečnými výlohami někoho zatěžoval nebo byl na obtíž.

Kán.399

§ 1. Diecézní biskup je povinen každých pět roků podat papeži zprávu o stavu sobě svěřené diecéze, formou a v době, jak stanoví Apoštolským stolec.

§ 2. Jestliže připadne rok určený k podání zprávy zcela nebo částečně do prvních dvou let od převzetí řízení diecéze, smí biskup pro tentokrát upustit od zpracování a předložení zprávy.

Kán.400

§ 1. Diecézní biskup přijde v tom roce, v němž má podat zprávu, do Říma, aby uctil hroby apoštolů Petra a Pavla a dostavil se k papeži, pokud Apoštolský stolec nestanovil jinak.

§ 2. Biskup splní výše uvedenou povinnost osobně, pokud mu v tom nebrání zákonná překážka; v tomto případě splní svou povinnost prostřednictvím biskupa-nástupce, jestliže ho má, nebo pomocného biskupa nebo vhodného kněze ze svého duchovenstva, který sídlí v jeho diecézi.

§ 3. Apoštolský vikář může tuto povinnost splnit prostřednictvím zástupce, který je v Římě; apoštolský prefekt není vázán touto povinností.

Kán.401

§ 1. Diecézní biskup, který dovršil sedmdesát pět roků svého života, se žádá, aby se zřekl svého úřadu do rukou papeže, který po zvážení všech okolností učiní opatření.

§ 2. Diecézní biskup, který pro nedostatečné zdraví nebo z jiného závažného důvodu se stal neschopným k zastávání svého úřadu, se žádá, aby se zřekl svého úřadu.

Kán.402

§ 1. Biskup, jehož zřeknutí se úřadu bylo přijato, dostává označení "emeritní" biskup své diecéze, a přeje-li si, může si ponechat bydliště v této diecézi, pokud v určitých případech vzhledem ke zvláštním okolnostem neučinil Apoštolský stolec jiné opatření.

§ 2. Biskupská konference se musí postarat o dostatečné a náležité vydržování biskupa, který se zřekl úřadu, a při tom přihlédnout k prvotní povinnosti, jíž je vázána diecéze, které sloužil.

. Článek 3

Biskup-nástupce a pomocný biskup

Kán.403

§ 1. Když to vyžadují pastorační potřeby diecéze, může být na žádost biskupa ustanoven jeden nebo více pomocných biskupů; pomocný biskup nemá právo nástupnictví.

§ 2. Ze závažných okolností, i osobní povahy, může být diecéznímu biskupovi ustanoven pomocný biskup vybavený zvláštními zmocněními.

§ 3. Jestliže to Apoštolský stolec považuje za potřebnější, může z úřední povinnosti ustanovit biskupa-nástupce, který je také vybaven zvláštními zmocněními; biskup-nástupce má právo nastoupit do úřadu po diecézním biskupovi.

Kán.404

§ 1. Biskup-nástupce se ujímá svého úřadu tím, že předloží papežskou jmenovací listinu buď osobně, nebo prostřednictvím, zástupce diecéznímu biskupovi a sboru poradců za přítomnosti kancléře kurie, který o tom pořídí zápis.

§ 2. Pomocný biskup se ujímá svého úřadu tím, že předloží papežskou jmenovací listinu diecéznímu biskupovi za přítomnosti kancléře kurie, který o věci pořídí zápis.

§ 3. Jestliže diecéznímu biskupovi zcela brání ve výkonu úřadu překážky, postačí, když jak biskup-nástupce, tak pomocný biskup předloží papežskou jmenovací listinu sboru poradců za přítomnosti kancléře kurie.

Kán.405

§ 1. Biskup-nástupce i pomocný biskup mají povinnosti a práva, stanovená následujícími kánony a jejich jmenovací listinou.

§ 2. Biskup-nástupce a pomocný biskup podle kán. 403, § 2 pomáhají diecéznímu biskupovi při veškerém řízení diecéze a zastupují ho, jestliže pro nepřítomnost nebo překážku nezastává svůj úřad.

Kán.406

§ 1. Biskupa-nástupce i pomocného biskupa podle kán. 403, § 2 ustanoví diecézní biskup generálním vikářem; kromě toho je diecézní biskup pověřuje před jinými záležitostmi, které vyžadují zvláštní zmocnění.

§ 2. Pokud v papežské listině nebylo stanoveno jinak a při dodržení ustanovení § 1, ustanoví diecézní biskup svého nebo své pomocné biskupy generálními vikáři nebo alespoň biskupskými vikáři, kteří podléhají pouze jemu nebo biskupu-nástupci nebo pomocnému biskupovi podle kán. 402, § 2.

Kán.407

§ 1. Aby se co nejvíce posloužilo současnému i budoucímu prospěchu diecéze, radí se spolu diecézní biskup, biskup-nástupce a pomocný biskup podle kán. 403, § 2 při řešení závažnějších věcí.

§ 2. Diecézní biskup se při řešení závažnějších věcí, hlavně pastorační povahy, radí především s pomocnými biskupy.

§ 3. Biskup-nástupce i pomocný biskup, jakožto povolaní k pomoci diecéznímu biskupovi v jeho péči, plní své úkoly ve svorné součinnosti s ním ve službě i záměru.

Kán.408

§ 1. Biskup-nástupce i pomocný biskup jsou povinni, kdykoliv je diecézní biskup požádá, pokud jim nebrání spravedlivá překážka, konat bohoslužby biskupským způsobem i jiné úkoly, které je povinen konat diecézní biskup.

§ 2. Diecézní biskup natrvalo nesvěřuje jiné osobě biskupská práva a úkoly, které může vykonávat biskup-nástupce nebo pomocný biskup.

Kán.409

§ 1. Při uvolnění úřadu diecézního biskupa se biskup-nástupce stává ihned biskupem diecéze, pro niž byl jmenován, jakmile se zákonně ujme jejího vedení.

§ 2. Při uvolnění úřadu diecézního biskupa, pokud příslušný představený nestanoví jinak, ponechává si pomocný biskup všechnu a jenom tu moc a ta zmocnění, která měl v době výkonu úřadu diecézním biskupem jakožto generální nebo biskupský vikář, a to až do té doby, kdy se nový biskup ujme vedení diecéze; jestliže nebyl ustanoven administrátorem diecéze, vykonává tuto od práva udělenou moc za řízení administrátora diecéze, který stojí v čele diecéze.

Kán.410

Biskup-nástupce a pomocný biskup mají stejně jako diecézní biskup povinnost sídlit v diecézi; z ní neodcházejí na delší dobu, kromě za účelem plnění nějakého úkolu mimo diecézi nebo nejvýše jednoměsíční dovolené.

Kán.411

Pro zřeknutí se úřadu se u biskupa-nástupce a pomocného biskupa použije ustanovení kán. 401 a 402, § 2.

. Hlava 3

Zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa a uvolnění úřadu diecézního biskupa

. Článek 1

Zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa

Kán.412

Zabráněním výkonu úřadu diecézního biskupa se rozumí stav, který vznikl zatčením, vypovězením, vyhnanstvím nebo nezpůsobilostí diecézního biskupa, který vůbec nemůže své pastýřské úkoly v diecézi vykonávat, takže nemůže být s diecézány ani v písemném styku.

Kán.413

§ 1. Při zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa, pokud Apoštolský stolec neučinil jiné opatření, přísluší řízení diecéze biskupovi-nástupci, jestliže je; není-li nebo brání-li mu překážka, přísluší řízení některému pomocnému biskupovi nebo generálnímu či biskupskému vikáři nebo jinému knězi, podle pořadí osob, stanoveného v seznamu, který je povinen vyhotovit diecézní biskup co nejdříve po převzetí vedení diecéze; tento seznam se sděluje metropolitovi a alespoň každé tři roky obnovuje; uchovává jej pod utajením kancléř.

§ 2. Jestliže není biskup-nástupce nebo mu brání překážka nebo chybí seznam podle § 1, přísluší sboru poradců zvolit kněze, který bude řídit diecézi.

§ 3. Kdo převzal řízení diecéze podle ustanovení § 1 nebo § 2, podá co nejdříve Apoštolskému stolci zprávu o zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa a o svém převzetí úřadu.

Kán.414

Osoba, která byla podle ustanovení kán. 413 povolána, aby prozatím vykonávala pastýřskou péči o diecézi pouze po dobu zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa, je ve výkonu pastýřské péče o diecézi vázána povinnostmi a vybavena mocí, kterou právo uděluje administrátorovi diecéze.

Kán.415

Jestliže církevní trest brání diecéznímu biskupovi ve výkonu úřadu, ihned se metropolita nebo, pokud není anebo se jedná právě o něho, obrátí se podle ustanovení nejstarší diecézní biskup provincie na Apoštolský stolec, aby učinil opatření.

. Článek 2

Uvolnění úřadu diecézního biskupa

Kán.416

Uvolnění úřadu diecézního biskupa nastává smrtí diecézního biskupa, zřeknutím se úřadu papežem přijatým, přeložením a zbavením úřadu.

Kán.417

Právní účinky má jednání generálního nebo biskupského vikáře až do té doby, kdy obdrželi jistou informaci o smrti diecézního biskupa, a rovněž má tyto účinky jednání diecézního biskupa nebo generálního či biskupského vikáře až do té doby, než jim s jistotou vešla ve známost zmíněná papežská rozhodnutí.

Kán.418

§ 1. Ve lhůtě dvou měsíců od nabytí jisté informace o přeložení je biskup povinen odebrat se do diecéze, do níž byl přeložen, a ujmout se jejího kanonického vedení; ode dne, kdy se ujal vedení nové diecéze, nastává v diecézi, z níž byl přeložen, stav uvolnění úřadu diecézního biskupa.

§ 2. Od získání jisté informace o přeložení až do kanonického ujmutí se vedení nové diecéze přeložený biskup v diecézi, z níž byl přeložen:

1. má moc administrátora diecéze a je vázán jeho povinnostmi, při čemž zaniká veškerá moc generálního a biskupského vikáře, při dodržení kán. 409, § 2.

2. za výkon svého úřadu obdrží odměnu v plné výši.

Kán.419

Během uvolnění úřadu diecézního biskupa přechází až do ustanovení administrátora diecéze řízení diecéze na pomocného biskupa, jestliže je jich více, na nejstaršího co do biskupské hodnosti; jestliže není pomocný biskup a Apoštolský stolec neučinil jiné opatření, přechází řízení na sbor poradců. Kdo takto převzal řízení diecéze, svolá bez průtahu sbor, který je příslušný k ustanovení administrátora diecéze.

Kán.420

Při uvolnění úřadu apoštolského vikáře nebo prefekta přejímá řízení provikář nebo proprefekt, jmenovaný k tomuto účelu vikářem nebo prefektem bezprostředně po tom, když se ujal vedení, pokud Apoštolský stolec nestanovil jinak.

Kán.421

§ 1. Ve lhůtě osmi dnů ode dne přijetí informace o uvolnění úřadu diecézního biskupa je sbor poradců povinen zvolit administrátora diecéze, který bude prozatímně řídit diecézi, při dodržení kán. 502, § 3.

§ 2. Jestliže během předepsané lhůty nebyl z jakéhokoliv důvodu zákonně zvolen administrátor diecéze, jeho jmenování přechází na metropolitu, a jestliže není obsazen úřad metropolity nebo úřad metropolity spojený s úřadem diecézního biskupa provincie, přechází jmenování na služebně nejstaršího diecézního biskupa provincie.

Kán.422

Pomocný biskup, a pokud tento není, sbor poradců, oznámí co nejdříve Apoštolskému stolci smrt biskupa a rovněž administrátor diecéze podá Apoštolskému stolci zprávu o svém zvolení.

Kán.423

§ 1. Ustanoví se jen jeden administrátor diecéze, a odmítá se opačný obyčej; jinak je volba neplatná.

§ 2. Administrátor diecéze nesmí být zároveň ekonomem diecéze; jestliže byl ekonom diecéze zvolen za administrátora diecéze, zvolí ekonomická rada na tu dobu jiného ekonoma.

Kán.424

Administrátor diecéze se volí podle kán. 165 - 178.

Kán.425

§ 1. Platně může být administrátorem diecéze ustanoven pouze kněz, který dovršil třicet pět let svého věku a do tohoto uvolněného úřadu diecézního biskupa nebyl již zvolen, jmenován nebo závazně navržen.

§ 2. Za administrátora diecéze se volí kněz, který vyniká znalostmi a moudrostí.

§ 3. Jestliže se nedodrží podmínky stanovené v § 1, metropolita nebo, jde-li o uvolnění úřadu metropolity, služebně nejstarší diecézní biskup provincie ustanoví po zjištění skutečnosti administrátora; avšak jednání osoby, která byla zvolena v rozporu s ustanovením § 1, je neplatné ze samého práva.

Kán.426

Osoba, která řídí diecézi před ustanovením administrátora diecéze, má moc, jakou právo uděluje generálnímu vikáři.

Kán.427

§ 1. Administrátor diecéze má povinnosti a moc diecézního biskupa, s výjimkou věcí, které podle své povahy nebo samým právem jsou z jeho moci vyňaty.

§ 2. Administrátor diecéze získává moc samotným přijetím volby, při čemž se nevyžaduje potvrzení volby od nikoho, pouze se dodrží povinnost stanovená v kán. 833, odst. 4.

Kán.428

§ 1. V době uvolnění úřadu diecézního biskupa se nezavádějí žádně změny.

§ 2. Osobě, která prozatímně řídí diecézi, je zakázáno učinit cokoliv, co by mohlo být ke škodě diecézi nebo biskupským právům; zvláště se zakazuje jí a komukoliv jinému, aby sama nebo prostřednictvím jiného odcizila, zničila nebo změnila kteroukoliv listinu diecézní kurie.

Kán.429

Administrátor diecéze je povinen sídlit v diecézi a obětovat mši za lid podle ustanovení kán. 388.

Kán.430

§ 1. Úřad administrátora diecéze zaniká, jakmile se nový biskup ujme vedení diecéze.

§ 2. Odstranění administrátora diecéze je vyhrazeno Apoštolskému stolci; své zřeknutí se úřadu musí učinit úřední formou do rukou sboru poradců, příslušného k volbě; nevyžaduje se, aby zřeknutí se bylo přijato; jestliže byl administrátor diecéze odstraněn nebo se zřekl úřadu nebo zemřel, volí se nový administrátor diecéze podle kán. 421.

. Stať II

Společenství místních církví

. Hlava 1

Církevní provincie a církevní oblasti

Kán.431

§ 1. K podpoře společné pastorační činnosti v různých sousedních diecézích, podle osobních a místních podmínek a k dosažení lepších vzájemných vztahů mezi

diecézními biskupy, vytvářejí sousední místní církve na určeném území církevní provincie.

§ 2. Zpravidla nejsou diecéze vyňaté z provincie; proto musí být každá diecéze a jiná místní církev, která je na území některé církevní provincie, začleněna do této církevní provincie.

§ 3. Zřízení, zrušení nebo změna církevní provincie přísluší výlučně papeži, po projednání s biskupy, jichž se věc týká.

Kán.432

§ 1. V církevní provincii má podle ustanovení práva pravomoc provinční sněm a metropolita.

§ 2. Církevní provincie je samým právem právnickou osobou.

Kán.433

§ 1. Jestliže je to užitečné, a to hlavně ve státech, kde je větší počet místních církví, může Apoštolský stolec na návrh biskupské konference spojit sousedící církevní provincie do církevní oblasti.

§ 2. Církevní oblast může být zřízena jako právnická osoba.

Kán.434

Shromáždění biskupů z církevní oblasti přísluší podporovat spolupráci a společnou pastorační činnost v oblasti; toto shromáždění však nemá moc příslušející biskupské konferenci podle kánonů tohoto kodexu, pokud mu ji neudělil zvláštním způsobem Apoštolský stolec.

. Hlava 2

Metropolité

Kán.435

V čele církevní provincie je metropolita, kterým je arcibiskup diecéze, kterou řídí; tento úřad je spojen s úřadem biskupa, který určil nebo schválil papež.

Kán.436

§ 1. Metropolitovi přísluší v diecézích biskupů jeho provincie:

1. dozírat na řádné zachovávání víry a církevní kázně a, vyskytnou-li se porušení, podat zprávu papeži;

2. se souhlasem Apoštolského stolce konat vizitace, jestliže je zanedbal biskup jeho provincie;

3. jmenovat administrátora diecéze podle kán. 421, § 2 a 425 § 3.

§ 2. Kde to vyžadují okolnosti, může Apoštolský stolec pověřit metropolitu zvláštními úkoly a zmocněními, která stanoví partikulární právo.

§ 3. Metropolitovi nepřísluší žádná jiná moc řízení v ostatních diecézích jeho provincie; může však ve všech jejich kostelích konat bohoslužby jako biskup ve vlastní diecézi, s výjimkou katedrály, kde o tom musí předem vyrozumět diecézního biskupa.

Kán.437

§ 1. Metropolita je povinen do tří měsíců od přijetí biskupského svěcení nebo, je-li již biskupem, od kanonického ustanovení, si osobně nebo prostřednictvím zástupce vyžádat od papeže pálium, jež značí moc, kterou právem dostává metropolita ve společenství s římskou církví pro svou provincii.

§ 2. Podle liturgických zákonů může metropolita požívat pálium v kterémkoliv kostele církevní provincie, v jejímž čele je, ne však mimo provincii, ani když by k tomu měl souhlas diecézního biskupa.

§ 3. Jestliže se metropolita stal metropolitou v jiné církevní provincii, žádá o nové pálium.

Kán.438

Titul patriarchy a primase znamená pouze poctu, a v církvi latinského obřadu není spojen s mocí řízení, pokud z papežského privilegia nebo schváleného obyčeje neplyne něco jiného.

. Hlava 3

Sněmy místních církví

Kán.439

§ 1. Plenární sněm, to jest sněm všech místních církví téže biskupské konference, se koná, kdykoliv to po schválení Apoštolským stolcem považují za nutné nebo užitečné biskupové téže konference.

§ 2. Norma stanovená v § 1 platí i pro provinční sněm konaný v církevní provincii, jejíž hranice se shodují s hranicemi státu.

Kán.440

§ 1. Provinční sněm různých místních církví téže církevní provincie se koná, kdykoliv to považuje za vhodné většina diecézních biskupů provincie, při dodržení kán. 439, § 2.

§ 2. Při uvolnění úřadu metropolity se nesvolává provinční sněm.

Kán.441

Biskupské konferenci přísluší:

1. svolat plenární sněm;

2. určit na území biskupské konference místo konání sněmu;

3. zvolit z diecézních biskupů plenárního sněmu předsedu, který musí mít schválení od Apoštolského stolce;

4. stanovit jednací řád a věci k projednání, určit začátek a dobu trvání sněmu, přeložit jej, odročit a ukončit.

Kán.442

§ 1. Metropolitovi přísluší se souhlasem většiny diecézních biskupů provincie:

1. svolat provinční sněm;

2. určit na území provincie místo konání provinčního sněmu;

3. stanovit jednací řád a věci k projednání, určit začátek a dobu trvání sněmu, přeložit jej, odročit a ukončit.

§ 2. Předsedat provinčnímu sněmu přísluší metropolitovi a, jestliže mu brání zákonná překážka, předsedá biskupy zvolený diecézní biskup z provincie (sufragán).

Kán.443

§ 1. Na sněmy místních církví musejí být pozváni tito účastníci, mající hlas rozhodující:

1. diecézní biskupové;

2. biskupové-nástupci a pomocní biskupové;

3. jiní titulární biskupové, kteří na území plní zvláštní úkoly z pověření Apoštolským stolcem nebo biskupskou konferencí.

§ 2. Na sněmy místních církví mohou být pozváni i jiní biskupové, titulární a emeritní, kteří pobývají na území; i oni mají hlas rozhodující.

§ 3. Na sněmy místních církví musejí být pozváni tito účastníci s hlasem pouze poradním:

1. generální vikáři a biskupští vikáři všech místních církví z území;

2. vyšší představení řeholních společností a společností apoštolského života v počtu pro muže a ženy stanoveném biskupskou konferencí nebo biskupy provincie, případně osoby zvolené všemi vyššími představenými těchto společností, které sídlí na území;

3. rektoři církevních a katolických univerzit a děkani teologických fakult a fakult kanonického práva, které mají své sídlo na území;

4. někteří rektoři kněžských seminářů v počtu stanoveném způsobem podle odst. 2, zvolení rektory seminářů, které jsou na území.

§ 4. Na sněmy místních církví mohou být také pozváni s hlasem pouze poradním kněží a další věřící v počtu, který nepřevyšuje polovinu účastníků podle § 1 - 3.

§ 5. Na provinční sněmy se mimoto pozve katedrální kapitula, dále kněžská a pastorační rada každé místní církve tak, aby každá z nich vyslala dva ze svých členů, kteří byli určeni sborovým jednáním; mají pouze poradní hlas.

§ 6. Na sněmy místních církví mohou být pozvány i další osoby jako hosté, jestliže to považuje za vhodné biskupská konference pro plenární sněm nebo metropolita spolu s dalšími diecézními biskupy provincie pro provinční sněm.

Kán.444

§ 1. Všichni, kteří byli pozváni na sněmy místních církví, se jich musejí zúčastnit, pokud jim v tom nebrání spravedlivá překážka, o níž jsou povinni informovat předsedajícího sněmu.

§ 2. Jestliže osobám, které byly pozvány na sněmy místních církví a mají hlas rozhodující, brání v účasti spravedlivá překážka, mohou poslat svého zástupce; tento zástupce má pouze poradní hlas.

Kán.445

Sněm místní církve usiluje, aby na jeho území byly uspokojeny pastorační potřeby božího lidu a má moc řízení, především zákonodárnou, takže vždy při dodržení obecného práva církve smí stanovit, co považuje za vhodné pro vzrůst víry, pro společné řízení pastorační činnosti, pro usměrnění mravů a pro navození, zachování a ochranu obecné církevní kázně.

Kán.446

Po skončení sněmu místní církve se předsedající postará, aby všechna akta sněmu byla zaslána Apoštolskému stolci; sněmovní rozhodnutí se vyhlásí až po přezkoumání Apoštolským stolcem; samotnému sněmu přísluší stanovit způsob vyhlášení rozhodnutí a doby začátku jejich účinnosti.

. Hlava 4

Biskupské konference

Kán.447

Biskupská konference jako trvalé zařízení je společenství biskupů z některého státu nebo z určitého území, vykonávající společně některé pastorační úkoly ve prospěch křesťanů na svém území k dosahování vyššího dobra, které lidem poskytuje církev podle norem práva hlavně prostřednictvím různých forem a způsobů apoštolátu, přizpůsobených duchu doby a místním podmínkám.

Kán.448

§ 1. Biskupskou konferenci tvoří zpravidla představení všech místních církví téhož státu, podle kán. 450.

§ 2. Jestliže podle uvážení Apoštolského stolce, po projednání s biskupy, jichž se věc týká, vyžadují to osobní a věcné okolnosti, může být zřízena biskupská konference pro území menšího nebo většího rozsahu tak, aby sestávala pouze z

biskupů některých místních církví na určitém území nebo z představených místních církví, které jsou v různých státech; Apoštolskému stolci přísluší stanovit jednotlivým z nich zvláštní normy.

Kán.449

§ 1. Pouze nejvyšší církevní představený je příslušný k tomu, aby po projednání s biskupy, jichž se věc týká, zřídil, zrušil nebo změnil biskupskou konferenci.

§ 2. Zákonně zřízená biskupská konference je ze samého práva právnickou osobou.

Kán.450

§ 1. K biskupské konferenci patří samým právem všichni diecézní biskupové a jim na roveň postavení z území, dále biskupové-nástupci, pomocní biskupové a ostatní titulární biskupové, kteří na tom území vykonávají zvláštní úkoly na základě pověření Apoštolským stolcem nebo biskupskou konferencí; pozváni k ní mohou být i ordináři církví jiných obřadů, kteří však mají jen poradní hlas, pokud stanovy biskupské konference neurčují jinak.

§ 2. Ostatní titulární biskupové ani papežský vyslanec nejsou z práva členy biskupské konference.

Kán.451

Každá biskupská konference si vypracuje stanovy, které musí přezkoumat Apoštolský stolec, a v nichž se mimo jiné upraví konání plenárního zasedání konference a zřídí se stálá rada biskupů a generální sekretariát konference a také jiné úřady a komise, které podle uvážení konference napomáhají účinnějšímu dosahování cíle.

Kán.452

§ 1. Podle stanov si každá biskupská konference zvolí předsedu, dále místopředsedu, pro případ, že předsedovi bude bránit zákonná překážka, a konečně generálního sekretáře.

§ 2. Předseda konference, a brání-li mu zákonná překážka, místopředseda, předsedají nejen generálním schůzím biskupské konference, ale také trvalé radě.

Kán.453

Plenární zasedání biskupské konference se koná alespoň jedenkrát za rok, a kromě toho kdykoliv to vyžadují zvláštní okolnosti, podle určení stanov.

Kán.454

§ 1. Rozhodující hlas na plenárních schůzích biskupské konference přísluší samým právem diecézním biskupům a osobám jim na roveň postaveným a také biskupům-nástupcům.

§ 2. Pomocní biskupové a ostatní titulární biskupové, kteří patří k biskupské konferenci, mají rozhodující nebo poradní hlas podle určení stanov konference; avšak pouze osobám uvedeným v § 1 přísluší rozhodující hlas, jedná-li se o vyhotovení nebo změnu stanov.

Kán.455

§ 1. Biskupská konference může vydat obecná nařízení pouze v případech, kdy to určuje obecné právo nebo zvláštní pověření od Apoštolského stolce, vydané buď z jeho vlastního podnětu nebo na žádost konference samé.

§ 2. K platnému vydání nařízení podle § 1 se na plenárním zasedání vyžaduje alespoň dvoutřetinová většina představených, kteří mají rozhodující hlas a patří ke konferenci, a k nabytí účinnosti se vyžaduje přezkoumání Apoštolským stolcem a zákonné vyhlášení.

§ 3. Biskupská konference určí způsob vyhlášení a den, kterým nařízení nabývají účinnosti.

§ 4. V záležitostech, kdy ani samo právo ani zvláštní pověření Apoštolského stolce podle § 1 nezmocnilo biskupskou konferenci, zůstává nedotčena pravomoc diecézního biskupa a ani konference ani její předseda nesmí jednat jménem všech biskupů, jestliže všichni biskupové jednotlivě neprojevili svůj souhlas.

Kán.456

Po skončení plenárního zasedání biskupské konference zašle předseda zprávu o jednání a rozhodnutí z něho Apoštolskému stolci, aby se dověděl o jednání a mohl přezkoumat případná rozhodnutí.

Kán.457

Stálé radě přísluší starat se o přípravu záležitostí, které mají být projednány na plenárním zasedání konference, a o náležité provedení rozhodnutí, vydaných na plenárním zasedání; dále jí přísluší konat další jednání, kterými ji pověřují stanovy.

Kán.458

Generálnímu sekretariátu přísluší:

1. sestavit zprávu o jednání a rozhodnutích plenárního zasedání konference a o jednáních stálé rady biskupů a oznamovat je všem členům konference, dále vyhotovovat jiná akta, která mu svěřil k sepsání sám předseda konference nebo stálá rada;

2. oznamovat sousedním biskupským konferencím jednání a rozhodnutí, o kterých stanovilo plenární zasedání nebo stálá rada biskupů, že jim mají být zaslána.

Kán.459

§ 1. Podporují se styky s biskupskými konferencemi, hlavně sousedními, za účelem dosahování a ochrany vyššího dobra.

§ 2. Kdykoliv činnost nebo záměry konferencí nabývají mezinárodního rozsahu, je třeba věc projednat s Apoštolským stolcem.

. Stať III

Vnitřní uspořádání místních církví

. Hlava 1

Diecézní sněm

Kán.460

Diecézní sněm je shromáždění vybraných kněží a jiných křesťanů z místní církve, kteří poskytují pomoc diecéznímu biskupovi, podle ustanovení následujících kánonů, k prospěchu celého diecézního společenství.

Kán.461

§ 1. Diecézní sněm se koná v místní církvi, jestliže to podle uvážení diecézního biskupa a po projednání v kněžské radě vyžadují okolnosti.

§ 2. Jestliže biskup pečuje o více diecézí nebo o jednu pečuje jako vlastní biskup a o druhou jako administrátor, může svolat jeden sněm pro všechny svěřené diecéze.

Kán.462

§ 1. Diecézní sněm svolává pouze diecézní biskup, ne však osoba, která řídí diecézi prozatímně.

§ 2. Diecéznímu sněmu předsedá diecézní biskup, který může k tomuto úkolu pověřit na jednotlivé schůze generálního nebo biskupského vikáře. Kán. 463 - § 1. Na diecézní sněm musejí být povoláni a mají jako účastníci povinnost se na něj dostavit:

1. biskup-nástupce a pomocní biskupové;
2. generální vikáři a biskupští vikáři a také soudní vikář;
3. kanovníci katedrální kapituly;
4. členové kněžské rady;
5. křesťané laici, včetně členů společností zasvěceného života, zvolení pastorační radou způsobem a v počtu stanoveném diecézním biskupem nebo, kde není tato rada, způsobem určeným od diecézního biskupa;
6. rektor diecézního kněžského semináře;
7. okrskoví vikáři (děkani);
8. alespoň jeden kněz z každého děkanátu (okrskového vikariátu), zvolený všemi, kdo tam vykonávají duchovní správu;stejně musí být zvolen další kněz, který ho zastoupí, jestliže mu v účasti zabrání překážka;
9. někteří představení řeholních společností a společností apoštolského života, které mají dům v diecézi, zvolení v počtu a způsobem stanoveným od diecézního biskupa.

§ 2. Na diecézní sněm může diecézní biskup pozvat jako účastníky i další osoby, ať duchovní nebo členy společností zasvěceného života nebo křesťany laiky.

§ 3. Na diecézní sněm může diecézní biskup pozvat, jestliže to uzná za vhodné, jako pozorovatele některé duchovní nebo členy církví nebo církevních společenství, která nejsou v plném společenství s katolickou církví.

Kán.464

Účastník sněmu, kterému brání zákonná překážka, nemůže místo sebe poslat zástupce, který by se jeho jménem zúčastnil; oznámí však tuto překážku diecéznímu biskupovi.

Kán.465

Všechny předložené otázky jsou ponechány k svobodnému projednání účastníky na schůzích sněmu.

Kán.466

Jediným zákonodárcem na diecézním sněmu je diecézní biskup, ostatní účastníci mají pouze poradní hlas; on sám podepisuje prohlášení a rozhodnutí sněmu, a tato mohou být zveřejněna jen z moci jeho úřadu.

Kán.467

Diecézní biskup sdělí texty sněmovních prohlášení a rozhodnutí metropolitovi a biskupské konferenci.

Kán.468

§ 1. Diecézní biskup je oprávněn podle svého moudrého uvážení přerušit nebo rozpustit diecézní sněm.

§ 2. Při uvolnění nebo zamezení výkonu úřadu diecézního biskupa se sněm samým právem přerušuje do té doby, než diecézní biskup, který nastoupil, rozhodne o jeho pokračování nebo jej prohlásí za skončený.

. Hlava 2

Diecézní kurie

Kán.469

Diecézní kurie sestává z těch zařízení a osob, které pomáhají biskupovi v řízení celé diecéze, hlavně ve vedení pastorační činnosti, ve výkonu správy diecéze a ve výkonu moci soudní.

Kán.470

Jmenování osob, které zastávají úřady v kurii, přísluší diecéznímu biskupovi.

Kán.471

Všichni, kdo obdrželi úřad v kurii, jsou povinni:

1. složit slib, že budou věrně zastávat úřad způsobem stanoveným právem nebo diecézním biskupem;

2. zachovávat tajemství v mezích a způsobem, stanoveným právem nebo biskupem.

Kán.472

Pokud se jedná o případy a osoby patřící do výkonu soudní moci, dodrží se ustanovení knihy VII. Soudní a mimosoudní řízení; ve věcech týkajících se správy diecéze se zachovají ustanovení následujících kánonů.

Kán.473

§ 1. Diecézní biskup je povinen se starat, aby všechny záležitosti, patřící do správy celé diecéze, byly náležitě vyřizovány a uspořádány k opravdovému prospěchu jemu svěřeného božího lidu.

§ 2. Diecéznímu biskupovi přísluší koordinovat pastorační činnost generálních nebo biskupských vikářů; kde je to vhodné, může být jmenován ředitel kurie, který musí být knězem a kterému přísluší pod vedením biskupa koordinovat vyřizování správních záležitostí a dbát, aby ostatní osoby v kurii řádně plnily jim svěřené úkoly.

§ 3. Pokud podle uvážení biskupa nevyplývá z místních podmínek něco jiného, ustanoví se za ředitele kurie generální vikář,a jestliže je jich více, pak jeden z generálních vikářů.

§ 4. Jestliže to biskup uzná za vhodné pro větší podporu pastorační činnosti, může zřídit biskupskou radu, která se skládá z generálních a biskupských vikářů.

Kán.474

Listiny kurie, které svou povahou mají právní účinky, musí podepsat ordinář, který je vydává, a to k jejich platnosti, a také kancléř kurie nebo notář; kancléř podá o listinách zprávu řediteli kurie.

. Článek 1

Generální vikáři a biskupští vikáři

Kán.475

§ 1. V každé diecézi musí biskup ustanovit generálního vikáře, který má řádnou moc podle následujících kánonů a který pomáhá biskupovi v řízení celé diecéze.

§ 2. Zpravidla se ustanovuje jeden generální vikář, pokud něco jiného nevyžaduje rozsah diecéze nebo počet obyvatel nebo jiné pastorační důvody.

Kán.476

Jestliže to vyžaduje správné řízené diecéze, může biskup ustanovit jednoho nebo více biskupských vikářů, kteří mají řádnou moc, kterou obecné právo uděluje generálnímu vikáři podle následujících kánonů, avšak tuto mají pouze v určené části diecéze nebo pro určený druh záležitostí nebo nad osobami určitého obřadu anebo nad určitým společenstvím osob.

Kán.477

§ 1. Generálního vikáře a biskupského vikáře svobodně jmenuje a odvolává diecézní biskup, při zachování kán. 406; biskupský vikář, který není pomocným biskupem, se jmenuje na dobu určitou, stanovenou ve jmenovací listině.

§ 2. Jestliže je generální vikář nepřítomný nebo mu brání zákonná překážka, může diecézní biskup jmenovat jiného, který ho zastupuje; totéž platí i pro biskupského vikáře.

Kán.478

§ 1. Generálním vikářem i biskupským vikářem musí být kněz, ve stáří alespoň třiceti let, doktor nebo licenciát teologie nebo kanonického práva nebo alespoň opravdu zkušený v těchto oborech, kterého doporučuje pravá víra, mravnost, moudrost a zkušenost v jednání.

§ 2. Úřad generálního vikáře a biskupského vikáře je neslučitelný s úřadem kanovníka penitenciáře a nemůže být udělen osobě, která je s biskupem pokrevně příbuzná až do čtvrtého stupně.

Kán.479

§ 1. Z moci úřadu přísluší generálnímu vikáři výkonná moc, která právem náleží diecéznímu biskupovi, totiž konat veškerá správní jednání s výjimkou toho, které si biskup vyhradil nebo pro které vyžaduje právo zvláštní pověření od biskupa.

§ 2. Biskupskému vikáři přísluší ze samotného práva stejná moc, uvedená v § 1, avšak pouze na určené části území nebo pro druh záležitostí nebo pro věřící určitého obřadu nebo společenství, pro něž byl ustanoven, s výjimkou případů, které si vyhradil biskup nebo generální vikář, nebo které na základě práva vyžadují zvláštní pověření od biskupa.

§ 3. Generálnímu vikáři i biskupskému vikáři přísluší v mezích jejich působnosti i trvalá pověření od Apoštolského stolce, udělená úřadu diecézního biskupa, dále provádění reskriptů, pokud nebylo výslovně stanoveno jinak nebo nebyly vydány vzhledem ke zvláštním vlastnostem osoby diecézního biskupa.

Kán.480

Generální vikář a biskupský vikář jsou povinni podávat diecéznímu biskupovi zprávu o hlavních záležitostech, vyřizovaných i vyřízených, a nikdy nejednají proti vůli a úmyslu diecézního biskupa.

Kán.481

§ 1. Moc generálního vikáře i biskupského vikáře zaniká uplynutím doby, na niž byli jmenováni, zřeknutím se a rovněž, při zachování kán. 406 a 409, odvoláním oznámeným od diecézního biskupa a také uvolněním úřadu diecézního biskupa.

§ 2. Pozastavením výkonu úřadu diecézního biskupa se pozastavuje moc generálního vikáře i biskupského vikáře, jestliže nejsou biskupy.

. Článek 2

Kancléř a ostatní notáři. Archivy

Kán.482

§ 1. V každé kurii se ustanoví kancléř, jehož hlavním úkolem, pokud zvláštní právo nestanoví jinak, je pečovat o vyhotovení a odesílání listin kurie a jejich uchovávání v archivu kurie.

§ 2. Jestliže je to potřebné, může se kancléři ustanovit pomocník, který se nazývá místokancléř.

§ 3. Kancléř i místokancléř jsou tím samým notáři a sekretáři kurie.

Kán.483

§ 1. Kromě kancléře mohou být ustanoveni další notáři, jejichž listina nebo podpis zakládají veřejnou věrohodnost buď kterékoliv listiny nebo pouze soudní listiny nebo listiny určitého právního případu nebo jednání.

§ 2. Kancléř i notáři musí mít dobrou pověst a být prosti jakéhokoliv podezření; v případech, v nichž jde o ohrožení pověsti kněze, musí být notářem kněz.

Kán.484

Povinností notáře jest:

1. sepisovat akta a listiny o rozhodnutích, opatřeních a závazcích nebo o jiných jednáních, vyžadujících jeho součinnost;

2. pořizovat věrné záznamy jednání a podepisovat je s udáním místa a data;

3. při zachování příslušných předpisů předkládat zákonnému žadateli akta a listiny ze spisů a ověřovat opisy prohlášením jejich shody s prvopisem.

Kán.485

Kancléře a ostatní notáře může diecézní biskup svobodně zbavit úřadu, avšak administrátor diecéze k tomu potřebuje souhlas sboru poradců.

Kán.486

§ 1. Všechny listiny, které se týkají diecéze nebo farnosti, musí být uchovávány s největší péčí.

§ 2. V každé kurii se zřídí na bezpečném místě diecézní archiv, v němž se v určitém uspořádání a pod pečlivým uzavřením uchovávají listiny a písemnosti, týkající se diecézních záležitostí, jak duchovních, tak majetkových.

§ 3. Pořídí se soupis čili katalog listin, s krátkým obsahem jednotlivých písemností.

Kán.487

§ 1. Archiv musí být uzamčen a klíč od něho má pouze biskup a kancléř; vstup do archivu smí povolit pouze biskup anebo ředitel spolu s kancléřem.

§ 2. Osoby, které mají zájem, mají právo osobně nebo prostřednictvím zástupce obdržet věrohodný opis nebo fotokopii listin, které jsou svou povahou veřejné a týkají se jejich osobního stavu.

Kán.488

Z archivu není dovoleno odnášet písemnosti, leč jen na krátkou dobu a s dovolením buď biskupa, anebo ředitele kurie a současně i kancléře.

Kán.489

§ 1. V diecézní kurii se zřídí i tajný archiv, nebo v archivu alespoň skříň nebo trezor, zcela zabezpečený a uzamčený, kterým nelze pohnout z místa, a v němž se velmi pečlivě uchovávají listiny, které nutno utajit.

§ 2. Každoročně se zničí listiny trestních případů v mravních věcech, jejichž viníci zemřeli nebo od jejichž uzavření odsuzujícím rozsudkem uplynulo deset let, při čemž se uchová krátké shrnutí skutkové podstaty a text konečného rozsudku.

Kán.490

§ 1. Klíč od tajného archivu má pouze biskup.

§ 2. V době uvolnění úřadu diecézního biskupa smí tajný archiv nebo tajnou skříň otevřít pouze administrátor diecéze, a to jen v případě opravdové nutnosti.

§ 3. Z tajného archivu nebo tajné skříně se nesmějí listiny vynášet.

Kán.491

§ 1. Diecézní biskup se postará, aby i akta a listiny archivů katedrálních, kolegiátních, farních a jiných kostelů, které jsou na jeho území, byly náležitě uchovávány a aby byly pořizovány soupisy čili katalogy ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno se uloží ve vlastním archivu a druhé v diecézním archivu.

§ 2. Diecézní biskup také dbá, aby byl v diecézi historický archiv, a aby v něm byly pečlivě uchovány a systematicky uspořádány listiny, které mají historickou cenu.

§ 3. Možnost nahlédnout nebo zapůjčit listiny, o nichž jednají § 1 a 3, upravují normy stanovené diecézním biskupem.

. Článek 3

Ekonomická rada. Ekonom

Kán.492

§ 1. V každé diecézi se ustanoví ekonomická rada, které předsedá diecézní biskup nebo jeho pověřenec, a sestává alespoň ze tří biskupem jmenovaných křesťanů, opravdu zkušených v ekonomii i světském právu a vynikajících bezúhonností.

§ 2. Členové ekonomické rady jsou jmenováni na pět roků a po uplynutí této doby mohou být znovu a znovu jmenováni na další pětiletí.

§ 3. Z členství v ekonomické radě jsou vyloučeny osoby, které jsou vůči biskupovi ve vztahu pokrevního příbuzenství nebo "švakrovství" až do čtvrtého stupně.

Kán.493

Kromě úkolů, které určuje kniha V. O církevním majetku, připravuje ekonomická rada každoročně podle pokynů diecézního biskupa rozpočet příjmů a výdajů, které se pro příští rok předvídají pro řízení celé diecéze, a po skončení roku zhodnotí účetní výkaz příjmů a vydání.

Kán.494

§ 1. V každé diecézi jmenuje biskup po projednání se sborem poradců a ekonomickou radou i ekonoma, který je velmi zkušený ve věcech ekonomických a je bezúhonný.

§ 2. Ekonom je jmenován na pět roků a po uplynutí této doby může být znovu a znovu jmenován na další pětiletí; během svého funkčního období může být zbaven úřadu jen ze závažného důvodu podle posouzení biskupa, po projednání se sborem poradců a s ekonomickou radou.

§ 3. Ekonomovi přísluší pod biskupovým vedením spravovat podle rozpočtu daného ekonomickou radou majetek diecéze a ze stanovených příjmů diecéze hradit výdaje, které zákonně nařídil biskup nebo jiní od něho pověření.

§ 4. Na konci roku je ekonom povinen podat ekonomické radě vyúčtování příjmů a výdajů.

. Hlava 3

Kněžská rada a sbor poradců

Kán.495

§ 1. V každé diecézi se ustaví kněžská rada, totiž sbor kněží, kteří jsou jakoby senátem biskupa, zastupujícím kněžstvo, a které přísluší podle ustanovení práva pomáhat biskupovi v řízení diecéze, aby se co nejúčinněji podporoval pastorační prospěch části božího lidu svěřené biskupovi.

§ 2. V apoštolských vikariátech a apoštolských prefekturách ustaví vikář nebo prefekt radu alespoň ze tří misionářů-kněží, jejichž názor, i pouze dopisem vyjádřený, vyslechne v závažných záležitostech.

Kán.496

Kněžská rada má vlastní stanovy schválené diecézním biskupem, s přihlédnutím k normám vydaným biskupskou konferencí.

Kán.497

Pro ustavení kněžské rady platí:

1. asi polovinu svobodně volí sami kněží, podle ustanovení následujících kánonů a podle stanov;

2. někteří kněží musí být podle stanov členy rady již z důvodu úřadu, který zastávají;

3. diecézní biskup je oprávněn svobodně jmenovat některé členy.

Kán.498

§ 1. Právo volit a být zvoleni do kněžské rady mají:

1. všichni světští kněží včlenění do diecéze;

2. světští kněží nevčlenění do diecéze a kněží, členové některé řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, kteří pobývají v diecézi a v její prospěch zastávají některý úřad.

§ 2. Podle stanov může být toto volební právo uděleno i jiným kněžím, kteří mají v diecézi trvalé nebo přechodné bydliště.

Kán.499

Způsob volby členů kněžské rady určují stanovy tak, aby pokud možno byli zastoupeni kněží podle jejich různých služeb a územních částí diecéze.

Kán.500

§ 1. Diecéznímu biskupovi přísluší kněžskou radu svolat, jí předsedat a určit otázky k projednání nebo přijmout otázky navrhované členy.

§ 2. Kněžská rada má pouze poradní hlas; diecézní biskup vyslechne její názor v závažnějších záležitostech, její souhlas potřebuje pouze v případech výslovně právem stanovených.

§ 3. Kněžská rada nesmí nikdy jednat bez diecézního biskupa, jemuž jedinému přísluší postarat se o zveřejnění závěrů podle - 2.

Kán.501

§ 1. Členové kněžské rady jsou ustanovováni na stanovami určenou dobu tak, aby se buď celá rada nebo její část obnovila během pěti let.

§ 2. V době uvolnění úřadu diecézního biskupa kněžská rada zaniká a její úkoly plní sbor poradců; do jednoho roku od převzetí vedení diecéze je biskup povinen znovu ustavit kněžskou radu.

§ 3. Jestliže kněžská rada neplní jí svěřený úkol k prospěchu diecéze nebo jej závažným způsobem zneužívá, může ji diecézní biskup po poradě s metropolitou nebo, jedná-li se o metropolitu, se služebně nejstarším diecézním biskupem provincie, rozpustit, avšak musí během jednoho roku radu nově ustavit.

Kán.502

§ 1. Ze členů kněžské rady svobodně jmenuje diecézní biskup některé kněze - nejméně šest, nejvíce dvanáct - kteří na pět let vytvoří sbor poradců, jemuž přísluší úkoly stanovené právem; po uplynutí pěti let nadále plní své úkoly až do ustavení nového sboru.

§ 2. V čele sboru poradců je diecézní biskup; v době uvolnění úřadu diecézního biskupa nebo zamezení výkonu tohoto úřadu je v čele osoba, která je dočasně na místě biskupa, anebo pokud nebyla ještě ustanovena, je v čele kněz ze sboru poradců, který je nejdéle z nich knězem.

§ 3. Biskupská konference může stanovit, aby úkoly sboru poradců byly svěřeny katedrální kapitule.

§ 4. V apoštolském vikariátě a v apoštolské prefektuře přísluší úkoly sboru poradců radě misie, o níž v kán. 495, § 2, pokud právo nestanoví jinak.

. Hlava 4

Kapituly kanovníků

Kán.503

Kapitula kanovníků, ať katedrální nebo kolegiátní, je společenství kněží, kterému přísluší konat slavnostnější bohoslužby v katedrálním nebo kolegiátním kostele; kromě toho plní kapitula úkoly, kterými ji pověřilo právo nebo diecézní biskup.

Kán.504

Zřízení, změna nebo zrušení katedrální kapituly jsou vyhrazeny Apoštolskému stolci.

Kán.505

Každá kapitula, ať katedrální nebo kolegiátní, má své stanovy, přijaté zákonným jednáním kapituly a schválené diecézním biskupem; změna nebo zrušení těchto stanov jsou platné pouze se schválením diecézním biskupem.

Kán.506

§ 1. Stanovy kapituly určí, při zachování ustanovení zakladatelů, jednak zřízení kapituly, jednak počet kanovníků; určí dále, které bohoslužby a další služby má kapitula a jednotliví kanovníci konat; určí shromáždění, na nichž se projednají záležitosti kapituly, při dodržení ustanovení obecného práva stanoví podmínky vyžadované k platnosti a dovolenosti jednání.

§ 2. Stanovy také určí příjmy, jak trvalé, tak z důvodu vykonané služby, a také při dodržení předpisů Apoštolského stolce určí označení kanovníků.

Kán.507

§ 1. Jeden z kanovníků je v čele kapituly, a podle stanov se zřídí i další úřady, s přihlédnutím k místním zvyklostem.

§ 2. Duchovním, kteří nepatří do kapituly, mohou být svěřeny jiné úkoly, jimiž podle stanov pomáhají kanovníkům.

Kán.508

§ 1. Kanovník penitenciář jak katedrálního, tak kolegiátního kostela má ze svého úřadu řádné pověření, které však nemůže dále pověřit, totiž: zbavovat v oboru svátosti smíření nápravných trestů nastupujících bez rozhodnutí představeného, úředně nezjištěných, nevyhrazených Apoštolskému stolci, a to diecézány i mimo území diecéze, a také ty, kdo nejsou diecézány.

§ 2. Kde není kapitula, ustanoví diecézní biskup kněze k plnění tohoto úkolu.

Kán.509

§ 1. Diecéznímu biskupovi, ne však administrátoru diecéze, přísluší po projednání s kapitulou udělovat všechny a jednotlivé kanonikáty jak v katedrálním kostele, tak v kolegiátním, při čemž se ruší jakékoliv opačné privilegium; témuž biskupovi přísluší potvrdit osobu, kterou kapitula zvolila do svého čela.

§ 2. Kanonikáty uděluje diecézní biskup pouze kněžím vynikajícím vírou i neporušeností života, kteří chvályhodně vykonávali svou službu.

Kán.510

§ 1. S kapitulou kanovníků se již nespojuje farnost; pokud je toto spojení s některou kapitulou, diecézní biskup oddělí farnost od kapituly.

§ 2. V kostele, který je zároveň farním i kapitulním, se ustanoví farář buď z řad kanovníků nebo mimo ně; tento farář má všechna práva, zmocnění i povinnosti, které podle ustanovení práva patří faráři.

§ 3. Diecéznímu biskupovi přísluší stanovit určité normy, kterými náležitě uspořádá pastorační povinnosti faráře a úkoly, které patří kapitule, a postará se, aby faráři nebyly na překážku kapitulní povinnosti a kapitule pak povinnosti farní; případné střetnutí rozhodne diecézní biskup, který se postará vhodným způsobem především o pastorační potřeby věřících.

§ 4. Dary ve prospěch farního a zároveň kapitulního chrámu se považují za udělené farnosti, není-li znám opak.

. Hlava 5

Pastorační rada

Kán.511

V každé diecézi, pokud tomu radí pastorační okolnosti, se ustanoví pastorační rada, které přísluší zkoumat pod vedením biskupa vše, co se vztahuje k pastorační činnosti v diecézi, toto také projednávat a předkládat o tom praktické závěry.

Kán.512

§ 1. Pastorační rada sestává z křesťanů, kteří jsou v plném společenství s katolickou církví, jak duchovních, tak členů společenství zasvěceného života, tak především laiků; tito všichni jsou jmenováni způsobem určeným od diecézního biskupa.

§ 2. Křesťané, kteří jsou jmenováni do pastorační rady, se vybírají tak, aby v radě byla opravdu zobrazena část božího lidu, která tvoří diecézi, se zřetelem na různé územní části diecéze, na sociální podmínky a povolání, jakož i na účast na apoštolátě, jakou mají jednotlivci sami nebo ve spojení s jinými.

§ 3. Do pastorační rady se jmenují jen křesťané vynikající pevnou vírou, dobrými mravy a moudrostí.

Kán.513

§ 1. Pastorační rada se ustanovuje na dobu určenou stanovami, které vydal biskup.

§ 2. Uvolněním úřadu diecézního biskupa zaniká pastorační rada.

Kán.514

Pastorační rada má pouze poradní hlas a pouze diecézní biskup ji podle požadavků apoštolátu svolává a jí předsedá; jedině jemu přísluší zveřejnit věci v radě projednané.

. Hlava 6

Farnosti, faráři a farní vikáři

Kán.515

§ 1. Farnost je určité, natrvalo zřízené společenství křesťanů v místní církvi, svěřené pod vedením diecézního biskupa do pastorační péče faráři, jako jejímu vlastnímu pastýři.

§ 2. Jedině diecéznímu biskupovi přísluší zřizovat, rušit nebo měnit farnosti, a biskup nezřídí nebo nezruší farnost, ani ji značně nezmění bez projednání v kněžské radě.

§ 3. Zákonně zřízená farnost je samým právem právnickou osobou.

Kán.516

§ 1. Pokud právo nestanoví jinak, je farnosti naroveň postavena kvazifarnost, kterou je určité společenství věřících v místní církvi, které je svěřeno knězi jako vlastnímu pastýři a které vzhledem ke zvláštním okolnostem dosud nebylo ustaveno ve farnost.

§ 2. Tam, kde z některého společenství není možné zřídit farnost ani kvazifarnost, postará se biskup o pastorační péči o ně jiným způsobem.

Kán.517

§ 1. Tam, kde to vyžadují okolnosti, může být svěřena pastorační péče o farnost nebo současně o více farností více kněžím do společné správy s tím, že jeden z nich bude jako vedoucí řídit společnou pastorační činnost a bude za ni odpovídat biskupovi.

§ 2. Jestliže pro nedostatek kněží se diecézní biskup rozhodl, že svěří účast na pastorační péči o farnost jáhnovi nebo jiné osobě, která není knězem, nebo

společenství osob, ustanoví některého kněze, který mocí a zmocněními faráře bude řídit pastorační péči.

Kán.518

Farnost má zpravidla územní charakter, čili zahrnuje všechny křesťany určitého území; kde je to však vhodné, zřídí se osobní farnosti podle obřadu, jazyka a národnosti křesťanů toho kterého území, nebo i z jiného důvodu.

Kán.519

Farář je vlastním pastýřem sobě svěřené farnosti a vykonává pastorační péči o sobě svěřené společenství pod řízením diecézního biskupa, povolán, aby se ním podílel na Kristově službě, aby pro toto společenství konal službu učením, posvěcováním a řízením ve spolupráci s ostatními kněžími nebo jáhny a v součinnosti s křesťany laiky, podle ustanovení práva.

Kán.520

§ 1. Právnická osoba nemůže být farářem; diecézní biskup, ne však administrátor diecéze, může se souhlasem příslušného představeného svěřit farnost duchovenské řeholní společnosti nebo duchovenské společnosti apoštolského života tak, že farnost zřídí při kostele společnosti s tím, že jeden kněz bude farářem farnosti; bude-li pastorační péče svěřena více osobám společně a nerozdílně, bude jeden kněz vedoucím podle kán. 517, § 1.

§ 2. Svěřit farnost podle § 1 je možné buď natrvalo nebo na určitou předem stanovenou dobu; v obojím případě se tak stane písemnou smlouvou mezi diecézním biskupem a příslušným představeným společnosti, kde se mimo jiné výslovně a přesně stanoví náležitosti týkající se plnění úkolů, osob k plnění určených a hospodářských věcí.

Kán.521

§ 1. K tomu, aby někdo byl platně ustanoven farářem se vyžaduje, aby byl knězem.

§ 2. Má vynikat pravou vírou a řádnými mravy, být obdařen horlivostí a láskou k duším a také má mít vlastnosti, které vyžaduje obecné nebo partikulární právo pro péči o farnost, o niž se jedná.

§ 3. K tomu, aby někdo byl ustanoven farářem je nutno zjistit jeho schopnost způsobem určeným diecézním biskupem, i pomocí zkoušky.

Kán.522

Farář se ustanovuje na dobu neurčitou, protože jeho úřad vyžaduje trvalost; na určitou dobu ho může diecézní biskup jmenovat jen tehdy, jestliže to povoluje rozhodnutí biskupské konference.

Kán.523

Při zachování ustanovení kán. 582, § 1 přísluší obsazování úřadu faráře diecéznímu biskupovi, a to svobodným udělením, leda že by někdo měl právo faráře závazně navrhovat nebo volit.

Kán.524

Uvolněnou farnost udělí diecézní biskup tomu, koho při zvážení všech okolností považuje za vhodného pro péči o tu farnost, aniž by někomu stranil; při zvažování vhodnosti se poradí s okrskovým vikářem (děkanem) a provede vhodná šetření a případně vyslechne mínění určitých kněží i laiků.

Kán.525

Jestliže je úřad diecézního biskupa uvolněn nebo je zabráněno jeho výkonu, přísluší administrátoru diecéze nebo jiné osobě, která prozatímně řídí diecézi:

1. ustanovovat nebo potvrzovat kněze, kteří byli pro farnost zákonně závazně navrženi nebo zvoleni;

2. jmenovat faráře, jestliže uvolnění nebo zabránění výkonu úřadu diecézního biskupa trvá déle než rok.

Kán.526

§ 1. Farář pečuje pouze o jednu farnost; z nedostatku kněží nebo vzhledem k jiným okolnostem může být témuž faráři svěřena péče o více sousedních farností.

§ 2. V jedné a téže farnosti je pouze jeden farář nebo vedoucí podle kán. 517, § 1, při čemž se zamítá opačný obyčej a odvolává jakékoliv opačné privilegium.

Kán.527

§ 1. Kdo byl ustanoven farářem, ujímá se péče o farnost a je povinen ji vykonávat od okamžiku převzetí úřadu.

§ 2. Do úřadu uvádí faráře místní ordinář nebo jím delegovaný kněz při dodržení způsobu stanoveného zvláštním právem nebo zákonným obyčejem; ze spravedlivého důvodu může týž ordinář dispenzovat od tohoto způsobu; v tom případě se převzetí úřadu nahrazuje tím, že se dispenz oznámí farnosti.

§ 3. Místní ordinář předem stanoví lhůtu, během níž musí dojít k převzetí farnosti; po marném uplynutí této lhůty, pokud nebránila spravedlivá překážka, může farnost prohlásit za uvolněnou.

Kán.528

§ 1. Farář je povinen se postarat, aby boží slovo bylo neporušené hlásáno lidem pobývajícím ve farnosti; proto dbá, aby křesťané laici byli vyučováni v pravdách víry, hlavně homilií o nedělích a zasvěcených svátcích, dále katechetickou výukou a také podporuje činnost, kterou se rozšiřuje duch evangelia i do oblasti sociální spravedlnosti; zvláště pečuje o katolickou výchovu dětí a mládeže; všemožné úsilí věnuje, spolu s věřícími, tomu, aby se poselství evangelia dostalo i k těm, kteří přestali žít podle náboženství nebo nevyznávají pravou víru.

§ 2. Farář se stará, aby eucharistie byla středem farního společenství věřících; snaží se, aby křesťané byli živeni zbožným přijímáním svátostí, zvláště aby často přijímali eucharistii a svátost smíření; usiluje, aby byli vedeni k modlitbě i v rodinách a vědomě a aktivně se zúčastňovali posvátné liturgie, kterou pod vedením diecézního biskupa je farář povinen řídit ve své farnosti, a dozírat, aby se nevloudily nepřístojnosti.

Kán.529

§ 1. Aby farář pečlivě plnil službu pastýře, snaží se poznat sobě svěřené věřící; proto navštěvuje rodiny, má účast hlavně na jejich starostech, úzkosti a zármutku a posiluje je v Pánu; jestliže v něčem pochybili, moudře je napomíná; nemocným, hlavně blízkým smrti, se věnuje se zvláštní láskou, posiluje je pečlivě svátostmi a jejich duše odporoučí Bohu; zvláštní péči věnuje chudým, utiskovaným, osamělým, vyhnancům a postiženým zvláštními nesnázemi; usiluje také o podporu manželů a rodičů, aby plnili své povinnosti a aby se v rodinách prohluboval křesťanský život.

§ 2. Vlastní podíl křesťanů laiků na poslání církve farář uznává a podporuje a rovněž podporuje jejich spolky k náboženským účelům. Spolupracuje s biskupem a diecézním kněžstvem, přičiňuje se, aby věřící pečovali o farní společenství a cítili, že jsou členy jak diecéze, tak celé církve a účastnili se nebo podporovali činnost ve prospěch jejího společenství.

Kán.530

Faráři jsou zvláště svěřeny tyto úkony:

1. udílení křtu;

2. udílení svátosti biřmování osobám v nebezpečí smrti, podle kán. 883, odst. 3;

3. udílení zvláštního svatého přijímání pro nebezpečí smrti, při zachování kán. 1003, § 2 a 3, a apoštolského požehnání;

4. asistence sňatku a požehnání manželů;

5. konání pohřbu;

6. svěcení křestní vody v době velikonoční, vedení průvodů mimo kostel a slavnostní žehnání mimo kostel;

7. slavnostnější slavení eucharistie o nedělích a zasvěcených svátcích.

Kán.531

I když některý farní úkon vykonal jiný, předá dávky, které při této příležitosti přijal, do farního majetku, pokud nevyplývá opak z úmyslu dárce; diecéznímu biskupovi přísluší po projednání s kněžskou radou vydat předpisy, kterými se upraví určení těchto dávek a odměna duchovních za tuto službu.

Kán.532

Ve všech právních věcech jedná farář jménem farnosti, podle ustanovení práva; dbá, aby farní majetek byl spravován podle ustanovení kán. 1281 - 1288.

Kán.533

§ 1. Farář má povinnost sídlit ve farním domě blízko kostela; ve zvláštních případech, je-li pro to spravedlivý důvod, může místní ordinář dovolit, aby sídlil jinde, především v domě společném pro více kněží, pokud je řádně a vhodně postaráno o výkon farní služby.

§ 2. Pokud tomu nebrání vážný důvod, je faráři dovoleno, aby byl z farnosti vzdálen každý rok nejvýše po dobu jednoho měsíce, buď bez přerušení nebo s přerušením; do doby dovolené se nezapočítávají dny, v nichž jednou za rok koná duchovní cvičení; jestliže je farář nepřítomný ve farnosti déle než týden, je povinen o tom vyrozumět místního ordináře.

Kán.534

§ 1. Farář je od převzetí farnosti povinen každou neděli a v diecézi zasvěcený svátek slavit mši za sobě svěřený lid; jestliže mu v tom brání zákonná překážka, nechá mši odsloužit jiným nebo ji odslouží sám v jiné dny.

§ 2. Farář, který pečuje o více farností, je o dnech uvedených v § 1 povinen slavit jen jednu mši za všechen sobě svěřený lid.

§ 3. Farář, který nesplnil povinnost podle § 1 a 2, odslouží co nejdříve za lid tolik mší, kolik opomenul.

Kán.535

§ 1. Každá farnost má farní matriky, totiž knihu pokřtěných, oddaných a zemřelých a nad to další knihy podle předpisů biskupské konference nebo diecézního biskupa; farář dbá, aby byly řádně vedeny a pečlivě uchovávány.

§ 2. Do knihy pokřtěných se zapisuje také biřmování a skutečnosti týkající se kanonického osobního stavu křesťanů, jako jsou manželství, při zachování kán. 1133, osvojení, přijetí svátosti svěcení, doživotní sliby v řeholní společnosti a změna obřadu; tyto záznamy se vždy uvádějí v listině o přijetí křtu.

§ 3. Každá farnost má vlastní razítko (pečeť); osvědčení o kanonickém osobním stavu křesťanů, jakož i všechna akta, která mohou mít právní povahu, podepisuje sám farář nebo jeho zmocněnec a opatří je razítkem farnosti.

§ 4. V každé farnosti je archiv, v němž se uchovávají farní knihy spolu s písemnostmi od biskupů a dalšími listinami, které je třeba uchovávat vzhledem k nutnosti nebo užitečnosti; archiv kontroluje diecézní biskup nebo jím pověřená osoba

při vizitaci nebo jiné příležitosti; farář dbá, aby se písemnosti nedostaly do nepovolaných rukou.

§ 5. Starší farní knihy se rovněž pečlivě uchovávají podle předpisů partikulárního práva.

Kán.536

§ 1. Jestliže podle uvážení diecézního biskupa, po projednání s kněžskou radou, je to vhodné, ustanoví se v každé farnosti pastorační rada, které předsedá farář a v níž věřící spolu s těmi, kdo se ze svého úřadu podílejí na pastorační péči ve farnosti, napomáhají rozvoji pastorační činnosti.

§ 2. Pastorační rada má pouze poradní hlas a řídí se normami stanovenými diecézním biskupem.

Kán.537

V každé farnosti je ekonomická rada, která se řídí obecným právem a normami stanovenými diecézním biskupem a v níž křesťané, zvolení podle týchž norem, pomáhají faráři ve správě majetku farnosti, při zachování ustanovení kán. 532.

Kán.538

§ 1. Farář pozbývá svůj úřad tím, že je odstraněn nebo přeložen od diecézního biskupa podle ustanovení práva, dále tím, že se sám farář zřekne úřadu ze spravedlivého důvodu; aby toto zřeknutí se bylo platné, musí je biskup přijmout; konečně také uplynutím určité doby, na kterou byl ustanoven podle partikulárního práva ve smyslu kán. 522.

§ 2. Faráře, který je členem řeholní společnosti nebo je včleněn do společnosti apoštolského života, je možno zbavit úřadu podle ustanovení kán. 682, § 2.

§ 3. Žádá se, aby farář, který dovršil sedmdesát pět roků, se zřekl úřadu do rukou diecézního biskupa, který po zvážení všech okolností, osobních i místních, rozhodne o přijetí nebo odložení; při přijetí se musí diecézní biskup postarat o jeho přiměřené vydržování a bydlení, při dodržení norem stanovených biskupskou konferencí.

Kán.539

Když je farnost uvolněna nebo faráři brání ve výkonu farní pastorační služby ztráta svobody, vyhnanství nebo vyhoštění, neschopnost, zdravotní nezpůsobilost nebo jiný důvod, ustanoví diecézní biskup co nejdříve administrátora farnosti, kněze,který zastupuje faráře podle kán. 540.

Kán.540

§ 1. Administrátor farnosti má stejné povinnosti a stejná práva jako farář, pokud biskup nestanovil jinak.

§ 2. Administrátor farnosti nesmí dělat nic, čím by poškodil práva faráře nebo majetek farnosti.

§ 3. Po skončení úřadu skládá administrátor farnosti účty faráři.

Kán.541

§ 1. Při uvolnění farnosti a také při zabránění faráři ve výkonu pastorační služby převezme farní vikář prozatímně řízení farnosti až do ustanovení administrátora farnosti; jestliže je vikářů více, převezme řízení nejstarší co do jmenování, a jestliže není farní vikář, převezme řízení farář, určený partikulárním právem.

§ 2. Kdo převzal řízení farnosti podle odst. 1, ihned vyrozumí místního ordináře o uvolnění farnosti.

Kán.542

Pro kněze, kterým je společně a nerozdílně svěřena pastorační péče o některou farnost nebo více farností zároveň, podle kán. 517, § 1, platí:

1. musí mít vlastnosti stanovené v kán. 521;

2. musí být jmenováni nebo ustanoveni podle kán. 522 a 524;

3. pastorační péče se jim svěřuje teprve okamžikem převzetí úřadu; jejich vedoucí přejímá úřad podle ustanovení kán. 557, 2; u ostatních kněží se převzetí úřadu nahrazuje zákonně vykonaným vyznáním víry.

Kán.543

§ 1. Kněží, kterým je společně a nerozdílně svěřena pastorační péče o některou farnost nebo současně o více farností, jsou jednotlivě povinni podle jimi stanoveného pořádku vykonávat službu faráře podle kán. 528, 529, 530; zmocnění k asistenci sňatku a veškerá oprávnění dispenzovat, svěřená samým právem faráři, přísluší všem, avšak vykonávají se pod řízením vedoucího.

§ 2. Všichni kněží tohoto společenství:

1. mají povinnost sídlit v místě;

2. společně stanoví pořadí, podle něhož jeden z nich bude slavit mši za svěřený lid, podle kán. 534;

3. pouze vedoucí jedná v právních záležitostech farnosti nebo farností, tomu společenství svěřených.

Kán.544

Když pozbude úřad některý kněz ze společenství, o němž se zmiňuje kán. 517, § 1, nebo vedoucí společenství nebo když se některý z nich stane nezpůsobilým k výkonu pastorační služby, farnost nebo farnosti, do péče společenství svěřené, se neuvolňují; diecéznímu biskupovi přísluší jmenovat jiného vedoucího; do té doby než biskup jmenuje jiného, zastává tento úřad kněz z tohoto společenství, který je jmenováním nejstarší.

Kán.545

§ 1. Když je to potřebné nebo vhodné pro náležité plnění pastorační péče o farnost, může být faráři ustanoven jeden nebo více farních vikářů, kteří jako farářovi spolupracovníci a účastníci na jeho péči spolu s ním společně a pod jeho vedením pracují v pastorační službě.

§ 2. Farní vikář může být ustanoven buď, aby pomáhal v celé pastorační službě, a to v celé farnosti nebo její určité části, nebo pracoval pro skupinu křesťanů z farnosti anebo konal určitou službu v různých farnostech zároveň.

Kán.546

Platně může být ustanoven farním vikářem jen ten, kdo je knězem.

Kán.547

Farního vikáře svobodně jmenuje diecézní biskup po projednání, jestliže to uzná za vhodné, s farářem nebo faráři farností, kam má být ustanoven, a s děkanem, při zachování ustanovení kán. 682, § 1.

Kán.548

§ 1. Povinnosti a práva farního vikáře stanoví, kromě kánonů této hlavy, diecézní normy a listina diecézního biskupa a podrobněji je určují příkazy faráře.

§ 2. Pokud listina diecézního biskupa nestanoví jinak, je farní vikář ze svého úřadu povinen pomáhat faráři v celé farní službě, s výjimkou sloužit mši za lid, a případně je povinen podle ustanovení práva zastupovat faráře.

§ 3. Farní vikář podává pravidelně faráři zprávu o zamýšlené i konané pastorační činnosti tak, aby farář a vikář nebo vikáři mohli společnými silami vykonávat pastorační péči, za niž společně odpovídají.

Kán.549

Za nepřítomnosti faráře, pokud diecézní biskup neučinil opatření podle kán. 533, § 3, a jestliže nebyl ustanoven administrátor farnosti, zachová se ustanovení kán. 541, § 1; v tomto případě je vikář vázán všemi povinnostmi faráře, s výjimkou povinnosti slavit mši za lid.

Kán.550

§ 1. Farní vikář je povinen sídlit ve farnosti nebo, jestliže je ustanoven pro více farností zároveň, pak v některé z nich; místní ordinář může ze spravedlivého důvodu dovolit, aby sídlil jinde, především v domě, kde bydlí více kněží společně, pokud tím neutrpí škodu plnění pastoračních úkolů.

§ 2. Místní ordinář dbá, aby mezi farářem a vikáři, kde je to možné, byl ve farním domě zaveden nějaký způsob společného života.

§ 3. Farní vikář má právo na dovolenou ve stejném rozsahu jako farář.

Kán.551

Ve věci dávek křesťanů, které obdržel vikář v souvislosti s výkonem pastorační služby, dodrží se ustanovení kán. 531.

Kán.552

Diecézní biskup nebo administrátor diecéze mohou farního vikáře ze spravedlivého důvodu zbavit úřadu, při zachování kán. 682, § 2.

. Hlava 7

Okrskoví vikáři - děkani

Kán.553

§ 1. Okrskový vikář, který se také nazývá děkan nebo arcikněz nebo i jinak, je kněz, který je v čele okrskového vikariátu (děkanátu).

§ 2. Pokud právo nestanoví jinak, jmenuje okrskového vikáře (děkana) diecézní biskup, podle svého rozumného uvážení po projednání s kněžími, kteří vykonávají službu v okrskovém vikariátě (děkanátě), o nějž se jedná.

Kán.554

§ 1. Do úřadu okrskového vikáře (děkana), který není vázán na úřad faráře určité farnosti, vybere biskup kněze, kterého považuje za vhodného, s přihlédnutím k okolnostem místa a doby.

§ 2. Okrskový vikář (děkan) je jmenován na dobu určitou, stanovenou partikulárním právem.

§ 3. Diecézní biskup může ze spravedlivého důvodu podle svého rozumného uvážení svobodně zbavit okrskového vikáře (děkana) úřadu.

Kán.555

§ 1. Okrskový vikář (děkan) má, kromě zmocnění, které mu zákonně uděluje partikulární právo, tyto povinnosti a práva:

1. podporovat a koordinovat společnou pastorační činnost v okrskovém vikariátě (děkanátě);

2. dohlížet, aby duchovní jeho okrsku vedli život odpovídající jejich stavu a pečlivě plnili své povinnosti;

3. starat se, aby bohoslužby byly konány podle liturgických předpisů, aby se řádně dbalo o výzdobu a čistotu kostelů i jejich vybavení, hlavně při eucharistické slavnosti, a o uchovávání Nejsvětější svátosti; aby se řádně vedly a náležitě uchovávaly farní knihy, aby byl řádně spravován církevní majetek; konečně aby bylo náležitě pečováno o farní dům.

§ 2. Ve svěřeném okrskovém vikariátě (děkanátě) dbá okrskový vikář:

1. aby se duchovní podle ustanovení partikulárního práva zúčastňovali ve stanovenou dobu přednášek, teologických shromáždění nebo konferencí, podle ustanovení kán. 279, § 2;

2. aby se kněžím jeho okrsku dostávalo duchovní pomoci, dále se co nejlépe stará o ty kněze, kteří se ocitli v nesnázích nebo je tíží různé problémy.

§ 3. Okrskový vikář (děkan) se stará, aby se těžce nemocným farářům jeho okrsku dostalo duchovní i hmotné pomoci a aby ti, kteří zemřeli, měli důstojný pohřeb; dbá, aby se během jejich nemoci nebo po jejich smrti nezničily knihy, listiny, posvátné nářadí a jiné věci, které patří církvi.

§ 4. Okrskový vikář (děkan) je vázán povinností vizitovat farnosti svého okrsku, jak mu to bylo určeno diecézním biskupem.

. Hlava 8

Rektoři kostelů.Kaplani

. Článek 1

Rektoři kostelů

Kán.556

Rektory kostelů se zde rozumí kněží, kterým byla svěřena péče o některý kostel, který není ani farní ani kapitulní ani není připojen k domu řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, která v něm koná bohoslužby.

Kán.557

§ 1. Rektora kostela svobodně jmenuje diecézní biskup, při zachování práva volit nebo závazně navrhovat, jestliže toto někomu zákonně přísluší; v tomto případě přísluší diecéznímu biskupovi rektora potvrdit nebo ustanovit.

§ 2. I v případě, že kostel patří některé duchovenské řeholní společnosti papežského práva, přísluší diecéznímu biskupovi ustanovit rektora, který byl představeným závazně navržen.

§ 3. Rektorem kostela spojeného se seminářem nebo jiným školským ústavem řízeným duchovními je rektor semináře nebo ústavu, pokud diecézní biskup nestanovil jinak.

Kán.558

Při zachování kán. 262 smí rektor jen se svolením nebo, je-li třeba, pověřením faráře konat v jemu svěřeném kostele farní úkony vyjmenované v kán. 530, odst. 1-6.

Kán.559

Rektor může v jemu svěřeném kostele konat bohoslužby, a to i slavné, při dodržení zákonných ustanovení zakladatelů, pokud podle uvážení místního ordináře vůbec nenarušují farní bohoslužby.

Kán.560

Jestliže to místní ordinář považuje za vhodné, může nařídit rektorovi, aby konal ve svém kostele určité bohoslužby, i farní, pro lid a také, aby byl kostel přístupný i určitým společenstvím křesťanů pro konání bohoslužeb.

Kán.561

Bez dovolení rektora nebo jiného zákonného představeného není nikomu dovoleno v kostele slavit mši, udělovat svátosti nebo konat jiné bohoslužby; toto dovolení se uděluje nebo odmítá podle ustanovení práva.

Kán.562

Rektor kostela je povinen pod vedením místního ordináře při zachování zákonných stanov a získaných práv starat se, aby v kostele byly konány bohoslužby náležitě podle liturgických předpisů a ustanovení kánonů, aby se věrně plnily závazky, aby byl

řádně spravován majetek, aby bylo pečováno o posvátné nářadí a o udržování a výzdobu posvátného domu a aby se nedělo nic, co je v rozporu s posvátností místa a důstojností domu božího.

Kán.563

Místní ordinář může rektora kostela zbavit úřadu ze spravedlivého důvodu podle svého rozumného uvážení, i když byl zvolen nebo závazně navržen, při zachování kán. 682, § 2.

. Článek 2

Kaplani

Kán.564

Kaplan je kněz, kterému je natrvalo alespoň z části svěřena pastorační péče o některé společenství nebo zvláštní skupinu křesťanů; tuto péči koná podle ustanovení obecného i partikulárního práva.

Kán.565

Místní ordinář kaplana buď jmenuje nebo ustanovuje závazně navrženého nebo potvrzuje zvoleného, pokud právo nestanoví jinak nebo pokud někomu zákonně nepřísluší zvláštní práva.

Kán.566

§ 1. Je třeba, aby kaplan měl všechna pověření, která vyžaduje řádná pastorační péče. Kromě těch, která uděluje partikulární právo nebo zvláštní zmocnění, má kaplan ze svého úřadu oprávnění udílet svátost smíření věřícím svěřeným do jeho péče, hlásat jim boží slovo, udílet zvláštní svaté přijímání pro nebezpečí smrti a svátost pomazání nemocných, udílet svátost biřmování těm, kteří jsou v nebezpečí smrti.

§ 2. V nemocnicích, věznicích a při námořních plavbách má kaplan ještě pověření zbavovat nápravných trestů, nastupujících bez rozhodnutí představeného, nevyhrazených a úředně nezjištěných, při zachování kán. 975.

Kán.567

§ 1. Kaplana domu laické řeholní společnosti jmenuje místní ordinář až po projednání s představeným, který je po projednání se společenstvím oprávněn navrhnout určitého kněze.

§ 2. Kaplan je oprávněn konat nebo řídit bohoslužby; není mu však dovoleno vměšovat se do vnitřního řízení společnosti.

Kán.568

Pokud je to možné, ustanovují se kaplani pro osoby, kterým se vzhledem k jejich životním podmínkám nemůže dostat řádné péče farářů, jako migrujícím, vyhnancům, uprchlíkům, nomádům, plavícím se na moři.

Kán.569

Vojenští kaplani se řídí zvláštními zákony.

Kán.570

Jestliže kostel spojený se společenstvím nebo skupinou není farní, musí být kaplan rektorem tohoto kostela, pokud péče o společnost nebo o kostel nevyžaduje něco jiného.

Kán.571

Své pastorační úkoly koná kaplan v náležitém spojení s farářem.

Kán.572

Ve věci zbavení kaplana úřadu se zachová ustanovení kán. 563.

. Část 3

Řeholní společnosti, společnosti apoštolského života a další způsoby zasvěceného života

. Oddíl 1

Řeholní společnosti a způsoby zasvěceného života

. Stať I

Obecné normy pro řeholní společnosti a způsoby zasvěceného života

Kán.573

§ 1. Řeholní život, nebo také zasvěcený život skrze sliby evangelijních rad, je trvalý způsob života, jímž se věřící, kteří pod vlivem Ducha svatého důsledněji následují Krista, zcela oddávají Bohu nejvýš milovanému, aby k jeho cti, k rozvoji církve a ke spáse světa, z nového a zvláštního důvodu oddáni, dosahovali dokonalé lásky ve službě božímu království a předem zvěstovali nebeskou slávu a stali se v církvi jasným předobrazem nebeské slávy.

§ 2. Tento způsob života v řeholních společnostech, kanonicky zřízených příslušným církevním představeným, svobodně přijímají křesťané, kteří sliby nebo jinými posvátnými závazky podle zákonů vlastních společností přijímají evangelijní rady čistoty, chudoby a poslušnosti a skrze lásku, k níž je rady vedou, se zvláštním způsobem spojují s církví a její činností ke spáse.

Kán.574

§ 1. Stav těch, kteří v takových společnostech slibují evangelijní rady, patří k životu a svatosti církve, a proto jej musí všichni v církvi podporovat.

§ 2. Do tohoto stavu zvlášť povolává Bůh některé křesťany, aby v životě církve využívali zvláštního daru a podle cíle a ducha jejich společnosti napomáhali jejímu poselství spásy.

Kán.575

Evangelijní rady, založené na učení a vzoru Krista- učitele, jsou božím darem, který církev od Pána přijala a jeho milostí vždy uchovává.

Kán.576

Příslušní církevní představení jsou oprávněni podat výklad evangelijních rad, řídit jejich uskutečňování zákony, ustavovat kanonickým schválením trvalé způsoby života z nich vzniklé a ze své strany dbát, aby společnosti rostly a kvetly podle ducha zakladatelů a zdravých tradic.

Kán.577

V církvi je množství řeholních společností, které mají rozdílné dary podle milosti, která jim byla dána: důsledněji následují Krista buď v modlitbě nebo v hlásání božího království nebo v prokazování dobra lidem nebo v setkávání s lidmi, ale vždy v plnění vůle Otce.

Kán.578

Všichni jsou povinni věrně zachovávat záměr zakladatelů a ustanovení příslušných církevních představených o podstatě, cíli, duchu a povaze společnosti, a také její zdravé tradice, což vše vytváří dědictví společnosti.

Kán.579

Diecézní biskupové mohou na svém území zřídit řeholní společnost formálním rozhodnutím po projednání s Apoštolským stolcem. Kán. 580 - Přidružení některé řeholní společnosti k jiné je vyhrazeno příslušnému představenému přidružující

společnosti, vždy však při zachování kanonické samostatnosti přidružené společnosti.

Kán.581

Rozdělení společnosti na části, ať mají jakékoliv jméno, zřízení nových částí, slučování rozdělených částí nebo nové vymezení částí náleží příslušnému představenému podle určení stanov.

Kán.582

Slučování a spojování řeholních společností je vyhrazeno výlučně Apoštolskému stolci; jemu také je vyhrazeno vytváření konfederací a federací.

Kán.583

Změny v řeholních společnostech týkající se věcí schválených Apoštolským stolcem mohou být provedeny jen s jeho dovolením.

Kán.584

Zrušení společnosti přísluší jedině Apoštolskému stolci, kterému je také vyhrazeno rozhodnutí o jejím majetku.

Kán.585

Ke zrušení části společnosti je oprávněn příslušný představený téže společnosti.

Kán.586

§ 1. Každé společnosti se přiznává spravedlivá samostatnost co do života, hlavně co do řízení, na jejímž základě mají v církvi vlastní kázeň, a tak mohou uchovat své dědictví podle kán. 578.

§ 2. Místní ordináři dbají této samostatnosti a chrání ji.

Kán.587

§ 1. K věrnější ochraně povolání a totožnosti každé společnosti musí být v základní listině čili stanovách kromě toho, co je předepsáno v kán. 578, ještě základní normy o řízení společnosti a kázni členů, o přijímání a vzdělávání členů a také o předmětu posvátných závazků.

§ 2. Tuto základní listinu neboli stanovy schválí příslušný církevní představený a jen s jeho souhlasem lze provést změnu.

§ 3. V této základní listině neboli stanovách se vhodně uvedou do souladu věci duchovní a právní; pokud to není nutné, nestanoví se těchto norem mnoho.

§ 4. Další normy stanovené příslušnými představenými společnosti se vhodně uspořádají do jiných sbírek; podle požadavků místa a doby se mohou náležitě přehlédnout a upravit.

Kán.588

§ 1. Stav řeholního života není svou povahou ani stavem duchovním ani laickým.

§ 2. Duchovenská řeholní společnost je ta, která podle účelu nebo záměru zakladatele nebo zákonné tradice je řízena duchovními, vykonává moc ze svátosti svěcení a za takovou je uznána církevními představenými.

§ 3. Za laickou společnost se považuje ta, kterou církevní představení za takovou uznali, a ze své podstaty, povahy a cíle má vlastní úkoly, určené zakladatelem nebo zákonnou tradicí, jejichž plnění nezahrnuje výkon moci ze svátosti svěcení.

Kán.589

Řeholní společnost papežského práva je ta, která byla zřízena Apoštolským stolcem nebo byla schválena jeho formálním rozhodnutím; diecézního práva je ta společnost, která byla zřízena diecézním biskupem a neobdržela schválení od Apoštolského stolce.

Kán.590

§ 1. Vzhledem ke svému zvláštnímu určení pro službu Bohu a celé církvi jsou řeholní společnosti ze zvláštního důvodu podřízeny nejvyššímu představenému církve.

§ 2. Jednotliví členové jsou povinni poslouchat papeže, jako svého nejvyššího představeného, také z důvodu posvátného závazku poslušnosti.

Kán.591

Pro větší dobro společnosti a potřeby apoštolátu může papež z důvodu svého prvenství nad celou církví s ohledem na obecný prospěch vyjmout řeholní společnosti z pravomoci místních ordinářů a podřídit je pouze sobě nebo jinému církevnímu představenému.

Kán.592

§ 1. K prohloubení společenství mezi společnostmi a Apoštolským stolcem zasílá nejvyšší představený Apoštolskému stolci krátký přehled o stavu a životě společnosti způsobem stanoveným tímto stolcem a ve stanoveném termínu.

§ 2. Představení každé společnosti se starají, aby se členové jim svěření seznamovali s dokumenty Apoštolského stolce a je zachovávali. Kán. 593 - Při zachování kán. 586 jsou společnosti papežského práva podřízeny co do vnitřního řízení a kázně bezprostředně a výlučně moci Apoštolského stolce.

Kán.594

Společnost diecézního práva zůstává při zachování kán. 586 ve zvláštní péči diecézního biskupa.

Kán.595

§ 1. Biskupovi hlavního sídla společnosti přísluší schválení stanov a potvrzení změn v nich zákonně provedených, s výjimkou věcí, kterých se ujal Apoštolský stolec, dále mu přísluší projednávat závažnější věci, které se týkají celé společnosti a přesahují moc jejích vlastních představených, po projednání s ostatními diecézními biskupy, jestliže se společnost rozšířila do více diecézí.

§ 2. Diecézní biskup smí ve zvláštních případech udílet dispenz od stanov.

Kán.596

§ 1. Představení společností a kapituly mají nad členy moc v rozsahu, který je určen obecným právem a stanovami.

§ 2. V řeholních společnostech duchovenských papežského práva mají mimoto církevní moc řízení pro vnitřní i vnější obor.

§ 3. Moc podle § 1 se řídí ustanovení kán. 131, 133 a 137-144.

Kán.597

§ 1. Do řeholní společnosti může být přijat každý katolík, který má opravdový úmysl a vlastnosti požadované obecným i vlastním právem a kterému nebrání žádná překážka.

§ 2. Nikdo nesmí být přijat bez náležité přípravy.

Kán.598

§ 1. S přihlédnutím k povaze a vlastním cílům určí každá společnost ve svých stanovách, jakým způsobem se v jejím životě musí zachovávat evangelijní rady čistoty, chudoby a poslušnosti.

§ 2. Všichni členové jsou povinni nejen věrně a úplně zachovávat evangelijní rady, ale také podle vlastního práva společnosti uspořádat svůj život a tím usilovat o dokonalost svého stavu.

Kán.599

Evangelijní rada čistoty pro boží království, která je znamením budoucího světa a zdrojem větší plodnosti v nerozděleném srdci, v sobě obsahuje povinnost dokonalé zdrženlivosti v životě bez manželství.

Kán.600

Evangelijní rada chudoby k následování Krista, který se pro nás stal chudým, ačkoliv byl bohatý, kromě života ve skutečné chudobě a v duchu chudoby, vedeného v pracovitosti a střídmosti, vzdáleného od pozemského bohatství, obsahuje závislost a omezení v užívání majetku a nakládání s ním podle norem vlastního práva jednotlivých společností.

Kán.601

Evangelijní rada poslušnosti, přijatá v duchu víry a lásky k následování Krista až k smrti poslušného, zavazuje k podřízení vůle zákonným představeným jako zástupcům Boha, když dávají příkaz podle vlastních stanov.

Kán.602

Bratrský život, vlastní každé společnosti, který spojuje všechny členy ve zvláštní jakoby rodinu Kristovu, se uspořádá tak, aby každému ve vzájemné pomoci přispíval k naplňování jeho vlastního povolání. Bratrským a sesterským společenstvím, zakořeněným a založeným v lásce, jsou členové příkladem všechny zahrnujícího smíření v Kristu.

Kán.603

§ 1. Kromě řeholních společností uznává církev také poustevnický život, jímž křesťané prostřednictvím přísnějšího odloučení od světa zasvěcují svůj život ke chvále Boha a spáse světa tichem samoty, vytrvalými modlitbami a pokáním.

§ 2. Právo uznává poustevníka za Bohu oddaného zasvěceným životem, jestliže formou slibů nebo jiných posvátných závazků veřejně prohlásil a diecéznímu biskupovi se zavázal, že bude zachovávat tři evangelijní rady, a jestliže pod jeho vedením dodržuje vlastní způsob života.

Kán.604

§ 1. K těmto způsobům zasvěceného života přistupuje stav panen, které vyjádřily posvátné předsevzetí důsledněji následovat Krista a byly od diecézního biskupa podle schváleného liturgického obřadu zasvěceny Bohu, mysticky se zasnoubily Kristu, Božímu Synu, a oddaly se službě církve.

§ 2. Panny mohou vytvářet společenství, aby věrněji zachovávaly svá předsevzetí a navzájem se podporovaly ve službě církvi, odpovídající jejich stavu.

Kán.605

Schvalování nových způsobů zasvěceného života je vyhrazeno výlučně Apoštolskému stolci. Diecézní biskupové se snaží rozeznávat nové dary zasvěceného života, svěřené církvi Duchem svatým, a pomáhají těm, kdo je zavádějí, aby co možná nejlépe vyjádřili své záměry a zakotvili je ve vhodných stanovách za použití hlavně obecných norem, obsažených v této části.

Kán.606

Normy stanovené o řeholních společnostech a jejich členech platí stejným právem o ženách jako o mužích, pokud ze souvisícího textu nebo z povahy věci není známo něco jiného.

. Stať II

Řeholní společnosti

Kán.607

§ 1. Řeholní život jako zasvěcení celé osoby přestavuje v církvi podivuhodné, Bohem založené nejdůvěrnější spojení, které je znamením budoucího věku. V něm řeholník dovršuje plné darování se Bohu jako oběť, kterou se celé jeho bytí stává nepřetržitou bohopoctou v lásce.

§ 2. Řeholní společnost je společnost, v níž členové podle vlastního práva skládají veřejné sliby, doživotní nebo dočasné, které se po vypršení doby obnovují, a vedou společný bratrský život.

§ 3. Veřejné svědectví, které mají řeholníci vydávat Kristu a církvi, s sebou přináší odloučení od světa, odpovídající povaze a účelu každé společnosti.

. Hlava 1

Řeholní domy, jejich zřízení a zrušení

Kán.608

Řeholní komunita je povinna bydlet v domě zákonně zřízeném, pod vedením představeného, ustanoveného podle předpisů práva; každý dům má alespoň kapli, v níž se slaví mše a uchovává eucharistie, aby byla opravdovým středem společenství.

Kán.609

§ 1. Domy řeholní společnosti zřizují příslušní představení podle stanov, po předchozím písemném souhlasu diecézního biskupa.

§ 2. Ke zřízení kláštera řeholnic s přísnou klauzurou se nadto požaduje souhlas Apoštolského stolce.

Kán.610

§ 1. Domy se zřizují se zřetelem na užitečnost pro církev i řeholní společnost a po zajištění toho, co je třeba k řádnému životu členů podle vlastních cílů a ducha společnosti.

§ 2. Žádný dům se nezřídí, jestliže se nedá rozumně usoudit, že bude náležitě postaráno o potřeby členů.

Kán.611

Souhlas diecézního biskupa ke zřízení řeholního domu některé společnosti zahrnuje tato oprávnění:

1. vést život podle vlastní povahy a cílů společnosti;

2. konat činnost, která je podle ustanovení práva vlastní té společnosti, při dodržení podmínek stanovených v souhlasu;

3. aby duchovenské společnosti měly kostel, při dodržení kán. 1215, § 3, a konaly v něm bohoslužby, při dodržení právních předpisů.

Kán.612

Pro určení řeholního domu k jiné apoštolátní činnosti než té, k níž byl zřízen, vyžaduje se souhlas diecézního biskupa; nevyžaduje se však ke změně, která při dodržení zakladatelských ustanovení se týká pouze vnitřního řízení a kázně.

Kán.613

§ 1. Řeholní dům řeholních kanovníků a mnichů pod vedením a péčí vlastního představeného je sám o sobě právně samostatný, pokud stanovy neurčují jinak.

§ 2. Představený právně samostatného domu je samým právem vyšším představeným.

Kán.614

Kláštery řeholnic s přísnou klauzurou přidružené některé mužské řeholní společnosti mají svůj vlastní způsob života a své řízení podle stanov. Vzájemná práva a povinnosti se určí tak, aby z přidružení mohl vzejít duchovní prospěch.

Kán.615

Podle ustanovení práva je dozoru diecézního biskupa svěřen právně samostatný klášter, který kromě svého vlastního představeného nemá jiného vyššího představeného a který nebyl jiné řeholní společnosti přidružen tak, že její představený má nad tím klášterem podle stanov opravdovou moc.

Kán.616

§ 1. Zákonně zřízený řeholní dům může být zrušen nejvyšším představeným podle stanov, po projednání s diecézním biskupem. O majetku zrušeného domu rozhoduje vlastní právo řeholní společnosti, při dodržení ustanovení zakladatelů a dárců a zákonně získaných práv.

§ 2. Zrušení jediného a posledního domu společnosti přísluší Apoštolskému stolci, jemuž je vyhrazeno rozhodnutí o majetku v tomto případě.

§ 3. Zrušení právně samostatného domu, o němž se zmiňuje kán. 613, přísluší generální kapitule, pokud stanovy neurčují jinak.

§ 4. Zrušení právně samostatného kláštera řeholnic s přísnou klauzurou přísluší Apoštolskému stolci a ve věci majetku se zachovají předpisy stanov.

. Hlava 2

Řízení řeholních společností

. Článek 1

Představení a rady

Kán.617

Představení vykonávají své úkoly a svou moc podle norem obecného i vlastního práva.

Kán.618

Představení vykonávají v duchu služby svou moc, kterou obdrželi od Boha prostřednictvím služby církve. Představení, vnímaví vůči boží vůli, řídí své podřízené jako boží dítka a s úctou vůči lidské osobě dosahují jejich dobrovolné poslušnosti, rádi jim naslouchají a podporují jejich sjednocení k prospěchu společnosti i církve, při zachování svého představenského práva rozhodovat a přikazovat, co se má konat.

Kán.619

Představení řádně vykonávají svůj úřad a spolu se sobě svěřenými členy se snaží vytvářet v Kristu bratrské společenství, v němž se hledá a miluje především Bůh. Proto často živí členy pokrmem božího slova a vedou je k slavení posvátné liturgie. Jsou jim vzorem v pěstování ctností a v zachovávání zákonů a tradic vlastní společnosti; v osobních nesnázích jim vhodně pomáhají, pečlivě se starají o nemocné a je navštěvují, napomínají neklidné, utěšují malomyslné a jsou trpěliví vůči všem.

Kán.620

Vyšší představení jsou ti, kteří vedou buď celou řeholní společnost nebo její provincii nebo část jí naroveň postavenou nebo právně samostatný dům, rovněž jsou jimi jejich zástupci. K nim patří dále opat primas a představený mnišské kongregace, kteří však nemají veškerou moc, kterou obecné právo uděluje vyšším představeným.

Kán.621

Provincie je spojení více domů, které pod jedním představeným tvoří bezprostřední část jedné řeholní společnosti, kanonicky zřízenou zákonným představeným.

Kán.622

Nejvyšší představený má moc nade všemi provinciemi, domy a členy společnosti, kterou vykonává podle vlastního práva; ostatní představení mají moc v mezích svého úřadu.

Kán.623

K platnému jmenování nebo zvolení členů do úřadu představených se vyžaduje, aby uplynula náležitá doba od doživotních slibů, stanovená vlastním právem, anebo určená stanovami, jedná-li se o vyšší představené.

Kán.624

§ 1. Představení se ustanovují na určité a vhodné časové rozmezí podle povahy a potřeb společnosti, pokud ve stanovách není pro nejvyššího představeného a představeného právně samostatného domu určeno jinak.

§ 2. Vlastní právo zabrání vhodnými normami, aby představení, ustanovení na dobu určitou, setrvali déle bez přerušení v řídících úřadech.

§ 3. Z důvodů, stanovených vlastním právem, však mohou být zbaveni úřadu nebo přeloženi na jiný.

Kán.625

§ 1. Nejvyšší představený řeholní společnosti se ustanovuje kanonickou volbou podle stanov.

§ 2. Volbě představeného kláštera právně samostatného, podle kán. 615, a nejvyššího představeného společnosti diecézního práva předsedá diecézní biskup hlavního sídla.

§ 3. Ostatní představení se ustanovují podle stanov; avšak jestliže jsou zvoleni, potřebují, aby vyšší představený potvrdil jejich zvolení; jestliže jsou přímo jmenováni vyšším představeným, předchází náležité projednání.

Kán.626

Představení při obsazování úřadů a členové při volbě zachovají normy práva obecného i vlastního, zdrží se jakékoliv nesprávnosti a stranění osobám, a majíce na zřeteli pouze prospěch Boha a společnosti, jmenují nebo zvolí ty, o nichž vědí, že jsou před Bohem opravdu hodní a vhodní. Kromě toho se varují toho, aby při volbě přímo nebo nepřímo obstarávali hlasy pro sebe nebo pro jiné.

Kán.627

§ 1. Podle stanov mají představení vlastní radu, jejíž činnosti mají využívat při výkonu svého úřadu.

§ 2. Kromě případů stanovených obecným právem určuje vlastní právo případy, v nichž se k platnosti jednání požaduje souhlas nebo projednání v radě podle kán. 127.

Kán.628

§ 1. Představení, kteří jsou k tomu určeni vlastním právem řeholní společnosti, vizitují ve stanovenou dobu domy a členy sobě svěřené, podle norem téže společnosti.

§ 2. Diecézní biskup má právo a povinnost vizitovat i co do řeholní kázně:

1. právně samostatné kláštery, které zmiňuje kán. 615;

2. jednotlivé domy řeholní společnosti práva diecézního, které jsou na území jeho diecéze.

§ 3. Členové jednají s vizitátorem s důvěrou, na jeho oprávněné dotazy jsou povinni odpovědět podle pravdy a lásky; nikomu není dovoleno jakýmkoliv způsobem odvracet členy od této povinnosti nebo jinak mařit účel vizitace.

Kán.629

Představení bydlí ve svém domě a neodcházejí z něho, leč podle norem vlastního práva.

Kán.630

§ 1. Představení ponechávají členům náležitou svobodu ve věcech svátosti smíření a duchovního vedení, při zachování kázně společnosti.

§ 2. Představení se podle norem vlastního práva starají, aby členům byli dostupní vhodní zpovědníci, u nichž mohou často přijímat svátost pokání.

§ 3. V klášterech sester s přísnou klauzurou, v domech pro vzdělávání a v početnějších laických společenstvích musí být řádní zpovědníci, po projednání se společenstvím schválení místním ordinářem, při čemž není povinností u nich přijímat svátost smíření.

§ 4. Představení udílejí svátost smíření svým podřízeným jen tehdy, když o to sami dobrovolně požádají.

§ 5. Členové se s důvěrou obracejí na své představené; jim mohou svobodně a dobrovolně otevřít své nitro. Představeným se zakazuje, aby jakýmkoliv způsobem naváděli členy ke sdělování záležitostí svědomí.

. Článek 2

Kapituly

Kán.631

§ 1. Generální kapitula, která je podle stanov nejvyšším představeným v řeholní společnosti, má takové složení, aby představovala celou společnost a stala se opravdovým znamením její jednoty v lásce. Zvláště jí přísluší:chránit duchovní dědictví společnosti, o němž se zmiňuje kán. 578, a provádět jemu odpovídající přiměřenou obnovu, volit nejvyššího představeného, projednávat závažné záležitosti a vydávat předpisy, kterými se musí všichni řídit.

§ 2. Složení a rozsah moci kapituly určují stanovy; vlastní právo podrobněji upraví jednací řád pro kapitulu, hlavně pro volby a způsob projednání věcí.

§ 3. Podle ustanovení vlastního práva mohou svá přání a návrhy pro generální kapitulu svobodně podávat nejen provincie a místní společenství, ale i kterýkoliv člen.

Kán.632

Vlastní právo přesně stanoví, které věci přísluší jiným kapitulám společnosti a jiným podobným shromážděním, totiž jejich povahu, moc, složení, způsob jednání a dobu konání.

Kán.633

§ 1. Orgány spolurozhodující a poradní věrně plní sobě svěřený úkol podle norem obecného i vlastního práva, a vyjadřují tak svým způsobem starost a účast všech členů na prospěchu celé společnosti nebo komunity.

§ 2. Při zřizování těchto spolurozhodujících a poradních orgánů a při jejich užívání se zachová moudrá rozvaha; ať se způsob jejich jednání shoduje s povahou a cílem společnosti.

. Článek 3

Majetek a jeho správa

Kán.634

§ 1. Jakožto právnické osoby jsou společnosti, provincie a domy samým právem způsobilé nabývat, mít v držení, spravovat a převádět majetek, pokud stanovy nevylučují nebo neomezují tuto způsobilost.

§ 2. Vyhýbají se však jakémukoliv druhu přepychu, neúměrnému zisku a hromadění majetku.

Kán.635

§ 1. Majetek řeholních společností, jako majetek církevní, se řídí ustanoveními knihy V. Církevní majetek, pokud není výslovně stanoveno jinak.

§ 2. Každá řeholní společnost stanoví vhodné normy o užívání a správě majetku, jimiž se podporuje, chrání a vyjadřuje pro ni vlastní chudoba.

Kán.636

§ 1. V každé společnosti a podobně v každé provincii řízené vyšším představeným je ekonom, kterým nesmí být vyšší představený; tento ekonom je ustanoven podle práva a spravuje majetek pod vedením příslušného představeného. Rovněž v místních společenstvích se podle možnosti ustanovuje ekonom, kterým nesmí být místní představený.

§ 2. Ekonom a ostatní správcové podají v době a způsobem stanoveným vlastním právem příslušnému představenému vyúčtování vykonané správy.

Kán.637

Právně samostatné kláštery, o nichž se zmiňuje kán. 615, jsou povinné podat jedenkrát za rok vyúčtování správy místnímu ordináři; místní ordinář má kromě toho právo znát ekonomické poměry řeholního domu společnosti diecézního práva.

Kán.638

§ 1. Vlastní právo v mezích obecného práva blíže určí jednání, které překračuje meze a způsob řádné správy, a stanoví, co je nutné k platnosti jednání v mimořádné správě.

§ 2. Výdaje a právní jednání v řádné správě konají jednak představení, jednak také v mezích svých úkolů úředníci, které k tomu určilo vlastní právo.

§ 3. K platnosti převodu a kteréhokoliv jednání, jímž může dojít ke zhoršení majetkové situace právnické osoby, se vyžaduje písemné dovolení příslušného představeného se souhlasem jeho rady. Kromě toho se vyžaduje ještě souhlas Apoštolského stolce, jestliže jde o jednání, kterým se překračuje peněžní hodnota stanovená Apoštolským stolcem pro každou krajinu nebo jehož předmětem jsou věci ze slibu darované církvi nebo věci umělecky nebo historicky cenné.

§ 4. U právně samostatných klášterů podle kán. 615 a u společností diecézního práva je ještě nad to nutný písemný souhlas místního ordináře.

Kán.639

§ 1. Jestliže se právnická osoba zadlužila nebo přijala závazky, i když s dovolením představených, je sama povinna za ně nést odpovědnost.

§ 2. Jestliže člen uzavřel se souhlasem představeného smlouvu o svém majetku, je povinen sám nést odpovědnost za plnění, jestliže však jednal z příkazu představeného jménem společnosti, je povinna nést odpovědnost společnost.

§ 3. Jestliže řeholník uzavřel smlouvu bez jakéhokoliv dovolení představených, je sám povinen nést odpovědnost, ne však právnická osoba.

§ 4. Musí být zajištěno, aby bylo možno vždy podat žalobu proti tomu, kdo získal neoprávněnou výhodu z uzavřené smlouvy.

§ 5. Řeholní představení se varují toho, aby dovolili smluvní zadlužení, jestliže není jisté, že z obvyklých příjmů je možné platit úroky a během ne příliš dlouhé doby vyrovnat celý dluh zákonnými splátkami.

Kán.640

Se zřetelem na poměry v jednotlivých místech usilují společnosti, aby vydávaly společné svědectví lásky a chudoby a podle svých možností něčím přispívaly z vlastního majetku na potřeby církve a na podporu chudých.

. Hlava 3

Přijímání uchazečů a vzdělávání členů.

. Článek 1

Přijetí do noviciátu

Kán.641

Právo přijímat uchazeče do noviciátu přísluší vyšším představeným podle ustanovení vlastního práva.

Kán.642

S pozornou pečlivostí přijmou představení pouze ty, kteří kromě požadovaného věku jsou zdraví, mají vhodnou povahu a vlastnosti svědčící o dostatečné vyzrálosti pro život vlastní tomuto společenství; zdraví, povaha a vyzrálost se prokazuje, je-li třeba i pomocí odborníků, při dodržení kán. 220.

Kán.643

§ 1. Neplatně je přijat do noviciátu:

1. kdo ještě nedovršil sedmnáctý rok svého věku;

2. manželský partner, pokud manželství trvá;

3. kdo je vázán posvátným závazkem ke kterémukoliv způsobu zasvěceného života nebo je včleněn do některé společnosti apoštolského života, při dodržení kán. 684;

4. kdo vstupuje do společnosti pod vlivem násilí, vážného strachu nebo podvodu,anebo koho představený přijal pod vlivem stejných okolností;

5. kdo zatajil své včlenění do některé řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života.

§ 2. Vlastní právo může stanovit další překážky, a to i s následkem neplatnosti přijetí, anebo připojit podmínky.

Kán.644

Světské duchovní mohou představení přijmout do noviciátu až po projednání s jejich vlastním ordinářem; nepřijmou však zadluženou osobu, která nemůže dluh vyrovnat.

Kán.645

§ 1. Před přijetím do noviciátu jsou uchazeči povinni předložit osvědčení o křtu a biřmování a o svobodném stavu.

§ 2. Jestliže se jedná o přijetí duchovních nebo osob, které byly přijaty do řeholní společnosti nebo do společnosti apoštolského života nebo do semináře, vyžaduje se ještě svědectví příslušného místního ordináře nebo vyššího představeného společnosti nebo rektora semináře.

§ 3. Vlastní právo může vyžadovat i jiná svědectví o požadované vhodnosti uchazeče a o tom, že přijetí nebrání překážka.

§ 4. Představení mohou žádat i jiné informace, i pod utajením, jestliže to považují za nutné.

. Článek 2

Noviciát a vzdělávání noviců

Kán.646

Noviciát, kterým se začíná život ve společnosti, je zaměřen k tomu, aby novici hlouběji poznali boží povolání, vlastní řeholní společnosti, zkusili způsob života společnosti, jejím duchem vzdělali mysl i srdce a také aby se prokázal jejich úmysl a vhodnost.

Kán.647

§ 1. Dům noviciátu zřizuje, překládá nebo ruší písemným rozhodnutím nejvyšší představený společnosti, se souhlasem své rady.

§ 2. Aby byl noviciát platný, musí být vykonán v domě řádně k tomu určeném. Ve zvláštních případech a výjimečně, s povolením od nejvyššího představeného a se souhlasem jeho rady, může uchazeč konat noviciát v jiném domě společnosti pod vedením některého osvědčeného řeholníka, který zastupuje novicmistra.

§ 3. Vyšší představený může dovolit, aby skupina noviců pobývala v určitých časových rozmezích v jiném domě společnosti, který určil.

Kán.648

§ 1. Aby byl noviciát platný, musí trvat dvanáct měsíců, strávených v noviciátním společenství, při zachování kán. 647, 3.

§ 2. K prohloubení vzdělávání noviců mohou stanovy kromě doby, o níž v § 1, stanovit ještě jedno nebo více období apoštolátní praktické činnosti, konané mimo noviciátní společenství.

§ 3. Noviciát netrvá déle než dva roky.

Kán.649

§ 1. Při zachování kán. 647, § 3 a 648, § 2, činí noviciát neplatným nepřítomnost v domě noviciátu trvající déle než tři měsíce, ať bez přerušení nebo s přerušením. Nepřítomnost v trvání nad patnáct dnů se musí nahradit.

§ 2. S dovolením příslušného vyššího představeného mohou být první sliby složeny dříve, nejvýše však o patnáct dní.

Kán.650

§ 1. Účel noviciátu vyžaduje, aby se novici vzdělávali pod vedením novicmistra podle řádu vzdělávání, stanoveného vlastním právem.

§ 2. Vedení noviců, pod řízením vyššími představenými, je vyhrazeno jednomu novicmistrovi.

Kán.651

§ 1. Novicmistrem je člen společnosti, který složil doživotní sliby a byl zákonně ustanoven.

§ 2. Je-li třeba, mohou být novicmistrovi ustanoveni spolupracovníci, kteří mu podléhají co do vedení noviciátu a řádu vzdělávání.

§ 3. Vzdělávání noviců provádějí členové důkladně připravení, kteří nejsou zatěžováni jinými povinnostmi, a tak mohou své úkoly plnit s užitkem a trvale.

Kán.652

§ 1. Novicmistr a jeho spolupracovníci mají rozpoznávat a potvrzovat povolání noviců a postupně je vzdělávat pro řádný život v dokonalosti, vlastní té společnosti.

§ 2. Novicové jsou přiváděni k pěstování lidských a křesťanských ctností; modlitbou a sebezáporem jsou uváděni na cestu plnější dokonalosti; jsou vzděláváni k rozjímání o tajemství spásy a k četbě a meditaci Písma svatého; připravují se k uctívání Boha posvátnou liturgií; jsou poučováni o způsobu života zasvěceného Bohu a lidem v Kristu skrze evangelijní rady; jsou poučováni o povaze a duchu, účelu a kázni, dějinách a životě společnosti a také vedeni k lásce k církvi a jejím duchovním pastýřům.

§ 3. Novicové, vědomi si své vlastní odpovědnosti, tak spolupracují aktivně se svým novicmistrem, aby věrně odpovídali na milost božího povolání.

§ 4. Členové společnosti se snaží, aby svým podílem spolupracovali na vzdělávání noviců vzorným životem a modlitbou.

§ 5. Doby noviciátu, o níž v kán. 648, § 1, se využije výhradně pro vzdělávání, a proto se novicové nezabývají studiem a povinnostmi, které tomuto vzdělávání přímo neslouží.

Kán.653

§ 1. Novic může společnost svobodně opustit; příslušný představený společnosti ho může propustit.

§ 2. Po ukončení noviciátu je novic, jestliže je uznán za vhodného, připuštěn k dočasným slibům, jinak je propuštěn; jestliže zůstává pochybnost o jeho vhodnosti, může vyšší představený prodloužit zkušební dobu podle vlastního práva, ne však o více než šest měsíců.

. Článek 3

Řeholní sliby

Kán.654

Řeholními sliby se členové veřejně zavazují, že budou zachovávat tři evangelijní rady, zasvěcují se Bohu skrze službu církve, a stávají se členy řeholní společnosti s právy a povinnostmi stanovenými právem.

Kán.655

Dočasné sliby se skládají na dobu stanovenou vlastním právem; doba nesmí být kratší než tři roky a delší než šest roků.

Kán.656

K platnosti dočasných slibů se vyžaduje:

1. aby ten, kdo je skládá, dovršil alespoň osmnáctý rok života;
2. aby platně vykonal noviciát;
3. aby ho ke slibům svobodně podle norem práva připustil příslušný představený po vyžádání stanoviska své rady;
4. aby sliby složil výslovně, bez násilí, vážného strachu nebo podvodu;
5. aby sliby přijal zákonný představený osobně nebo v zastoupení.

Kán.657

§ 1. Po uplynutí doby, na niž byly sliby složeny, je řeholník, který sám od sebe žádá a je uznám za vhodného, připuštěn k obnově slibů nebo k doživotním slibům; jinak musí odejít.

§ 2. Jestliže se to zdá být vhodné, smí příslušný představený podle vlastního práva prodloužit dobu dočasných slibů, a to tak, aby celá doba, po kterou je člen vázán dočasnými sliby, nebyla delší než devět roků.

§ 3. Doživotní sliby mohou být ze spravedlivého důvodu složeny nejvýše o tři měsíce dříve, než skončí doba dočasných slibů.

Kán.658

Kromě podmínek, o kterých se zmiňuje kán. 656, odst. 3, 4 a 5, a dalších, stanovených vlastním právem, se k platnosti doživotních slibů vyžaduje:

1. věk alespoň jednadvaceti dovršených roků;
2. předchozí dočasné sliby alespoň po dobu tří let, při zachování kán. 657, § 3.

. Článek 4

Vzdělávání řeholníků

Kán.659

§ 1. V každé řeholní společnosti se po prvních slibech vzdělávají všichni členové, aby vedli hlubší život, jak to vyžaduje cíl a povaha společnosti, a vhodněji plnili její poslání.

§ 2. Vlastní právo proto musí stanovit řád tohoto vzdělávání a dobu jeho trvání, se zřetelem na potřeby církve a podmínky lidí a doby, pokud to vyžaduje cíl a povaha řeholní společnosti.

§ 3. Vzdělávání členů, kteří se připravují na přijetí svátosti svěcení, se řídí obecným právem a vlastním studijním řádem společnosti.

Kán.660

§ 1. Vzdělávání je soustavné, přizpůsobené chápavosti členů, duchovní a apoštolátní, teoretické a zároveň praktické, podle potřeby včetně dosažení církevních i světských titulů.

§ 2. Po dobu tohoto vzdělávání se členům nesvěřují úřady a úkoly, které by jim bránily ve vzdělávání.

Kán.661

Řeholníci řádně pokračují po celý život ve svém duchovním, teoretickém i praktickém vzdělávání;představení jim k tomu zajistí pomůcky a čas.

. Hlava 4

Povinnosti a práva řeholních společností a jejich členů

Kán.662

Následování Krista, podané v evangeliu a vyjádřené ve stanovách vlastního institutu považují řeholníci za nejvyšší životní pravidlo.

Kán.663

§ 1. První a hlavní povinností všech řeholníků je rozjímání o božských věcech a vytrvalé sjednocení s Bohem modlitbou.

§ 2. Členové se pokud možno denně účastní mešní oběti, přijímají nejsvětější tělo Páně a adorují Pána přítomného ve Svátosti.

§ 3. Konají četbu Písma svatého, vnitřní modlitbu a podle ustanovení vlastního práva řádně konají Denní modlitbu církve, při dodržení povinnosti pro duchovní podle kán. 276, § 2, odst. 3, a také konají jiné úkony zbožnosti.

§ 4. Panenskou Bohorodičku, vzor a ochránkyni veškerého zasvěceného života, oslavují zvláštní úctou včetně mariánského růžence.

§ 5. Každoročně svědomitě konají duchovní cvičení.

Kán.664

Řeholníci se horlivě snaží o obrácení duše k Bohu, denně zpytují své svědomí a často přijímají svátost smíření.

Kán.665

§ 1. Řeholníci bydlí ve vlastním řeholním domě a zachovávají společný život, který neopouštějí bez dovolení představeného. Jestliže se jedná o dlouhou nepřítomnost v domě, smí vyšší představený dovolit ze spravedlivého důvodu a se souhlasem své rady svému členu, aby pobýval mimo dům společnosti nejvýše po dobu jednoho roku, pokud není důvodem léčení nemoci, studium nebo výkon apoštolátu jménem řehole.

§ 2. Člena, který je nezákonně nepřítomný v řeholním domě s úmyslem vymanit se z moci představených, představení starostlivě vyhledají a pomohou mu, aby se vrátil a vytrval ve svém povolání.

Kán.666

Při využívání hromadných sdělovacích prostředků se zachová nutné moudré uvážení a nepoužije se toho, co je škodlivé vlastnímu povolání a nebezpečné pro čistotu zasvěcené osoby.

Kán.667

§ 1. Ve všech domech se zachovává klauzura, přizpůsobená povaze a poslání společnosti, podle ustanovení vlastního práva, při čemž se vždy vyhradí určitá část řeholního domu pouze pro členy.

§ 2. Kláštery určené pro kontemplativní život mají přísnější kázeň co do klauzury.

§ 3. Kláštery řeholnic, které jsou plně určeny pro kontemplativní život, jsou povinné zachovávat papežskou klauzuru podle předpisů Apoštolského stolce. Ostatní kláštery řeholnic zachovávají klauzuru přizpůsobenou vlastní povaze, jak ji určují stanovy.

§ 4. Diecézní biskup je oprávněn vstoupit ze spravedlivého důvodu do klauzury klášterů řeholnic na území své diecéze a také může z vážného důvodu a se souhlasem představené dovolit, aby jiní mohli vstoupit do klauzury a aby řeholnice na opravdu jen nutnou dobu opustily klauzuru.

Kán.668

§ 1. Před prvními sliby převedou členové správu svého majetku na libovolnou osobu, a pokud stanovy neurčují jinak, svobodně rozhodnou o jeho užívání a užití výnosů. Nejpozději do doživotních slibů vyhotoví poslední vůli, platnou i podle občanského práva.

§ 2. Chtějí-li ze spravedlivého důvodu změnit tato opatření nebo jakkoliv jednat ve věci majetku, potřebují souhlas příslušného představeného podle ustanovení vlastního práva.

§ 3. Ve prospěch společnosti nabývá řeholník vše, co získal vlastní činností nebo ve vztahu ke společnosti. Co získal jakkoliv z důvodu důchodu, podpory nebo pojištění, získal pro společnost, pokud vlastní právo nestanoví jinak.

§ 4. Kdo podle povahy společnosti je povinen se úplně zříci svého majetku, vykoná toto zřeknutí se, pokud možno, způsobem platným i podle občanského zákona ještě před složením doživotních slibů s účinností ode dne složení těchto slibů. Totéž učiní i řeholník s doživotními sliby, který se podle vlastního práva zcela nebo částečně chce s dovolením nejvyššího představeného zříci svého majetku. § 5. Řeholník po slibech, který se podle povahy společnosti zcela zřekl svého majetku, ztratil způsobilost k nabývání a držení majetku, a proto je neplatné jeho jednání, odporující slibu chudoby. Majetek, který mu připadne po zřeknutí se, připadá společnosti podle norem vlastního práva.

Kán.669

§ 1. Na znamení zasvěcení a na svědectví o chudobě nosí řeholníci řeholní oděv, zhotovený podle norem vlastního práva.

§ 2. Duchovní z řeholní společnosti, která nemá vlastní oděv, nosí oděv duchovních podle ustanovení kán. 284.

Kán.670

Společnost je povinna poskytovat členům vše, co je podle stanov nutné k dosahování cíle jejich povolání.

Kán.671

Pouze s dovolením zákonného představeného může řeholník přijmout úkoly a úřady mimo vlastní společnost.

Kán.672

Řeholníci jsou vázání ustanoveními kán. 277, 285, 286, 287 a 289, řeholní duchovní kromě toho ustanoveními kán. 279,§ 2; v laických společnostech papežského práva smí dovolení podle kán. 285, § 4 udělit vlastní vyšší představený.

. Hlava 5

Apoštolát řeholních společností

Kán.673

Apoštolát všech řeholníků spočívá prvotně ve svědectví jejich zasvěceného života, které jsou povinni podporovat modlitbou a pokáním.

Kán.674

Společnosti, které jsou zcela zaměřeny na kontemplaci, mají vždy význačné postavení v církvi-tajemném těle Kristově: přinášejí totiž Bohu zvláštní oběť chvály, osvěcují boží lid hojnými plody svatosti a podněcují ho příkladem a rozšiřují ho tajemnou apoštolskou plodností. Z tohoto důvodu nesmějí být členové těchto společností, i když to velmi vyžaduje potřeba účinnějšího apoštolátu, povoláváni k výpomoci při různých pastoračních službách.

Kán.675

§ 1. U společností věnujících se apoštolátu patří apoštolátní činnost k samé jejich povaze. Proto je celý život členů proniknut apoštolským duchem a veškerá apoštolátní činnost utvářena řeholním duchem.

§ 2. Apoštolátní činnost vždy vychází z důvěrného spojení s Bohem, který ji posiluje a podporuje.

§ 3. Apoštolátní činnost, konaná jménem a z pověření církve, se provádí v jejím společenství.

Kán.676

Laické společnosti, jak mužské tak ženské, se účastní pastorační služby církve skrze skutky duchovního i tělesného milosrdenství a poskytují lidem různé služby; proto věrně vytrvají v milosti svého povolání.

Kán.677

§ 1. Představení i členové věrně vykonávají poslání a činnost, které jsou vlastní společnosti; tyto moudře přizpůsobují se zřetelem na potřeby místa a doby a používají nových a vhodných prostředků.

§ 2. Jestliže společnosti mají k nim připojená sdružení věřících, pomáhají jim zvláštní péčí, aby byla proniknuta opravdovým duchem jejich rodiny.

Kán.678

§ 1. Ve věcech, které se týkají péče o duše, veřejných bohoslužeb a jiné apoštolátní činnosti, podléhají řeholníci moci biskupů a jsou povinni prokazovat jim oddanou poslušnost a úctu.

§ 2. Při vykonávání vnějšího apoštolátu podléhají řeholníci také vlastním představeným a jsou povinni věrně dodržovat kázeň společnosti; tuto povinnost neopomenou biskupové příležitostně důrazně vyžadovat.

§ 3. Při řízení apoštolátní činnosti řeholníků postupují diecézní biskupové a řeholní představení po společném projednání.

Kán.679

Z naléhavého a velmi závažného důvodu může diecézní biskup zakázat členu řeholní společnosti pobyt v diecézi; jestliže jeho vyšší představený nedbal vyrozumění o tom, věc se ihned předloží Apoštolskému stolci.

Kán.680

Mezi různými společnostmi a také mezi nimi a světskými duchovními se podporuje spořádaná spolupráce a pod vedením diecézního biskupa se veškerá apoštolátní činnost koordinuje při zachování povahy a cíle jednotlivých společností a ustanovení zakladatelů.

Kán.681

§ 1. Činnost, kterou diecézní biskup svěřil řeholníkům, podléhá řízení a vedení téhož biskupa, při zachování práva řeholních představených podle kán. 678, § 2 a 3.

§ 2. V těchto případech se uzavře písemná dohoda mezi diecézním biskupem a příslušným představeným společnosti, v níž se mimo jiné výslovně a přesně určí věci týkající se výkonu činnosti, členů pro ni určených a hospodářských záležitostí.

Kán.682

§ 1. Jedná-li se o udělení církevního úřadu v diecézi některému řeholníkovi, uděluje ho řeholníkovi diecézní biskup po závazném návrhu nebo alespoň souhlasu příslušného představeného.

§ 2. Řeholník může být zbaven svěřeného úřadu jednak z rozhodnutí představeného, který mu úřad udělil, po vyrozumění řeholního představeného, jednak z rozhodnutí řeholního představeného, které nevyžaduje souhlas od jiného, ale jen vyrozumění toho, kdo úřad udělil.

Kán.683

§ 1. Diecézní biskup smí osobně nebo prostřednictvím jiné osoby v době pastorační vizitace nebo i v případě nutnosti vizitovat kostely a kaple řeholníků, do kterých mají křesťané trvale přístup, školy a jiná díla náboženská nebo charitativní, ať duchovní nebo majetková; ne však školy, které jsou výlučně určeny vlastním členům společnosti.

§ 2. Jestliže snad shledá nepořádky, vyrozumí představeného. Nezakročí-li, smí biskup sám vlastním právem zjednat nápravu.

. Hlava 6

Změna členství v řeholní společnosti

. Článek 1

Přestoupení do jiné řeholní společnosti

Kán.684

§ 1. Člen s doživotními sliby může přestoupit z vlastní do jiné řeholní společnosti pouze na základě povolení nejvyšších představených obou řeholních společností a se souhlasem jejich rad.

§ 2. K doživotním slibům v nové společnosti může být člen připuštěn až po skončení zkušební doby, která nesmí být kratší než tři roky. Jestliže však člen odmítne složit tyto sliby nebo ho k jejich složení příslušní představení nepřipustí, vrátí se do předchozí společnosti, pokud neobdržel povolení k trvalému odchodu z řeholní společnosti.

§ 3. Aby mohl řeholník přestoupit z právně samostatného kláštera do jiného téže společnosti nebo téže federace nebo konfederace, vyžaduje se a postačí souhlas vyššího představeného obou klášterů a kapituly přijímajícího kláštera, při zachování dalších požadavků stanovených vlastním právem; nevyžaduje se nové složení slibů.

§ 4. Vlastní právo stanoví trvání a náplň zkušební doby, která musí předcházet před tím, než člen složí sliby v nové společnosti.

§ 5. K přestoupení do sekulární společnosti nebo do společnosti apoštolského života nebo z těchto do řeholní společnosti se vyžaduje dovolení Apoštolského stolce, jehož nařízením je nutno se řídit.

Kán.685

§ 1. Až do složení slibů v nové společnosti platí dříve složené sliby, avšak pozastavují se práva a povinnosti, které má člen v dřívější společnosti; od začátku zkušební doby je však povinen zachovávat ustanovení vlastního práva nové společnosti.

§ 2. Složením slibů v nové společnosti je člen do ní včleněn a zanikají předchozí sliby, práva a povinnosti.

. Článek 2

Vystoupení z řeholní společnosti

Kán.686

§ 1. Nejvyšší představený může ze závažného důvodu se souhlasem své rady dát členu s doživotními sliby povolení, aby mohl dočasně, nejdéle tři roky, žít mimo řeholní společenství; jde-li o duchovního, musí předcházet souhlas ordináře místa, na němž má pobývat. Prodloužení povolení nebo povolení na dobu delší než tři roky je vyhrazeno Apoštolskému stolci nebo u společností diecézního práva diecéznímu biskupovi.

§ 2. Řeholnicím s papežskou klauzurou může toto povolení dát pouze Apoštolský stolec.

§ 3. Na žádost nejvyššího představeného a se souhlasem jeho rady může ze závažných důvodů při zachování umírněnosti a lásky Apoštolský stolec členu společnosti papežského práva nebo diecézní biskup členu společnosti diecézního práva nařídit, aby žil mimo řeholní společenství.

Kán.687

Člen, který takto může žít mimo společenství, je zbaven povinností, které nejsou slučitelné s jeho novými životními podmínkami, ale je v závislosti a péči svých představených a také místního ordináře, hlavně jde-li o duchovního. Může nosit oděv společnosti, pokud povolení nestanoví jinak. Nemá však právo volit ani být zvolen v řeholní společnosti.

Kán.688

§ 1. Kdo chce vystoupit ze společnosti po uplynutí doby, na kterou platí jeho sliby, může z ní odejít.

§ 2. Kdo za trvání dočasných slibů ze závažných důvodů žádá, aby směl opustit společnost, může získat povolení k vystoupení ze společnosti, a to u společností papežského práva od nejvyššího představeného se souhlasem jeho rady; u společností diecézního práva a u klášterů, o nichž se zmiňuje kán. 615, se k platnosti povolení vyžaduje potvrzení biskupem domu, do něhož řeholník patří.

Kán.689

§ 1. Po uplynutí doby dočasných slibů může příslušný vyšší představený ze spravedlivých důvodů a po projednání se svou radou nepřipustit člena ke složení dalších slibů.

§ 2. Tělesná nebo duševní nemoc, i získaná po slibech, která podle posudku znalců činí člena, o němž v § 1, neschopným pro život ve společnosti, zakládá důvod k tomu, aby nebyl připuštěn k obnovení slibů nebo ke složení doživotních slibů, pokud nemoc nevznikla následkem nedbalosti společnosti nebo práce v ní konané.

§ 3. Jestliže však řeholník za trvání dočasných slibů onemocněl těžkou duševní chorobou, nesmí být propuštěn ze společnosti, ačkoliv nemůže složit další sliby.

Kán.690

§ 1. Kdo po noviciátě nebo po slibech zákonně vystoupil ze společnosti, může být znovu přijat nejvyšším představeným se souhlasem jeho rady bez povinnosti opakovat noviciát; témuž představenému přísluší stanovit vhodnou zkušební dobu před skládáním dočasných slibů a dobu trvání slibů před doživotními sliby podle ustanovení kán. 655 a 657.

§ 2. Stejné zmocnění má představený právně samostatného kláštera se souhlasem své rady.

Kán.691

§ 1. Řeholník s doživotními sliby žádá o dovolení k vystoupení ze společnosti jen z velmi závažných důvodů, uvážených před Pánem; svou žádost předloží nejvyššímu představenému společnosti, který ji spolu s vyjádřením svým a své rady zašle příslušnému představenému.

§ 2. Toto dovolení je u společností papežského práva vyhrazeno Apoštolskému stolci; u společností diecézního práva je také může poskytnout biskup diecéze, v níž je dům, do něhož člen patří.

Kán.692

Dovolení k vystoupení, zákonně udělené a členu oznámené, pokud je při oznámení člen sám neodmítl, zahrnuje ze samého práva dispenz od slibů a ode všech povinností vzniklých ze slibů.

Kán.693

Jestliže člen je duchovním, neudělí se dovolení dříve, než nalezne biskupa, který ho včlení do diecéze nebo alespoň přijme na zkoušku. Jestliže je přijat na zkoušku, je po pěti letech samým právem včleněn do diecéze, pokud ho biskup neodmítl.

. Článek 3

Propuštění členů

Kán.694

§ 1. Samým činem je nutno považovat za propuštěného z řeholní společnosti člena, který:

1. notoricky odpadl od katolické víry;

2. uzavřel manželství ať platné nebo neplatné, i pouze formou civilního sňatku.

§ 2. V těchto případech vyšší představený se svou radou bez průtahu shromáždí důkazy a provede prohlášení skutku, aby právní cestou bylo zjištěno, že je propuštěn.

Kán.695

§ 1. Člen musí být propuštěn z důvodu trestných činů podle kán. 1397, 1398 a 1395, pokud u trestných činů podle kán. 1395, § 2 představený neusoudil, že propuštění není zcela nutné a že nápravu člena, obnovení spravedlnosti a odstranění pohoršení je možno dostatečně zajistit jiným způsobem.

§ 2. V těchto případech shromáždí vyšší představený důkazy o skutku a příčetnosti, sdělí propouštěnému členu žalobu s důkazy a poskytne mu možnost k obhajobě. Všechny listiny podepíše vyšší představený a notář a zašlou se nejvyššímu představenému spolu s písemným vyjádřením člena, které sám člen podepsal.

Kán.696

§ 1. Člen může být propuštěn také z jiných důvodů, pokud jsou závažné, vnější, přičítatelné a právně dokázané, jako například: trvalé zanedbávání povinností zasvěceného života; opakovaná porušení posvátných závazků; tvrdošíjná neposlušnost vůči zákonným příkazům představených v závažné věci; velké pohoršení vzniklé ze zaviněného jednání člena; tvrdošíjné podporování nebo rozšiřování učení odmítnutého učitelským úřadem církve; veřejné přidržování se ideologií nakažených materialismem nebo ateismem; nezákonná nepřítomnost, o níž se zmiňuje kán. 665, § 2,trvající déle než půl roku; jiné důvody podobné závažnosti, stanovené případně vlastním právem společnosti.

§ 2. K propuštění člena s dočasnými sliby postačí i důvody menší závažnosti, stanovené vlastním právem.

Kán.697

Jestliže v případech podle kán. 696 uzná vyšší představený po projednání se svou radou za nutné zahájit řízení za účelem propuštění:

1. shromáždí nebo doplní důkazy;

2. napomene člena písemně nebo před dvěma svědky s výslovnou pohrůžkou propuštění v případě, že se nenapraví, zřetelně mu sdělí důvod propuštění a poskytne členu úplnou možnost hájit se; jestliže bylo napomenutí marné, po uplynutí alespoň patnácti dní napomene člena podruhé;

3. jestliže i toto napomenutí bylo marné a vyšší představený i jeho rada mají za to, že je dostatečně prokázána nenapravitelnost člena a že jeho obhajoba je nedostatečná, pak po marném uplynutí patnácti dnů od posledního napomenutí zašle nejvyššímu představenému všechna akta podepsaná vyšším představeným a notářem spolu s vyjádřením člena, podepsaným od samého člena.

Kán.698

Ve všech případech podle kán. 695 a 696 má člen zajištěno právo obracet se na nejvyššího představeného a přímo jemu podat svou obhajobu.

Kán.699

§ 1. Nejvyšší představený se svou radou, která k platnosti jednání musí sestávat nejméně ze čtyř členů, sborově přistoupí k důkladnému projednání důkazů, tvrzení a obhajoby, a rozhodlo-li se tak tajným hlasováním, vydá rozhodnutí o propuštění s alespoň souhrnným, k platnosti nutným, uvedením důvodů po stránce právní i skutkové.

§ 2. U právně samostatných klášterů podle kán. 615 přísluší rozhodnutí o propuštění diecéznímu biskupovi, jemuž představený zašle akta přezkoumaná radou představeného.

Kán.700

Rozhodnutí o propuštění je účinné až po potvrzení Apoštolským stolcem, jemuž je nutno zaslat rozhodnutí a všechna akta; jde-li o společnost diecézního práva, přísluší potvrzení biskupovi diecéze, v níž je dům, do něhož řeholník patří. K platnosti rozhodnutí se vyžaduje, aby obsahovalo poučení, že propouštěný má právo na správní odvolání k příslušnému představenému ve lhůtě deseti dnů od přijetí rozhodnutí. Správní odvolání má odkladné účinky.

Kán.701

Zákonným propuštěním zanikají bez dalšího sliby i práva a povinnosti vzniklé ze slibů. Jestliže je člen duchovním, nesmí konat úkony ze svátosti svěcení, dokud nenajde biskupa, který ho po náležité zkušební době podle kán. 693 přijme do diecéze nebo mu alespoň povolí úkony ze svátosti svěcení.

Kán.702

§ 1. Kdo z řeholní společnosti zákonně vystupují nebo z ní byli zákonně propuštěni, nemohou od ní nic vyžadovat za jakoukoliv činnost v ní vykonanou.

§ 2. Společnost však zachová umírněnost a evangelijní lásku vůči členu, který z ní odchází.

Kán.703

V případě velkého vnějšího pohoršení nebo velmi velké škody hrozící společnosti může vyšší představený nebo, hrozí-li nebezpečí z prodlení, místní představený se souhlasem své rady ihned vyloučit člena z řeholního domu. Je-li třeba, postará se

vyšší představený o to, aby bylo podle práva zahájeno řízení o propuštění, nebo předloží záležitost Apoštolskému stolci.

Kán.704

O členech, kteří jakkoliv opustili společnost, se činí zmínka ve zprávě zasílané Apoštolskému stolci podle kán. 592, § 1.

. Hlava 7

Řeholníci, kteří se stali biskupy

Kán.705

Řeholník, který se stal biskupem, zůstává členem své společnosti, avšak ze slibu poslušnosti je podřízen pouze papeži, a není vázán povinnostmi, které moudře považuje za neslučitelné se svým postavením.

Kán.706

Pro výše zmíněného řeholníka platí:

1. jestliže řeholními sliby pozbyl vlastnictví majetku, má právo užívat majetek, který mu připadá, pobírat z něj výnosy a jej spravovat; do vlastnictví místní církve však připadá majetek, který získal diecézní biskup a jiní podle kán. 381, § 2; ostatní nabývají majetek ve prospěch společnosti nebo Apoštolského stolce podle toho, zda je nebo není společnost způsobilá vlastnit majetek.
2. jestliže řeholními sliby neztratil vlastnictví majetku, znovu nabývá právo užívat, pobírat výnosy a spravovat majetek, který měl; majetek, který nabývá, nabývá zcela pro sebe;
3. v obou případech musí s majetkem, který mu nepřipadl vzhledem k jeho osobě, naložit podle vůle dárců.

Kán.707

§ 1. Emeritní řeholník-biskup si může zvolit bydliště i mimo dům své společnosti, pokud Apoštolský stolec nerozhodl jinak.

§ 2. Ve věci jeho náležitého a přiměřeného vydržování se zachová kán. 402, § 2, jestliže sloužil některé diecézi, pokud se jeho vlastní společnost nechce o toto vydržování postarat; jinak se postará Apoštolský stolec jiným způsobem.

. Hlava 8

Konference vyšších představených

Kán.708

Vyšší představení se mohou s užitkem sdružovat v konference nebo rady, aby spojenými silami spolupracovali jednak k plnějšímu dosažení cíle jednotlivých společností, vždy při zachování jejich samostatnosti, vlastního charakteru a ducha, jednak aby projednali společné záležitosti anebo aby navodili náležitou koordinaci a spolupráci s biskupskými konferencemi a také s jednotlivými biskupy.

Kán.709

Konference vyšších představených mají své stanovy, schválené Apoštolským stolcem, který je jako jediný může zřídit jako právnickou osobu, a pod jehož nejvyšším řízením zůstávají.

. Stať III

Sekulární společnosti

Kán.710

Sekulární společnost je společnost zasvěceného života, v níž křesťané, žijící ve světě, usilují o dokonalou lásku a především zevnitř se snaží přispívat k posvěcování světa.

Kán.711

Člen sekulární společnosti svým vlastním zasvěcením nemění svůj kanonický osobní stav v božím lidu, ať je duchovním nebo laikem, při zachování právních předpisů, které se týkají společností zasvěceného života.

Kán.712

Při zachování ustanovení kán. 598-601 určují stanovy posvátné závazky, kterými se ve společnosti přijímají evangelijní rady a stanovují povinnosti, které tyto závazky navozují, vždy však s dodržením vlastního sekulárního charakteru společnosti ve způsobu života.

Kán.713

§ 1. Členové těchto společností vyjadřují a uskutečňují v apoštolátní činnosti své vlastní zasvěcení a na způsob kvasu se snaží vše ovlivňovat duchem evangelia k posile a růstu církve jako těla Kristova.

§ 2. Členové-laici se ve světě a ze světa účastní evangelizační služby církve svědectvím křesťanského života a věrností svému zasvěcení nebo pomocí k uspořádání světských věcí podle Boha nebo k oživování světa silou evangelia. Svou spolupráci podle vlastního způsobu světského života nabízejí také službě církevnímu společenství.

§ 3. Členové-duchovní pomáhají svědectvím zasvěceného života zvláštní apoštolskou láskou hlavně kněžím, a svou posvátnou službou v božím lidu přispívají k posvěcování světa.

Kán.714

Členové žijí v běžných světských podmínkách buď sami, nebo každý ve své rodině nebo ve společenství bratrského nebo sesterského života podle stanov.

Kán.715

§ 1. Členové-duchovní, včlenění do diecéze, podléhají diecéznímu biskupovi, ne však ve věcech, které se týkají zasvěceného života ve vlastní společnosti.

§ 2. Kdo však je podle kán. 266, § 3 včleněn do společnosti a je určen k vlastní činnosti společnosti nebo k jejímu řízení, podléhá biskupovi stejným způsobem jako řeholník.

Kán.716

§ 1. Všichni členové se podle vlastního práva činně podílejí na životě společnosti.

§ 2. Členové téže společnosti zachovávají vzájemné společenství a bedlivě dbají o ducha jednoty a o opravdové bratrství.

Kán.717

§ 1. Stanovy určí vlastní způsob vedení společnosti, funkční období představených a způsob jejich ustanovování.

§ 2. Nejvyšším představeným může být jen ten, kdo je natrvalo včleněn.

§ 3. Kdo jsou v čele vedení společnosti, dbají o zachování jednotného ducha společnosti a o prohlubování činné účasti členů.

Kán.718

Správa majetku společnosti, která je povinna vyjadřovat a podporovat evangelijní chudobu, se řídí ustanoveními knihy V. Majetek církve a také vlastním právem společnosti. Vlastní právo rovněž stanoví povinnosti, hlavně ekonomické, které má společnost vůči členům, kteří pro ni pracují.

Kán.719

§ 1. Aby život členů věrně odpovídal jejich povolání a aby jejich činnost vycházela ze samotného spojení s Kristem, věnují se vytrvale modlitbě, vhodným způsobem

četbě Písma svatého, každoročně se účastní duchovních cvičení a konají další úkony duchovního života podle vlastního práva.

§ 2. Slavení mše, pokud možno denní, je zdrojem a sílou jejich zasvěceného života.

§ 3. Dobrovolně a často přijímají svátost smíření.

§ 4. Dobrovolně si mohou vybrat potřebné duchovní vedení, a jestliže chtějí, mohou rady tohoto druhu hledat i u svých představených.

Kán.720

Vyšší představení se svou radou mají podle stanov právo přijímat do společnosti, ať na zkušební dobu nebo k dočasnému nebo doživotnímu či konečnému přijetí posvátných závazků.

Kán.721

§ 1. Neplatně je přijat na první zkušební dobu:

1. kdo ještě není plnoletý;

2. kdo je vázán posvátnými závazky v některé společnosti zasvěceného života nebo včleněn do společnosti apoštolského života;

3. manžel nebo manželka po dobu trvání manželství.

§ 2. Stanovy mohou určit i jiné překážky k přijetí, rovněž i k jeho platnosti, nebo mohou připojit podmínky.

§ 3. Kromě toho je nutné, aby ten, kdo je přijímán, byl natolik vyzrálý, aby mohl řádně vést život té společnosti vlastní.

Kán.722

§ 1. První zkušební doba se uspořádá tak, aby uchazeči hlouběji poznali své božské povolání, vlastní společnosti, a vycvičili se v duchu společnosti a v jejím způsobu života.

§ 2. Uchazeči se řádně vzdělají, aby mohli vést život podle evangelijních rad, a poučí se o plném zaměření života na apoštolát za použití těch forem hlásání evangelia, které lépe odpovídají cíli, duchu a charakteru společnosti.

§ 3. Způsob a délku zkušební doby, ne však kratší než dva roky před prvním přijetím posvátných závazků ve společnosti, určí stanovy.

Kán.723

§ 1. Jestliže byl uchazeč po uplynutí první zkušební doby uznán za vhodného, přijme tři evangelijní rady prostřednictvím posvátných závazků, nebo ze společnosti odejde.

§ 2. Toto první včlenění je podle stanov dočasné a trvá nejméně pět let.

§ 3. Po uplynutí doby tohoto prvního včlenění je člen, který byl uznán za vhodného, připuštěn k doživotnímu nebo konečnému včlenění, a to tak, že stále obnovuje dočasné závazky.

§ 4. Konečné včlenění se co do určitých, ve stanovách určených, právních účinků klade na roveň doživotnímu včlenění.

Kán.724

§ 1. Po prvním přijetí závazků je nutno stále pokračovat ve vzdělávání podle stanov.

§ 2. Členové se vzdělávají stejně jak ve věcech posvátných, tak ve věcech světských; představení společnosti svědomitě pečují o soustavné duchovní vzdělávání členů.

Kán.725

Společnost si může přidružit na základě nějakého závazku, ve stanovách určeného, i jiné křesťany, kteří usilují o evangelijní dokonalost podle ducha společnosti a podílejí se na poslání společnosti.

Kán.726

§ 1. Po uplynutí doby dočasného včlenění může člen svobodně opustit společnost, nebo mu může vyšší představený ze spravedlivého důvodu po projednání se svou radou zakázat obnovení posvátných závazků.

§ 2. Člen dočasně včleněný, který dobrovolně žádá o dovolení opustit společnost, může ze závažného důvodu obdržet toto dovolení od nejvyššího představeného se souhlasem jeho rady.

Kán.727

§ 1. Člen trvale včleněný, který hodlá opustit společnost, žádá o dovolení opustit společnost po řádném uvážení věci před Pánem Apoštolský stolec prostřednictvím nejvyššího představeného, jde-li o společnost papežského práva; jinak také může žádat diecézního biskupa, jak určují stanovy.

§ 2. Jedná-li se o duchovního, který byl včleněn do společnosti, dodrží se ustanovení kán. 693.

Kán.728

Zákonně uděleným povolením opustit společnost zanikají všechny závazky, práva a povinnosti vzniklé na základě včlenění.

Kán.729

Při propouštění člena ze společnosti se zachová postup podle kán. 694 a 695; mimoto určí stanovy další důvody k propuštění, úměrně závažné, vnější, přičítatelné a právnicky prokázané,a dodrží se způsob řízení podle kán. 697 - 700. O propuštěném platí ustanovení kán. 701.

Kán.730

Pro přestoupení člena z jedné sekulární společnosti do jiné sekulární společnosti se použije ustanovení kán. 684, § 1, 2,4 a kán. 685; pro přestoupení do řeholní společnosti nebo do společnosti apoštolského života, anebo z nich do světské společnosti se vyžaduje dovolení Apoštolského stolce, jehož nařízení nutno dodržet.

. Oddíl 2

Společnosti apoštolského života

Kán.731

§ 1. Kromě společností zasvěceného života jsou společnosti apoštolského života, jejichž členové neskládají řeholní sliby a usilují o dosažení apštolátního cíle vlastního společnosti, vedou bratrský nebo sesterský společný život podle vlastního způsobu života a zachováváním stanov směřují k dokonalosti lásky.

§ 2. V některých z těchto společností přijímají členové evangelijní rady prostřednictvím nějakých stanovami určených závazků.

Kán.732

Ustanovení kán. 578 - 597 a kán. 606 se použije u společností apoštolského života při zachování charakteru každé této společnosti; u společností podle kán. 731, § 2 se ještě použije kán. 598 - 602.

Kán.733

§ 1. Dům zřizuje a místní společenství zakládá příslušný představený společnosti po předchozím písemném souhlasu diecézního biskupa, s nímž je nutno také jednat, když jde o zrušení domu.

§ 2. Souhlas ke zřízení domu zahrnuje právo mít alespoň kapli, v níž se slouží mše a uchovává Nejsvětější svátost.

Kán.734

Vedení společnosti je určeno stanovami při dodržení kán. 617 - 633 a při zachování charakteru každé společnosti.

Kán.735

§ 1. Přijetí, zkušební doba, včlenění a vzdělávání členů stanoví vlastní právo každé společnosti.

§ 2. Při přijímání do společnosti se dodrží podmínky stanovené v kán. 642 - 645.

§ 3. Vlastní právo musí stanovit charakteru společnosti přizpůsobený řád zkušební doby a vzdělávání, hlavně naukový, duchovní a apoštolátní tak, aby členové poznali své božské povolání a řádně se připravili na poslání a život společnosti.

Kán.736

§ 1. Do duchovenských společností jsou duchovní včleňováni, pokud stanovy nestanoví jinak.

§ 2. Ve věcech týkajících se studijního řádu a přijetí svátosti svěcení se zachovají předpisy pro světské duchovní, při dodržení § 1.

Kán.737

Včlenění zahrnuje na straně člena povinnosti a práva, určená stanovami, na straně společnosti péči o vedení členů k cíli vlastního povolání podle stanov.

Kán.738

§ 1. Všichni členové jsou podřízeni vlastním představeným podle stanov ve věcech, které se týkají vnitřního života a kázně společnosti.

§ 2. Také jsou podřízeni diecéznímu biskupovi ve věcech týkajících se bohoslužeb, péče o duše a jiné apoštolátní činnosti, při dodržení kán. 679 - 683.

§ 3. Vztahy mezi členem včleněným do diecéze a vlastním biskupem upravují stanovy nebo zvláštní smlouvy.

Kán.739

Členové jsou kromě členských povinností podle stanov vázáni obecnými povinnostmi duchovních, pokud z povahy věci nebo souvisícího textu neplyne něco jiného.

Kán.740

Členové jsou povinni bydlet v domě nebo společenství, zákonně zřízeném, a zachovávat společný život podle ustanovení vlastního práva, jímž se řídí i v době, kdy se nezdržují v domě nebo společenství.

Kán.741

§ 1. Společnosti a, pokud stanovy neurčují jinak, i jejich části a domy jsou právnickými osobami a jsou jako takové způsobilé nabývat, mít v držení, spravovat a převádět majetek podle ustanovení Knihy V. Majetek církve, kánonů 636, 638 a 639 a také podle vlastního práva.

§ 2. Podle ustanovení vlastního práva jsou i členové způsobilí majetek získávat, mít v držení, spravovat a nakládat s ním, avšak cokoliv jim připadne z důvodu společnosti, získává společnost.

Kán.742

Vystoupení a propuštění dosud konečně nevčleněného člena se řídí stanovami každé společnosti.

Kán.743

Dovolení vystoupit ze společnosti se zánikem práv a povinností vzniklých ze včlenění může při dodržení kán. 693 obdržet člen konečně včleněný od nejvyššího představeného se souhlasem jeho rady, pokud to není podle stanov vyhrazeno Apoštolskému stolci.

Kán.744

§ 1. Nejvyššímu představenému je se souhlasem jeho rady rovněž vyhrazeno udělit dovolení konečně včleněnému členu přestoupit do jiné společnosti apoštolského života a zatím pozastavit práva a povinnosti ve vlastní společnosti, při zachování práva člena na návrat před konečným začlením do nové společnosti.

§ 2. K přestoupení do společnosti zasvěceného života nebo z ní do společnosti apoštolského života se vyžaduje dovolení Apoštolského stolce, jehož příkazy je nutno dodržet.

Kán.745

Nejvyšší představený může se souhlasem své rady dovolit konečně včleněnému členu, aby žil mimo společnost nejdéle po tři roky s pozastavením práv a povinností, které se nesrovnávají s jeho novými životními podmínkami; zůstává však pod péčí představených. Jedná-li se o duchovního, vyžaduje se kromě toho ještě souhlas ordináře místa, kde má pobývat, a pod jehož péčí a řízením také bude.

Kán.746

Při propouštění člena konečně začleněného se dodrží odpovídajícím vhodným způsobem kánony 694 - 704.

. Kniha III

Učitelský úřad církve

Kán.747

§ 1. Kristus Pán svěřil církvi poklad víry, aby za stálé pomoci Ducha svatého posvátně uchovávala zjevené pravdy, hlouběji je zkoumala, věrně sdělovala a vykládala; církev má proto vrozené právo hlásat evangelium všem národům nezávisle na jakékoliv lidské moci a také za použití svých vlastních hromadných sdělovacích prostředků.

§ 2. Církvi přísluší vždy a všude hlásat mravní zásady včetně těch, které se týkají společenského pořádku, a také posuzovat kteroukoliv lidskou záležitost, pokud to vyžadují základní práva lidské osobnosti nebo spása duší.

Kán.748

§ 1. Všichni lidé jsou povinni hledat pravdu o tom, co se týká Boha a jeho církve, a tuto poznanou pravdu mají na základě božského zákona právo a povinnost přijmout a zachovávat.

§ 2. Proti svému vlastnímu svědomí nesmí být lidé nikým nuceni k přijetí katolické víry.

Kán.749

§ 1. Papeži přísluší při výkonu jeho učitelského úřadu neomylnost, jestliže jako nejvyšší pastýř a učitel všech křesťanů, jehož úkolem je utvrzovat své bratry ve víře, s konečnou platností jako závaznou vyhlašuje nauku v oblasti víry nebo mravů.

§ 2. Neomylnost v učitelském úřadě přísluší také sboru biskupů, když učitelský úřad vykonávají biskupové shromáždění na obecném sněmu a jako učitelé a soudci víry a mravů vyhlašují s konečnou platností nauku v oblasti víry a mravů za závaznou pro celou církev; nebo když ve světě rozptýleni zachovávají společenství mezi sebou a s papežem a spolu s papežem věrohodně učí věci víry a mravů a shodují se v jedné nauce, s konečnou platností závazné.

§ 3. Za neomylně vyhlášenou se považuje jen ta nauka, o níž je to s jistotou známo.

Kán.75O

Vírou božskou a katolickou je nutno věřit vše, co je obsaženo v psaném nebo tradicí sděleném božím slově, jediném pokladu víry, církvi svěřeném, a co je zároveň předkládáno jako Bohem zjevené buď slavnostním učitelským úřadem církve nebo jejím řádným a obecným učitelským úřadem; toto se projevuje společným přijetím křesťany pod vedením posvátného učitelského úřadu; proto jsou všichni povinni varovat se každého učení, které je s ním v rozporu.

Kán.751

Bludem se nazývá tvrdošíjné popírání některé pravdy, kterou je nutno věřit vírou božskou a katolickou, nebo tvrdošíjné pochybování o ní po přijetí křtu; odpad od víry je odmítnutí křesťanské víry jako celku; rozkol (schizma) je odmítnutí podřízenosti papeži nebo odmítnutí společenství s členy církve papeži podřízenými.

Kán.752

Poslušnost rozumu a vůle z nábožnosti, ne však souhlas víry, se vyžaduje u nauky, kterou papež nebo sbor biskupů vyhlašují v oblasti víry nebo mravů, když vykonávají věrohodný učitelský úřad, i když nemají v úmyslu ji vyhlásit s konečnou platností; křesťané se snaží varovat se toho, co se s ní neshoduje.

Kán.753

Biskupové, kteří jsou ve společenství s papežem i mezi sebou navzájem, ať jednotlivě nebo shromážděni na biskupských konferencích nebo místních sněmech, ačkoliv nejsou neomylní v učení, jsou věrohodnými učiteli víry pro křesťany svěřené jejich péči; křesťané jsou povinni s nábožnou poslušností přijmout věrohodný učitelský úřad svých biskupů.

Kán.754

Všichni věřící jsou povinni zachovávat ustanovení a rozhodnutí, které vydávají zákonní představení církve, aby předložili nauku nebo odmítli mylné názory; zvláště když je vydává papež nebo sbor biskupů.

Kán.755

§ 1.Celému biskupskému sboru a především Apoštolskému stolci přísluší podporovat a řídit ekumenické hnutí u katolíků, jehož cílem je obnovení jednoty mezi všemi křesťany, k jejíž podpoře je církev vázána z Kristovy vůle.

§ 2. Rovněž biskupové a podle norem práva i biskupské konference mají podporovat tuto jednotu a podle potřeby nebo vhodnosti v různých okolnostech vydat praktické normy se zřetelem na předpisy Apoštolského stolce.

. Stať I

Služba božímu slovu

Kán.756

§ 1. Úkol hlásat evangelium pro celou církev je svěřen hlavně papeži a sboru biskupů.

§ 2. V místní církvi plní tento úkol jednotliví biskupové, kterým byla svěřena a kteří v ní řídí veškerou službu slova; někdy plní tento úkol někteří biskupové společně v různých místních církvích podle norem práva.

Kán.757

Je vlastním úkolem kněží, jako spolupracovníků biskupa, hlásat boží evangelium; touto povinností jsou vázáni vzhledem k sobě svěřenému lidu hlavně faráři a jiní,

kterým je svěřena péče o duše; také jáhnům náleží služba božímu slovu při službě božímu lidu, ve společenství s biskupem a jeho kněžími.

Kán.758

Členové společností zasvěceného života vydávají zvláštním způsobem svědectví evangeliu, a to svým vlastním zasvěcením se Bohu, a biskup je vhodně přibírá na pomoc při hlásání evangelia.

Kán.759

Křesťané laici jsou skrze křest a biřmování svědky evangelijní zvěsti slovem i příkladem křesťanského života; mohou být povoláni, aby s biskupem a kněžími spolupracovali při službě božímu slovu.

Kán.760

Kristus a jeho učení se věrně a úplně předkládá ve službě slova, která se má opírat o Písmo svaté, tradici, liturgii, učitelskou službu církve a její život.

Kán.761

K hlásání křesťanské nauky se používá různých prostředků, které jsou k dispozici, především kázání a katechetické výuky, které zaujímají vždy první místo, ale také výuky ve školách, na vysokých školách, konferencích a různých shromážděních, a také jejího šíření veřejnými prohlášeními zákonných představených při různých příležitostech, tiskem a jinými hromadnými sdělovacími prostředky.

. Hlava 1

Hlásání božího slova

Kán.762

Protože se boží lid sjednocuje především slovem Boha živého, kterého se hlavně dožaduje od kněží, velmi si posvátní služebníci váží kazatelské služby, neboť k jejich hlavním povinnostem patří hlásat všem boží evangelium.

Kán.763

Biskupové mají právo kázat všude boží slovo, a to i v kostelích a kaplích řeholních společností papežského práva, pokud jim to místní biskup ve zvláštních případech nezapověděl.

Kán.764

Při dodržení kán. 765 jsou kněží a jáhni oprávněni všude kázat s dovolením, alespoň předpokládaným, rektora kostela, pokud jim příslušný ordinář toto oprávnění neomezil nebo neodňal nebo pokud zvláštní zákon nevyžaduje výslovné dovolení.

Kán.765

Pro kázání řeholním osobám v jejich kostelích nebo kaplích se vyžaduje dovolení podle stanov příslušného představeného.

Kán.766

Ke kázání v kostelích nebo kaplích mohou být připuštěny osoby, které nejsou ani kněžími ani jáhny, jestliže to za určitých okolností vyžaduje nutnost nebo tak radí ve zvláštních případech užitečnost, podle předpisů biskupské konference a při dodržení kán. 767, § 1.

Kán.767

§ 1. Mezi formami kázání vyniká homilie, která je součástí bohoslužby a je vyhrazena knězi nebo jáhnovi; v ní se vykládají během liturgického roku na základě posvátného textu pravdy víry a pravidla křesťanského života.

§ 2. Ve všech mších s účastí lidu o nedělích a zasvěcených svátcích je nutno konat homilii; lze ji vynechat jen ze závažných důvodů.

§ 3. Velmi se doporučuje, aby se homilie konala i ve mších během týdne, je-li dostatečná účast lidu, hlavně v době adventní a postní nebo při příležitosti nějakého svátku nebo smuteční události.

§ 4. Farář a rektor kostela se postarají, aby se tyto předpisy svědomitě dodržovaly.

Kán.768

§ 1. Hlasatelé božího slova předkládají věřícím především to, co je třeba věřit a konat k oslavě Boha a spáse lidí.

§ 2. Učí také věřící, co učitelský úřad církve předkládá o důstojnosti a svobodě lidské osobnosti, o jednotě, stálosti a úkolech rodiny, o povinnostech člověka ve společnosti a také o uspořádání světských věcí podle božího řádu.

Kán.769

Křesťanská nauka se podává způsobem, který odpovídá podmínkám posluchačů a požadavkům doby.

Kán.770

Podle předpisů diecézního biskupa uspořádají faráři v určitých dobách kázání, zvaná duchovní cvičení a svaté misie, nebo jiné formy kázání, přizpůsobené potřebám doby.

Kán.771

§ 1. Duchovní pastýři, hlavně biskupové a faráři, dbají, aby boží slovo bylo hlásáno i těm věřícím, kteří vzhledem ke svým životním podmínkám dostatečně nevyužívají řádné obecné pastorační péče nebo ji zcela postrádají.

§ 2. Pečují i o to, aby se poselství evangelia dostalo k nevěřícím jejich území, neboť je stejně jako věřící musí zahrnovat do své pastýřské péče.

Kán.772

§ 1. Při kazatelské službě zachovávají všichni také předpisy diecézního biskupa.

§ 2. Při šíření křesťanské nauky prostřednictvím rozhlasu nebo televize se zachovají předpisy biskupské konference.

. Hlava 2

Katechetická výuka

Kán.773

Vlastní a závažnou povinností hlavně pastýřů duší je péče o katechezi křesťanského lidu, aby skrze vzdělání v nauce a zkušenost křesťanského života se víra věřících rozvinula, oživila a vedla ke skutkům.

Kán.774

§ 1. Péče o katechezi přísluší pod vedením zákonných církevních představených všem členům církve, každému úměrně podle jeho podílu.

§ 2. Přede všemi ostatními jsou rodiče povinni slovem i příkladem vzdělávat své děti ve víře a praxi křesťanského života; stejnou povinností jsou vázáni ti, kdo jsou na místě rodičů, a kmotři.

Kán.775

§ 1. Při zachování předpisů Apoštolského stolce vydají diecézní biskupové předpisy o katechetických záležitostech a postarají se, aby byly po ruce vhodné katechetické pomůcky, též o přípravu katechismu, je-li to potřebné, a také podporují a koordinují katechetickou činnost.

§ 2. Je-li to užitečné, má se biskupská konference postarat o vydání katechismu pro svoje území, po předchozím schválení Apoštolským stolcem.

§ 3. Při biskupské konferenci může být zřízen katechetický ústav, jehož hlavním úkolem je pomoc jednotlivým diecézím v katechetických věcech.

Kán.776

Farář je ze svého úřadu povinen pečovat o katechetické vzdělávání dospělých, mladistvých i dětí, a k tomu účelu využije pomoci duchovních přidělených do jeho farnosti, členů společností zasvěceného života i společností apoštolského života, s ohledem na povahu každé z těchto společností, také používá pomoci křesťanů laiků, zvláště katechetů; ti všichni, pokud jim nebrání zákonná překážka, ať ochotně pomáhají. Farář podporuje rodiče a pomáhá jim v úkolech rodinné katecheze podle kán. 774, § 2.

Kán.777

Při dodržení předpisů diecézního biskupa dbá farář zvláště: 1. o provádění vhodné katecheze pro udílení svátostí;

2. aby děti byly pomocí katechetické výuky, po vhodnou dobu konané, řádně připraveny na první přijetí svátosti smíření, svatého přijímání a svátosti biřmování;

3. aby děti byly po prvním svatém přijímání důkladněji a hlouběji vzdělávány katechetickou výukou;

4. aby katechetické vzdělávání bylo poskytováno i tělesně nebo duševně postiženým, pokud to jejich stav dovoluje;

5. aby různými formami a činnostmi byla posilována, prohlubována a rozvíjena víra mladistvých i dospělých.

Kán.778

Představení řeholních společností a společností apoštolského života dbají, aby v kostelích, školách a jiných dílech jim svěřených se řádně konala katechetická výuka.

Kán.779

Katechetická výuka se koná za použití všech prostředků, didaktických pomůcek, hromadných sdělovacích prostředků, které jsou považovány za zvláště účinné, aby si věřící s ohledem na své vlohy, schopnosti, věk, životní situaci mohli plněji osvojit katolickou nauku a vhodněji ji uplatnit v praxi.

Kán.780

Místní ordináři dbají, aby katecheté byli důkladně připraveni na řádné plnění svých úkolů, aby se stále dále vzdělávali, aby náležitě poznali učení církve a teoreticky i prakticky si osvojili pedagogické umění.

. Stať II

Misijní činnost církve

Kán.781

Celá církev je svou povahou misijní, a evangelizační činnost je základní povinností božího lidu; proto se všichni křesťané, vědomi své odpovědnosti, účastní misijní činnosti.

Kán.782

§ 1. Nejvyšší řízení a koordinace misijních záměrů a činnosti, týkající se misijního díla a misionářské spolupráce, přísluší papeži a sboru biskupů.

§ 2. Jednotliví biskupové, jako ručitelé za celou církev i za všechny místní církve, zvláště dbají o misijní činnost především podněcováním, podporou a vydržováním misijních záměrů v jejich vlastní církvi.

Kán.783

Členové společností zasvěceného života tím, že se samým zasvěcením oddali službě církvi, jsou povinni věnovat se podle povahy své společnosti zvláštním způsobem misijní činnosti.

Kán.784

Za misionáře, to je za ty, kdo jsou příslušným církevním představeným vysláni k misijní činnosti, mohou být ustanoveni domorodci i cizinci, světští duchovní, členové společnosti zasvěceného života, společnosti apoštolského života a jiní křesťané, kteří nejsou duchovními.

Kán.785

§ 1. K výkonu misijní činnosti se přibírají katechisté, to jest křesťané, kteří nejsou duchovními, jsou náležitě vzděláni a vynikají křesťanským životem a kteří pod vedením misionáře se věnují výuce evangelijní nauky, liturgické činnosti a charitativní činnosti.

§ 2. Katechisté se vzdělávají ve školách k tomu určených nebo, kde tyto nejsou,pod vedením misionářů.

Kán.786

Vlastní misijní činnost, jíž církev vrůstá do národů nebo společností, v nichž se dosud neuchytila, provádí církev hlavně vysíláním hlasatelů evangelia, dokud se nové místní církve plně neustaví, to jest dokud nemají vlastní síly a dostatečné prostředky, jimiž samy mohou konat evangelizační činnost.

Kán.787

§ 1. Svým svědectvím života a slova navodí misionáři upřímný dialog s těmi, kdo nevěří v Krista, aby se jim podle jejich vloh a kultury otevřely cesty k poznání evangelijního poselství.

§ 2. Dbají, aby ty, které považují za připravené k přijetí poselství evangelia, vyučili v pravdách víry, aby po tom, když sami svobodně požádali, mohli být připuštěni k přijetí křtu.

Kán.788

§ 1. Kdo projevili vůli přijmout víru v Krista, jsou po uplynutí doby předkatechumenátu bohoslužbou připuštěni ke katechumenátu, a jejich jména se zapíší do knihy k tomu určené.

§ 2. Katechumeni se výukou a zácvikem vhodně uvedou do nauky spásy a života víry, liturgie, lásky božího lidu a také do apoštolátu.

§ 3. Biskupská konference vydá předpisy, jimiž se řídí katechumenát, při tom stanoví, co se od katechumenů požaduje a která oprávnění jim patří.

Kán.789

Nově pokřtění se vhodnou výukou vzdělávají, aby úplněji poznali pravdu evangelia a plnili povinnosti přijaté křtem; je jim vštěpována upřímná láska ke Kristu a jeho církvi.

Kán.790

§ 1. Diecézní biskupové na misijních územích mají:

1. podporovat, řídit a koordinovat misijní záměry a činnost;

2. dbát o uzavření smluv s představenými společností, které se věnují misijní činnosti, aby vztahy mezi nimi byly ve prospěch misie.

§ 2. Předpisy diecézního biskupa podle § 1 odst. 1 jsou vázáni všichni misionáři, i řeholníci a jejich pomocníci pobývající na jeho území.

Kán.791

V každé diecézi k podpoře spolupráce na misijních úkolech:

1. podporují se misijní povolání;
2. určí se kněz k účinné podpoře misií, hlavně Papežského misijního díla;
3. každý rok se koná den misií;
4. každoročně se Apoštolskému stolci odešle náležitá podpora pro misie.

Kán.792

Biskupské konference zřídí a podporují díla, z nichž se poskytne pomoc těm, kdo z pracovních nebo studijních důvodů přijdou na jejich území, aby se jim dostalo bratrského přijetí a náležité pastorační péče.

. Stať III

Katolická výchova

Kán.793

§ 1. Rodiče a ti, kdo jsou na jejich místě, jsou povinni a mají právo vychovávat děti; katoličtí rodiče jsou povinni a také oprávněni zvolit si ty prostředky a zařízení, kterými se podle místních podmínek mohou vhodněji postarat o katolickou výchovu dětí.

§ 2. Rodiče mají také právo na pomoc od světské společnosti, kterou potřebují při katolické výchově dětí.

Kán.794

§ 1. Církvi patří zvláštním způsobem povinnost a právo na výchovu, protože jí bylo Bohem svěřeno poslání pomáhat lidem, aby mohli dospět k plnosti křesťanského života.

§ 2. Pastýři duší jsou povinni vše tak uspořádat, aby se všem věřícím mohlo dostat katolické výchovy.

Kán.795

Pravá výchova musí mít za cíl utváření celé osoby člověka, se zaměřením na jeho poslední cíl a zároveň na společný prospěch společností; proto se děti a mládež vychovávají tak, aby mohli harmonicky rozvíjet své tělesné, mravní a rozumové vlohy, aby získali dokonalejší smysl pro odpovědnost a pro správné užívání svobody, a byli tak vychováni k činné účasti na životě společnosti.

. Hlava 1

Školy

Kán.796

§ 1. Z výchovných prostředků si křesťané velmi váží škol, které jsou hlavní pomocí rodičům při plnění úkolů výchovy.

§ 2. Rodiče úzce spolupracují s učiteli škol, jimž svěřili své děti k výchově; učitelé úzce spolupracují při plnění svých povinností s rodiči. Jsou povinni ochotně je vyslechnout, organizují jejich sdružení nebo shromáždění a mají je ve velké vážnosti.

Kán.797

Při výběru škol mají mít rodiče opravdovou svobodu; proto se musí křesťané vynasnažit, aby světská společnost tuto svobodu rodičům uznala a při zachování podílné spravedlnosti také hmotně zabezpečila.

Kán.798

Rodiče svěřují své děti těm školám, v nichž je postaráno o katolickou výchovu; jestliže to není možné, jsou povinni se postarat, aby se jim dostalo náležité katolické výchovy mimo školu.

Kán.799

Křesťané se snaží, aby zákony světské společnosti, které upravují vzdělání mládeže, zabezpečovaly také náboženskou a mravní výchovu podle svědomí rodičů, a to přímo ve školách.

Kán.800

§ 1. Církev má právo zakládat a řídit školy kteréhokoliv oboru, druhu a stupně.

§ 2. Křesťané podporují katolické školy a podle svých možností přispívají k jejich zakládání a vydržování.

Kán.801

Řeholní společnosti s výchovným posláním se ve věrnosti tomuto svému poslání snaží věnovat katolické výchově také prostřednictvím svých škol, založených se souhlasem diecézního biskupa.

Kán.802

§ 1. Jestliže nejsou k dispozici školy, které vychovávají v křesťanském duchu, postará se diecézní biskup o jejich založení.

§ 2. Kde je to prospěšné, postará se diecézní biskup také o založení odborných, technických a jiných škol, jak to vyžadují zvláštní poměry.

Kán.803

§ 1. Za katolickou školu se považuje ta, kterou řídí příslušný církevní představený nebo veřejná právnická osoba církevní, anebo kterou za katolickou písemně listinou uznal církevní představený.

§ 2. Vzdělání a výchova v katolické škole spočívá na zásadách katolického učení; učitelé se vyznačují správnou naukou a řádným životem.

§ 3. Název "katolická škola" může škola mít pouze se souhlasem příslušného církevního představeného.

Kán.804

§ 1. Církevním představeným podléhá katolická náboženská výuka a výchova na všech školách a ve všech hromadných sdělovacích prostředcích; biskupská konference vydá obecné předpisy pro tyto věci a diecézní biskup tyto věci upraví a dozírá na ně.

§ 2. Místní ordináři dbají, aby učitelé náboženství na školách, i nekatolických, vynikali správnou naukou, svědectvím křesťanského života a pedagogickým uměním.

Kán.805

Místnímu ordináři přísluší v jeho diecézi právo jmenovat nebo potvrzovat jmenování učitelů náboženství a také je odvolávat nebo požadovat jejich odvolání, jestliže to vyžadují náboženské nebo mravní důvody.

Kán.806

§ 1. Diecéznímu biskupovi přísluší právo dozoru a vizitace v katolických školách na jeho území, i v těch, které založili nebo řídí členové řeholních společností; jemu také přísluší vydat předpisy týkající se obecného pořádku v katolických školách; tyto předpisy platí i pro školy, které vedou řeholní osoby, při zachování jejich samostatnosti co do vnitřního vedení těchto škol.

§ 2. Ředitelé katolických škol za dozoru místního ordináře dbají, aby vzdělání poskytované těmito školami bylo alespoň na stejné úrovni jako na ostatních školách krajiny a aby bylo po vědecké stránce vynikající.

. Hlava 2

Katolické univerzity a jiná vysokoškolská zařízení

Kán.807

Církev má právo zřizovat a řídit univerzity, neboť ony přispívají k vyšší kultuře lidí a k plnějšímu rozvinutí lidské osobnosti a k plnění učitelského úřadu církve.

Kán.808

Název "katolická univerzita" může univerzita mít pouze se souhlasem příslušného církevního představeného.

Kán.809

Biskupské konference dbají, jestliže je to možné a prospěšné, aby na jejich území byly univerzity nebo alespoň fakulty vhodně rozděleny a aby se na nich při zachování jejich samostatnosti konalo bádání a výuka v různých oborech se zřetelem na katolickou nauku.

Kán.810

§ 1. Podle stanov příslušný představený je povinen postarat se, aby na katolických univerzitách byli jmenováni vyučující, kteří kromě vědeckých a pedagogických schopností vynikají neporušenou naukou a řádným životem; při nesplnění těchto požadavků se odvolají z funkce způsobem určeným ve stanovách.

§ 2. Biskupské konference a diecézní biskupové, jichž se věc týká, mají povinnost a právo dozírat, aby na těchto univerzitách byly věrně zachovávány zásady křesťanské nauky.

Kán.811

§ 1. Příslušný církevní představený dbá, aby na katolických univerzitách byla zřízena teologická fakulta nebo institut nebo alespoň katedra teologie, kde by se konaly přednášky i pro studenty laiky.

§ 2. Na každé katolické univerzitě se konají přednášky, v nichž se probírají zvláště ty teologické otázky, které souvisí s obory fakult univerzity.

Kán.812

Kdo na kterékoliv vysoké škole vyučuje teologické obory, musí mít k tomu pověření od příslušného církevního představeného.

Kán.813

Diecézní biskup věnuje studentům velkou pastorační péči; případně pro ně vytvoří farnost, nebo alespoň jim trvale určí kněze, a stará se, aby při univerzitách, i nekatolických, byla katolická univerzitní střediska, která poskytují studentům pomoc, hlavně duchovní.

Kán.814

Předpisy, které se týkají univerzit, se stejným způsobem použijí o jiných vysokoškolských zařízeních.

. Hlava 3

Církevní univerzity a fakulty

Kán.815

Církev má za úkol hlásat zjevenou pravdu, a proto má právo zřizovat vlastní církevní univerzity nebo fakulty k bádání v teologických nebo s nimi spojených oborech a k vědeckému vzdělávání studentů v těchto oborech.

Kán.816

§ 1. Církevní univerzity nebo fakulty mohou vzniknout buď zřízením od Apoštolského stolce nebo jeho schválením; jemu také přísluší nejvyšší řízení těchto škol.

§ 2. Každá církevní univerzita nebo fakulta musí mít své stanovy a studijní řád, obojí schválené Apoštolským stolcem.

Kán.817

Akademické hodnosti, které mají kanonické účinky v církvi, může udělovat pouze univerzita nebo fakulta, která byla zřízena nebo schválena Apoštolským stolcem.

Kán.818

Ustanovení kánonů 810, 812 a 813 o katolických univerzitách platí také pro církevní univerzity a fakulty.

Kán.819

Jestliže to vyžaduje prospěch diecéze nebo řeholní společnosti nebo celé církve, jsou diecézní biskupové nebo příslušní představení řeholních společností povinni posílat na církevní univerzity nebo fakulty mladé lidi, duchovní a členy, kteří vynikají charakterem, ctností a nadáním.

Kán.820

Představení a profesoři církevních univerzit a fakult dbají, aby různé fakulty univerzity vzájemně spolupracovaly, pokud to předmět dovoluje, a aby mezi vlastní univerzitou nebo fakultou a mezi jinými univerzitami a fakultami, i necírkevními, byla spolupráce, aby tak přispívaly k rozvoji věd společnou prací, shromážděními, koordinovaným vědeckým bádáním a jinými prostředky.

Kán.821

Biskupská konference a diecézní biskup dbají, aby, kde je to možné, byly zakládány vyšší instituty náboženských věd, na nichž se vyučují obory teologické a jiné, které patří ke křesťanské kultuře.

. Stať IV

Hromadné sdělovací prostředky a zvláště knihy

Kán.822

§ 1. Pastýři církve se snaží při plnění svého úkolu podle práva vlastního církvi využívat hromadných sdělovacích prostředků.

§ 2. Tito pastýři dbají, aby věřící byli poučeni, že jsou povinni spolupracovat, aby používání hromadných sdělovacích prostředků bylo oživeno duchem pravého lidství a křesťanství.

§ 3. Všichni křesťané a hlavně ti, kteří mají jakýmkoliv způsobem podíl na jejich utváření nebo používání, se přičiňují, aby tyto prostředky pomáhaly pastorační činnosti tak, aby církev i jejich pomocí účinněji vykonávala své poslání.

Kán.823

§ 1. Aby byla zachována neporušenost pravd víry a mravů, mají pastýři církve povinnost a právo dozírat, aby tištěným slovem nebo používáním hromadných sdělovacích prostředků nebyla poškozována víra ani mravy křesťanů; vyžadovat, aby vše, co se týká víry a mravů a má být křesťany vydáváno, bylo podrobeno posouzení pastýři církve; konečně mají povinnosti a právo odmítnout spisy, které poškozují pravou víru a dobré mravy.

§ 2. Povinnost a právo podle § 1 náleží biskupům, jak jednotlivě tak shromážděným na místních sněmech nebo na biskupských konferencích, pokud se to týká věřících svěřených jejich péči, a papeži, pokud se to týká veškerého božího lidu.

Kán.824

§ 1. Místním ordinářem, jehož dovolení nebo schválení pro vydání knih je nutno podle kánonů této stati vyžádat, je vlastní ordinář autora nebo ordinář místa, v němž se knihy vydávají, pokud není stanoveno jinak.

§ 2. Co je v kánonech této stati stanoveno o knihách, je nutno použít i o všech ke zveřejnění určených písemnostech, pokud není zřejmý opak.

Kán.825

§ 1. Knihy Písma svatého mohou být vydány pouze se schválením od Apoštolského stolce nebo biskupské konference; rovněž pro jejich překlady do jiných jazyků se vyžaduje, aby byly schváleny týmiž představenými a zároveň opatřeny potřebnými a dostatečnými vysvětlujícími poznámkami.

§ 2. Překlady Písma svatého, opatřené náležitými poznámkami, mohou, případně i v součinnostmi s odloučenými bratry, pořizovat a vydávat katoličtí křesťané se souhlasem biskupské konference.

Kán.826

§ 1. Pokud jde o liturgické knihy, zachová se ustanovení kán. 838.

§ 2. Pro nové vydávání liturgických knih a jejich částí a pro jejich překlady do cizích jazyků je nutné zjištění shody se schváleným vydáním; tuto shodu potvrzuje ordinář místa, v němž se knihy vydávají.

§ 3. Knihy modliteb pro veřejné i soukromé použití věřícími se vydávají pouze s dovolením místního ordináře.

Kán.827

§ 1. K vydání katechismů a jiných písemností patřících ke katechetické výuce a jejich překladů je třeba schválení místním ordinářem, při zachování kán. 775, § 2.

§ 2. Pouze se schválením, případně dodatečným, od příslušného církevního představeného mohou být na základních, středních nebo vysokých školách pro výuku používány učební texty týkající se otázek biblických, teologických, kanonickoprávních, církevních dějin a vůbec náboženských a morálních oborů.

§ 3. Doporučuje se, aby posouzení místním ordinářem byly podrobeny knihy, pojednávající o látce podle § 2, i když se jich nepoužívá jako učebních textů, dále spisy, které obsahují něco, co se zvláště týká náboženství nebo mravnosti.

§ 4. V kostelích a kaplích mohou být vystavovány, prodávány nebo rozdávány pouze knihy nebo jiné písemnosti, pojednávající o náboženských nebo mravních otázkách, vydané se schválením příslušného církevního představeného nebo jím schválené později.

Kán.828

Sbírky rozhodnutí nebo akt vydané některým církevním představeným mohou být znovu vydány pouze po vyžádání dovolení od téhož představeného a při zachování jím stanovených podmínek.

Kán.829

Schválení nebo dovolení k vydání některého díla platí pro původní text, ne však pro jeho nové vydání nebo překlad.

Kán.830

§ 1. Bez omezení práva každého místního ordináře svěřovat posuzování knih osvědčeným osobám může biskupská konference sestavit seznam cenzorů, vynikajících vědou, správnou naukou a moudrostí, kteří jsou k dispozici diecézním kuriiím, anebo také může ustanovit komisi cenzorů, s níž se mohou místní ordináři radit.

§ 2. Cenzor odloží při výkonu svého úřadu veškeré ohledy na osoby a má na zřeteli pouze církevní nauku víry a mravů, jak ji podává učitelský úřad církve.

§ 3. Cenzor je povinen podat svůj posudek písemně; jestliže byl příznivý, udělí ordinář podle svého moudrého uvážení dovolení k vydání, s uvedením svého jména, data a místa udělení dovolení; jestliže neudělí dovolení, sdělí ordinář autorovi díla důvody odmítnutí.

Kán.831

§ 1. Do novin, časopisů a jiných periodik, které obvykle zjevně napadají katolické náboženství nebo dobré mravy, křesťané ničím nepřispívají, pokud k tomu nemají spravedlivý a rozumný důvod; duchovní a členové společností zasvěceného života pouze s dovolením místního ordináře.

§ 2. Biskupská konference vydá předpisy o podmínkách, za kterých smějí duchovní a členové řeholních společností vystupovat v pořadu televize nebo rozhlasu, pojednávajícím o otázkách, které se dotýkají katolické nauky nebo mravů.

Kán.832

Členové řeholních společností musí mít k vydání písemností, pojednávajících o otázkách náboženství nebo mravů dovolení svého vyššího představeného podle stanov.

. Stať V

Vyznání víry

Kán.833

Povinností osobně složit vyznání víry ve znění schváleném Apoštolským stolcem jsou vázáni:

1. před předsedajícím nebo jím pověřeným všichni účastníci obecného nebo místního sněmu nebo biskupského sněmu, pokud mají rozhodující nebo poradní hlas; předsedající před sněmem;

2. jmenovaní kardinálem podle stanov sboru kardinálů;

3. před pověřeným od Apoštolského stolce všichni jmenovaní biskupem nebo do úřadu naroveň postaveného diecéznímu biskupovi;

4. před sborem poradců administrátor diecéze;

5. před diecézním biskupem nebo od něho pověřeným generální vikáři, biskupští vikáři a soudní vikáři;

6. před místním ordinářem nebo od něho pověřeným faráři, rektor, učitelé teologie a filozofie v seminářích na začátku výkonu převzatého úřadu; kdo mají přijmout jáhenské svěcení;

7. před velkokancléřem, pokud není, před místním ordinářem nebo od nich pověřenými rektor církevní nebo katolické univerzity na začátku výkonu převzatého úřadu; před rektorem, jestliže je knězem, nebo před místním ordinářem nebo od nich pověřenými vyučující na kterékoliv univerzitě obory, které se týkají víry nebo mravů, na začátku výkonu převzatého úřadu;

8. představení v řeholních společnostech a společnostech apoštolského života.

. Kniha IV

Posvěcující služba církve

Kán.834

§ 1. Posvěcující službu plní církev zvláště posvátnou liturgií, která je chápána jako uskutečňování kněžské služby Ježíše Krista; v ní se skrze smysly vnímaná znamení označuje a způsobem jednotlivým znamením vlastním se působí posvěcování lidí, a církev, tajemné tělo Ježíše Krista, Hlava i části, koná dokonalou veřejnou bohoslužbu.

§ 2. Tato bohoslužba se uskutečňuje tehdy, jestliže ji jménem církve konají zákonně pověřené osoby za použití úkonů, schválených církevními představenými.

Kán.835

§ 1. Službu posvěcování vykonávají především biskupové, kteří jsou velekněžími, hlavními rozdělovateli tajemných božích darů a kteří v sobě svěřené církvi řídí a podporují veškerý liturgický život a dozírají na něj.

§ 2. Tuto službu konají také kněží, kteří mají též účast na Kristově kněžství a jako jeho služebníci jsou vysvěceni k tomu, aby pod vedením biskupa konali bohoslužby a posvěcovali lid.

§ 3. Jáhni se účastní na konání bohoslužeb podle ustanovení práva.

§ 4. Také ostatní věřící se podílejí na službě posvěcování způsobem jim vlastním, a to činnou účastí na liturgických slavnostech, hlavně eucharistických; zvláštním způsobem se podílejí na této službě rodiče svým manželským životem v křesťanském duchu a křesťanskou výchovou dětí.

Kán.836

Obecné kněžství věřících se uskutečňuje v křesťanské bohoslužbě, která musí vycházet z víry a na ní spočívat, a proto posvátní služebníci pečlivě dbají, aby ji podněcovali a prohlubovali, hlavně službou slova, jímž se víra rodí i živí.

Kán.837

§ 1. Liturgické úkony nejsou soukromými úkony, nýbrž úkony církve samé, která je "tajemstvím jednoty", totiž svatým lidem, sjednoceným pod biskupy a jimi vedeným; proto tyto úkony patří celé církvi, tělu Kristovu, které jsou projevem a na kterou působí; jednotlivých členů se týkají různým způsobem podle rozdílnosti co do svěcení, úkolů a skutečné účasti.

§ 2. Svou povahou vyžadují liturgické úkony společné konání, a proto, kde je to možné, konají se s hojnou a činnou účastí křesťanů.

Kán.838

§ 1. Řízení posvátné liturgie je vyhrazeno pouze církevním představeným, a to Apoštolskému stolci a podle norem práva diecéznímu biskupovi.

§ 2. Apoštolskému stolci přísluší řízení posvátné liturgie v celé církvi, vydávání liturgických knih, přezkoumání jejich překladů do jiných jazyků a dozor nad tím, aby byly liturgické předpisy všude věrně zachovávány.

§ 3. Biskupským konferencím přísluší opatřovat překlady liturgických textů do jiných jazyků, včetně jejich vhodných úprav v mezích v těchto knihách stanovených a jejich vydávání po předchozím přezkoumání Apoštolským stolcem.

§ 4. Diecéznímu biskupovi přísluší v jemu svěřené církvi vydávat v mezích své působnosti normy v liturgických věcech, závazné pro všechny.

Kán.839

§ 1. Církev koná službu posvěcování také jinými prostředky jako modlitbami, jimiž vzývá Boha, aby věřící byli posvěcováni v pravdě, anebo skutky pokání a lásky, které velmi pomáhají k zakořenění a posilování Kristova království v duších a přispívají ke spáse světa.

§ 2. Místní ordináři dbají, aby modlitby a úkony zbožnosti křesťanského lidu se plně shodovaly s předpisy církve.

. Část 1

Svátosti

Kán.840

Svátosti Nového zákona, ustanovené Ježíšem Kristem a svěřené církvi, jsou, jako úkony Krista a církve, znameními a prostředky, jimiž se vyjadřuje a posiluje víra, vzdává pocta Bohu a uskutečňuje posvěcení lidí; proto velmi přispívají k vytváření,

posilování a projevování církevního společenství; proto při jejich udělování musí mít posvátní služebníci i ostatní křesťané velikou úctu a náležitou pečlivost.

Kán.841

Svátosti jsou pro celou církev stejné a patří k božímu odkazu, a proto pouze papeži přísluší posuzovat nebo určovat, co je třeba k jejich platnosti; papeži nebo jinému představenému podle kán. 838, § 3 a 4 přísluší rozhodovat, co náleží k jejich dovolenému slavení, udělování a přijímání, a k pořádku, který nutno zachovat při jejich udělování.

Kán.842

§ 1. K ostatním svátostem nesmí být platně připuštěn, kdo nepřijal křest.

§ 2 Svátosti křtu, biřmování a eucharistie jsou navzájem tak těsně spojeny, že se požadují k plnému uvedení do křesťanského života.

Kán.843

§ 1. Posvátní služebníci nesmějí odmítnout svátosti těm, kdo o ně vhodně žádají, jsou řádně připraveni a právo jim nezakazuje přijetí.

§ 2. Pastýři duší a ostatní věřící, každý podle svých úkolů v církvi, jsou povinni dbát, aby ti, kdo žádají svátosti, byli připraveni na jejich přijetí náležitou výukou v evangeliu a katechetickou výukou, při dodržení předpisů, vydaných příslušným představeným.

Kán.844

§ 1. Katoličtí udělovatelé udělují dovoleně svátosti pouze katolickým křesťanům, kteří je stejně tak mohou dovoleně přijímat pouze od katolických udělovatelů, při zachování ustanovení § 2, 3 a 4 tohoto kánonu a kán. 861, § 2.

§ 2. Kdykoliv to vyžaduje nutnost nebo tak radí opravdová duchovní užitečnost, a pokud se zabrání nebezpečí omylu nebo lhostejnosti, je dovoleno křesťanům, jimž je fyzicky nebo mravně nemožné obrátit se na katolického udělovatele, přijmout svátost smíření, eucharistie a pomazání nemocných od nekatolických udělovatelů, v jejichž církvi jsou uvedené svátosti platně udělovány.

§ 3. Katoličtí udělovatelé udělují dovoleně svátost smíření, eucharistie a pomazání nemocných členům východních církví, které nejsou v plném společenství s katolickou církví, jestliže sami o to požádají a jsou řádně připraveni; totéž platí o členech jiných církví, které podle rozhodnutí Apoštolského stolce jsou, pokud jde o svátosti, ve stejné situaci jako uvedené východní církve.

§ 4 V nebezpečí smrti nebo podle rozhodnutí diecézního biskupa nebo biskupské konference v jiné naléhavé závažné nutnosti udělují katoličtí udělovatelé tytéž svátosti také ostatním křesťanům, kteří nejsou v plném společenství s katolickou církví, jestliže se nemohou obrátit na udělovatele ze svého společenství, jestliže sami o to požádají a pokud o těchto svátostech projeví katolickou víru a jsou řádně připraveni.

§ 5. Pro případy podle § 2, 3 a 4 vydá diecézní biskup nebo biskupská konference obecné předpisy až po projednání s příslušnými představenými alespoň místní nekatolické církve nebo společenství, jichž se věc týká.

Kán.845

§ 1. Svátosti křtu, biřmování a svěcení se nemohou opakovat, protože vtiskují trvalé znamení.

§ 2. Jestliže po bedlivém pátrání zůstala rozumná pochybnost, zda svátosti podle § 1 vůbec byly uděleny nebo zda byly platně uděleny, udělí se pod podmínkou.

Kán.846

§ 1. Při udílení svátostí se věrně postupuje podle liturgických knih schválených příslušným představeným, proto k nim nesmí nikdo nic svémocně přidávat, ubírat z nich nebo je měnit.

§ 2. Udělovatel udílí svátosti podle svého vlastního obřadu.

Kán.847

§ 1. Při udílení svátostí, u nichž se používají posvátné oleje, musí udělovatel použít oleje vylisovaného z oliv nebo jiných rostlin, biskupem posvěceného, při zachování kán. 999, odst. 2; nepoužívá se starých olejů kromě případu nutnosti.

§ 2. Farář si vyžádá posvátné oleje od vlastního biskupa a uchovává je pečlivě a důstojně.

Kán.848

Za udělení svátostí udělovatel nic nepožaduje kromě dávek stanovených příslušným představeným; vždy dbá, aby z důvodu chudoby nebyli potřební zbaveni pomoci ze svátostí.

. Stať I

Křest

Kán.849

Křest, brána k svátostem, je ke spáse tak nutný, že musí být přijat buď skutečně nebo touhou; jím jsou lidé zbaveni hříchu, znovuzrozeni v děti boží a trvalým znamením připojeni ke Kristu a včleněni do církve; platně se uděluje pouze omytím pravou vodou spolu s náležitou slovní formou.

. Hlava 1

Udělování křtu

Kán.850

Křest se uděluje obřadem předepsaným ve schválených liturgických knihách, kromě případu naléhavé nutnosti, kdy je nutno zachovat pouze to, co se vyžaduje k platnosti svátosti.

Kán.851

Udělení křtu je třeba náležitě připravit, a proto:

1. dospělý, který chce přijmout křest, se přijme do katechumenátu, a pokud je to možné, uvádí se jednotlivými stupni do této svátosti podle řádu uvádění, upraveného biskupskou konferencí a podle zvláštních předpisů, od ní vydaných.

2. rodiče dítěte, které má být pokřtěno, a ti, kdo hodlají být kmotry, se řádně poučí o významu této svátosti a o povinnostech s ní souvisejících; farář sám nebo prostřednictvím jiných se stará, aby rodiče byli náležitě připraveni pastoračním poučením i společnými modlitbami; k tomu shromáždí více rodin a dle možnosti je navštíví.

Kán.852

§ 1. V kánonech obsažené normy o křtu dospělých se vztahují na všechny, kdo po skončení dětství nabyli užívání rozumu.

§ 2. Na roveň dítěti je postaven, i pokud jde o křest, ten, kdo nemá užívání rozumu.

Kán.853

Je třeba, aby voda, která se má použít při udílení křtu, byla posvěcena podle předpisů liturgických knih, nejedná-li se o případ nutnosti.

Kán.854

Křest se uděluje buď ponořením nebo politím, při zachování předpisů biskupské konference.

Kán.855

Rodiče, kmotři a farář dbají, aby se nedávalo jméno,
které je cizí křesťanskému smýšlení.

Kán.856

Křest je možno udělovat v kterýkoliv den, avšak doporučuje se, aby se obvykle uděloval v neděli nebo, je-li možné, na Bílou sobotu.

Kán.857

§ 1. Vlastním místem pro křest je kostel nebo kaple, kromě případu nutnosti.

§ 2. Dospělý se zpravidla křtí ve vlastním farním kostele a dítě ve vlastním farním kostele rodičů, pokud spravedlivý důvod
nedoporučuje něco jiného.

Kán.858

§ 1. Každý farní kostel má křtitelnici, při zachování dříve získaného zvláštního práva jiných kostelů.

§ 2. Místní ordinář smí po poradě s místním farářem k prospěchu věřících dovolit nebo přikázat, aby byla křtitelnice také v jiném kostele nebo kapli na území téže farnosti.

Kán.859

Jestliže křtěnec nemůže bez velkých obtíží přijít nebo být donesen do farního kostela nebo do jiného kostela nebo kaple podle kán. 812, § 2 pro vzdálenost místa nebo jiné okolnosti, může a má být křest udělen v jiném bližším kostele nebo kapli anebo na jiném vhodném místě.

Kán.860

§ 1. V případě nutnosti se z vážného důvodu s dovolením místního ordináře může křest udělit v soukromých domech.

§ 2. V nemocnicích se křest uděluje pouze v případě nutnosti nebo z jiného pastoračního důvodu, pokud diecézní biskup nestanovil jinak.

. Hlava 2

Udělovatel křtu

Kán.861

§ 1. Řádným udělovatelem křtu je biskup, kněz a jáhen, při zachování ustanovení kán. 530, odst. 1.

§ 2. Za nepřítomnosti nebo při zaneprázdnění řádného udělovatele uděluje dovoleně křest katechista nebo jiný k tomuto úkolu místním ordinářem pověřený a v případě nutnosti dokonce kterýkoliv člověk, který má náležitý úmysl; pastýři duší, hlavně farář se starají, aby věřící byly poučeni o správném způsobu udílení křtu.

Kán.862

Nikomu není dovoleno, kromě případu nutnosti, udílet bez náležitého dovolení křest na cizím území, i kdyby šlo o jeho podřízené.

Kán.863

Křest dospělých, alespoň těch, kteří dovršili čtrnáctý rok, se oznamuje diecéznímu biskupovi, aby, jestliže to uzná za vhodné, sám jej udělil.

. Hlava 3

Křtěnci

Kán.864

K přijetí křtu je způsobilý každý člověk, a to pouze člověk dosud nepokřtěný.

Kán.865

§ 1. K udělení křtu dospělému se vyžaduje, aby projevil svou vůli přijmout křest, aby byl dostatečně poučen o pravdách víry a povinnostech křesťanů a osvědčil se v křesťanském životě během katechumenátu; také se vybídne ke vzbuzení lítosti nad svými hříchy.

§ 2. Dospělý, který je v nebezpečí smrti, může být pokřtěn, jestliže má nějaké poznání základních pravd víry, nějakým způsobem projevil svůj úmysl přijmout křest a přislíbil, že bude zachovávat přikázání křesťanského náboženství.

Kán.866

Dospělý, který byl pokřtěn, je hned po křtu biřmován, zúčastní se mše a přijme sv. přijímání, pokud tomu nebrání vážný důvod.

Kán.867

§ 1. Rodiče jsou povinni dbát, aby jejich děti byly pokřtěny v prvních týdnech po narození; co nejdříve po narození nebo i před ním přijdou k faráři, aby požádali o křest dítěte a náležitě se na něj připravili.

§ 2. Jestliže je dítě v nebezpečí smrti, pokřtí se bez průtahů.

Kán.868

§ 1. Aby dítě bylo dovoleně pokřtěno, je třeba:

1. souhlas rodičů nebo alespoň jednoho z nich nebo těch, kdo jsou zákonně na jejich místě;

2. opodstatněná naděje, že dítě bude vychováno v katolickém náboženství; jestliže tato zcela chybí, odloží se křest podle předpisů partikulárního práva a důvod se oznámí rodičům.

§ 2. Dovoleně se v nebezpečí smrti křtí dítě katolických i nekatolických rodičů, i proti jejich vůli.

Kán.869

§ 1. Jestliže je pochybnost, zdali někdo byl pokřtěn nebo zdali byl křest udělen platně, a pochybnost zůstává i po řádném pátrání, udělí se mu křest pod podmínkou.

§ 2. Pokřtění v nekatolickém církevním společenství se křtí pod podmínkou jen tehdy, jestliže je vážný důvod k pochybnosti o platnosti křtu vzhledem k použité látce a slovní formě při udílení křtu a vzhledem k úmyslu dospělého křtěnce a udělovatele křtu.

§ 3. Jestliže v případech podle § 1 a 2 zůstává pochybnost o udělení křtu nebo o jeho platnosti, udělí se křest teprve po poučení dospělého křtěnce o svátosti křtu a sdělení důvodů k pochybnosti o platnosti křtu, a to jemu nebo, je-li dítětem, jeho rodičům.

Kán.870

Odložené nebo nalezené dítě se pokřtí teprve po tom, kdy se bedlivým pátráním zjistí, že nebylo pokřtěno.

Kán.871

Plody z potratů se křtí, jestliže žijí, a pokud je to možné.

. Hlava 4

Kmotři

Kán.872

Pokud je to možné, má křtěnec kmotra, který má pomáhat dospělému křtěnci v uvedení do křesťanského života, křtěnce dítě představuje spolu s rodiči u křtu a snaží

se, aby pokřtěný žil křesťanským životem, odpovídajícím křtu, a věrně plnil křestní závazky.

Kán.873

Ke křtu se vezme buď jen jeden kmotr nebo jen jedna kmotra nebo spolu kmotr a kmotra.

Kán.874

§ 1. Aby byl někdo připuštěn jako kmotr, je třeba:

1. aby byl ustanoven křtěncem nebo jeho rodiči nebo těmi, kdo jsou na jejich místě; jestliže nejsou, určí ho farář nebo udělovatel; musí být vhodný a mít úmysl zastat tuto službu;

2. aby dovršil šestnáctý rok svého věku, pokud diecézní biskup nestanovil jiný věk, nebo farář nebo udělovatel neposkytl ze spravedlivého důvodu výjimku;

3. aby byl katolík, biřmovaný a již přijal svaté přijímání, dále aby vedl život odpovídající víře a převzatému kmotrovství;

4. aby nebyl stižen žádným kanonickým trestem přímo uloženým nebo úředně zjištěným;

5. aby nebyl otcem nebo matkou dítěte.

§ 2. Pokřtěný, který patří do nekatolického církevního společenství, se přijme pouze spolu s katolickým kmotrem a jen jako svědek křtu.

. Hlava 5

Důkaz a záznam uděleného křtu

Kán.875

Udělovatel křtu se postará, aby, jestliže není přítomen kmotr, byl alespoň svědek, který může dokázat udělení křtu.

Kán.876

Jestliže nikomu nevznikne nevýhoda, stačí k dokázání udělení křtu prohlášení jednoho svědka, proti němuž není námitek, nebo přísaha pokřtěného, přijal-li křest ve věku dospělosti.

Kán.877

§ 1. Farář místa, v němž se křest uděluje, je povinen pečlivě a bez průtahů zaznamenat do knihy pokřtěných jména pokřtěných, udělovatele, rodičů, kmotrů, případně svědků, místo a den narození a místo a den udělení křtu.

§ 2. Jde-li o dítě neprovdané matky, zapíše se jméno matky, jestliže je veřejně známé její mateřství nebo jestliže sama o to požádala buď písemně nebo před dvěma svědky; zapíše se rovněž jméno otce, jestliže se jeho otcovství prokáže nějakou veřejnou listinou nebo jeho prohlášením před farářem a dvěma svědky; v ostatních případech se zapíše pokřtěný bez uvedení jména otce nebo rodičů.

§ 3. Jedná-li se o osvojené dítě, zapíší se jména osvojitelů a, alespoň pokud se tak děje v občanských záznamech krajiny, také jména přirozených rodičů podle § 1 a 2 , při dodržení předpisů biskupské konference.

Kán.878

Jestliže farář křest neudělil, ani mu nebyl přítomen, je udělovatel křtu, ať to byl kdokoliv, povinen oznámit udělení křtu faráři farnosti v níž byl křest udělen, aby křest zapsal podle kán. 877, § 1.

. Stať II

Svátost biřmování

Kán.879

Svátost biřmování vtiskuje trvalé znamení; jí se pokřtění, kteří pokračují v uvádění do křesťanského života, obohacují darem Ducha svatého a dokonaleji se spojují s církví; tato svátost posiluje pokřtěné a ještě více je zavazuje, aby byli slovem i skutkem svědky Kristovými a šířili a obhajovali víru.

. Hlava 1

Udělování biřmování

Kán.880

§ 1. Svátost biřmování se uděluje pomazáním křižmem na čele při současném vkládání ruky a vyslovení slov, předepsaných ve schválených liturgických knihách.

§ 2. Křižmo používané při svátosti biřmování musí být posvěceno biskupem i v případě, kdy tuto svátost uděluje kněz.

Kán.881

Je vhodné, aby se svátost biřmování udělovala v kostele, a to při mši; ze spravedlivého a rozumného důvodu může být udělena i mimo mši a na kterémkoliv vhodném místě.

. Hlava 2

Udělovatel biřmování

Kán.882

Řádným udělovatelem biřmování je biskup; platně uděluje tuto svátost také kněz, který obdržel pověření biřmovat buď od obecného práva nebo mu bylo zvláště uděleno příslušným představeným.

Kán.883

Samo právo uděluje pověření biřmovat:

1. pouze na jejich území osobám, které právo klade na roveň diecéznímu biskupovi;

2. pouze pro biřmování určité osoby knězi, který ze svého úřadu nebo z pověření diecézním biskupem křtí osobu, která není dítětem nebo ji, již pokřtěnou, přijímá do plného společenství katolické církve.

3. faráři a kterémukoliv knězi pro biřmování osob, které jsou v nebezpečí smrti.

Kán.884

§ 1. Diecézní biskup uděluje biřmování sám nebo se postará, aby je udělil jiný biskup; jestliže to vyžaduje nutnost, může udělit dovolení jednomu nebo více určitým kněžím, kteří tuto svátost udělí.

§ 2. Z vážného důvodu může biskup a rovněž kněz, kterému právo nebo zvláštní udělení příslušným představeným poskytuje pověření biřmovat, si vzít v jednotlivých případech na pomoc jednoho i více kněží, aby i oni udělovali tuto svátost.

Kán.885

§ 1.Diecézní biskup je povinen dbát, aby byla svátost biřmování udělována jeho podřízeným, když o to řádně a rozumně požádají.

§ 2. Kněz, který má pověření biřmovat, je povinen ho použít u těch, v jejichž prospěch mu bylo toto pověření dáno.

Kán.886

§ 1. Biskup ve své diecézi zákonně uděluje svátost biřmování i věřícím, kteří mu nejsou podřízeni, pokud tomu nebrání výslovný zákaz jejich vlastního ordináře.

§ 2. K tomu, aby biskup dovoleně uděloval biřmování v jiné diecézi, potřebuje, pokud nejde o jeho podřízené, dovolení diecézního biskupa, alespoň rozumně předpokládané.

Kán.887

Kněz, který má pověření udělovat biřmování, dovoleně tuto svátost uděluje na jemu určeném území také osobám, které na toto území nepřísluší, pokud tomu nebrání zákaz jejich vlastního ordináře; na jiném území však tuto svátost platně nikomu neuděluje, při zachování kán. 883, odst. 3.

Kán.888

V mezích území, na němž mohou udělovatelé udílet tuto svátost, mohou ji udílet i na vyňatých místech.

. Hlava 3

Biřmovanci

Kán.889

§ 1. K přijetí biřmování je způsobilý každý pokřtěný, a to pouze pokřtěný, který dosud nebyl biřmován.

§ 2. K tomu, aby někdo byl biřmován mimo nebezpečí smrti, se vyžaduje, aby měl užívání rozumu, byl vhodně poučen, řádně připraven a mohl obnovit křestní závazky.

Kán.890

Věřící jsou povinni přijmout tuto svátost ve vhodnou dobu; jejich rodiče, duchovní pastýři, hlavně faráři dbají, aby věřící byli řádně poučeni o této svátosti a přijali ji ve vhodnou dobu.

Kán.891

Svátost biřmování se uděluje věřícím kolem věku, kdy dosáhli vlastního rozhodování, pokud biskupská konference nestanovila jiný věk nebo pokud se nejedná o nebezpečí smrti anebo pokud podle rozhodnutí udělovatele závažný důvod nevyžaduje jednat jinak.

. Hlava 4

Kmotři

Kán.892

Biřmovanec má mít kmotra, pokud je to možné; úkolem kmotra je dbát, aby se biřmovaný choval jako opravdový svědek Kristův a věrně plnil povinnosti spojené s touto svátostí.

Kán.893

§ 1. K tomu, aby někdo byl kmotrem, je třeba, aby splnil podmínky podle kán. 874.

§ 2. Je vhodné, aby kmotrem byl ten, kdo tento úkol zastával při křtu.

. Hlava 5

Důkaz a záznam udělení biřmování

Kán.894

Při dokazování udělení biřmování se zachovají ustanovení kán. 876.

Kán.895

Jména biřmovaných s uvedením udělovatele, rodičů, kmotrů, místa a dne udělení biřmování se zapíší do knihy biřmovaných v kurii diecéze nebo, kde to předepsala biskupská konference nebo diecézní biskup, do knihy, která se uchovává ve farním archivu; farář je povinen sdělit udělení biřmování faráři místa křtu, aby se učinil zápis do knihy pokřtěných podle kán. 535, § 2.

Kán.896

Jestliže farář místa nebyl přítomen, oznámí mu udělení biřmování co nejdříve udělovatel, buď sám nebo prostřednictvím jiného.

. Stať III

Nejsvětější eucharistie

Kán.897

Nejvznešenější svátostí je nejsvětější eucharistie; v ní je sám Ježíš Kristus přítomen, obětován a přijímán jako pokrm; jí církev stále žije a roste. Eucharistická oběť je památka smrti a zmrtvýchvstání Páně; v ní stále trvá oběť kříže; je vrcholem a pramenem křesťanské bohoslužby a života; jí se projevuje a vytváří jednota božího lidu a dokonává utváření církve, Kristova těla. Ostatní svátosti a veškerá apoštolátní činnost církve souvisí s nejsvětější eucharistií a jsou k ní zaměřeny.

Kán.898

Křesťané mají eucharistii v největší úctě, činně se účastní slavení nejsvětější oběti mše, velmi zbožně a často tuto svátost přijímají a prokazují jí nejvyšší úctu; pastýři duší poučují věřící o této svátosti a svědomitě připomínají tuto povinnost.

. Hlava 1

Slavení eucharistie

Kán.899

§ 1. Slavení eucharistie je jednání samého Krista a církve; v něm Ježíš Kristus skrze službu kněze obětuje Bohu Otci sama sebe podstatně přítomného pod způsobami chleba a vína a věřícím, na své oběti shromážděným, dává sebe za duchovní pokrm.

§ 2. Při eucharistickém shromáždění je boží lid svoláván v jednotu za předsednictví biskupa nebo kněze, jednajícího jménem biskupa, kteří jednají jménem Krista; všichni přítomní věřící, ať jsou duchovní nebo laici, se spolu účastní, každý svým způsobem podle různých stupňů svěcení a různých liturgických úkolů.

§ 3. Slavení eucharistie se uspořádá tak, aby z ní měli všichni účastníci co největší užitek, pro který Kristus Pán ustanovil eucharistickou oběť.

. Článek 1

Vysluhovatel eucharistie: celebrant a udělovatel svatého přijímání

Kán.900

§ 1. Celebrantem, který v Kristově osobě může konat svátost eucharistie, je pouze platně vysvěcený kněz.

§ 2. Dovoleně koná eucharistii kněz, kterému v tom nebrání kanonický zákon, při dodržení ustanovení následujících kánonů.

Kán.901

Kněz může určit mešní užitky ve prospěch kohokoliv, živých i zemřelých.

Kán.902

Pokud prospěch křesťanů nevyžaduje nebo nedoporučuje něco jiného, mohou kněží koncelebrovat eucharistickou mešní oběť, při čemž je každému ponechána svoboda jednotlivě celebrovat, ne však v době, kdy se v kostele nebo kapli koná koncelebrace.

Kán.903

Knězi se dovolí sloužit mši, i když není znám rektoru kostela, jestliže předloží doporučující list od svého ordináře nebo představeného, ne starší než jeden rok, anebo pokud se lze moudře domnívat, že jeho sloužení mše nebrání překážka.

Kán.904

Kněží ať často slouží mši, pamětlivi, že se v tajemství eucharistické mešní oběti neustále koná dílo vykoupení; velmi se doporučuje denní sloužení mše, která totiž, i když nemohou být přítomni věřící, je úkonem Krista a církve, jímž kněží plní svůj hlavní úkol.

Kán.905

§ 1. S výjimkou případů, v nichž podle ustanovení práva je dovoleno vícekrát během téhož dne sloužit nebo koncelebrovat mši, není knězi dovoleno vícekrát než jednou za den sloužit mši.

§ 2. Jestliže je nedostatek kněží, může místní ordinář dovolit, aby kněží ze spravedlivého důvodu sloužili mši dvakrát během téhož dne, anebo vyžaduje-li to pastorační nutnost, i třikrát, a to o nedělích a zasvěcených svátcích.

Kán.906

Bez spravedlivého a rozumného důvodu neslouží kněz mši bez účasti alespoň nějakého věřícího.

Kán.907

Při slavení eucharistie není jáhnům ani laikům dovoleno pronášet modlitby, zvláště eucharistickou modlitbu, ani není dovoleno konat úkony, které jsou vyhrazeny knězi, který slouží mši.

Kán.908

Katolickým kněžím je zakázáno spoluslavit eucharistii s kněžími nebo duchovními nebo služebníky církví a církevních společenství, která nejsou v plném společenství s katolickou církví.

Kán.909

Kněz neopomene náležitě se modlitbou připravit na slavení eucharistické mešní oběti a po jejím skončení poděkovat Bohu.

Kán.910

§ 1. Řádným udělovatelem svatého přijímání je biskup, kněz a jáhen.

§ 2. Mimořádným udělovatelem svatého přijímání je akolyta a věřící, který byl k tomu pověřen podle kán. 230, § 3.

Kán.911

§ 1. Povinnost a právo přinést nemocným eucharistii jako zvláštní svaté přijímání pro nebezpečí smrti má farář a farní vikáři, kaplani, a dále představený společenství v duchovenských řeholních společnostech nebo společnostech apoštolského života má tuto povinnost vůči všem, kdo se zdržují v domě.

§ 2. V případě nutnosti nebo s dovolením, alespoň předpokládaným, faráře, kaplana nebo představeného, jimž je třeba později věc oznámit, je povinen to učinit kterýkoliv kněz nebo jiný udělovatel svatého přijímání.

. Článek 2

Přijímání eucharistie

Kán.912

K svatému přijímání smí a musí být připuštěn každý pokřtěný, kterému v tom právo nezabraňuje.

Kán.913

§ 1. K udělení svatého přijímání dětem se vyžaduje, aby měly dostatečné poznání a byly důkladně připraveny tak, aby podle úrovně svého poznání pochopily Krista a jeho nauku a mohly přijmout Tělo Páně s vírou a zbožností.

§ 2. Dětem v nebezpečí smrti se může podat svaté přijímání, jestliže jsou schopny rozeznat Tělo Kristovo od obyčejného pokrmu a svaté přijímání přijmout s úctou.

Kán.914

Povinností především rodičů a těch, kdo jsou na jejich místě, a také faráře je dbát, aby děti, které dosáhly užívání rozumu, byly náležitě připraveny a co nejdříve, po přijetí svátosti smíření, přijaly svaté přijímání; farář musí také dbát, aby ke svatému

přijímání nepřistupovaly děti, které nedosáhly užívání rozumu nebo které nepovažuje za dostatečně připravené.

Kán.915

K svatému přijímání se nepřipustí exkomunikovaní a trestaní interdiktem po uložení těchto trestů rozhodnutím nebo po jejich úředním zjištění; rovněž se nepřipustí ti, kdo tvrdošíjně setrvávají ve zjevném těžkém hříchu.

Kán.916

Kdo si je vědom těžkého hříchu, neslouží mši ani nepřijímá Tělo Páně bez předchozího přijetí svátosti smíření, kromě případu, kdy má vážný důvod a chybí příležitost ke svátosti smíření; v tom případě si musí uvědomit, že je povinen vzbudit úkon dokonalé lítosti, který zahrnuje předsevzetí co nejdříve přijmout svátost smíření.

Kán.917

Kdo přijal eucharistii, může ji týž den ještě jednou přijmout pouze při mši, jíž se zúčastní, při zachování kán. 921, § 2.

Kán.918

Velmi se doporučuje, aby věřící přistoupili ke svatému přijímání při slavení mše; pokud ze spravedlivého důvodu požádají, může jim být podáno mimo mši při dodržení liturgických obřadů.

Kán.919

§ 1. Kdo hodlá přijmout eucharistii, zdrží se alespoň po dobu jedné hodiny před svatým přijímáním jakéhokoliv pokrmu a nápoje, pouze s výjimkou vody a léků.

§ 2. Kněz, který v týž den dvakrát nebo třikrát slouží mši, smí něco sníst před druhou nebo třetí celebrací, i když nedodrží rozmezí jedné hodiny.

§ 3. Staří lidé, nemocní a ti, kdo o ně pečují, mohou přijmout eucharistii i tehdy, jestliže něco pojedli během jedné hodiny před svatým přijímáním.

Kán.920

§ 1. Každý věřící je po svém prvním svatém přijímání povinen alespoň jednou za rok přistoupit k svatému přijímání.

§ 2. Toto přikázání je povinen splnit v době velikonoční, pokud je ze spravedlivého důvodu nesplní v jinou dobu během roku.

Kán.921

§ 1. Křesťané, kteří jsou z jakéhokoliv důvodu v nebezpečí smrti, mají přijmout zvláštní svaté přijímání pro nebezpečí smrti.

§ 2. I když týž den přistoupili k svatému přijímání, velmi se doporučuje, aby v nebezpečí smrti znovu přijímali.

§ 3. Pokud trvá nebezpečí smrti, doporučuje se, aby se jim svaté přijímání podalo vícekrát, ale ne v jednom dni.

Kán.922

Zvláštní svaté přijímání pro nebezpečí smrti se nemá nemocným příliš odkládat; kdo konají duchovní péči, svědomitě dbají, aby jím byli nemocní občerstveni, dokud jsou při plném vědomí.

Kán.923

Křesťané se mohou zúčastnit mše a přijmout svaté přijímání v kterémkoliv katolickém obřadu, při zachování kán. 844.

. Článek 3

Obřady slavení eucharistie

Kán.924

§ 1. Posvátná eucharistická mešní oběť se musí slavit za použití chleba a vína, do něhož se přimísí maličké množství vody.

§ 2. Chléb musí být čistě pšeničný a čerstvě připravený, aby nebylo nebezpečí zkažení.

§ 3. Víno musí být přírodní z vinné révy a nezkažené.

Kán.925

Svaté přijímání se podává pouze pod způsobou chleba nebo podle liturgických předpisů pod obojí způsobou; v případě nutnosti také pouze pod způsobou vína.

Kán.926

Při slavení mešní oběti používá kněz, ať celebruje kdekoliv, nekvašený chléb, podle starobylé tradice církve latinského obřadu.

Kán.927

Je zakázáno, a to i v případě naléhavé krajní nutnosti,

přepodstatnit jednu látku bez druhé nebo obě beze mše.

Kán.928

Mešní oběť se koná v latinském jazyce nebo v jiném jazyce, pokud byly liturgické texty zákonně schváleny.

Kán.929

Kněží a jáhni nosí při mši i podávání eucharistie liturgickými předpisy určený liturgický oděv.

Kán.930

§ 1. Jestliže nemůže nemocný nebo starý kněz stát, může sloužit mši sedě, při zachování liturgických předpisů; veřejně to však smí jen s dovolením místního ordináře.

§ 2. Kněz slepý nebo stižený jinou nemocí slouží dovoleně mši za použití kteréhokoliv schváleného mešního textu; jestliže je třeba, stojí u něho jiný kněz nebo jáhen nebo i řádně poučený laik, který mu pomáhá.

. Článek 4

Doba a místo slavení eucharistie

Kán.931

Slavení a podávání eucharistie se může konat kterýkoliv den nebo hodinu s výjimkou těch, v nichž to vylučují liturgické normy.

Kán.932

§ 1.Slavení eucharistie se koná na posvátném místě, pokud nutnost nevyžaduje něco jiného; v tomto případě se musí celebrace konat na vhodném místě.

§ 2. Eucharistická oběť se má konat na posvěceném (zasvěceném nebo svěceném) oltáři; mimo posvátné místo se použije vhodný stůl a vždy se použije oltářních pláten a korporálu.

Kán.933

Ze spravedlivého důvodu a s výslovným dovolením místního ordináře smí kněz slavit eucharistii v chrámu některé církve nebo církevní společnosti, která není v plném společenství s katolickou církví; přitom musí být vyloučeno pohoršení.

. Hlava 2

Uchovávání a úcta k eucharistii

Kán.934

§ 1. Nejsvětější eucharistie:

1. musí být uchovávána v katedrálním kostele nebo jemu na roveň postavenému, v každém farním kostele a také v kostele nebo kapli připojené k domu řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života;

2. může být uchovávána v kapli biskupa, a se souhlasem místního ordináře v jiných kostelích, kaplích a soukromých kaplích;

§ 2. na posvátných místech, kde se eucharistie uchovává, musí vždy být někdo, kdo se o ně stará.

Kán.935

Nikomu není dovoleno uchovávat u sebe nejsvětější eucharistii nebo ji vzít s sebou na cesty, kromě případu, kdy naléhá pastorační nutnost a zachovávají se předpisy diecézního biskupa.

Kán.936

V domě řeholní společnosti nebo v jiném domě zbožného ústavu se eucharistie uchovává pouze v kostele nebo hlavní kapli, připojené k domu; ordinář však může ze spravedlivého důvodu dovolit, aby byla uchovávána také v jiné kapli téhož domu.

Kán.937

Pokud nebrání závažný důvod, je kostel, v němž se uchovává eucharistie, alespoň po několik hodin denně otevřen věřícím, aby se mohli věnovat modlitbě před Nejsvětější svátostí.

Kán938

§ 1. Nejsvětější eucharistie se trvale uchovává pouze v jednom svatostánku kostela nebo kaple.

§ 2. Svatostánek, v němž se uchovává eucharistie, se umístí v některé význačné, nápadné, dobře viditelné, důstojně ozdobené a pro modlitbu vhodné části kostela nebo kaple.

§ 3. Svatostánek, v němž se trvale eucharistie uchovává, je neodstranitelný, zhotovený z pevné a neprůhledné látky a tak uzavřený, že se co nejlépe zabrání nebezpečí zneuctění.

§ 4. Ze závažného důvodu je dovoleno uchovávat eucharistii, hlavně v noci, na jiném bezpečnějším vhodném místě.

§ 5. Kdo pečuje o kostel nebo kapli, dbá, aby klíč od svatostánku, v němž se uchovává nejsvětější eucharistie, byl velmi pečlivě uschován.

Kán.939

Konsekrované hostie se uchovávají v nádobě v množství podle potřeby věřících; často se obnovují a staré řádně konzumují.

Kán.940

Před svatostánkem, v němž se uchovává eucharistie, svítí stále zvláštní světlo, jímž se označuje a uctívá přítomnost Krista.

Kán.941

§ 1. V kostelích nebo kaplích, ve kterých je dovoleno uchovávat eucharistii, se může konat výstav buď ciboriem nebo monstrancí, při zachování norem, stanovených v liturgických knihách.

§ 2. Během sloužení mše se v kostele nebo kapli výstav nekoná.

Kán.942

Doporučuje se, aby se v těchto kostelích a kaplích každoročně konal slavnostní výstav Nejsvětější svátosti po vhodnou dobu, i když nesouvislou, aby místní společenství více meditovalo a klanělo se eucharistickému tajemství; takovýto výstav

se koná pouze tehdy, jestliže se předvídá náležitá účast věřících, a zachovávají se stanovené normy.

Kán.943

Vystavit Nejsvětější svátost a jí žehnat smí kněz nebo jáhen; za zvláštních okolností ji může pouze vystavit a pak uschovat, avšak bez žehnání, akolyta, mimořádný udělovatel svatého přijímání nebo jiný pověřený místním ordinářem, při zachování předpisů téhož diecézního biskupa.

Kán.944

§ 1. Kde podle rozhodnutí diecézního biskupa je to možné, koná se za účelem veřejného svědectví úcty k eucharistii, především o slavnosti Těla a krve Páně, průvod veřejným prostranstvím.

§ 2. Diecézní biskup má pro průvody stanovit normy, v nichž pojedná o účasti na nich a o jejich důstojném průběhu.

. Hlava 3

Mešní stipendium

Kán.945

§ 1. Podle osvědčeného církevního zvyku je dovoleno knězi celebrujícímu nebo koncelebrujícímu mši přijmout mešní stipendium, aby určil její užitky na určitý úmysl.

§ 2. Velmi se doporučuje kněžím, aby také bez přijetí stipendia sloužili mši na úmysl věřících, hlavně chudých.

Kán.946

Když křesťané dávají stipendium, aby na jejich úmysl kněz určil užitky mše, přispívají k prospěchu církve a podílejí se tímto darem na její péči o vydržování služebníků a na jejích činnostech

Kán.947

Mešní stipendium nesmí provázet ani zdání obchodu nebo spekulace.

Kán.948

Na každý úmysl, pro který bylo dáno a přijato stipendium, třeba nepatrné, je nutné odsloužit mši zvlášť.

Kán.949

Kdo má závazek sloužit mši a určit její užitky na úmysl těch, kteří dali stipendium, je touto povinností vázán, i když bez jeho zavinění přišla mešní stipendia nazmar.

Kán.950

Jestliže je pro odsloužení mše dán peněžní obnos bez uvedení počtu mší k odsloužení, stanoví se tento počet podle stipendia určeného v místě, v němž dárce pobývá, pokud není nutno se právem domnívat, že měl jiný úmysl.

Kán.951

§ 1 Kněz, který během téhož dne slouží více mší, může každou určit na úmysl dárce stipendia, avšak s tím, že kromě v den Narození Páně si smí ponechat stipendium pouze pro jednu mši, ostatní pak předá na účely ordinářem stanovené; přitom se připouští nějaká náhrada z jiného důvodu než ze samého odsloužení mše.

§ 2. Kněz, který druhou mši týž den koncelebruje, nesmí na ni vzít stipendium ze žádného právního důvodu.

Kán.952

§ 1. Provinčnímu sněmu nebo schůzi biskupů provincie přísluší, aby rozhodnutím určili pro celou provincii výši mešního stipendia; knězi není dovoleno žádat více; může přijmout i dobrovolně dané vyšší stipendium, ale i nižší.

§ 2. Kde chybí toto rozhodnutí, dodrží se obyčej, platný v diecézi.

§ 3. Rovněž členové kterékoliv řeholní společnosti jsou povinni dodržovat rozhodnutí nebo místní obyčej, o kterých v § 1 a 2.

Kán.953

Je dovoleno přijmout pouze tolik mešních stipendií se závazkem, že je sám osobně odslouží, kolik může odsloužit v rozmezí jednoho roku.

Kán.954

Jestliže v určitých kostelích nebo kaplích se žádá odsloužení vyššího počtu mší, než je tam možno odsloužit, smějí tyto být odslouženy jinde, pokud dárce výslovně neprojevil opačnou vůli.

Kán.955

§ 1. Kdo hodlá jiným předat mešní úmysly k odsloužení, předá je co nejdříve jemu známým kněžím, pokud ví, že proti nim není námitek; je povinen předat celé stipendium, pokud mu není s jistotou známo, že částka převyšující částku v diecézi stanovenou byla dána s ohledem na jeho osobu; povinnost odsloužit tyto mše ho váže až do doby, kdy obdrží potvrzení o převzatém závazku a převzatém stipendiu.

§ 2. Doba, během níž je nutno mše odsloužit, začíná dnem, kdy je kněz obdržel k odsloužení, pokud není známo něco jiného.

§ 3. Kdo předal mše k odsloužení jiným, je povinen bez průtahu zaznamenat do zvláštní knihy jak mše, které obdržel, tak ty, které předal, včetně uvedení jejich stipendia.

§ 4. Každý kněz je povinen pečlivě zaznamenávat úmysly mší, které obdržel k odsloužení a které odsloužil.

Kán.956

Každý správce nadací nebo osoba, ať duchovní nebo laik, jakkoliv vázaná postarat se o odsloužení mší, předá mešní závazky, které nebyly během roku splněny, svému ordináři, způsobem od něho stanoveným.

Kán.957

Povinnost a právo dozírat, aby mešní závazky byly plněny, přísluší v kostelích světských místnímu ordináři, v kostelích řeholních společností a společností apoštolského života jejich představeným.

Kán.958

§ 1. Farář a rektor kostela nebo jiného posvátného místa, kde se přijímají mešní stipendia, vede zvláštní knihu, do níž pečlivě zaznamenává počet mší k odsloužení, úmysl, dané stipendium a také odsloužení mše.

§ 2. Ordinář je povinen každoročně tuto knihu prohlédnout buď osobně nebo prostřednictvím jiného.

. Stať IV

Svátost smíření

Kán.959

Ve svátosti smíření dosahují věřící, kteří vyznali hříchy zákonnému udělovateli, jich litovali spolu s předsevzetím se polepšit, skrze rozhřešení, udělené týmž udělovatelem, od Boha odpuštění hříchů spáchaných po křtu, a zároveň se smiřují s církví, kterou zranili, tím, že hřešili.

. Hlava 1

Udělování svátosti

Kán.960

Jednotlivé a úplné vyznání a rozhřešení tvoří jediný řádný způsob, kterým se s Bohem a církví smiřuje křesťan, který je si vědom těžkého hříchu; pouze fyzická nebo mravní nemožnost omlouvá od tohoto vyznání; v tom případě lze dosáhnout smíření i jiným způsobem.

Kán.961

§ 1. Rozhřešení více kajícníků najednou bez předchozího jednotlivého vyznání, formou společného rozhřešení, je možno udělit:

1. jestliže hrozí nebezpečí smrti a čas nestačí knězi nebo kněžím, aby vyslechli zpověď jednotlivých kajícníků;

2. jestliže nastala závažná nutnost, totiž tehdy, kdy pro velký nával kajícníků není dostatek zpovědníků, aby mohli řádně a v náležitém čase vyslechnout vyznání jednotlivců, takže by kajícníci bez vlastní viny byli nuceni dlouho být bez svátostné milosti nebo svatého přijímání; za dostatečnou nutnost se však nepovažuje situace, kdy nemohou být k dispozici zpovědníci pouze z důvodu velikého návalu kajícníků, jaký může být o veliké slavnosti nebo pouti.

§ 2. Rozhodnout, zda jsou dány podmínky podle normy § 1 odst.2 požadované, přísluší diecéznímu biskupovi; ten může určit případy této nutnosti za použití kritérií, na nichž se shodli členové biskupské konference.

Kán.962

§ 1. Aby křesťan mohl platně užít svátostného rozhřešení uděleného více kajícníkům, vyžaduje se nejen, aby byl vhodně připraven, ale aby si zároveň předsevzal, že jednotlivě vyzná v přikázané době těžké hříchy, které nyní takto nemůže vyznat.

§ 2. Křesťané mají být, pokud možno i při rozhřešení poučeni o požadavcích podle § 1, i v případě nebezpečí smrti, a jestliže je čas, povzbudí se, aby se každý snažil vzbudit úkon lítosti.

Kán.963

Při zachování povinnosti podle kán. 989 přistoupí ten, komu byly společným rozhřešením odpuštěny těžké hříchy, při nejbližší příležitosti k jednotlivému vyznání hříchů, a to před tím než přijme další společné rozhřešení, pokud tomu nezabrání vážný důvod.

Kán.964

§ 1. Vlastním místem pro svátost smíření je kostel nebo kaple.

§ 2. Náležitosti zpovědnice stanoví normy biskupské konference; avšak vždycky musí být na viditelném místě zpovědnice, opatřené pevnou mřížkou mezi kajícníkem a zpovědníkem, aby jich mohli svobodně použít věřící, kteří si to přejí.

§ 3. Mimo zpovědnici se svátost smíření uděluje jen ze spravedlivého důvodu.

. Hlava 2

Udělovatel svátosti smíření

Kán.965

Jedině kněz je udělovatelem svátosti smíření.

Kán.966

§ 1. K platnému rozhřešení od hříchů se vyžaduje, aby udělovatel kromě moci z přijatého kněžského svěcení, měl pověření vůči věřícím, kterým uděluje rozhřešení.

§ 2. Toto pověření může kněz obdržet buď od samého práva nebo zvláštním udělením od příslušného představeného, daným podle kán. 969.

Kán.967

§ 1. Kromě papeže mají ze samého práva pověření udělovat křesťanům svátost smíření kdekoliv kardinálové; rovněž biskupové, kteří ho užívají dovoleně a kdekoliv, pokud jim v tom diecézní biskup ve zvláštním případě nezabránil.

§ 2. Kdo má pověření trvale udělovat svátost smíření, ať ze svého úřadu nebo udělením od místního ordináře podle včlenění nebo trvalého kanonického bydliště, může toto pověření vykonávat kdekoliv, pokud mu to ve zvláštním případě místní ordinář neodmítl, při zachování ustanovení kán. 947, § 2 a 3.

§ 3. Ze samého práva mají toto pověření všude vůči členům a jiným v domě společnosti ve dne v noci pobývajícím ti, kteří z důvodu úřadu nebo zvláštního udělení od příslušného představeného podle kán. 968, § 2 a kán. 969, § 2 mají pověření udílet svátost smíření; tito jej dovoleně užívají, pokud některý vyšší představený je ve zvláštním případě neodepřel vůči vlastním podřízeným.

Kán.968

§ 1. Z důvodu úřadu má pověření k udílení svátosti smíření pro své území místní ordinář, kanovník penitenciář, rovněž farář a jiní, kteří jsou na místě faráře.

§ 2. Z důvodu úřadu mají pověření udělovat svátost smíření svým podřízeným a jiným, kteří ve dne v noci pobývají v domě, představení řeholních společností nebo společností apoštolského života, jestliže jsou duchovenské papežského práva, a jestliže podle norem stanov mají tito představení výkonnou moc, při zachování kán. 630, § 4.

Kán.969

§ 1. Jedině místní ordinář je příslušný, aby kterémukoliv knězi udělil pověření k udílení svátosti smíření kterýmkoliv věřícím; avšak kněží, kteří jsou členy řeholních společností, nepoužijí tohoto pověření bez dovolení, alespoň předpokládaného, od svého představeného.

§ 2. Představený řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života podle kán. 968, § 2 je příslušný k tomu, aby udělil kterémukoliv knězi pověření udílet svátost smíření svým podřízeným a jiným, kteří ve dne v noci pobývají v domě.

Kán.970

Pověření k udílení svátosti smíření se uděluje pouze kněžím, kteří byli uznáni za vhodné na základě zkoušky nebo jejichž vhodnost je odjinud známa.

Kán.971

Pověření k trvalému udílení svátosti smíření udělí místní ordinář knězi, i když tento má trvalé nebo přechodné kanonické bydliště na jeho území, až potom když věc, pokud je to možné, projednal s ordinářem tohoto kněze.

Kán.972

Pověření k udílení svátosti smíření může příslušný

představený, o němž v kán. 969, udělit na dobu neurčitou nebo

určitou.

Kán.973

Pověření k trvalému udílení svátosti smíření se uděluje písemně.

Kán.974

§ 1. Místní ordinář a rovněž příslušný představený odvolá pověření trvale udílet svátost smíření pouze ze závažného důvodu.

§ 2. Odvoláním pověření k udílení svátosti smíření se strany místního ordináře, který je udělil, o němž v kán. 967, § 2., ztrácí kněz toto pověření všude; odvoláním tohoto pověření jiným ordinářem, ztrácí je pouze pro území ordináře, který je odvolal.

§ 3. Kterýkoliv místní ordinář, který některému knězi odvolal pověření udílet svátost smíření, to oznámí ordináři vlastnímu z důvodu včlenění kněze nebo, jde-li o člena řeholní společnosti, jeho příslušnému představenému.

§ 4. Odvoláním pověření k udílení svátosti smíření se strany vlastního vyššího představeného ztrácí kněz pověření k udílení svátostí smíření členům této společnosti všude; odvoláním tohoto pověření od jiného příslušného vyššího představeného ztrácí je pouze vůči jemu podřízeným členům.

Kán.975

Pověření podle kán. 967, § 2 se kromě odvoláním ztrácí také pozbytím úřadu, ztrátou včlenění do diecéze nebo ztrátou kanonického bydliště.

Kán.976

Kterýkoliv kněz, i když nemá pověření udílet svátost smíření, platně a dovoleně rozhřešuje kterékoliv kajícníky, kteří jsou v nebezpečí smrti, a to od kterýchkoliv nápravných trestů a hříchů, i když je přítomen kněz mající pověření.

Kán.977

Rozhřešení spoluviníka hříchu proti šestému přikázání Desatera je neplatné, kromě případu nebezpečí smrti.

Kán.978

§ 1. Při udílení svátosti smíření je kněz pamětliv, že je tu soudcem i lékařem a služebníkem boží spravedlnosti a současně milosrdenství, ustanoveným od Boha, aby usiloval o boží čest a spásu duší.

§ 2. Zpovědník, jako služebník církve, se při udílení svátosti věrně drží nauky učitelského úřadu církve a norem, stanovených příslušnými představenými.

Kán.979

Při kladení otázek postupuje kněz s opatrností a uvážením s přihlédnutím k okolnostem a věku kajícníka a neptá se na jméno spoluviníka.

Kán.980

Jestliže zpovědník nepochybuje o přípravě kajícníka a tento žádá rozhřešení, rozhřešení mu neodepře ani neodloží.

Kán.981

Podle druhu a počtu hříchů s přihlédnutím k podmínkám uloží zpovědník vhodné a spasitelné dostiučinění; kajícník je vázán povinnostmi sám je splnit.

Kán.982

Kdo se vyznává, že nepravdivě oznámil církevnímu představenému nevinného zpovědníka, jako pachatele svádění ke hříchu proti šestému přikázání Desatera, bude rozhřešen až potom, když formálně odvolá nepravdivé oznámení a je ochoten napravit škodu, jestliže vznikla.

Kán.983

§ 1. Svátostné zpovědní tajemství je neporušitelné; proto nesmí zpovědník nic vyzradit na kajícníka ani slovem ani žádným jiným způsobem a z žádného důvodu.

§ 2. Povinností zachovat tajemství je vázán také tlumočník, pokud ho bylo použito a také všichni ostatní, kteří se z vyznání jakýmkoliv způsobem dověděli o hříších.

Kán.984

§ 1. Zpovědníkovi je přísně zakázáno použít ke škodě kajícníka vědomostí získaných z vyznání hříchů, a to i tehdy, kdy je vyloučeno jakékoliv nebezpečí odhalení.

§ 2. Kdo byl ustanoven jako představený nesmí žádným způsobem použít k vnějšímu vedení znalostí, které kdekoliv získal o hříších při udílení svátosti smíření.

Kán.985

Novicmistr a jeho pomocník, rektor semináře nebo jiného výchovného zařízení neuděluje svátost smíření svěřencům, kteří pobývají v témže domě, pokud svěřenci ve zvláštních případech sami o to nepožádají.

Kán.986

§ 1. Každý, jemuž je z důvodu úřadu svěřena péče o duše, je povinen starat se, aby svátost smíření mohli přijímat jemu svěření věřící, kteří o ni rozumně žádají, a aby se jim poskytovala příležitost k vyznání jednotlivě, ve stanovených dnech a hodinách pro ně vhodných.

§ 2. V naléhavé nutnosti je každý zpovědník povinen udělovat svátost smíření křesťanům, a v nebezpečí smrti každý kněz.

. Hlava 3

Kajícník

Kán.987

K přijetí spasitelného léku svátosti smíření je křesťan povinen připravit se tak, že odmítá spáchané hříchy, má předsevzetí se napravit a tím se obrátí k Bohu.

Kán.988

§ 1. Křesťan je povinen vyznat co do druhu a do počtu všechny své těžké hříchy spáchané po křtu a dosud rozhřešením přímo neprominuté ani nevyznané v jednotlivém vyznání, kterých si je vědom po pečlivém zpytováním svědomí.

§ 2. Doporučuje se křesťanům, aby vyznávali i lehké hříchy.

Kán.989

Každý věřící, jakmile dospěl do věku užívání rozumu, je povinen alespoň jednou za rok upřímně vyznat své těžké hříchy.

Kán.990

Je dovoleno vyznat se za pomoci tlumočníka, jestliže se zabrání zneužití a pohoršení, při dodržení kán. 983, § 2.

Kán.991

Každému křesťanovi je ponecháno na vůli, kterému zákoně ustanovenému zpovědníkovi, i jiného obřadu, chce vyznat své hříchy.

. Hlava 4

Odpustky

Kán.992

Odpustky jsou prominutím časných trestů před Bohem za hříchy co do viny již odpuštěné. Dosahuje ho křesťan vhodně připravený a za určitých stanovených podmínek za pomoci církve, která jako služebnice vykoupení svou mocí rozděluje a uděluje z pokladu dostiučinění Krista a svatých.

Kán.993

Odpustky jsou částečné nebo úplné, podle toho, zda z části nebo zcela zbavují časného trestu za hříchy.

Kán.994

Každý věřící může získat částečné nebo úplné odpustky buď sám pro sebe nebo pro zemřelé na způsob přímluvy.

Kán.995

§ 1. Udělovat odpustky mohou kromě nejvyššího církevního představeného ti, jimž toto oprávnění přiznává právo nebo udělil papež.

§ 2. Žádný představený nižší než papež nesmí jiným poskytnout dovolení k udílení odpustků, pokud mu to nebylo Apoštolským stolcem výslovně dovoleno.

Kán.996

§ 1. K tomu, aby byl někdo způsobilý získat odpustky, musí být pokřtěný, neexkomunikovaný, ve stavu milosti, alespoň na konci předepsaných skutků.

§ 2. K tomu, aby způsobilý člověk odpustky získal, musí mít alespoň úmysl je získat a splnit uložené skutky ve stanovené době a náležitým způsobem podle podmínek.

Kán.997

Co se týká udělení a použití odpustků, je nutno kromě toho zachovat ostatní předpisy, které jsou obsaženy ve zvláštních zákonech církve.

. Stať V

Svátost pomazání nemocných

Kán.998

Pomazání nemocných, jímž církev doporučuje nebezpečně nemocné Pánu trpícímu a oslavenému, aby jim ulehčil a je uzdravil, se uděluje mazáním olejem a pronášením slov předepsaných ve schválených liturgických knihách.

. Hlava 1

Udělování svátosti

Kán.999

Kromě biskupa smějí posvětit olej pro svátost pomazání nemocných:

1. osoby, které právo staví na roveň diecéznímu biskupovi;

2. v případě nutnosti kterýkoliv kněz, avšak pouze při samém udílení této svátosti.

Kán.1000

§ 1. Pomazání se konají přesně se slovy, v pořadí a způsobem, jak předepisují liturgické knihy; v případě nutnosti stačí jediné pomazání na čele nebo na jiné části těla a vyslovení celé formule.

§ 2. Mazání provádí udělovatel vlastní rukou, pokud závažný důvod nevyžaduje užití nástroje.

Kán.1001

Pastýři duší a příbuzní nemocných dbají, aby nemocní byli ve vhodnou dobu posíleni touto svátostí.

Kán.1002

Společně je možno udílet tuto svátost podle předpisů diecézního biskupa zároveň více nemocným, kteří jsou vhodně a řádně připraveni.

. Hlava 2

Udělovatel pomazání nemocných

Kán.1003

§ 1. Pomazání nemocných platně uděluje každý kněz a jedině kněz.

§ 2. Povinnost a právo udělit pomazání nemocných mají všichni kněží, kterým je svěřena péče o duše věřících svěřených jejich pastorační službě; z rozumného důvodu smí tuto svátost udělit kterýkoliv jiný kněz se souhlasem, alespoň předpokládaným, výše uvedeného kněze.

§ 3. Každému knězi je dovoleno nosit s sebou posvěcený olej, aby v případě potřeby mohl udělit svátost pomazání nemocných.

.Hlava 3

Osoby, kterým se uděluje pomazání nemocných

Kán.1004

§ 1. Pomazání nemocných může být uděleno věřícímu, který se po dosažení užívání rozumu dostal do nebezpečí života z důvodu nemoci nebo stáří.

§ 2. Tato svátost se může opakovat, jestliže se nemocný pozdravil a pak opět upadl do těžké nemoci, anebo jestliže za trvání téže nemoci se nebezpečí zvýšilo.

Kán.1005

Při pochybnosti, zdali nemocný dosáhl užívání rozumu nebo zdali je nebezpečně nemocen nebo zdali je mrtev, se tato svátost udělí.

Kán.1006

Tato svátost se udělí také nemocným, kteří, když byli při vědomí, žádali tuto svátost alespoň nepřímo.

Kán.1007

Pomazání nemocných se neuděluje těm, kdo zatvrzele setrvávají ve zjevném těžkém hříchu.

. Stať VI

Svátost svěcení

Kán.1008

Svátostí svěcení se z Božího ustanovení někteří věřící, označeni nezrušitelným znamením, stávají posvátnými služebníky, kteří jsou zasvěceni a určeni, aby každý podle svého stupně, v osobě Krista - Hlavy vykonávali úřad učit, posvěcovat a vést a tak pásli boží lid.

Kán.1009

§ 1. Stupně svátosti svěcení jsou: biskupský, kněžský a jáhenský.

§ 2. Svátost svěcení se uděluje vkládáním rukou a modlitbou svěcení, kterou pro jednotlivé stupně předpisují liturgické knihy.

.Hlava 1

Udělení svátosti svěcení a její udělovatel

Kán.1010

Svátost svěcení se uděluje při slavení mše v neděli nebo v zasvěcený svátek; z důvodu pastoračních lze ji také udělit v jiné dny, i všední.

Kán.1011

§ 1. Svátost svěcení se zpravidla uděluje v katedrále; z pastoračních důvodů se může udělit v jiném kostele nebo kapli.

§ 2. K udílení této svátosti se pozvou duchovní a jiní křesťané, aby se zúčastnil co největší počet.

Kán.1012

Udělovatelem svátosti svěcení je řádně vysvěcený biskup.

Kán.1013

Vysvětit někoho na biskupa smí biskup pouze tehdy, když je jisté, že k tomu dal papež příkaz. Kán. 1014 - Pokud Apoštolský stole neudělil dispenz, přibere si při biskupském svěcení hlavní biskup světitel alespoň dva spolusvětící biskupy; je velmi vhodné, aby jmenovaného světili spolu s nimi všichni přítomní biskupové.

Kán.1015

§ 1. Na kněze nebo na jáhna může být někdo vysvěcen buď od svého vlastního biskupa nebo na základě zákonné pověřovací listiny pro vysvěcení.

§ 2. Vlastní biskup, kterému nebrání spravedlivý důvod, světí své podřízené sám; podřízeného východního obřadu může dovoleně světit jen s papežským dovolením.

§ 3. Kdo smí dát listinu pověření k přijetí svěcení, smí také tato svěcení sám udělit, jestliže je biskupem.

Kán.1016

Vlastním biskupem pro jáhenské svěcení těch, kteří hodlají patřit mezi světské duchovenstvo, je biskup diecéze, v níž má svěcenec kanonické trvalé bydliště, nebo diecéze, k níž hodlá svěcenec patřit; pro kněžské svěcení světských duchovních je jím biskup diecéze, do níž byl svěcenec jáhenstvím včleněn.

Kán.1017

Mimo své vlastní území může biskup udělit svátost svěcení pouze s dovolením diecézního biskupa.

Kán.1018

§ 1. Listinu pověření k vysvěcení mohou vystavit pro světské svěcence:

1. vlastní biskup, o němž v kán. 1016;

2. apoštolský administrátor a se souhlasem sboru poradců administrátor diecéze; se souhlasem rady podle kán. 495, § 2 apoštolský provikář a apoštolský proprefekt.

§ 2. Administrátor diecéze, apoštolský provikář a apoštolský proprefekt nevystaví listinu pověření k vysvěcení těm, jimž odepřel udělit svátost svěcení diecézní biskup nebo apoštolský vikář nebo apoštolský prefekt.

Kán.1019

§ 1. Vyššímu představenému duchovenské řeholní společnosti papežského práva nebo duchovenské společnosti apoštolského života papežského práva přísluší vystavit listinu pověření k vysvěcení pro jáhenství a kněžství svým podřízeným, podle stanov trvale nebo konečně začleněným do společnosti.

§ 2. Svěcení všech ostatních kandidátů kterékoliv společnosti se řídí právem světských svěcenců a odvolává se jakékoliv opačné dovolení, udělené pro představené.

Kán.1020

Listina pověření k vysvěcení se vystavuje až po získání všech svědectví, které právo vyžaduje podle kán. 1050 a 1051.

Kán.1021

Listina pověření k vysvěcení může být zaslána kterémukoli biskupovi, který je ve společenství s Apoštolským stolcem, s výjimkou biskupa, který je jiného obřadu než svěcenec, pokud nebylo uděleno papežské dovolení.

Kán.1022

Biskup světitel po obdržení zákonné listiny pověření k vysvěcení přikročí k udělení svěcení až tehdy, kdy vůbec nelze pochybovat o opravdové důvěryhodnosti této listiny.

Kán.1023

Listinu pověření k vysvěcení může ten, kdo ji vystavil nebo jeho zástupce omezit nebo odvolat, avšak byla-li již vystavena, neztrácí platnost a účinnost zánikem práva u toho, kdo ji vystavil.

.Hlava 2

Svěcenci

Kán.1024

Svátost svěcení platně přijímá pouze pokřtěný muž.

Kán.1025

§ 1. Aby byl někdo dovoleně vysvěcen na kněze nebo jáhna, vyžaduje se, aby na základě zkoušky vykonané podle normy práva měl náležité vlastnosti podle úsudku vlastního biskupa nebo příslušného vyššího představeného, aby nebyl stižen žádnou iregularitou ani žádnou překážkou a splnil předpoklady podle kán. 1033 - 1039; kromě toho musí být doklady podle kán. 1050 a provedeno zjišťování podle kan. 1051.

§ 2. Kromě toho se vyžaduje, aby byl podle přesvědčení zákonného představeného považován za vhodného k církevní službě.

§ 3. Biskupovi, který světí vlastního podřízeného, určeného ke službě v jiné diecézi, musí být známo, že svěcenec bude včleněn do té jiné diecéze.

Článek 1

Požadavky na svěcence

Kán.1026

Aby někdo obdržel svěcení, musí mít náležitou svobodu; je zakázáno kohokoliv jakýmkoliv způsobem a z jakéhokoliv důvodu nutit k přijetí svěcení, anebo kanonicky vhodného odvracet od přijetí svěcení.

Kán.1027

Kandidáti jáhenství a kněžství se důkladně připraví vzděláním podle norem práva.

Kán.1028

Diecézní biskup a příslušný představený dbají, aby kandidáti před přijetím svěcení byli řádně poučeni o tom, co patří ke svěcení, a o povinnostech z něho plynoucích.

Kán.1029

Ke svěcení se připustí pouze ti, kteří podle moudrého rozhodnutí vlastního biskupa nebo příslušného vyššího představeného, po zvážení všech okolností, mají neporušenou víru, jsou vedeni správným úmyslem, mají náležité znalosti, mají dobrou pověst, jsou mravně bezúhonní, osvědčili se ve ctnostech a mají další vlastnosti, tělesné a duševní, vhodné pro přijetí svátosti svěcení.

Kán.1030

Pouze ze závažného kanonického důvodu, i když tajného, může vlastní biskup nebo příslušný vyšší představený sobě podřízenému jáhnu určenému ke kněžství zakázat přijetí svěcení na kněze; jáhen může podat správní odvolání podle norem práva.

Kán.1031

§ 1. Svěcení na kněze se uděluje pouze těm, kdo dovršili dvacátý pátý rok věku a jsou dostatečně vyzrálí; zachová se mezidobí alespoň šesti měsíců mezi jáhenským a kněžským svěcením; ti, kteří jsou určeni pro kněžství, připustí se k jáhenskému svěcení teprve po dovršení dvaceti tří let věku.

§ 2. Kandidát trvalého jáhenství, který není ženatý, se připustí k jáhenskému svěcení až po dovršení alespoň dvacátého pátého roku věku; kdo jsou ženatí, až po dovršení alespoň třicetipěti let a se souhlasem manželky.

§ 3. Biskupským konferencím přísluší vydat normu, kterou se stanovuje vyšší věk pro přijetí kněžského svěcení a trvalého jáhenství.

§ 4. Dispenz, která přesahuje jeden rok z věku požadovaného normami § 1 a § 2, je vyhrazena Apoštolskému stolci.

Kán.1032

§ 1. Kandidátům kněžství je možno udělit jáhenství až po skončeném pátém ročníku filozoficko-teologického studia.

§ 2. Po ukončení studia se jáhnové podílejí na pastorační péči po vhodnou dobu, stanovenou biskupem nebo příslušným vyšším představeným; přitom vykonávají jáhenskou službu před vysvěcením na kněze.

§ 3. Kandidáti trvalého jáhenství obdrží jáhenské svěcení až po ukončení doby vzdělávání.

Článek 2

Požadavky před udělením svátosti svěcení

Kán.1033

Dovoleně se svěcení uděluje pouze tomu, kdo přijal svátost biřmování.

Kán.1034

§ 1. Kandidátu jáhenství nebo kněžství se udělí svěcení až potom, když byl liturgickým obřadem přijat od představeného podle kán. 1016 a 1019 mezi kandidáty, když před tím předložil tomuto představenému svou písemnou žádost vlastní rukou napsanou a podepsanou a představený ji písemně přijal.

§ 2. Toto přijetí není závazné pro ty, kdo byli sliby včleněni do duchovenské společnosti.

Kán.1035

§ 1. Před přijetím jáhenství, ať trvalého nebo přechodného, se vyžaduje, aby kandidát přijal služby lektora a akolyty a po vhodnou dobu je vykonával.

§ 2. Mezi přijetím služby akolyty a udělením jáhenství je mezidobí v trvání šesti měsíců.

Kán.1036

Aby kandidát mohl obdržet jáhenství nebo kněžství, předloží vlastnímu biskupovi nebo příslušnému vyššímu představenému vlastnoručně napsané a podepsané prohlášení, jímž osvědčuje, že dobrovolně a svobodně hodlá přijmout svátost svěcení a že se chce natrvalo věnovat církevní službě, a zároveň požádá o udělení svěcení

Kán.1037

Kandidát trvalého jáhenství, který není ženatý, a kandidát kněžství se připustí k jáhenskému svěcení jen tehdy, když předepsaným obřadem přijal veřejně před Bohem a církví závazek celibátu nebo složil doživotní sliby v řeholní společnosti.

Kán.1038

Jáhnovi, který odmítl přijmout kněžství, může být zakázán výkon přijatého svěcení jen v případě, že mu v tom brání kanonická překážka nebo jiný závažný důvod podle rozhodnutí diecézního biskupa nebo příslušného vyššího představeného.

Kán.1039

Všichni, kteří mají přijmout vyšší svěcení, vykonají duchovní cvičení v trvání alespoň pěti dnů, a ordinář stanoví místo a další požadavky; před udělením svěcení se musí biskupovi oznámit, že kandidáti řádně tato cvičení vykonali.

Článek 3

Iregularity a jiné překážky

Kán.1040

Svěcení mohou přijmout ti, kterým v tom nebrání žádná překážka, ať trvalá, která se nazývá iregularita, nebo prostá překážka; jsou však pouze ty překážky, které stanoví následující kánony.

Kán.1041

Přijetí svátosti svěcení brání tyto iregularity:

1. nemocný nějakou formou amence nebo jinou duševní nemocí, pro kterou se po poradě se znalci usuzuje, že dotyčný není schopen řádně konat duchovenskou službu;

2. kdo spáchal zločin odpadu, bludu nebo rozkolu;

3. kdo uzavřel neplatné manželství, i pouze civilní, nebo když mu v tom bránila překážka manželského svazku nebo vyššího svěcení nebo veřejného slibu čistoty, nebo uzavřel manželství se ženou vázanou platným manželstvím nebo veřejným slibem čistoty;

4. kdo spáchal úmyslnou vraždu nebo úmyslný dokonaný potrat a všichni, kdo pozitivně spolupracovali;

5. kdo sám sebe nebo jiného těžce a úmyslně zmrzačil nebo se pokusil o sebevraždu;

6. kdo vykonal úkon ze svátosti svěcení, vyhrazený biskupům nebo kněžím, ač toto svěcení neměl, nebo když mu jeho vykonávání zakazoval některý kanonický trest, který byl úředně prohlášený nebo k němuž byl odsouzen.

Kán.1042

Přijetí svátosti svěcení brání tyto prosté překážky:

1. ženatý muž, pokud nebyl zákonně určen k trvalému jáhenství;

2. kdo zastává úřad nebo správu duchovním podle kánonů 285 a 286 zakázanou, z nichž musí skládat účty, dokud nesloží úřad a správu a nepodá vyúčtování, a dokud tak toho není zproštěn. 3. muž nedávno pokřtěný, dokud se podle úsudku ordináře dostatečně neosvědčil.

Kán.1043

Křesťané jsou povinni před svěcením oznámit ordináři nebo faráři překážky bránící přijetí svátosti svěcení, o kterých se dověděli.

Kán.1044

§ 1. Vykonávat moc ze svátosti svěcení brání iregularity těmto osobám:

1. kdo nezákonně přijal vyšší svěcení, když mu v tom bránila iregularita;

2. kdo spáchal zločin uvedený v kán. 1041, odst. 2, jestliže zločin byl veřejný;

3. kdo spáchal zločin uvedený v kan. 1041, odst. 3, 4, 5, 6 .

§ 2. Výkonu moci ze svěcení brání prosté překážky těmto osobám:

1. kdo nezákonně přijal svátost svěcení ve stavu, kdy byl stižen překážkou bránící přijetí svátosti;

2. kdo trpí amencí nebo jinou duševní poruchou uvedenou v kán. 1041, odst. 1, až do té doby, než mu ordinář po poradě se znalcem dovolí výkon této svátosti.

Kán.1045

Od iregularit nebo překážek nezprošťuje jejich neznalost.

Kán.1046

Iregularity a překážky se násobí na základě jejich rozdílných skutkových podstat, ne však opakováním téže skutkové podstaty, kromě iregularity z důvodu úmyslné vraždy nebo dokonaného potratu.

Kán.1047

§ 1. Jedině Apoštolském stolci je vyhrazena dispenz ode všech iregularit, jejichž skutková podstata byla předmětem jednání soudu.

§ 2. Jemu také je vyhrazena dispenz od následujících iregularit a překážek k přijetí svátosti svěcení:

1. od iregularity z veřejných zločinů, o nichž v kán. 1041, odst. 2 a 3;

2. od iregularity z tajného nebo veřejného zločinu, o němž v kan. 1041 odst. 4;

3. od překážky, o níž v kán. 1042, odst. 1.

§ 3. Apoštolskému stolci je rovněž vyhrazena dispenz od iregularit k výkonu přijaté svátosti svěcení, o nichž v kan. 1041, odst. 3 a to pouze ve veřejných případech, a v témže kan. v odst. 4, v případech veřejných i tajných.

§ 4. Od iregularit a překážek nevyhrazených Apoštolskému stolci může dispenzovat ordinář.

Kán.1048

V naléhavějších tajných případech, jestliže není možno se obrátit na ordináře nebo u iregularity podle kan. 1041, odst. 3 a 4 na Penitenciárii, a přitom hrozí nebezpečí vážné škody nebo ztráty dobré pověsti, může ten, komu iregularita brání ve výkonu svátosti svěcení, vykonávat moc z tohoto svěcení, při čemž je povinen co nejdříve se obrátit na ordináře nebo Penitenciárii bez uvedení svého jména a prostřednictvím zpovědníka.

Kán.1049

§ 1. V žádostech za účelem dosažení dispenze od iregularit nebo překážek je nutno uvést všechny iregularity a překážky; obecná dispenz se vztahuje i na neúmyslně zamlčené, s výjimkou iregularit, o nichž v kan. 1041, odst. 4, a jiných projednávaných na soudu; nevztahuje se však na úmyslně zamlčené.

§ 2. Jestliže jde o iregularitu z úmyslné vraždy nebo potratu, je nutno k platnosti dispenze uvést i počet zločinů.

§ 3. Obecná dispenz od iregularit a překážek, udělená za účelem přijetí svátosti svěcení, platí pro všechny stupně svátosti svěcení.

Článek 4

Požadované doklady a šetření

Kán.1050

Pro udělení svátosti svěcení se vyžadují následující doklady: 1. osvědčení o řádně vykonaném studiu podle kán. 1032;

2. u svěcenců na kněžství osvědčení o přijetí jáhenství;

3. u svěcenců na jáhenství osvědčení o přijetí křtu a biřmování a o přijatých službách podle kan. 1035; osvědčení o učiněném prohlášení podle kán. 1036; u ženatého svěcence pro trvalé jáhenství osvědčení o uzavření manželství a souhlas manželky.

Kán.1051

Co se týká šetření o vlastnostech požadovaných u svěcenců zachovají se následující normy:

1. opatří se svědectví rektora semináře nebo jiného domu pro vzdělávání o vlastnostech požadovaných k přijetí svátosti svěcení, a to o jeho správné nauce, opravdové zbožnosti, dobrých mravech, vhodnosti k výkonu služby; dále po řádném vyšetření i vysvědčení o tělesném a duševním stavu kandidáta; 2. diecézní biskup nebo vyšší představený může za účelem řádného průběhu šetření použít jiných prostředků, které považuje za užitečné podle okolností doby a místa, jakými jsou písemná svědectví, ohlášky, nebo jiné informace.

Kán.1052

§ 1. Aby biskup mohl přistoupit k udělení svátosti svěcení kandidátovi podle práva vlastnímu, musí mu být známo, že jsou doklady podle kán. 1050 a že po provedení šetření podle norem práva je vhodnost kandidáta prokázána pozitivními důkazy.

§ 2. Aby biskup mohl přistoupit k udělení svátosti svěcení cizímu kandidátovi, postačí, jestliže pověřující listina k vysvěcení uvádí, že tyto doklady jsou, že bylo

vykonáno šetření podle norem práva a je známa vhodnost kandidáta; jestliže svěcenec je členem řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, musí tato listina ještě osvědčit, že byl konečně začleněn a že je podřízeným představeného, který vystavil tuto listinu.

§ 3. Jestliže i po provedení toho všechno biskup z určitých důvodů pochybuje o tom, zda je kandidát vhodný pro přijetí svátosti svěcení, neudělí toto svěcení.

.Hlava 3

Záznam a osvědčení o udělení svátosti svěcení

Kán.1053

§ 1. Po skončení svěcení se zaznamenají do zvláštní knihy, v kurii místa svěcení pečlivě uchovávané, jména jednotlivých svěcenců a udělovatele svátosti svěcení, místo a den svěcení; všechny doklady o jednotlivých svěceních se pečlivě uchovají.

§ 2. Každému vysvěcenému vydá biskup světitel věrohodné osvědčení o přijetí této svátosti; ti, kteří byli vysvěceni jiným biskupem na základě listiny pověření k vysvěcení, předloží je svému vlastnímu ordináři za účelem záznamu vysvěcení do zvláštní knihy uchovávané v archivu.

Kán.1054

Místní ordinář, jestliže jde o světské svěcence, nebo příslušný vyšší představený, jestliže jde o jeho podřízené, zašlou oznámení o vysvěcení faráři místa křtu, který je poznamená ve své knize pokřtěných podle kán. 535, § 2.

. Stať VII

Manželství

Kán.1055

§ 1. Manželský svazek, kterým muž a žena mezi sebou vytvářejí nejvnitřnější společenství celého života, zaměřené svou přirozenou povahou na prospěch manželů a na zplození a výchovu dětí je mezi pokřtěnými povýšeno Ježíšem Kristem na svátost.

§ 2. Proto mezi pokřtěnými nemůže být platná manželská smlouva, která by nebyla svátostí.

Kán.1056

Podstatnými vlastnostmi manželství je jednota a nerozlučitelnost, které nabývají v křesťanském manželství zvláštní pevnosti z důvodu svátosti.

Kán.1057

§ 1. Manželství je tvořeno souhlasem stran zákonně projeveným mezi osobami právně způsobilými; žádná lidská moc nemůže tento souhlas nahradit.

§ 2. Manželský souhlas je úkon vůle, jímž muž a žena sami sebe navzájem neodvolatelnou dohodou odevzdávají a přijímají za účelem vytvoření manželství.

Kán.1058

Manželství mohou uzavřít všichni, kterým to právo nezakazuje.

Kán.1059

Manželství pokřtěných, i když je pouze jedna strana pokřtěna, se řídí právem nejen božským, ale i kanonickým, při zachování příslušnosti světských představených co do ryze světských účinků manželství.

Kán.1060

Právo zvýhodňuje manželství, a proto při pochybnosti se považuje manželství za platné, dokud se nedokáže opak.

Kán.1061

§ 1. Platné manželství mezi pokřtěnými se nazývá pouze platné, jestliže nebylo dokonáno; platné a dokonané, jestliže manželé spolu uskutečnili lidským způsobem soulož, která je sama o sobě vhodná ke zplození dítěte, k němuž je svou povahou zaměřeno manželství a jímž se manžele stávají jedním tělem.

§ 2. Dokud se nedokáže opak, předpokládá se dokonání, jestliže manželé po uzavření manželství spolu bydleli.

§ 3. Domnělým se nazývá neplatné manželství, které bylo uzavřeno v dobré víře alespoň u jednoho partnera, až do té doby, kdy se oba partneři s jistotou dovědí o jeho neplatnosti.

Kán.1062

§ 1. Příslib manželství, ať jednostranný nebo oboustranný čili zasnoubení, se řídí partikulárním právem, stanoveným biskupskou konferencí s přihlédnutím k obyčejům a světským zákonům.

§ 2. Příslib manželství není důvodem pro žalobu o uzavření manželství; je však možná žaloba o náhradu škody, jestliže nějaká vznikla.

.Hlava 1

Pastorační péče a příprava na uzavření manželství

Kán.1063

Pastýři duší jsou povinni pečovat, aby jejich vlastní církevní společenství poskytovalo křesťanům pomoc, jíž se manželský stav zachovává a zdokonaluje v křesťanském duchu. Tuto pomoc nutno poskytnout hlavně:

1. kázáním, katechezí, přizpůsobenou nezletilým, mládeži i dospělým i za použití hromadných sdělovacích prostředků; tím jsou křesťané poučováni o významu křesťanského manželství a o úkolech křesťanských manželů a rodičů;

2. osobní přípravou na uzavření manželství, v níž se snoubenci připraví na posvátnost jejich nového stavu a na úkoly;

3. užitkuplným liturgickým udělováním svátosti manželství, jímž se dává najevo, že manželé naznačují a podílejí se na tajemství jednoty a plodné lásky mezi Kristem a církví;

4. pomocí poskytovanou ženatým a vdaným osobám, aby manželský svazek věrně zachovávaly a chránily a dospívaly k rodinnému životu den ze dne světějšímu a plnějšímu.

Kán.1064

Místní ordinář má dbát, aby tato pomoc byla náležitě koordinována, jestliže se to jeví užitečným, po poradě s muži a ženami osvědčenými zkušeností a znalostí.

Kán.1065

§ 1. Katolíci, kteří nepřijali svátost biřmování, přijmou ji před uzavřením manželství, jestliže je to možné bez závažné nesnáze.

§ 2. Aby přijali svátost manželství s větším užitkem, velmi se doporučuje, aby snoubenci přijali svátost smíření a eucharistii.

Kán.1066

Před uzavřením manželstvím se musí zjistit, že nic nebrání jeho platnému a dovolenému uzavření.

Kán.1067

Biskupská konference vydá předpisy o zjišťování u snoubenců, dále o ohláškách manželství a jiných vhodných prostředích zjišťování, které je nutno provést před manželstvím; teprve po tom, když to vše farář dodržel, může oddat.

Kán.1068

V nebezpečí smrti, jestliže nelze získat jiné důkazy, pokud nejsou důkazy opačné, postačí tvrzení uzavírajících manželství, případně i přísežné, že jsou pokřtěni, a že jim nebrání žádná překážka.

Kán.1069

Všichni věřící jsou povinni oznámit před uzavřením manželství ordináři nebo faráři překážky, o kterých vědí.

Kán.1070

Jestliže zjišťování provedl jiný než farář, který má oddávat, oznámí tomuto faráři věrohodnou listinou výsledek těchto zjišťování.

Kán.1071

§ 1. S výjimkou případu nutnosti neoddává farář bez dovolení ordináře:

1. osoby bez kanonického trvalého nebo přechodného bydliště;

2. osoby, jejichž manželství nelze uznat nebo uzavřít podle norem světského práva;

3. toho, kdo je vázán přirozenými povinnostmi vůči jinému partnerovi nebo dětem vzešlým z předchozího spojení;

4. ty osoby, které veřejně prokazatelně odmítly katolickou víru, i když nepřistoupily k nekatolickému církevnímu společenství; 5. toho, kdo je v nápravném trestu kanonickém;

6. nezletilé, o jejichž sňatku rodiče buď nevědí, nebo s ním rozumně nesouhlasí;

7. osoby, které uzavírají manželství prostřednictvím zástupce, o němž v kán. 1105.

§ 2. Tomu, kdo veřejně prokazatelně odmítl katolickou víru, dovolí ordinář, aby směl být oddán, pouze dodrží-li se kán. 1125, za použití vhodných norem.

Kán.1072

Pastýři duší se snaží odradit od uzavření manželství mladé lidi, kteří nedosáhli věku, v němž se podle zvyku v krajině uzavírá obvykle manželství.

.Hlava 2

Zneplatňující překážky obecně

Kán.1073

Zneplatňující překážka činí osobu nezpůsobilou pro platné uzavření manželství.

Kán.1074

Za veřejnou se považuje překážka, která může být dokázána na vnějším oboru; jinak je tajná.

Kán.1075

§ 1. Pouze papeži přísluší prohlašovat, kdy božské právo manželství zakazuje nebo zneplatňuje.

§ 2. Pouze papeži přísluší právo stanovit pro pokřtěné další překážky.

Kán.1076

Obyčej, který zavádí novou překážku nebo je v rozporu s existující překážkou, se odmítá.

Kán.1077

§ 1. Místní ordinář může svým podřízeným kdekoliv pobývajícím a všem právě pobývajícím na jeho území zapovědět manželství ve zvláštním případě, avšak pouze dočasně a ze závažného důvodu, dokud tento trvá.

§ 2. Zneplatňující doložku k zápovědi smí připojit pouze papež.

Kán.1078

§ 1. Místní ordinář může dispenzovat své podřízené kdekoliv pobývající a všechny právě pobývající na jeho vlastním území ode všech překážek práva církevního, kromě těch, od nichž dispenz je vyhrazena Apoštolskému stolci.

§ 2. Překážky, od nichž dispenz je vyhrazena Apoštolskému stolci jsou:

1. překážka vzniklá ze svátosti svěcení nebo z veřejného doživotního slibu čistoty v řeholní společnosti papežského práva;

2. překážka zločinu, o níž v kán. 1090.

§ 3. Nikdy se neuděluje dispenz od pokrevního příbuzenství v přímé linii nebo ve druhém stupni boční linie.

Kán.1079

§ 1. V naléhavém nebezpečí smrti může místní ordinář udělit dispenz jak od formy uzavření manželství tak od každé překážky práva církevního, ať veřejné nebo tajné, a to svým podřízeným kdekoliv pobývajícím a všem pobývajícím na jeho vlastním území; nesmí však dispenzovat od překážky vzniklé z kněžského svěcení.

§ 2. Za stejných okolností, o nichž v § 1, ale pouze v případech, v nichž se nelze obrátit ani na místního ordináře, má totéž oprávnění dispenzovat jak farář, tak řádně zmocněný posvátný služebník, tak kněz nebo jáhen, který oddává podle kán. 1116,

§ 3. V nebezpečí smrti je zpovědník oprávněn dispenzovat od tajných překážek pro vnitřní obor, ať při udílení svátosti smíření nebo mimo ně.

§ 4. V případě, o němž v § 2, se má za to, že se nelze obrátit na místního ordináře, jestliže by bylo možno obrátit se na něho pouze telegraficky nebo telefonicky.

Kán.1080

§ 1. Jestliže se překážka odhalí, až když je vše připraveno ke sňatku, a manželství nelze bez důvodného nebezpečí závažné škody odložit až do doby obdržení dispenze od příslušného představeného, mají oprávnění dispenzovat ode všech překážek s výjimkou případů uvedených v kán. 1078, § 2, odst. 1, místní ordinář, a pokud je případ tajný, všichni podle kán. 1079, § 2 a § 3 při zachování podmínek tam stanovených.

§ 2. Toto oprávnění platí také pro účely zplatnění manželství, jestliže totéž nebezpečí je v prodlení a čas nedovoluje obrátit se na Apoštolský stolec nebo místního ordináře, pokud se to týká překážek, od nichž může dispenzovat.

Kán.1081

Farář nebo kněz nebo jáhen, o nichž kán. 1079, § 2, ihned oznámí ordináři místa udělení dispenze pro vnější obor; tato se zaznamená v knize oddaných.

Kán.1082

Jestliže něco jiného nestanoví reskript Penitenciárie, zaznamená se dispenz od tajné překážky udělená pro vnitřní obor mimosvátostný v knize, kterou je nutno uchovávat v tajném archivu kurie, není však potřebná jiná dispenz pro vnější obor, jestliže později se tajná překážka stala veřejnou.

.Hlava 3

Zneplatňující překážky jednotlivě

Kán.1083

§ 1. Muž před dovršeným šestnáctým rokem věku, žena před čtrnáctým, rovněž dovršeným, nemohou platně uzavřít manželství.

§ 2. Biskupská konference může stanovit vyšší věk pro dovolené uzavření manželství.

Kán.1084

§ 1. Neschopnost k souloži, předchozí a trvalá, ať na

straně muže nebo ženy, ať absolutní nebo relativní, zneplatňuje manželství co do jeho podstaty.

§ 2. Jestliže je překážka neschopnosti k souloži pochybná, ať pochybností právní nebo skutkovou, není překážkou pro uzavření manželství; pokud pochybnost trvá, manželství nemůže být prohlášeno za neplatné.

§ 3. Neplodnost manželství ani nezakazuje ani nezneplatňuje, při zachování kán. 1098.

Kán.1085

§ 1. Neplatně uzavírá manželství ten, kdo je vázán dřívějším manželstvím, i nedokonaným.

§ 2. I když dřívější manželství je neplatné nebo rozloučené z jakéhokoliv důvodu, nelze tím samým nové manželství uzavřít, dokud není s jistotou známa neplatnost nebo rozloučení předchozího manželství.

Kán.1086

§ 1. Neplatné je manželství mezi dvěma osobami, z nichž jedna je pokřtěna v katolické církvi nebo do ní přijatá a neodpadla od ní formálním úkonem, a druhá osoba je nepokřtěná.

§ 2. Od této překážky se může udělit dispenz až po splnění podmínek v kán. 1125 a 1126.

§ 3. Jestliže některá strana je v době uzavření manželství obecně považována za pokřtěnou nebo jestliže její křest byl pochybný, předpokládá se podle kán. 1060 platnost manželství, dokud se s jistotou neprokáže, že jedna strana je pokřtěna a druhá pokřtěna není.

Kán.1087

Neplatně uzavírá manželství, kdo přijal svátost svěcení.

Kán.1088

Neplatně uzavírá manželství kdo je vázán veřejným doživotním slibem čistoty v řeholní společnosti.

Kán.1089

Mezi mužem a ženou, která byla odvedena nebo je zadržována za účelem uzavření manželství, nemůže vzniknout platné manželství, leda že by potom žena, osvobozena z moci únosce a nacházející se na pro ni bezpečném a svobodném místě, sama se dobrovolně rozhodla pro manželství.

Kán.1090

§ 1. Kdo za účelem uzavření manželství s určitou osobou přivodí smrt jejímu manželovi nebo vlastnímu manželovi, uzavírá toto manželství neplatně.

§ 2. Rovněž neplatně uzavírají mezi sebou manželství ti, kdo fyzickou nebo mravní součinností přivodili smrt manžela.

Kán.1091

§ 1. V přímé linii pokrevního příbuzenství je neplatné manželství mezi všemi předky a potomky, jak legitimními, tak přirozenými.

§ 2. V boční linii je neplatné manželství až do čtvrtého stupně včetně.

§ 3. Překážka pokrevního příbuzenství se nenásobí.

§ 4. Nikdy se nedovoluje manželství, jestliže je nějaká pochybnost, zda strany jsou pokrevně příbuzné v některém stupni přímé linie nebo ve druhém stupni boční linie.

Kán.1092

"Švakrovství" v přímé linii činí manželství neplatným v kterémkoliv stupni.

Kán.1093

Překážka veřejné počestnosti vzniká z neplatného manželství po začátku společného života a nebo z veřejně dokazatelného nebo veřejného konkubinátu; činí manželství neplatným v prvním stupni přímé linie mezi mužem a pokrevními příbuznými ženy a naopak.

Kán.1094

Platně nemohou uzavřít mezi sebou manželství ti, kdo jsou ve vztahu zákonného příbuzenství vzniklého z osvojení, a to v přímé linii nebo ve druhém stupni boční linie.

.Hlava 4

Manželský souhlas

Kán.1095

Nezpůsobilí pro uzavření manželství jsou:

1. kdo nemají dostatečné užívání rozumu;

2. kdo mají závažnou poruchu soudnosti, co do podstatných práv a povinností manželských, které se předávají a přijímají;

3. kdo z psychických důvodů nejsou schopni převzít podstatné manželské povinnosti.

Kán.1096

§ 1. Ke vzniku manželského souhlasu je nutné, aby uzavírající strany alespoň věděly, že manželství je trvalé společenství mezi mužem a ženou, zaměřené k potomstvu, které vzniká na základě nějaké sexuální součinnosti.

§ 2. Znalost tohoto se po pubertě předpokládá.

Kán.1097

§ 1. Omyl co do osoby činí manželství neplatným.

§ 2. Omyl co do vlastnosti osoby, i když je příčinou smlouvy, zneplatňuje manželství jen v případě, když tato vlastnost byla přímo a hlavně vyžadována.

Kán.1098

Neplatně uzavírá manželství, kdo byl oklamán podvodem za účelem dosažení souhlasu, když podvod se týká nějaké vlastnosti druhé strany, a tato vlastnost může vážně narušit společenství manželského života.

Kán.1099

Omyl co do jednoty, nerozlučitelnosti a svátostné důstojnosti manželství činí manželský souhlas vadným jen v případě, jestliže determinuje vůli k uzavření manželství.

Kán.1100

Vědění nebo domněnka o neplatnosti manželství nevylučuje nutně manželský souhlas.

Kán.1101

§ 1. Předpokládá se, že vnitřní souhlas vůle odpovídá slovům nebo znamením použitým při uzavírání manželství.

§ 2. Neplatně se uzavírá manželství, jestliže jedna nebo obě strany vylučují pozitivním úkonem vůle samo manželství nebo některý podstatný prvek manželství nebo některou podstatnou vlastnost.

Kán.1102

§ 1. Nemůže být platně uzavřeno manželství pod podmínkou do budoucna.

§ 2. Manželství uzavřené s podmínkou do minulosti nebo do přítomnosti je nebo není platné podle toho, zda se splnila nebo nesplnila.

§ 3. Podmínka, o níž v § 2, může být dovoleně stanovena jen s písemným dovolením místního ordináře.

Kán.1103

Neplatné je manželství uzavřené vlivem násilí nebo vážného strachu způsobeného z vnějšku i neúmyslně, kdy je dotyčný nucen zvolit manželství, aby se zbavil násilí nebo strachu.

Kán.1104

§ 1. K platnému uzavření manželství je nutné, aby strany byly zároveň spolu přítomné buď osobně nebo prostřednictvím zástupce.

§ 2. Snoubenci vyjadřují manželský souhlas slovy; jestliže nemohou mluvit, rovnocennými znameními.

Kán.1105

§ 1. K uzavření manželství prostřednictvím zástupce se vyžaduje:

1. zvláštní zmocnění k uzavření manželství s určitou osobou;
2. aby zástupce byl ustanoven od zmocnitele a osobně svůj úkol splnil.

§ 2. Aby zmocnění platilo, musí být podepsáno zmocnitelem a kromě toho farářem nebo ordinářem místa, v němž se zmocnění uděluje, nebo knězem od faráře nebo ordináře zmocněným nebo alespoň od dvou svědků; anebo musí být vyhotovena věrohodná listina podle norem světského práva.

§ 3. Jestliže zmocnitel nemůže psát, zaznamená se to ve zmocnění a přibere se další svědek, který také listinu podepíše; jinak je zmocnění neplatné.

§ 4. Neplatné je manželství, jestliže před uzavřením manželství prostřednictvím zástupce odvolal zmocnitel toto zmocnění nebo jestliže byl stižen amencí, i když ani zástupce ani druhá strana o tom nevěděla.

Kán.1106

Manželství je možno uzavřít za pomoci tlumočníka; farář v tom případě oddá jen tehdy, jestliže je mu známa tlumočníkova věrohodnost.

Kán.1107

I když bylo manželství uzavřeno neplatně z důvodu překážky nebo vadné formy, předpokládá se, že daný souhlas trvá, dokud není známo jeho odvolání.

.Hlava 5

Forma uzavření manželství

Kán.1108

§ 1. Platná jsou pouze ta manželství, která se uzavírají před oddávajícím místním ordinářem nebo farářem anebo před knězem nebo jáhnem od některého z nich pověřeným a před dvěma svědky, podle norem vyjádřených v následujících kánonech a při zachování výjimek podle kán. 144, 1112, § 1, 1116 a 1127,§ 2 - 3.

§ 2. Oddávajícím se rozumí ten, kdo je přítomen a vyžaduje projevení souhlasu těch, kteří uzavírají manželství, a přijímá jej jménem církve.

Kán.1109

Místní ordinář a farář, pokud není rozsudkem nebo rozhodnutím exkomunikován nebo stižen interdiktem nebo suspendován z úřadu nebo za takového úředně prohlášen, z důvodu svého úřadu a v mezích svého území oddává platně nejen své podřízené ale i nepodřízené, pokud alespoň jeden je latinského obřadu.

Kán.1110

Osobní ordinář a osobní farář z důvodu svého úřadu platně oddávají pouze tehdy, jestliže v mezích jejich působnosti je jim alespoň jeden z uzavírajících sňatek podřízen.

Kán.1111

§ 1. Místní ordinář a farář, pokud platně vykonávají svůj úřad, mohou zmocnit kněze a jáhny, i obecně, aby oddávali v mezích jejich území.

§ 2. Aby bylo platné zmocnění oddávat, musí být výslovně uděleno určitým osobám; jestliže jde o zmocnění zvláštní, je nutno je udělit pro určité manželství; jestliže jde o obecné zmocnění, musí být uděleno písemně.

Kán.1112

§ 1. Kde chybí kněží a jáhni, může diecézní biskup, po předchozím příznivém vyjádření biskupské konference a po obdržení dovolení od Apoštolského stolce, zmocnit laiky, aby oddávali.

§ 2. Vybere se vhodný laik, schopný provést poučení snoubenců a také schopný řádně vykonat liturgii uzavření manželství.

Kán.1113

Před udělením zvláštního zmocnění se provede vše, co stanoví právo k prokázání stavovské svobody pro uzavření manželství.

Kán.1114

Nedovoleně jedná oddávající, jestliže si podle norem práva nezjistil svobodný stav snoubenců a, je-li to možné, také dovolení faráře, jestliže oddává na základě obecného zmocnění.

Kán.1115

Manželství se uzavírají ve farnosti, kde má některá uzavírající strana kanonické trvalé nebo přechodné bydliště nebo alespoň po dobu jednoho měsíce pobývá nebo, jde-li o osoby bez kanonického trvalého nebo přechodného bydliště ve farnosti, kde právě pobývají; s dovolením vlastního ordináře nebo vlastního faráře se manželství může uzavřít i jinde.

Kán.1116

§ 1. Jestliže oddávající, příslušný podle norem práva, buď není nebo je možné se na něho obrátit jen se závažnou nesnází, mohou ti, kdo opravdu chtějí uzavřít manželství, uzavřít je platně a dovoleně pouze před svědky a to:

1. v nebezpečí smrti;

2. mimo nebezpečí smrti, pokud se rozumně předvídá, že tato situace potrvá déle než jeden měsíc.

§ 2. V obou případech, jestliže je dosažitelný jiný kněz nebo jáhen, který může být přítomen, musí být zavolán a spolu se svědky být přítomen uzavření manželství, při zachování platnosti manželství před pouhými svědky.

Kán.1117

Výše stanovenou formu je nutno zachovat, jestliže alespoň jedna ze stran uzavírajících manželství je pokřtěna v katolické církvi nebo byla do ní přijata a neodpadla od ní formálním úkonem, při zachování kan. 1127, § 2.

Kán.1118

§ 1. Manželství mezi katolíky nebo mezi stranou katolickou a stranou nekatolickou pokřtěnou se uzavírá ve farním kostele; v jiném kostele nebo kapli se může uzavřít s dovolením ordináře nebo faráře.

§ 2. Místní ordinář může dovolit uzavření manželství na jiném vhodném místě.

§ 3. Manželství mezi katolickou stranou a stranou nepokřtěnou se může uzavřít v kostele nebo na jiném vhodném místě.

Kán.1119

Kromě případu nutnosti se při uzavírání manželství zachová obřad, jak je předepsán v liturgických knihách od církve schválených nebo jak je zaveden zákonnými obyčeji.

Kán.1120

Biskupská konference je oprávněna vypracovat vlastní obřad uzavření manželství, přiměřený zvyklostem kraje a lidu, přizpůsobeným křesťanskému duchu; vždy se musí zachovat zákon, že přítomný oddávající vyžaduje a přijímá projev souhlasu uzavírajících stran; tento obřad musí být přezkoumán Apoštolským stolcem.

Kán.1121

§ 1. Po uzavření manželství zaznamená farář místa uzavření sňatku nebo ten, kdo ho zastupuje, i když žádný z nich neoddával, co nejdříve do knihy oddaných jména manželů, oddávajícího, svědků, místo a den uzavření manželství, a to způsobem předepsaným biskupskou konferencí nebo diecézním biskupem.

§ 2. Jestliže manželství bylo uzavřeno podle kan. 1116, jsou kněz nebo jáhen, jestliže byli přítomni sňatku, jinak svědkové společně s uzavírajícími sňatek, povinni co nejdříve oznámit uzavření manželství buď místnímu faráři nebo místnímu ordináři.

§ 3. Pokud jde o manželství uzavřené s dispenzí od kanonické formy, dbá místní ordinář, který uděluje dispenz, aby dispenz i uzavření sňatku bylo zapsáno v knize oddaných jak kurie, tak vlastní farnosti katolické strany, jejíž farář zjišťoval pro účely sňatku svobodný stav; uzavření manželství je katolický manžel povinen co nejdříve oznámit tomuto ordináři a vlastnímu faráři; uvede také místo, kde byl uzavřen sňatek, a jakou veřejnou formou.

Kán.1122

§ 1. Uzavřené manželství se zaznamenává také v knize pokřtěných, v níž je zapsán křest manželů.

§ 2. Jestliže manžel uzavřel sňatek jinde než ve farnosti, v níž byl pokřtěn, zašle co nejdříve farář místa, kde bylo manželství uzavřeno, oznámení o uzavření sňatku faráři místa křtu.

Kán.1123

Jestliže se manželství buď zplatní pro vnější obor nebo prohlásí za neplatné nebo zákonně rozloučí, kromě smrtí, musí to být oznámeno faráři místa uzavření manželství, aby mohl být řádně proveden záznam v knize oddaných a knize pokřtěných.

.Hlava 6

Smíšená manželství

Kán.1124

Bez výslovného dovolení příslušného představeného je zakázáno manželství mezi dvěma pokřtěnými osobami, z nichž jedna je pokřtěna v katolické církvi nebo je do ní po křtu přijata a formálním úkonem od ní neodpadla, a druhá osoba patří do jiné církve nebo církevní společnosti, která není v plném společenství s katolickou církví.

Kán.1125

Toto dovolení může udělit ordinář, jestliže je pro ně spravedlivý a rozumný důvod; udělí je až po splnění následujících podmínek:

1. katolická strana prohlásí, že je připravena odstraňovat nebezpečí odpadu od víry a poskytne upřímný příslib, že se ze svých sil bude snažit, aby všechny děti byli pokřtěny a vychovány v katolické církvi;

2. o těchto příslibech katolické strany se včas uvědomí druhá strana tak, že bude známo, že si je opravdu vědoma příslibů a povinností katolické strany;

3. obě strany se poučí o účelu a podstatných vlastnostech manželství, které žádný z uzavírajících nesmí vylučovat;

Kán.1126

Biskupské konferenci přísluší stanovit způsob, jímž se provedou tato prohlášení a přísliby, které se vždy vyžadují, a také způsob, jímž se toto zajistí pro vnější obor a oznámí nekatolické straně.

Kán.1127

§ 1. Při uzavírání smíšeného manželství se použije normy stanovené v kán. 1108; jestliže katolická strana uzavírá manželství s nekatolickou stranu východního obřadu, je nutno zachovat kanonickou formu sňatku pouze k dovolenosti; k platnosti se vyžaduje přítomnost duchovního, při zachování ostatních náležitostí stanovených právem.

§ 2. Jestliže vážné obtíže brání zachování kanonické formy, je ordinář místa katolické strany oprávněn po projednání s ordinářem místa oddavek udělit v jednotlivých případech dispenz od formy, při zachování nějaké veřejné formy oddavek, má-li být manželství platné; biskupská konference má stanovit normy pro jednotné udělování této dispenze.

§ 3. Zakazuje se, aby se před nebo po kanonickém uzavření manželství podle § 1 konaly jiné náboženské obřady téhož sňatku za účelem vyjádření nebo obnovení manželského souhlasu; rovněž není dovolen obřad, při kterém katolický duchovní spolu s nekatolickým duchovním současně vykonávají každý svůj obřad a vyžadují manželský souhlas.

Kán.1128

Místní ordináři a jiní pastýři duší dbají, aby se katolickému manželovi a dětem ze smíšeného manželství dostalo duchovní pomoci k plnění jejich závazků, a také manželům pomáhají posilovat jednotu manželského a rodinného života.

Kán.1129

Ustanovení kán. 1127 a 1128 se použijí i na případy manželství, jimž brání překážka sňatku s nepokřtěnou osobou, uvedená v kán. 1086, § 1.

.Hlava 7

Tajné uzavření manželství

Kán.1130

Ze závažného a naléhavého důvodu může místní ordinář dovolit, aby manželství bylo uzavřeno tajně.

Kán.1131

Dovolení uzavřít manželství tajně zahrnuje:

1. že se tajně provedou zjišťování, která je nutno před manželstvím vykonat;

2. že o uzavření manželství zachovají tajemství: místní ordinář, oddávající, svědkové, manželé.

Kán.1132

Povinnost zachovat tajemství, o němž v kán. 1131 odst. 2, zaniká u ordináře, jestliže ze zachování tajemství hrozí závažné pohoršení nebo velké poškození posvátnosti manželství; toto se oznámí stranám před uzavřením manželství.

Kán.1133

Tajně uzavřené manželství se zaznamenává pouze ve zvláštní knize uchovávané v tajném archivu kurie.

.Hlava 8

Účinky manželství

Kán.1134

Z platného manželství vzniká mezi manžely svazek svou povahou trvalý a výlučný; kromě toho v křesťanském manželství jsou manželé zvláštní svátostí posíleni a jakoby zasvěceni pro povinnosti a důstojnost svého stavu.

Kán.1135

Každý z obou manželů má stejnou povinnost i právo na to, co patří ke společenství manželského života.

Kán.1136

Rodiče mají nejzávažnější povinnost a prvotní právo starat se ze všech sil o výchovu dětí, jak fyzickou, společenskou a kulturní, tak mravní a náboženskou.

Kán.1137

Manželské jsou děti počaté nebo narozené z platného nebo domnělého manželství.

Kán.1138

§ 1. Otcem je ten, kdo je manželem matky, jestliže se zřejmými důkazy neprokáže opak.

§ 2. Za manželské se považují děti, narozené alespoň po 180 dnech ode dne uzavření manželství nebo nejvýše 300 dní od skončení manželského života.

Kán.1139

Nemanželské děti se legitimují následným manželstvím rodičů, ať platným nebo domnělým, anebo reskriptem Apoštolského stolce.

Kán.1140

Legitimované děti jsou co do kanonických účinků ve všem na roveň postavené manželským dětem, pokud právo výslovně nestanoví jinak.

.Hlava 9

Uvolnění manželského svazku

Článek 1

Zrušení manželství

Kán.1141

Uznané a dokonané manželství nemůže být rozloučeno žádnou lidskou mocí a ze žádného důvodu s výjimkou smrti.

Kán.1142

Nedokonané manželství mezi pokřtěnými nebo mezi stranou pokřtěnou a nepokřtěnou může zrušit papež, a to ze spravedlivého důvodu, na žádost obou stran nebo jen jedné, i proti vůli druhé strany.

Kán.1143

§ 1. Manželství uzavřené mezi dvěma nepokřtěnými může být zrušeno na základě pavlovského privilegia ve prospěch víry strany, která přijala křest, a to přímo tím, že tato strana uzavře nové manželství, jestliže nepokřtěná strana odešla.

§ 2. Za odchod nepokřtěné strany se považuje, jestliže nechce s pokřtěnou stranou spolu bydlet nebo pokojně spolubydlet bez urážení Stvořitele, pokud jí pokřtěná strana nezavdala po křtu spravedlivý důvod k odchodu.

Kán.1144

§ 1. Aby pokřtěná strana platně uzavřela nové manželství musí být nepokřtěná strana vždy úředně dotázána zdali:

1. i ona nechce přijmout křest;

2. alespoň chce s pokřtěnou stranou pokojně spolužít bez urážení Stvořitele.

§ 2. Tento úřední dotaz se musí učinit po křtu; místní ordinář může ze závažného důvodu dovolit, aby se úřední dotaz učinil před křtem, dokonce smí od úředního dotazu dispenzovat, ať před křtem nebo po něm, pokud z řízení alespoň zkráceného a mimosoudního vyšlo najevo, že se úřední dotaz nemůže uskutečnit nebo bude bez užitku.

Kán.1145

§ 1. Zpravidla se koná úřední dotaz jménem místního ordináře strany, která přijala křest; tento ordinář poskytne druhému manželovi, jestliže o to požádá, lhůtu na odpověď a upozorní, že po marném uplynutí této lhůty se bude jeho mlčení považovat za zápornou odpověď.

§ 2. Úřední dotaz soukromě učiněný stranou, která přijala křest, je platný a je i dovolený, jestliže není možno zachovat výše stanovenou formu.

§ 3. V obou případech musí být zákonně prokazatelné pro vnější obor, že byl úřední dotaz učiněn a jaký je jeho výsledek.

Kán.1146

Pokřtěná strana je oprávněna uzavřít nový sňatek s katolickou stranou, jestliže:

1. druhá strana zodpověděla úřední dotaz záporně, nebo jestliže úřední dotaz byl zákonně opomenut;

2. nepokřtěná strana, ať byla nebo nebyla úředně dotázána, dříve setrvávala v pokojném soužití bez urážení Stvořitele, později však bez spravedlivého důvodu odešla, při zachování kán. 1144 a 1145.

Kán.1147

Místní ordinář smí ze závažného důvodu dovolit, aby pokřtěná strana uzavřela za použití pavlovského privilegia manželství s nekatolickou stranou, ať pokřtěnou nebo nepokřtěnou, při zachování kánonů o smíšených manželstvích.

Kán.1148

§ 1. Nepokřtěný, který má současně více nepokřtěných manželek, smí si po přijetí křtu v katolické církvi, jestliže je pro něho tvrdé zůstat s tou, kterou si vzal jako první, ponechat jednu z nich a ostatní musí propustit. Totéž platí o nepokřtěné ženě, která má současně více nepokřtěných manželů.

§ 2. V případech podle § 1 je nutno po přijetí křtu uzavřít manželství zákonnou formou, při zachování, je-li třeba, předpisu o smíšených manželstvích a ostatních právních předpisů.

§ 3. S přihlédnutím k mravní, sociální a hospodářské situaci dbá místní ordinář, aby bylo dostatečně postaráno o náležité potřeby první a ostatních propuštěných manželek podle norem spravedlnosti, křesťanské lásky a přirozené umírněnosti.

Kán.1149

Nepokřtěná osoba, která přijala křest v katolické církvi, a nemůže obnovit spolužití s nepokřtěným manželem z důvodu zajetí nebo pronásledování, smí uzavřít nové manželství, i když druhá strana mezitím přijala křest, při zachování kán. 1141.

Kán.1150

Při pochybnosti má privilegium víry přízeň práva.

Článek 2

Odloučení za trvání manželství

Kán.1151

Manželé jsou povinni a oprávněni zachovávat manželské soužití, pokud je neomlouvá zákonný důvod.

Kán.1152

§ 1. Velmi se doporučuje, aby manžel z křesťanské lásky a kvůli prospěchu rodiny neodmítl odpustit druhé straně cizoložství a nerozvrátil manželský život; jestliže jeho vinu výslovně nebo mlčky neodpustil, je oprávněn opustit manželské soužití, jestliže s cizoložstvím nesouhlasil nebo mu nezavdal příčinu nebo sám je nespáchal.

§ 2. K odpuštění mlčky dochází v případě, kdy manžel, který se neprovinil, a když se o cizoložství dozvěděl, s druhým manželem dobrovolně manželsky obcoval; odpuštění se předpokládá, jestliže po více než šest měsíců zachoval manželské spolužití a neobrátil se na církevní nebo světské představené.

§ 3. Jestliže neprovinivší se manžel sám opustí manželské spolužití, předloží svůj případ do šesti měsíců příslušnému církevnímu představenému, který po přihlédnutí ke všem okolnostem zváží, zda může být neprovinivší se manžel přiveden k odpuštění viny a k tomu, aby odloučení trvale neprodlužoval.

Kán.1153

§ 1. Jestliže některý z manželů uvádí druhého do nebezpečí pro duši nebo pro tělo nebo pro děti, anebo jinak činí společný život velmi tvrdým, poskytuje tím druhému manželovi zákonný důvod k odchodu na základě rozhodnutí místního ordináře; jestliže je nebezpečí z prodlení i na základě vlastního rozhodnutí.

§ 2. Ve všech případech, když pomine příčina odloučení, je nutno obnovit manželské spolužití, pokud církevní představený nestanoví jinak.

Kán.1154

Při odloučení manželů je nutno se vhodně postarat o náležité vydržování a výchovu dětí.

Kán.1155

Manžel, který se neprovinil, může chvályhodně opět přijmout druhého manžela k manželskému soužití. V tom případě se zříká práva na odloučení.

.Hlava 10

Zplatnění manželství

Článek 1

Prosté zplatnění

Kán.1156

§ 1. Ke zplatnění manželství neplatného z důvodu zneplatňující překážky se vyžaduje, aby překážka pominula nebo byla dispenzována a souhlas obnovila alespoň strana vědomá si překážky.

§ 2. Toto obnovení vyžaduje církevní právo k tomu, aby zplatnění bylo platné, i když při uzavření manželství obě strany souhlas daly a později neodvolaly.

Kán.1157

Obnovení souhlasu musí být novým úkonem vůle zaměřeným k manželství, o němž obnovující ví nebo se domnívá, že od počátku bylo neplatné.

Kán.1158

§ 1. Jestliže překážka je veřejná, je nutno, aby obě strany obnovily souhlas kanonickou formou, při zachování kán. 1127, § 2.

§ 2. Jestliže se překážka nedá dokázat, postačí, aby soukromě a tajně obnovila souhlas ta strana, která si je vědomá překážky, pokud u druhé strany souhlas trvá, anebo obě strany, jestliže je překážka oběma známá.

Kán.1159

§ 1. Manželství neplatné pro vadu souhlasu se zplatňuje tím, že strana, která nedala souhlas, souhlas projeví, za předpokladu, že souhlas druhou stranou daný trvá.

§ 2. Jestliže se vada souhlasu nedá dokázat, postačí, aby strana, která nedala souhlas, projevila souhlas soukromě a tajně.

§ 3. Jestliže se nedostatek souhlasu dá dokázat, je nutné, aby souhlas byl dán kanonickou formou.

Kán.1160

Manželství neplatné pro vadu formy musí být ke zplatnění znovu uzavřeno kanonickou formou, při zachování kán. 1127, § 2.

Článek 2

Zplatnění v základu (sanace)

Kán.1161

§ 1. Zplatnění v základu je zplatnění neplatného manželství bez obnovení souhlasu, provedené příslušným představeným. Obsahuje dispenz od překážky, jestliže překážka existuje, a od kanonické formy, jestliže nebyla dodržena a působí zpětné kanonické účinky do minulosti.

§ 2. Toto zplatnění nastává od okamžiku udělení; zpětné účinky se vztahují k okamžiku uzavření manželství, pokud není výslovně stanoveno jinak.

§ 3. Zplatnění v základu je možné udělit jen tehdy, když je pravděpodobné, že strany chtějí setrvat v manželském životě.

Kán.1162

§ 1. Jestliže u některé nebo obou stran chybí souhlas, nelze manželství zplatnit v základu, ať souhlas chyběl od počátku, anebo byl na počátku dán a později odvolán.

§ 2. Jestliže souhlas od začátku sice chyběl, avšak později byl dán, může být toto zplatnění uděleno s účinkem od okamžiku souhlasu.

Kán.1163

§ 1. Manželství neplatné z důvodu překážky nebo pro nedostatek zákonné formy může být takto zplatněno, pokud trvá souhlas u obou stran.

§ 2. Manželství neplatné z důvodu překážky práva přirozeného nebo božského pozitivního může být takto zplatněno až tehdy, kdy překážka pominula.

Kán.1164

Zplatnění v základu lze platně provést i v případě, kdy o tom jedna nebo obě strany nevědí; udělí se však jen ze závažného důvodu.

Kán.1165

§ 1. Zplatnění v základu může udělit Apoštolský stolec.

§ 2. V jednotlivých případech je může poskytnout diecézní biskup, i když je manželství neplatné z více důvodů; při zplatnění smíšeného manželství je nutno splnit podmínky uvedené v kán. 1125; nesmí je však udělit, jestliže brání překážka, od níž dispenz je vyhrazena Apoštolskému stolci podle kán. 1078, § 2, anebo jestliže se jedná o překážku práva přirozeného nebo božského pozitivního, která již pominula.

. Část 2

Ostatní úkony bohoslužby

. Stať I

Svátostiny

Kán.1166

Svátostiny jsou posvátná znamení napodobující určitým způsobem svátosti, jimiž se naznačují účinky, zvláště duchovní, a získávají se na přímluvu církve.

Kán.1167

§ 1. Pouze Apoštolský stolec smí ustanovit nové svátostiny nebo existující závazně vykládat nebo některé z nich zrušit nebo změnit.

§ 2. Při konání nebo udělování svátostin se bedlivě zachovávají obřady a slovní znění schválená církví.

Kán.1168

Udělovatelem svátostin je duchovní mající náležitou moc; některé svátostiny podle předpisu liturgických knih mohou podle rozhodnutí ordináře udělovat i laici, kteří mají potřebné vlastnosti.

Kán.1169

§ 1. Svěcení a zasvěcení mohou platně konat biskupové a také kněží, pokud jim to dovoluje právo nebo zákonně udělené dovolení.

§ 2. Žehnání, kromě vyhrazených papeži nebo biskupům, smí provést kterýkoliv kněz.

§ 3. Jáhen smí konat pouze ta žehnání, která mu právo výslovně dovoluje.

Kán.1170

Žehnání, která jsou určena především katolíkům, mohou být udělována i katechumenům, a pokud nebrání zákaz církve, také nekatolíkům.

Kán.1171

S posvátnými věcmi, určenými zasvěcením nebo žehnáním k bohoslužbě, se zachází s úctou a nepoužije se jich ke světským nebo jiným než vlastním účelům, i když jsou ve vlastnictví soukromých osob.

Kán.1172

§ 1. Nikdo nesmí zákonně vykonat exorcismus posedlých, jestliže neobdržel zvláštní a výslovné dovolení od místního ordináře.

§ 2. Toto dovolení udělí místní ordinář pouze knězi, který se vyznačuje zbožností, věděním, moudrostí, a bezvadným životem.

. Stať II

Denní modlitba církve

Kán.1173

Církev plní Kristovu kněžskou službu, a proto koná Denní modlitbu církve; přitom naslouchá Bohu, který mluví ke svému lidu, koná památku tajemství spásy, bez ustání Krista chválí zpěvem i modlitbou a prosí o spásu celého světa.

Kán.1174

§ 1. Povinností konat Denní modlitbu církve jsou vázáni duchovní podle kan. 276, § 2 , odst. 3; členové společností zasvěceného života a společností apoštolského života jsou jí vázáni podle svých stanov.

§ 2. K účasti na Denní modlitbě církve jako činnosti církve jsou podle okolností velmi zváni i ostatní křesťané.

Kán.1175

Při konání Denní modlitby církve se podle možnosti dodrží doba pro jednotlivé části.

. Stať III

Církevní pohřeb

Kán.1176

§ 1. Zemřelí křesťané mají mít církevní pohřeb podle norem práva.

§ 2. Církevní pohřeb, jímž církev vyprošuje zemřelým duchovní pomoc a prokazuje úctu jejich tělům a zároveň živým dodává útěchu z naděje, je nutno konat podle předpisů liturgických knih.

§ 3. Církev velmi doporučuje zachovat zbožný zvyk pohřbívání těl zemřelých do země; nezakazuje však pohřeb žehem, pokud nebyl zvolen z důvodů odporujících křesťanské nauce.

.Hlava 1

Konání pohřbu

Kán.1177

§ 1. Pohřeb kteréhokoliv zemřelého věřícího se zpravidla má konat ve farním kostele.

§ 2. Je dovoleno kterémukoliv věřícímu nebo těm, jímž přísluší obstarat pohřeb zemřelého věřícího, zvolit jiný kostel pro pohřeb, se souhlasem toho, kdo jej řídí, a po oznámení vlastnímu faráři zemřelého.

§ 3. Jestliže smrt nastane mimo vlastní farnost a mrtvé tělo nebylo do ní přeneseno, ani nebyl zákonně zvolen jiný kostel pro pohřeb, koná se pohřeb v kostele farnosti, kde nastala smrt, pokud partikulární právo neurčuje jiný kostel.

Kán.1178

Pohřeb diecézního biskupa se koná v jeho vlastní katedrále, pokud si sám nezvolil jiný kostel.

Kán.1179

Pohřeb řeholních osob nebo členů společnosti apoštolského života zpravidla koná v jejich vlastním kostele nebo kapli představený, jedná-li se o duchovenskou řeholi; v ostatních případech kaplan.

Kán.1180

§ 1. Jestliže farnost má vlastní hřbitov, pohřbívají se na něm zemřelí věřící, pokud oni sami nebo ti, jimž přísluší obstarání jejich pohřbu, zákonně nezvolili jiný hřbitov.

§ 2. Každému je dovoleno zvolit si hřbitov k pohřbu, pokud to právo nezakazuje.

Kán.1181

U dávek při příležitosti pohřbu se zachovají normy kán. 1264, při čemž nutno zabránit stranění osobám a zajistit, aby chudí nebyli připraveni o náležitý pohřeb.

Kán.1182

Po vykonání pohřbu se provede zápis do knihy zemřelých podle norem partikulárního práva.

.Hlava 2

Dovolení nebo odepření církevního pohřbu

Kán.1183

§ 1. Pokud se jedná o pohřeb, jsou katechumeni postaveni na roveň křesťanům.

§ 2. Místní ordinář může dovolit církevní pohřeb dětem, jejichž rodiče je chtěli nechat pokřtít a které zemřely před pokřtěním.

§ 3. Pokřtěným členům některé nekatolické církve nebo církevní společnosti lze dovolit církevní pohřeb podle rozumného rozhodnutí místního ordináře, pokud není dosažitelný vlastní duchovní a není známo, že by si to nepřáli.

Kán.1184

§ 1. Církevně nemohou být pohřbeni, pokud před smrtí neprojevili nějaké známky kajícnosti:

1. veřejně prokazatelní odpadlíci, bludaři a rozkolníci;

2. kdo zvolili pohřeb vlastního těla žehem z důvodů, které jsou v rozporu s křesťanskou vírou;

3. jiní veřejní hříšníci, jimž nelze dovolit církevní pohřeb, aniž by vzniklo veřejné pohoršení věřících.

§ 2. V pochybnosti je třeba obrátit se na místního ordináře a řídit se jeho rozhodnutím.

Kán.1185

Osobě, která nemůže mít církevní pohřeb, se musí odmítnout i jakákoli pohřební mše.

. Stať IV

Úctívání svatých, posvátných obrazů a ostatků

Kán.1186

K podpoře posvěcování božího lidu doporučuje církev zvláštní a synovskou úctu k Panně Marii, Matce boží, kterou Kristus ustanovil za matku všech lidí; církev podporuje také úctu k ostatním svatým, jejichž příklad podněcuje křesťany k růstu a jejichž přímluva jim pomáhá.

Kán.1187

Veřejnou úctu je dovoleno vzdávat pouze těm božím služebníkům, které církevní představení zanesli do seznamu svatých nebo blahoslavených.

Kán.1188

Zachovává se praxe vystavovat v kostelích posvátné obrazy, aby byly uctívány od věřících; vystavují se však v přiměřeném počtu a vhodném uspořádání, aby nevzbuzovaly údiv křesťanů a nezavdávaly příležitost k nesprávné zbožnosti.

Kán.1189

Jestliže drahocenné obrazy, to jest starobylé, vynikající uměním nebo úctou, v kostelích nebo kaplích vystavené k uctívání věřícími vyžadují opravy, restaurují se pouze po písemném dovolení od místního ordináře; ten než je udělí, poradí se se znalci.

Kán.1190

§ 1. Je zakázáno prodávat posvátné ostatky.

§ 2. Význačné ostatky a jiné, které se těší velké úctě lidí, nesmějí být jakýmkoliv způsobem platně převedeny ani natrvalo přeneseny bez dovolení Apoštolského stolce.

§ 3. Ustanovení § 2 platí i o obrazech, které se v nějakém kostele těší velké úctě lidí.

. Stať V

Slib a přísaha

.Hlava 1

Slib

Kán.1191

§ 1. Slib, to jest uvážená a svobodná přípověď, učiněná Bohu, o možném a lepším dobru, se musí splnit ze ctnosti nábožnosti.

§ 2. Pokud mu to právo nezakazuje, je způsobilý učinit slib každý, kdo má náležité užívání rozumu.

§ 3. Slib složený pod vlivem závažného a nespravedlivého strachu nebo podvodu je samým právem neplatný.

Kán.1192

§ 1. Slib je veřejný, jestliže je přijat jménem církve od zákonného představeného; jinak je soukromý.

§ 2. Slib je slavný, jestliže jej církev za takový uznala, jinak je jednoduchý.

§ 3. Slib je osobní, jestliže jím slibující připovídá svou činnost; věcný, připovídá-li jím věc; smíšený, jestliže je osobní i věcné povahy.

Kán.1193

Slib svou vlastní povahou zavazuje pouze toho, kdo jej učinil.

Kán.1194

Slib zaniká uplynutím doby, stanovené ke skončení jeho závaznosti, podstatnou změnou látky slibu, tím, že nenastane podmínka, na níž slib závisí, nebo nenastane jeho účel, dále zaniká dispenzí a záměnou.

Kán.1195

Kdo má moc nad předmětem slibu, může na tak dlouho pozastavit závaznost, jak dlouho je pro něho plnění slibu nevýhodou.

Kán.1196

Kromě papeže může soukromé sliby ze spravedlivé příčiny dispenzovat, pokud dispenz nenarušuje získaná práva jiných osob: 1. místní ordinář a farář všechny své podřízené i osoby, které nemají kanonické trvalé nebo přechodné bydliště v jeho diecézi případně farnosti;

2. představený řeholních společností nebo společností apoštolského života, jestliže jsou duchovenské a papežské, a to členy, novice a osoby, které ve dne v noci pobývají v domě společnosti;

3. ti, kteří byli Apoštolským stolcem nebo místním ordinářem pověřeni mocí k dispenzování.

Kán.1197

Předmět soukromého slibu může sám slibující zaměnit za jiný, stejně dobrý nebo lepší; za horší pak pouze ten, kdo má dispenzační moc podle kán. 1196.

Kán.1198

Sliby učiněné před řeholními sliby se pozastavují po dobu, kdy slibující zůstává v řeholní společnosti.

.Hlava 2

Přísaha

Kán.1199

§ 1. Přísaha, to jest vzývání Božího jména na svědectví o pravdě, může být učiněna pouze pravdivě, uváženě a spravedlivě.

§ 2. Přísahu, kterou vyžadují nebo připouštějí kánony, nelze platně vykonat prostřednictvím zástupce.

Kán.1200

§ 1. Kdo svobodně přísahá, že něco vykoná, je

zvláštním závazkem nábožnosti vázán, aby splnil, co přísahou

stvrdil.

§ 2. Přísaha vynucená podvodem, násilím nebo strachem je neplatná samotným právem.

Kán.1201

§ 1. Přísaha příslibná sleduje povahu a podmínky jednání, k němuž se připojuje.

§ 2. Jestliže se přísaha připojí k jednání směřujícímu přímo ke škodě jiné osobě nebo ke škodě veřejnému prospěchu nebo ke škodě věčné spáse, není toto jednání přísahou potvrzeno.

Kán.1202

Závazek plynoucí z příslibné přísahy zaniká:

1. prominutím se strany toho, v čí prospěch byla složena;

2. podstatnou změnou předmětu přísahy nebo stane-li se předmět přísahy špatným následkem změny okolností nebo zcela lhostejným, anebo překáží-li vyššímu dobru;

3. odpadnutím účelu nebo podmínky, pod níž byla případně přísaha učiněna;

4. dispenzí nebo záměnou podle ustanovení kán. 1203.

Kán.1203

Kdo může pozastavit, dispenzovat nebo zaměnit slib, má tuto moc stejným způsobem nad přísahou; jestliže však dispenz od přísahy směřuje k nevýhodě u jiných, kteří odmítají prominout závazek, může od přísahy dispenzovat pouze Apoštolský stolec.

Kán.1204

U přísahy je nutno použít zužujícího výkladu podle práva a podle úmyslu přísahajícího nebo, jestliže by jednal podvodně, podle úmyslu toho, v čí prospěch se přísaha skládá.

. Část 3

Posvátná místa a doby

. Stať I

Posvátná místa

Kán.1205

Posvátná místa jsou místa určená k bohoslužbě nebo pohřbu věřících zasvěcením nebo žehnáním, které k tomu předepisují liturgické knihy.

Kán.1206

Zasvěcení nějakého místa přísluší diecéznímu biskupovi a těm, které mu právo klade na roveň; ti mohou pověřit tímto úkolem kteréhokoliv biskupa nebo ve výjimečných případech kněze, aby na jejich území provedli zasvěcení.

Kán.1207

Posvátná místa žehná ordinář, avšak žehnání kostelů je vyhrazeno diecéznímu biskupovi; oba mohou k tomu pověřit jiného kněze.

Kán.1208

O provedení zasvěcení nebo žehnání kostela nebo žehnání hřbitova se sepíše listina, jejíž jedno vyhotovení se uchová v biskupské kurii a druhé v archivu kostela.

Kán.1209

Zasvěcení nebo žehnání některého místa se dostatečně prokáže i jedním svědkem, proti němuž není námitek, pokud nevznikne někomu škoda.

Kán.1210

Na posvátném místě je přípustné pouze to, co slouží výkonu bohoslužby a podpoře zbožnosti a náboženství; zakazuje se, co se neshoduje s posvátností místa.

Kán.1211

Posvátná místa se znesvěcují v nich vykonaným závažným zločinným jednáním s pohoršením věřících, což podle rozhodnutí místního ordináře je tak závažné a tak odporuje posvátnosti místa, že nedovoluje vykonávat tam bohoslužby, dokud se zločin nenapraví kajícím obřadem podle předpisů liturgických knih.

Kán.1212

Posvátná místa ztrácejí zasvěcení nebo žehnání, jestliže byla z velké části zbořena nebo byla buď rozhodnutím místního ordináře nebo ve skutečnosti trvale předána ke světskému užívání.

Kán.1213

Na posvátných místech svobodně vykonávají církevní představení posvátnou moc a úkoly.

.Hlava 1

Kostel

Kán.1214

Kostelem se rozumí posvátná budova, určená pro bohoslužby, do níž jsou věřící oprávněni přijít, aby zde konali bohoslužby, především veřejně.

Kán.1215

§ 1. Žádný kostel se nesmí stavět bez výslovného písemného souhlasu diecézního biskupa.

§ 2. Biskup udělí souhlas až po projednání s kněžskou radou a rektory sousedních kostelů, když má za to, že nový kostel může sloužit prospěchu duší věřících a že budou prostředky potřebné na stavbu kostela a na bohoslužby.

§ 3. Rovněž řeholní společnosti musí mít dovolení od diecézního biskupa před tím, než postaví kostel na přesně určeném místě, i přes to, že obdržely od diecézního biskupa dovolení k vybudování domu v diecézi nebo městě.

Kán.1216

Při stavbě a obnově kostelů se za použití rad znalců zachovávají zásady a normy liturgie a posvátného umění.

Kán.1217

§ 1. Po řádném ukončení stavby se co nejdříve nový kostel zasvětí nebo alespoň požehná, při zachování liturgických zákonů.

§ 2. Slavnostním obřadem se zasvěcují kostely, hlavně katedrální a farní.

Kán.1218

Každý kostel je někomu zasvěcen; určení komu je zasvěcen se po provedeném zasvěcení nesmí měnit.

Kán.1219

V právoplatně posvěceném nebo požehnaném kostele se mohou konat všechny bohoslužebné úkony při zachování farních práv.

Kán.1220

§ 1. Všichni, jichž se věc týká, dbají, aby v kostelích byla dodržována taková čistota a výzdoba, jaká náleží domu božímu, a do kostelů se nepřipustí nic, co není v souladu s posvátností místa.

§ 2. K ochraně posvátného a drahocenného majetku se použije řádné péče o udržování a vhodných prostředků k zabezpečení.

Kán.1221

Vstup do kostela v době bohoslužeb je svobodný a bezplatný.

Kán.1222

§ 1. Jestliže některého kostela nelze žádným způsobem použít k bohoslužbám a není možnost jej obnovit, může jej místní ordinář předat k počestnému světskému užívání.

§ 2. Kde vyžadují jiné závažné důvody, aby se některý kostel již dále nepoužíval k bohoslužbám, může jej diecézní biskup po projednání s kněžskou radou předat k počestnému světskému užívání, se souhlasem těch, kteří si v něm zákonně vyhradili práva, a pokud se tím neublíží prospěchu duší.

.Hlava 2

Kaple

Kán.1223

Kaplí se rozumí místo, které je na základě dovolení ordináře určeno pro bohoslužby ve prospěch některého společenství nebo shromáždění věřících v něm se shromažďujícího, kam jiní věřící mohou přijít se souhlasem příslušného představeného.

Kán.1224

§ 1. Ordinář udělí požadovaný souhlas ke zřízení kaple až po tom, když sám nebo prostřednictvím jiného navštívil místo pro kapli určené a uznal je za slušně zařízené.

§ 2. Po udělení dovolení se nesmí kaple předat k světskému užívání bez souhlasu téhož ordináře.

Kán.1225

V zákonně zřízených kaplích se mohou konat všechny bohoslužby, pokud některé nezakazuje právo nebo nařízení místního ordináře nebo liturgické předpisy.

Kán.1226

Soukromou kaplí se rozumí místo určené se souhlasem místního ordináře ve prospěch jedné nebo více fyzických osob.

Kán.1227

Biskupové si mohou zřídit soukromou kapli, která má tatáž práva jako má kaple.

Kán.1228

Při zachování kán. 1227 se ke konání mše a jiných bohoslužeb v soukromé kapli vyžaduje dovolení místního ordináře.

Kán.1229

Kaple a soukromé kaple je vhodné žehnat podle obřadu předepsaného v liturgických knihách; musí však být vyhrazeny pouze bohoslužbám a vyloučeny z jakéhokoliv užívání pro domácnost.

.Hlava 3

Poutní svatyně

Kán.1230

Poutní svatyní se rozumí kostel nebo jiné posvátné místo, k němuž se schválením místního ordináře putují četní věřící ze zvláštní zbožnosti.

Kán.1231

Aby se poutní svatyně mohla nazývat "národní", musí tento název schválit biskupská konference; pro označení "mezinárodní" se vyžaduje schválení od Apoštolského stolce.

Kán.1232

§ 1. Ke schválení stanov diecézní poutní svatyně je příslušný místní ordinář; pro stanovy národní poutní svatyně je to biskupská konference; pro stanovy mezinárodní poutní svatyně je příslušný pouze Apoštolský stolec.

§ 2. Ve stanovách se určí hlavně účel, pravomoc rektora, vlastnictví a správa majetku.

Kán.1233

Poutním svatyním mohou být udělena některá privilegia, kdykoliv se jeví, že to vyžadují místní okolnosti, množství věřících a hlavně prospěch věřících.

Kán.1234

§ 1. V poutních svatyních se věřícím hojněji poskytují prostředky spásy horlivým hlásáním božího slova, vhodným podporováním liturgického života, hlavně eucharistií a svátostí smíření a schválenými formami lidové zbožnosti.

§ 2. Drahocenné odkázané dary lidového umění a doklady zbožnosti se zachovávají a bezpečně ochraňují v poutních svatyních nebo přilehlých místech.

.Hlava 4

Oltáře

Kán.1235

§ 1. Oltář čili stůl, na němž se slaví eucharistie, se označuje jako "pevný", jestliže je postaven tak, že je zapuštěn v podlaze, a proto nemůže být odstraněn; jako "přenosný", jestliže může být přenesen.

§ 2. Je vhodné, aby v každém kostele byl pevný oltář; na ostatních místech určených k posvátným úkonům oltář buď pevný nebo přenosný.

Kán.1236

§ 1. Podle starého zvyku v církvi je horní deska pevného oltáře kamenná, a sice z jediného přírodního kamene; může se však použít i jiné vhodné a pevné látky podle rozhodnutí biskupské konference. Podstavec může být zhotoven z jakékoliv látky.

§ 2. Přenosný oltář může být postaven z jakékoliv pevné látky, vhodné pro liturgické použití.

Kán.1237

§ 1. Pevné oltáře je nutno zasvětit, přenosné buď zasvětit nebo žehnat, podle předpisů liturgických knih.

§ 2. Podle ustanovení liturgických knih se zachovává stará tradice ukládat do pevného oltáře ostatky mučedníků nebo jiných svatých.

Kán.1238

§ 1. Oltář ztrácí zasvěcení nebo žehnání podle kán. 1212.

§ 2. Předáním kostela nebo některého posvátného místa do světského užívání neztrácejí oltáře, ať pevné nebo přenosné, své zasvěcení nebo žehnání.

Kán.1239

§ 1. Oltář, ať pevný nebo přenosný, je vyhrazen pouze bohoslužbám a zcela se vylučuje jakékoliv světské použití.

§ 2. Pod oltářem nesmí být uloženo tělo zemřelého, jinak na něm není dovoleno sloužit mši.

.Hlava 5

Hřbitov

Kán.1240

§ 1. Kde je to možné, ať jsou vlastní církevní hřbitovy nebo alespoň prostory na světských hřbitovech, určené pro zemřelé věřící; obojí je nutno žehnat podle předpisu.

§ 2. Jestliže však toho nelze dosáhnout, pokaždé se jednotlivé hroby žehnají podle předpisu.

Kán.1241

§ 1. Farnosti a řeholní společnosti mohou mít vlastní hřbitov.

§ 2. Také jiné právnické osoby nebo rodiny mohou mít vlastní hřbitov nebo pohřebiště, které mají být podle uvážení místního ordináře žehnány.

Kán.1242

V kostelích se nepohřbívají těla zemřelých, pokud se nejedná o papeže, kardinály nebo diecézní biskupy i emeritní, kteří mají být pohřbeni ve svém kostele.

Kán.1243

Partikulární právo stanoví náležité normy o pořádku na hřbitovech, hlavně za účelem ochrany a podpory jejich posvátnosti.

. Stať II

Posvátné doby

Kán.1244

§ 1. Stanovení, překládání a rušení svátků a dnů pokání společných celé církvi přísluší jedině papeži, při zachování kán. 1246, § 2.

§ 2. Diecézní biskupové mohou pouze v jednotlivých případech stanovit ve svých diecézích nebo místech svátky nebo dny pokání.

Kán.1245

Při zachování práva diecézních biskupů, o němž v kán. 87, může farář ze spravedlivého důvodu a podle předpisů diecézního biskupa udělit v jednotlivých případech dispenz od povinnosti zachovat sváteční den nebo den pokání, nebo provést záměnu tohoto za jiné úkony zbožnosti; toto právo má také představený řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, jsou-li duchovenské a papežského práva, ve prospěch svých vlastních podřízených a jiných, kteří pobývají v domě ve dne v noci.

.Hlava 1

Svátky

Kán.1246

§ 1. Neděli, den Páně, v němž se slaví velikonoční událost, je nutno v celé církvi zachovávat z apoštolské tradice jako prvotní zasvěcený svátek. Rovněž se musí zachovávat den Narození našeho Pána Ježíše Krista, Zjevení Páně, Nanebevstoupení Páně, svátek Těla a krve Kristovy, Svaté Bohorodičky Marie, jejího Neposkvrněného početí a Nanebevzetí, svatého Josefa, svatých Petra a Pavla a Všech svatých.

§ 2. Biskupská konference může po předchozím schválení Apoštolským stolcem některé ze zasvěcených svátků zrušit nebo přeložit na neděli.

Kán.1247

O nedělích a dalších zasvěcených svátcích jsou věřící vázáni povinností zúčastnit se mše; kromě toho se zdrží práce a činností, které jsou na překážku bohoslužbě a radosti, vlastní dnu Páně nebo náležitému duševnímu i tělesnému zotavení.

Kán.1248

§ 1. Povinnost účasti na mši splní, kdo se mše zúčastní, kdekoliv se koná katolickým obřadem, buď v den svátku, nebo večer předcházejícího dne.

§ 2. Jestliže z důvodu nedostatku duchovních nebo z jiného závažného důvodu není možná účast na mši, velmi se doporučuje, aby se věřící zúčastnili na bohoslužbě slova, jestliže se koná podle předpisů diecézního biskupa ve farním kostele nebo na jiném posvátném místě, nebo aby se věnovali po náležitou dobu modlitbě buď sami, nebo v rodině nebo ve společenství rodin.

.Hlava 2

Dny pokání

Kán.1249

Všichni křesťané, každý svým způsobem, jsou z božího zákona povinni činit pokání; aby se všichni určitým zachováváním pokání navzájem spojili, stanovují se dny pokání, v nichž se křesťané zvláště věnují modlitbě, konají skutky zbožnosti a lásky a také sebezápor tím, že své vlastní povinnosti věrněji plní a že zachovávají pokání újmou a zdrženlivostí od pokrmů podle následujících kánonů.

Kán.1250

Dny a doby pokání v celé církvi jsou jednotlivé pátky během celého roku a doba postní.

Kán.1251

Pokání zdrženlivostí od masa nebo jiného pokrmu podle předpisů biskupské konference se zachovává každý pátek v roce, pokud nepřipadne na den slavnosti; pokání zdrženlivostí i újmou se zachovává na Popeleční středu a na Velký pátek.

Kán.1252

Zákonem pokání zdrženlivostí jsou vázány osoby od dovršeného čtrnáctého roku věku; zákonem pokání újmou jsou vázáni všichni zletilí až do započatého šedesátého roku. Pastýři duší a rodiče dbají, aby také ti, kteří nejsou vázáni zákonem pokání zdrženlivostí a újmou z důvodu nezletilosti, byli vychováváni k správnému pochopení pokání.

Kán.1253

Biskupská konference může podrobněji určit zachovávání pokání újmou a zdrženlivostí, a také nahradit zcela nebo zčásti pokání újmy a zdrženlivosti jinými formami pokání, zvláště skrze skutky lásky a úkony zbožnosti.

. Kniha V

Majetek církve

Kán.1254

§ 1. Katolická církev může vrozeným právem nezávisle na světské moci nabývat, držet, spravovat a převádět majetek k dosahování sobě vlastních cílů.

§ 2. Vlastní cíle jsou hlavně: konání bohoslužeb, zajištění přiměřeného zaopatření duchovních a jiných služebníků, uskutečňování apoštolátu a charitativní činnosti, hlavně mezi chudými.

Kán.1255

Celá církev, Apoštolský stolec, místní církve a kterákoliv jiná právnická osoba, ať veřejná nebo soukromá, jsou subjekty způsobilými nabývat, držet, spravovat a převádět majetek podle norem práva.

Kán.1256

Vlastnictví majetku přísluší pod nejvyšším řízením papežem té právnické osobě, která ten majetek zákonně získala.

Kán.1257

§ 1. Veškerý majetek, který patří církvi, Apoštolskému stolci nebo veřejným právnickým osobám v církvi, je majetek církve a řídí se následujícími kánony a vlastními stanovami.

§ 2. Majetek soukromé právnické osoby se řídí vlastními stanovami, ne však těmito kánony, pokud není výslovně stanoveno jinak.

Kán.1258

V následujících kánonech se názvem církev označuje nejen celá církev nebo Apoštolský stolec, ale i kterákoliv veřejná právnická osoba v církvi, pokud z textové souvislosti nebo povahy věci neplyne něco jiného.

. Stať I

Nabývání majetku

Kán.1259

Církev může nabývat majetek všemi spravedlivými způsoby práva ať přirozeného nebo pozitivního, které jsou dovoleny jiným.

Kán.1260

Církev má vrozené právo vyžadovat od křesťanů co je nutné pro její vlastní účely.

Kán.1261

§ 1. Křesťané mohou poskytovat majetek ve prospěch církve.

§ 2. Diecézní biskup je povinen oznámit věřícím povinnost podle kán. 222, § 1 a vhodným způsobem naléhat na její plnění.

Kán.1262

Věřící poskytují církvi pomoc požadovanými příspěvky podle norem vydaných biskupskou konferencí.

Kán.1263

Diecézní biskup má po projednání s ekonomickou radou a kněžskou radou právo stanovit sobě podřízeným veřejným právnickým osobám podle jejich příjmů přiměřenou daň na potřeby diecéze; ostatním fyzickým a právnickým osobám může uložit mimořádnou přiměřenou dávku jen v případě závažné potřebnosti a za stejných podmínek, při zachování partikulárních zákonů a obyčejů, které mu poskytují širší práva.

Kán.1264

Pokud právo nestanoví jinak, přísluší shromáždění biskupů provincie:

1. stanovit poplatky za jednání výkonné moci při poskytování výhod nebo za výkon reskriptů Apoštolského stolce; musí je schválit Apoštolský stolec;

2. stanovit dávky při příležitosti udílení svátostí a svátostin.

Kán.1265

§ 1. Při zachování práva členů žebravých řeholních společností je zakázáno kterékoliv soukromé osobě, ať právnické nebo fyzické, vyžadovat bez písemného svolení vlastního ordináře a místního ordináře příspěvky pro kterékoliv zbožné nebo církevní zařízení nebo účel.

§ 2. Biskupská konference může stanovit normy o sbírkách darů, které musí dodržovat všichni, i ti, kdo jsou členy žebravých společností.

Kán.1266

Ve všech kostelích a kaplích, i těch, které patří řeholním společnostem, a které jsou ve skutečnosti stále přístupné křesťanům, může ordinář nařídit, aby se sbíraly zvláštní příspěvky pro určité činnosti farní, diecézní, národní nebo všeobecné, které je pak nutno řádně zaslat diecézní kurii.

Kán.1267

§ 1. Pokud není znám opak, předpokládá se, že dary, poskytnuté představeným nebo správcům kterékoliv právnické osoby církevní, i soukromé, jsou dány této právnické osobě.

§ 2. Dary podle § 1 je možné odmítnout pouze ze spravedlivého důvodu a věci větší hodnoty jen se svolením ordináře, jde-li o právnickou osobu veřejnou; dovolení ordináře se rovněž vyžaduje k přijetí věci zatížené břemenem nebo podmínkou, při zachování kán. 1295.

§ 3. Darů poskytnutých věřícími na určitý účel se může použít pouze k tomuto účelu.

Kán.1268

Vydržení a promlčení, jako způsob nabytí nebo pozbytí, přejímá církev pro majetkové účely podle kánonů 197 - 199.

Kán.1269

Posvátných věcí, které jsou ve vlastnictví soukromých osob, je možno nabýt vydržením nebo promlčením od soukromých osob, avšak není dovoleno jich užívat ke světským účelům, pokud nepozbyly zasvěcení nebo žehnání; jestliže však patří veřejné církevní právnické osobě, může je nabýt pouze jiná veřejná právnická osoba církevní.

Kán.1270

Nemovitosti, drahocenné movitosti, práva a osobní nebo věcné žaloby, které patří Apoštolskému stolci, se promlčují po sto letech; které patří jiné veřejné právnické osobě, po uplynutí třiceti let.

Kán.1271

Pro spojení poutem jednoty a lásky přispívají biskupové podle možností vlastní diecéze k obstarání prostředků, které potřebuje Apoštolský stolec podle současných podmínek, aby mohl řádně poskytnout službu celé církvi.

Kán.1272

V krajinách, kde jsou ještě obročí ve vlastním smyslu, přísluší biskupské konferenci, aby vhodnými normami, dohodnutými a schválenými Apoštolským stolcem, řídila obročí tak, aby výnos a pokud možno i sama majetková podstata obročí přešla pozvolna v zařízení podle kán. 1274, § 1.

. Stať II

Správa majetku.

Kán.1273

Nejvyšší správa a nakládání veškerým církevním majetkem přísluší papeži vzhledem k jeho nejvyšší vládní moci.

Kán.1274

§ 1. Každá diecéze má zvláštní zařízení, které shromažďuje majetek nebo dary k tomu účelu, aby bylo postaráno o vydržování duchovních, kteří vykonávají službu ve prospěch diecéze podle kán. 281, pokud o ně není postaráno jinak.

§ 2. Kde dosud není zřízeno náležité sociální zabezpečení pro duchovní, postará se biskupská konference o zřízení zařízení, které by dostatečně zajišťovalo sociálního zabezpečení duchovních.

§ 3. Pokud je třeba, ustanoví se v jednotlivých diecézích společný fond, z něhož mohou biskupové plnit povinnosti vůči jiným osobám sloužícím církvi a přispívat na různé potřeby diecéze a jímž také mohou bohatší diecéze pomáhat chudším.

§ 4. Podle různých místních okolností může být vhodněji dosahováno účelů, o nichž v § 2 a 3, tím, že se diecézní zařízení navzájem smluvně spojí nebo spolupracují nebo se sdruží buď některé nebo všechny diecéze na území biskupské konference.

§ 5. Je-li to možné, zřídí se tato zařízení tak, aby mohla působit i podle světského práva.

Kán.1275

Majetkový fond pocházející z různých diecézí se spravuje podle norem náležitě schválených biskupy, jichž se věc týká.

Kán.1276

§ 1. Ordinář má pečlivě dozírat na správu veškerého majetku, který patří jemu podřízeným veřejným právnickým osobám, při zachování právních důvodů, které mu udělují další práva.

§ 2. S přihlédnutím k právům, zákonným obyčejům a okolnostem pečují ordináři vydáním zvláštních směrnic o uspořádání celé záležitosti správy církevního majetku v mezích obecného a partikulárního práva.

Kán.1277

Diecézní biskup je povinen projednat s ekonomickou radou a se sborem poradců věci majetkové správy, které jsou závažnější vzhledem k ekonomické situaci diecéze; souhlas téže rady a sboru poradců potřebuje kromě případů zvláště uvedených v obecném právu nebo v nadačních listinách také k jednání povahy mimořádné správy. Biskupská konference nebo biskupové určí, které jednání se považuje za mimořádnou správu.

Kán.1278

Kromě úkolů podle kán. 494, § 3 a 4 může diecézní biskup svěřit ekonomovi i úkoly podle kán. 1276, § 1 a 1279, § 2.

Kán.1279

§ 1. Správa církevního majetku přísluší tomu, kdo bezprostředně řídí osobu, které ten majetek patří, pokud jinak nestanoví partikulární právo, stanovy nebo zákonný obyčej; při tom se zachovává právo ordináře zakročit v případě nedbalosti správce.

§ 2. Pro správu majetku veřejné právnické osoby, které právo nebo nadační listiny nebo vlastní stanovy neurčily správce, jmenuje ordinář, jemuž je podřízena, vhodné osoby na dobu tří let; tyto pak může ordinář znovu jmenovat.

Kán.1280

Každá právnická osoba má svou ekonomickou radu nebo alespoň dva poradce, kteří pomáhají správci v plnění úkolů podle stanov.

Kán.1281

§ 1. Při zachování předpisů stanov jednají správcové neplatně, jestliže překračují hranice a způsob řádné správy, aniž k tomu předem obdrželi písemné dovolení ordináře.

§ 2. Ve stanovách se vymezí jednání, která překračují meze a způsob řádné správy; jestliže však stanovy neobsahují ustanovení o této věci, přísluší diecéznímu biskupovi, aby po projednání věci s ekonomickou radou určil takováto jednání pro sobě podřízené osoby.

§ 3. Právnická osoba nese odpovědnost za neplatná jednání správců jen tehdy a do té míry, nakolik z nich měla prospěch; za nezákonná avšak platná jednání odpovídá sama právnická osoba, má však právo podat žalobu nebo správní odvolání proti správcům, kteří jí způsobili škodu.

Kán.1282

Všichni, ať duchovní nebo laici, kteří se ze zákonného právního důvodu účastní správy církevního majetku, jsou povinni plnit své úkoly jménem církve, podle norem práva.

Kán.1283

Než správcové nastoupí svůj úřad:

1. musí se před ordinářem nebo jeho zmocněncem přísahou zavázat, že dobře a věrně povedou správu;

2. pořídí se důkladný a přesný inventární seznam nemovitostí i věcí movitých, ať drahocenných nebo patřících jakkoli ke kulturním hodnotám nebo i jiných, s jejich popisem a oceněním; vyhotovený seznam se zkontroluje a podepíše;

3. jedno vyhotovení tohoto inventárního seznamu se uchová v archivu správce, druhé v archivu kurie; v obou se zaznamená každá změna, týkající se majetku.

Kán.1284

§ 1. Každý správce je povinen zastávat svůj úřad s pečlivostí dobrého hospodáře.

§ 2. Proto musí:

1. dbát, aby majetek svěřený jeho péči nebyl žádným způsobem zničen nebo poškozen; je-li třeba, uzavře pojistné smlouvy;

2. usilovat, aby vlastnictví církevního majetku bylo zajištěno i způsobem platným ve světském právu;

3. zachovávat normy práva jak kanonického tak světského i ustanovení zakladatele a zákonných představených a hlavně se vyhýbat tomu, aby církvi nevznikla škoda z nedodržení světských zákonů;

4. vyžadovat přesně a včas příjmy a výnosy z majetku a po obdržení je bezpečně uchovávat a naložit s nimi podle úmyslu zakladatele nebo zákonných norem.

5. ve stanovenou dobu platit úrok z půjček a hypoték a dbát o náležité vrácení dluhu;

6. peníze, které zbudou po výdajích a mohou být vhodně uloženy, se souhlasem ordináře uložit pro účely právnické osoby;

7. řádně vést knihy příjmů a vydání;

8. po uplynutí každého roku vyhotovit účetní výkaz o správě;

9. řádně uspořádat listiny a doklady, o něž se opírají práva církve nebo zařízení na majetek, uchovávat je v náležitém a vhodném archivu; kde je to snadno možné, uložit jejich originály do archivu kurie.

§ 3. Velmi se doporučuje, aby správcové každoročně vyhotovovali plány příjmů a výdajů; partikulárnímu právu je ponecháno nařídit a přesněji určit, jak mají být vypracovány.

Kán.1285

Pouze v mezích řádné správy je správcům dovoleno z movitého majetku, který nepatří k základnímu jmění, dávat na zbožné účely nebo na křesťanskou charitu.

Kán.1286

Správcové majetku:

1. podle zásad daných církví důsledně zachovávají při uzavírání pracovního poměru a zadávání prací i světské zákony, týkající se práce a sociálního zabezpečení;

2. těm, kdo vykonali práce na základě smlouvy, poskytnou spravedlivou a přiměřenou odměnu tak, aby mohli náležitě uspokojit potřeby své i jim blízkých osob.

Kán.1287 -

§ 1. Správcové, ať jsou duchovní nebo laici, kteří spravují jakýkoliv církevní majetek, který zákonně není vyňat z moci diecézního biskupa, jsou povinni podat každoročně ordináři vyúčtování; ordinář je svěří k přezkoumání ekonomické radě; jakýkoliv opačný obyčej se neschvaluje.

§ 2. O majetku, který věřící dávají církvi, musí správcové podat věřícím vyúčtování podle norem stanovených partikulárním právem.

Kán.1288

Spory u světského soudu, ať jako žalobci nebo žalovaní, vedou správcové jménem veřejné právnické osoby teprve po obdržení písemného dovolení od vlastního ordináře.

Kán.1289

I když správcové nejsou povinni vést správu z důvodu církevního úřadu, nesmějí o své vůli opustit přijatý úřad; kdyby ze svévolného opuštění vznikla církvi škoda, jsou vázání náhradou.

. Stať III

Smlouvy a převody

Kán.1290

Obecné i zvláštní normy světského práva o smlouvách a jejich plnění, účinné na daném území, mají stejné účinky v kanonickém právu ve věcech, které podléhají církevní pravomoci, pokud tyto normy neodporují božskému právu nebo pokud kanonické právo nestanoví jinak, při zachování kán. 1547.

Kán.1291

K platnému převodu majetku, který na základě zákonného určení tvoří kmenový majetek veřejné právnické osoby a jehož hodnota přesahuje od práva určenou hranici, se vyžaduje dovolení představeného, příslušného podle norem práva.

Kán.1292

§ 1. Při zachování účinnosti kán. 638, § 3, jestliže hodnota majetku, který má být převeden, se pohybuje mezi dolní a horní hranicí, stanovenou od biskupské konference, a jedná se o právnické osoby, které nejsou podřízeny diecéznímu biskupovi, určují tohoto příslušného představeného stanovy; v ostatních případech je tím příslušným představeným diecézní biskup, který potřebuje souhlas ekonomické rady a sboru poradců a těch, kterých se to týká. Jejich souhlas potřebuje diecézní biskup i k převodu majetku diecéze.

§ 2. Jestliže se jedná o věci, jejichž hodnota přesahuje horní hranici hodnoty, nebo jde o věci darované církvi ze slibu nebo o věci cenné umělecky nebo historicky, vyžaduje se k platnosti převodu kromě toho ještě dovolení Apoštolského stolce.

§ 3. Jestliže věc, která má být převedena, je dělitelná, musí být v žádosti o dovolení k převodu uvedeny i části dříve převedené; jinak je dovolení neplatné.

§ 4. Ti, jejichž souhlas nebo rada je nutná k převodu majetku, nedají radu nebo souhlas, dokud nebudou přesně seznámeni jak s ekonomickým stavem právnické osoby, jejíž majetek se má převádět, tak s převody, které již byly provedeny.

Kán.1293

§ 1. K převodu majetku, jehož hodnota přesahuje dolní hranici, se nad to vyžaduje: 1. spravedlivý důvod, jako je naléhavá nutnost, zřejmá potřebnost, zbožnost, charitativní účel nebo jiný závažný pastorační důvod; 2. od znalců vyhotovené písemné ohodnocení převáděné věci.

§ 2. Zachovají se také ostatní ustanovení vydaná od zákonného představeného, aby se zabránilo škodě pro církev.

Kán.1294

§ 1. Zpravidla se nemá věc převádět za menší cenu, než je uvedena v ocenění.

§ 2. Peníze získané z převodu se buď uloží ve prospěch církve nebo se jich moudře použije podle účelu převodu.

Kán.1295

Požadavky obsažené v kán. 1291 - 1294, s nimiž musí být uvedeny v soulad také stanovy právnických osob, se musí dodržovat nejen při převodu, ale i při jakémkoliv jednání, kterým se může zhoršit majetková situace právnické osoby.

Kán.1296

Jestliže byl převeden církevní majetek bez povinných kanonických náležitostí, avšak převod je podle světského práva platný, má příslušný představený po zralém uvážení všeho rozhodnout, zda a jaká žaloba, osobní nebo věcná, a kým a proti komu bude podána na obhajobu práv církve.

Kán.1297

Biskupská konference má s přihlédnutím k místním podmínkám stanovit normy o pronájmu církevního majetku, hlavně o dovolení, které je nutno obdržet od příslušného církevního představeného.

Kán.1298

Pokud věc nemá velmi malou hodnotu, nesmí se církevní majetek prodat nebo pronajmout jeho vlastním správcům a příbuzným až do čtvrtého stupně pokrevního nebo "švakrovského" příbuzenství bez zvláštního písemného dovolení příslušného představeného.

. Stať IV

Zbožné odkazy a nadace

Kán.1299

§ 1. Kdo na základě práva přirozeného nebo kanonického může svobodně rozhodovat o svém majetku, může přenechat majetek na zbožné účely buď jednáním mezi živými, nebo jednáním pro případ smrti.

§ 2. Při nakládání majetkem pro případ smrti ve prospěch církve se, pokud je to možné, zachovají náležitosti světského práva; jestliže byly opomenuty, je nutné připomenout dědicům, že jsou povinni splnit zůstavitelovu vůli.

Kán.1300

Zákonně přijaté projevy vůle věřících, kteří dávají nebo odkazují svůj majetek na zbožné účely, ať již jednáním mezi živými nebo jednáním pro případ smrti, je nutno pečlivě splnit i co do náležitostí správy a použití majetku, při zachování kán. 1301, § 3.

Kán.1301

§ 1. Ordinář je vykonavatelem všech projevů vůle, jak pro případ smrti tak mezi živými, které jsou ve prospěch zbožných účelů.

§ 2. Na základě toho má ordinář právo a povinnost dozírat i vizitacemi, aby se plnily projevy vůle, plynoucí ze zbožných odkazů. Ostatní vykonavatelé jsou po skončení svého úkolu povinni podat mu vyúčtování.

§ 3. Doložky, připojené k posledním vůlím, které jsou v rozporu s tímto oprávněním ordináře, se považují za neučiněné.

Kán.1302

§ 1. Kdo jednáním mezi živými nebo závětí přijal do správy majetek určený na zbožné účely, je povinen o této správě uvědomit ordináře a oznámit mu všechen

tento majetek, ať movitý nebo nemovitý, i s připojenými závazky; jestliže to dárce výslovně a zcela zakázal, nepřijme správu.

§ 2. Ordinář je povinen vyžadovat, aby majetek svěřený do správy, byl bezpečně uložen a dbát, aby zbožný odkaz byl vykonán podle kán. 1301.

§ 3. Místní ordinář je ordinářem podle § 1 a 2 u majetku, který byl svěřen do správy některému členu řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, jestliže majetek je určen ve prospěch místa nebo diecéze nebo jejich obyvatel nebo na zbožné účely. Jinak je jím vyšší představený duchovenské řeholní společnosti papežského práva a duchovenské společnosti apoštolského života papežského práva nebo u ostatních řeholních společností vlastní ordinář tohoto člena.

Kán.1303

§ 1. Názvem zbožné nadace se v právu označují:

1. samostatné zbožné nadace, čili soubory věcí, určené k účelům podle kán. 114, § 2 a zřízené příslušným církevním představeným jako právnická osoba;

2. nesamostatné zbožné nadace, čili hmotný majetek, daný jakýmkoliv způsobem veřejné právnické osobě s dlouhodobým závazkem, který má určit partikulární právo, aby se z ročních výnosů sloužila mše a konaly jiné stanovené církevní služby nebo jinak sledovaly účely, o nichž v kán. 114, § 2.

§ 2. Majetek nesamostatné zbožné nadace svěřený právnické osobě podřízené diecéznímu biskupovi musí být po uplynutí doby odevzdán zařízení, o němž v kán. 1274, § 1, pokud zakladatel nadace výslovně neprojevil jinou vůli; jinak připadá té samé právnické osobě.

Kán.1304

§ 1. K platnému přijetí nadace právnickou osobou se vyžaduje písemné dovolení ordináře; ten je udělí až po tom, když zákonně shledal, že právnická osoba může přijmout nový závazek a také uspokojit již přijaté závazky; zvláště dbá, aby výnosy plně odpovídaly převzatým závazkům podle místních a krajových zvyků.

§ 2. Partikulární právo stanoví další podmínky pro zakládání a přijímání zbožných nadací.

Kán.1305

Darované peníze a movitý majetek se ihned uloží na bezpečném místě, schváleném ordinářem, k tomu účelu, aby tyto peníze nebo hodnota movitého majetku byla zabezpečena a co nejdříve bezpečně a užitečně uložena podle moudrého uvážení ordináře a po projednání s těmi, kteří mají zájem na věci, a s vlastní ekonomickou radou ve prospěch této zbožné nadace, s výslovnou a podrobnou zmínkou o závazku.

Kán.1306

§ 1. Nadace, i ústně založené, se písemně zaznamenávají.

§ 2. Jedno vyhotovení se bezpečně uloží v archivu kurie, druhé v archivu právnické osoby, jíž nadace patří.

Kán.1307

§ 1. Při zachování kán. 1300 - 1302 a 1287 se vyhotoví seznam závazků spočívajících na zbožných nadacích, který se musí vyvěsit na viditelném místě, aby se nezapomnělo na plnění závazků.

§ 2. Kromě knihy, o níž v kán. 958, § 1, vede a uchovává farář nebo rektor jinou knihu, do níž se zaznamenávají jednotlivé závazky a jejich plnění a příspěvky.

Kán.1308

§ 1. Snížení mešních závazků, které může být učiněno pouze ze spravedlivého a nutného důvodu, je vyhrazeno Apoštolskému stolci, při zachování následujících ustanovení.

§ 2. Jestliže je to v nadačních listinách výslovně stanoveno, smí ordinář snížit mešní závazky z důvodu zmenšení výnosu.

§ 3. Diecéznímu biskupovi přísluší oprávnění snížit počet mší z odkazů nebo nadací, které jsou samostatné, a to z důvodu zmenšení výnosů, pokud příčina trvá, na úroveň mešního stipendia v diecézi zákonně platného, jestliže není nikdo, kdo je vázán povinností a může být úspěšně přinucen k provedení zvýšení stipendia.

§ 4. Rovněž mu přísluší právo snížit mešní závazky nebo mešní odkazy, zatěžující církevní zařízení, jestliže výnosy se stanou nedostatečnými pro náležité dosažení vlastního účelu tohoto zařízení.

§ 5. Tatáž práva, o nichž v § 3 a 4, má nejvyšší představený duchovenské řeholní společnosti papežského práva.

Kán.1309

Představeným, o nichž v kán. 1308, přísluší kromě toho právo z náležitého důvodu přeložit mešní závazky na jiné dny, do jiných kostelů nebo k jiným oltářům, než jsou stanoveny v nadačních listinách.

Kán.1310

§ 1. Ordinář může pouze ze spravedlivého a nutného důvodu provést snížení, zmírnění nebo záměnu odkazů věřících na zbožné účely, jestliže ho k tomu výslovně zmocnil zakladatel nadace.

§ 2. Jestliže plnění uložených závazků se stalo nemožným pro zmenšení výnosů nebo z jiného důvodu, bez zavinění správců, může ordinář snížit tyto závazky po projednání s těmi, kterých se to týká, a s vlastní ekonomickou radou; při tom pokud možno co nejlépe zachová vůli zakladatele nadace; nesmí však snížit počet mší, neboť toto snížení se řídí ustanoveními kán.1308.

§ 3.V ostatních případech je nutno se obrátit na Apoštolský stolec.

. Kniha VI

Církevní tresty

. Část 1

Zločiny a tresty - obecné normy

. Stať I

Trestní postih zločinů - obecné normy

Kán.1311

Církev má vrozené a vlastní právo trestat věřící, kteří spáchali zločin.

Kán.1312

§ 1. V církvi jsou tyto tresty:

1. nápravné tresty čili cenzury, uvedené v kán. 1331 - 1333;

2. pořádkové tresty, o nichž v kán. 1336.

§ 2. Zákon může stanovit jiné pořádkové tresty, které odnímají křesťanovi některé duchovní nebo hmotné hodnoty a jsou v souladu s nadpřirozeným cílem církve. § 3. Kromě toho se používá trestních opatření a trestního pokání, a to trestních opatření hlavně k předcházení zločinům, trestního pokání k náhradě nebo zostření trestu.

. Stať II

Trestní zákon a trestní příkaz

Kán.1313

§ 1. Jestliže byl zákon změněn po spáchání zločinu, použije se zákona, který je pro viníka příznivější. § 2. Jestliže pozdější zákon zrušil zákon nebo alespoň trest, tento trest ihned zaniká.

Kán.1314

Trest je zpravidla účinný až po odsuzujícím rozhodnutí, takže zavazuje viníka až po tom, kdy byl uložen; mimoto je trest, který nastupuje bez rozhodnutí představeného, takže postihuje již spácháním zločinu, jestliže to výslovně stanoví zákon nebo příkaz.

Kán.1315

§ 1. Kdo má zákonodárnou moc, může vydávat i trestní zákony; může svými zákony stanovit přiměřené tresty k božímu zákonu nebo k zákonu církevnímu zákonu, vydanému vyšším představeným, musí však zachovat meze své územní i osobní působnosti.

§ 2. Trest může určit buď sám zákon, nebo může zákon ponechat jeho určení rozumnému uvážení soudce.

§ 3. Místní zákon může připojit k trestům stanoveným obecným zákonem na některý zločin jiné tresty; toto však učiní jen v krajní nutnosti. Jestliže obecný zákon stanoví neurčitý trest nebo možnost trestu, může místní zákon místo něho stanovit určitý nebo závazný trest.

Kán.1316

Diecézní biskupové dbají, aby, pokud je to možné, byly v témže státě nebo zemi vydávány stejné trestní zákony, pokud je nutno nějaké stanovit.

Kán.1317

Tresty se stanovují jen v té míře, v jaké jsou opravdu nutné k lepšímu zachování církevní kázně. Místním zákonem se však nesmí stanovit propuštění z duchovenského stavu.

Kán.1318

Tresty, které nastupují bez rozhodnutí představeného, stanoví zákonodárce jen na některé úmyslné zločiny, které buď mohou způsobit závažnější pohoršení nebo nemohou být účinně postihovány tresty, které jsou účinné až po odsuzujícím rozhodnutí; avšak nápravné tresty, hlavně exkomunikaci, stanoví s největší rozvahou pouze na závažnější zločiny.

Kán.1319

§ 1. V té míře, v jaké někdo může na základě moci řízení vydat pro vnější obor příkazy, může také stanovit určité tresty s výjimkou trvalých trestů pořádkových.

§ 2. Trestní příkaz se vydává až po zralém uvážení věci a při zachování norem o místních zákonech v kán. 1317 a 1318.

Kán.1320

Místní ordinář smí trestat řeholníky jen v těch věcech, v nichž mu podléhají.

. Stať III

Osoby podléhající trestům

Kán.1321

§ 1. Trestán je ten, kdo se dopustil vnějšího porušení zákona nebo příkazu, které je těžce přičítatelné z důvodu zlého úmyslu nebo nedbalosti.

§ 2. Trestem, stanoveným zákonem nebo příkazem, je postižen ten, kdo úmyslně porušil zákon nebo příkaz; kdo to však učinil opomenutím povinné péče, není trestán, pokud zákon nebo příkaz nestanovil jinak.

§ 3. Při vnějším porušení se příčetnost předpokládá, pokud není zřejmé něco jiného.

Kán.1322

Za nezpůsobilého k zločinu se považuje ten, kdo je trvale zbaven užívání rozumu, i když se jevil jako zdravý v době, kdy porušil zákon nebo příkaz.

Kán.1323

Žádnému trestu nepodléhá ten, kdo v době, kdy porušil zákon nebo příkaz:

1. ještě nedovršil šestnáctý rok svého věku;

2. bez vlastní viny nevěděl, že porušuje zákon nebo příkaz; na roveň nevědomosti se klade nepozornost a omyl;

3. jednal pod vlivem fyzického násilí nebo náhody, kterou nemohl předvídat, nebo, jestliže ji předvídal, nemohl jí zamezit;

4. porušil zákon nebo příkaz donucen vážným strachem, i když pouze relativně vážným, nebo z nutnosti nebo závažné nesnáze, pokud však skutek nebyl vnitřně špatný nebo nesměřoval ke škodě duše; 5. z důvodu zákonné obrany sebe nebo jiného proti nespravedlivě útočícímu, při zachování náležité přiměřenosti;

6. neměl užívání rozumu, při zachování kán. 1324, § 1, odst. 1 a 1325.

7. bez své vlastní viny se domníval, že jedná za některé z okolností, o nichž v odst. 4 nebo 5.

Kán.1324

§ 1. Pachatel není zbaven trestu, avšak zákonem nebo příkazem stanovený trest se musí zmírnit nebo místo něj použít trestního pokání, jestliže zločin spáchal:

1. ten, kdo měl pouze neúplné užívání rozumu;

2. ten, kdo neměl užívání rozumu vlivem opilosti nebo jiného podobného rozrušení mysli, které bylo zaviněné;

3. pod vlivem těžkého návalu vášně, který však neodňal plné rozumové uvažování nebo souhlas vůle, ani jim nezabránil, a pokud sama vášeň nebyla úmyslně vyvolána nebo živena;

4. nezletilý, který dovršil šestnáctý rok věku;

5. ten, kdo byl donucen těžkým strachem, i když pouze relativně těžkým, nebo z nutnosti nebo velké nesnáze, jestliže zločin byl vnitřně špatný nebo směřoval ke škodě duše;

6. ten, kdo z důvodu zákonné obrany sebe nebo jiného jednal proti nespravedlivému útočníkovi a nezachoval náležitou přiměřenost; 7. na tom, kdo těžce a nespravedlivě provokoval; 8. ten, kdo se na základě omylu, který si sám zavinil, domníval, že jedná za některé z okolností, o nichž v kán. 1323, odst. 4 nebo 5;

9. ten, kdo bez vlastního zavinění nevěděl, že k zákonu nebo příkazu je připojen trest;

10.ten, kdo jednal ve snížené příčetnosti, která však zůstala těžká.

§ 2. Totéž může učinit soudce, jestliže je některá jiná okolnost, která působí, že zločin není těžký.

§ 3. Za okolností, o nichž v § 1, nestíhá viníka trest, který nastupuje bez rozhodnutí představeného.

Kán.1325

Ke hrubé nebo chtěné nevědomosti se nikdy nepřihlédne při použití ustanovení kán. 1323 a 1324; rovněž ne k opilosti a jinému narušení mysli, pokud si je pachatel způsobil záměrně za účelem spáchání nebo omluvení zločinu, a také se nepřihlíží k vášni, která byla záměrně vyvolána nebo živena.

Kán.1326

§ 1. Soudce může postihnout těžším trestem, než stanovil zákon nebo příkaz:

1. toho, kdo po odsouzení nebo po úředním zjištění trestu pokračoval v páchání zločinů, a z okolností se dá usoudit, že setrvává ve zlém úmyslu;

2. toho, kdo má nějakou hodnost nebo ke spáchání zločinu zneužil postavení představeného nebo úřadu;

3. viníka, který přes to, že byl stanoven trest za nedbalostní zločin, předvídal následek, ale neučinil k jeho zabránění taková opatření, která by učinil každý pečlivý člověk.

§ 2. V případech, o nichž v § 1, jestliže stanovený trest nastupuje bez rozhodnutí představeného, může být přidán jiný trest nebo trestní pokání.

Kán.1327

Místní zákon může stanovit další vyjímající, polehčující nebo přitěžující okolnosti kromě uvedených v kán. 1323 - 1326, a to buď obecnou normou nebo pro jednotlivé zločiny. Rovněž příkaz může stanovit okolnosti, které zbavují nebo polehčují nebo přitěžují trestu, stanovenému v příkaze.

Kán.1328

§ 1. Kdo něco vykonal nebo opomenul s úmyslem dopustit se zločinu, ale bez vlastní vůle zločin nedokonal, podléhá trestu za dokonaný zločin pouze tehdy, jestliže tak stanoví zákon nebo příkaz.

§ 2. Jestliže jednání nebo opomenutí vede svou povahou ke spáchání zločinu, může být pachatel potrestán trestním pokáním nebo trestním opatřením, jestliže dobrovolně sám od sebe neupustil od započatého páchání zločinu. Jestliže však vzniklo pohoršení nebo jiná velká škoda nebo nebezpečí, může být pachatel, ačkoliv dobrovolně upustil od dokonání zločinu, postižen spravedlivým trestem, avšak lehčím, než je stanoven na dokonaný zločin.

Kán.1329

§ 1. Osoby, které společně páchají zločin ve společném záměru, a v zákoně nebo příkaze není tato součinnost výslovně uvedena, jsou postihovány týmiž tresty, účinnými až po odsuzujícím rozhodnutí, které jsou stanoveny pro hlavního pachatele, nebo jinými, stejně těžkými nebo lehčími.

§ 2. Trestem postihujícím bez rozhodnutí představeného, připojeným k zločinu, jsou postihováni spolupachatelé, kteří nejsou jmenováni v zákoně nebo příkaze, jestliže bez jejich činnosti by nebyl zločin spáchán a trest je takové povahy, že také je může postihnout; v ostatních případech mohou být stiženi tresty účinnými až po odsuzujícím rozhodnutí.

Kán.1330

Zločin, který spočívá v prohlášení nebo jiném projevu vůle nebo nauky nebo vědění, se nepovažuje za dokonaný, jestliže se nikdo o tomto prohlášení nebo projevu nedověděl.

. Stať IV

Tresty a trestání

.Hlava 1

Nápravné tresty

Kán.1331

§ 1. Exkomunikovanému se zakazuje:

1. jakákoliv účast formou služby při mši a všech ostatních bohoslužbách;

2. udělovat svátosti a svátostiny a přijímat svátosti;

3. zastávat kterýkoliv církevní úřad, službu, úkol nebo konat úkony z moci řízení.

§ 2. V případě, že exkomunikace byla uložena nebo úředně zjištěna:

1. je nutno zabránit, aby jednal proti § 1, odst. 1, anebo je nutno upustit od liturgického úkonu, nebrání-li tomu závažný důvod;

2. postižený koná neplatně úkony z moci řízení, které mu nejsou dovoleny podle § 1, odst. 3;

3. exkomunikovaný nesmí užívat dříve získaných privilegií;

4. viník nemůže platně získat hodnost, úřad nebo úkol v církvi;

5. viník nenabývá platně užitky z hodnosti, úřadu nebo kteréhokoliv úkolu, penze, které má v církvi.

Kán.1332

Potrestaný interdiktem je vázán zákazy, o nichž v kán. 1331, § 1, odst. 1 a 2; jestliže interdikt byl uložen nebo prohlášen, je nutno zachovat ustanovení kán. 1331, § 2, odst. 1.

Kán.1333

§ 1. Suspenze, která může postihnout pouze duchovní, zakazuje:

1. konat buď všechny nebo některé úkony moci ze svátosti svěcení; 2. konat buď všechny nebo některé úkony z moci řízení;

3. výkon všech nebo některých práv nebo úkolů spojených s úřadem.

§ 2. V zákoně nebo v příkaze se může stanovit, že po odsuzujícím nebo úředně zjišťujícím rozsudku nemůže suspendovaný platně konat úkony řízení.

§ 3. Zákaz se nikdy netýká:

1. úřadů nebo moci k řízení, které nepodléhají moci představeného, který stanovil trest;

2. práva na bydlení, které má potrestaný z důvodu úřadu;

3. práva spravovat majetek, který případně patří k úřadu suspendovaného, jestliže trest nastal bez rozhodnutí představeného.

§ 4. Suspenze zakazuje přijímat užitky, stipendium, důchod a jiné tohoto druhu a zahrnuje povinnost nahradit, co bylo přijato nezákonně, i když bez zlého úmyslu.

Kán.1334

§ 1. Rozsah suspenze v mezích stanovených předcházejícím kánonem určí buď zákon sám nebo příkaz nebo rozsudek nebo rozhodnutí, kterým se ukládá.

§ 2. Zákon, ne však příkaz, může stanovit suspenzi nastupující bez rozhodnutí představeného, bez uvedení rozsahu nebo omezení; takový trest má všechny účinky uvedené v kán. 1333, § 1.

Kán.1335

Jestliže nápravný trest zakazuje udělovat svátosti nebo svátostiny nebo konat úkony z moci řízení, zákaz se pozastavuje, kdykoliv se to jeví nutné pro pomoc věřícím, kteří jsou v nebezpečí smrti; jestliže nápravný trest, nastupující bez rozhodnutí představeného, není úředně zjištěn, zákaz se kromě toho pozastavuje v případě, že věřící žádá svátost nebo svátostinu nebo úkon řízení; toto je dovoleno žádat z jakéhokoliv spravedlivého důvodu.

.Hlava 2

Tresty pořádkové

Kán.1336

§ 1. Pořádkové tresty, které mohou postihnout viníka buď natrvalo nebo na dobu určitou nebo neurčitou, jsou kromě jiných, které případně stanovil zákon:

1. zákaz nebo příkaz pobývat na určitém místě nebo území;

2. zbavení moci, úřadu, úkolu, práva, privilegia, zmocnění, výhody, titulu, vyznamenání, i pouze čestného;

3. zákaz vykonávat, co je uvedeno v odst. 2, nebo zákaz toho na určitém místě nebo mimo určité místo; tyto zákazy nemají nikdy za následek neplatnost;

4. trestní přeložení na jiný úřad;

5. propuštění z duchovenského stavu.

§ 2. Povahu trestů nastupujících bez rozhodnutí představeného mohou mít pouze ty pořádkové tresty, které jsou uvedeny v § 1, odst. 3.

Kán.1337

§ 1. Zákazem pobývat na určitém místě nebo území může být potrestán jak duchovní, tak řeholník; příkazem pobývat na určitém místě nebo území jednak světský duchovní, jednak v mezích stanov i řeholník.

§ 2. K uložení příkazu pobývat na určitém místě nebo území je třeba souhlas ordináře toho místa, pokud se nejedná o dům, určený i pro duchovní z jiných diecézí konající pokání nebo pro jejich nápravu.

Kán.1338

§ 1. Zbavení a zákazy, uvedené v kán. 1336, § 1, odst. 2 a 3, se nikdy netýkají mocí, úřadů, úkolů, práv, privilegií, zmocnění, výhod, titulů a vyznamenání, která nepodléhají představenému, který trest uložil.

§ 2. Je možné pouze zakázat buď zcela nebo částečně výkon moci ze svátosti svěcení, nelze však zbavit moci z této svátosti; rovněž nelze zbavit akademických hodností.

§ 3. O zákazech, které jsou uvedeny v kán. 1336, § 1, odst. 3, je nutno zachovat ustanovení o nápravných trestech v kán. 1335.

.Hlava 3

Trestní opatření a trestní pokání

Kán.1339

§ 1. Ordinář může osobně nebo prostřednictvím jiného napomenout toho, kdo je ve velmi blízké příležitosti ke zločinu, nebo toho, kdo je po provedeném šetření vážně podezřelý ze spáchání zločinu.

§ 2. Udělit důtku způsobem přiměřeným zvláštním okolnostem osoby a skutku může tomu, z jehož chování vzniká pohoršení nebo závažné porušení pořádku.

§ 3. O napomenutí nebo důtce musí být známo alespoň z nějaké listiny, která se uchová v tajném archivu kurie.

Kán.1340

§ 1. Trestní pokání, které se může udělit pro vnější obor, obsahuje povinnost vykonat nějaký úkon víry nebo zbožnosti nebo křesťanské lásky.

§ 2. Za tajný zločin se nikdy neukládá veřejné pokání.

§ 3. Ordinář může podle svého moudrého uvážení přidat trestní pokání k trestnímu opatření ve formě napomenutí nebo důtky.

. Stať V

Ukládání trestů

Kán.1341

Ordinář se postará o provedení soudního nebo správního řízení za účelem uložení nebo úředního prohlášení trestu pouze tehdy, když poznal, že ani bratrským

napomenutím ani důtkou ani jinou cestou pastorační péče nelze dostatečně napravit pohoršení, obnovit spravedlnost a napravit viníka.

Kán.1342

§ 1. Kdykoliv spravedlivé důvody brání, aby se provedlo soudní řízení, může se mimosoudním rozhodnutím uložit nebo úředně prohlásit trest; trestní opatření a trestní pokání se mohou uložit správním rozhodnutím v kterémkoliv případě.

§ 2. Správním rozhodnutím nemohou být uloženy nebo prohlášeny trvalé tresty ani tresty, které zakazuje uložit správním rozhodnutím zákon nebo příkaz, který je stanovil.

§ 3. Co stanovuje zákon nebo příkaz o soudci, pokud se týká uložení trestu nebo jeho úředního prohlášení soudem, je nutno použít o představeném, který mimosoudním rozhodnutím ukládá nebo prohlašuje trest, pokud není známo něco jiného nebo se nejedná o předpisy, které se týkají pouze způsobu řízení.

Kán.1343

Jestliže zákon nebo příkaz dává soudci možnost uložit nebo neuložit trest, může soudce podle svého svědomí a moudrého uvážení také trest zmírnit nebo místo něj uložit trestní pokání.

Kán.1344

I když zákon používá přikazovacích slov, může soudce podle svého svědomí a moudrého uvážení:

1. odložit uložení trestu na vhodnější dobu, jestliže z urychleného potrestání pachatele se předvídá vznik většího zla;

2. upustit od uložení trestu nebo uložit mírnější trest nebo trestní pokání, jestliže se viník napravil a napravil i pohoršení nebo jestliže byl dostatečně potrestán světským představeným nebo se předvídá, že jím bude potrestán;

3. odložit výkon pořádkového trestu, jestliže viník poprvé spáchal zločin po chvályhodném životě a není naléhavě nutno napravit pohoršení, a to s podmínkou, že dopustí-li se viník znovu zločinu v době stanovené soudcem, bude mu uložen trest za oba zločiny, pokud se mezitím nepromlčela trestní žaloba dřívějšího zločinu.

Kán.1345

Jestliže pachatel měl pouze neúplné užívání rozumu nebo spáchal zločin ze strachu nebo nutnosti nebo návalu vášně nebo v opilosti nebo jiném podobném rozrušení mysli, může soudce upustit od potrestání, jestliže má za to, že je možno se jinak postarat o jeho nápravu.

Kán.1346

Jestliže viník spáchal více zločinů a součet trestů účinných až po odsuzujícím rozhodnutí se jeví příliš veliký, ponechává se rozumnému uvážení soudce, aby v přiměřených mezích zmírnil tresty.

Kán.1347

§ 1. Nápravný trest může být platně uložen až tehdy, jestliže před tím byl viník alespoň jednou napomenut, aby upustil od své zatvrzelosti, a byla mu poskytnuta vhodná lhůta k nápravě.

§ 2. Má se za to, že viník upustil od zatvrzelostí, jestliže zločinu opravdu litoval, náležitě napravil škodu i pohoršení nebo alespoň to vážně přislíbil.

Kán.1348

Jestliže viník byl zproštěn obžaloby nebo mu nebyl uložen žádný trest, může se ordinář postarat o jeho prospěch a veřejný pořádek vhodným napomenutím a jinými způsoby pastorační péče nebo, jestliže to věc vyžaduje, trestními opatřeními.

Kán.1349

Jestliže trest není určený a zákon nic jiného nestanoví, soudce neuloží těžší tresty, hlavně nápravné, pokud to zcela nevyžaduje závažnost případu; nesmí však uložit trvalé tresty.

Kán.1350

§ 1. U trestů ukládaných duchovním je vždy třeba dbát, aby neztratili prostředky nutné k obživě, pokud se nejedná o propuštění z duchovenského stavu.

§ 2. O propuštěného z duchovenského stavu, který se pro trest octl v opravdové nouzi, se ordinář postará co možno nejvhodnějším způsobem.

Kán.1351

Trest zavazuje viníka všude, a to i po tom, kdy ten, kdo trest stanovil nebo uložil, pozbyl svůj úřad, pokud není výslovně stanoveno jinak.

Kán.1352

§ 1. Jestliže trest zakazuje přijmout svátosti nebo svátostiny, zákaz se pozastavuje po dobu, kdy je viník v nebezpečí smrti.

§ 2. Povinnost podrobit se trestu nastupujícímu bez rozhodnutí představeného, jestliže trest není úředně prohlášen ani není v místě, kde se viník zdržuje, obecně známý, se pozastavuje zcela nebo z části v té míře, nakolik jej viník nemůže zachovat bez nebezpečí závažného pohoršení nebo ztráty dobré pověsti.

Kán.1353

Soudní nebo správní odvolání proti rozsudku nebo rozhodnutí, kterým byl trest uložen nebo prohlášen, má odkladné účinky.

. Stať VI

Zánik trestů

Kán.1354

§ 1. Trest mohou prominout kromě těch, kdo jsou uvedeni v kán. 1355 a 1356, všichni, kteří mohou dispenzovat od zákona, který je opatřen trestní sankcí nebo kteří mohou zprostit závaznosti příkazu, který má pohrůžku trestem.

§ 2. Kromě toho může zákon nebo příkaz, který stanovuje trest, zmocnit jiné k prominutí trestu.

§ 3. Jestliže Apoštolský stolec vyhradil prominutí trestu sobě nebo jiným, použije se zužujícího výkladu vyhrazení.

Kán.1355

§ 1. Trest stanovený zákonem, který byl uložen nebo úředně prohlášen, pokud není vyhrazen Apoštolskému stolci, může prominout:

1. ordinář, který ustanovil soud k uložení nebo úřednímu prohlášení trestu nebo který trest rozhodnutím uložil nebo úředně prohlásil buď sám nebo prostřednictvím jiného;

2. ordinář místa, na němž se pachatel zdržuje, avšak po projednání s ordinářem, o němž v odst. 1, pokud tomu nebrání mimořádné okolnosti.

§ 2. Trest nastupující bez rozhodnutí představeného dosud úředně neprohlášený, stanovený zákonem, pokud není vyhrazen Apoštolskému stolci, může ordinář prominout svým podřízeným a těm, kteří se zdržují na jeho území nebo tam spáchali zločin; také jej může prominout kterýkoliv biskup, avšak pouze při udílení svátosti smíření.

Kán.1356

§ 1. Trest nastupující bez rozhodnutí představeného nebo až po něm, stanovený příkazem, který nebyl vydán Apoštolským stolcem, může prominout:

1. ordinář místa, na němž se pachatel zdržuje;

2. jestliže je uložen nebo úředně prohlášen, také ordinář, který ustanovil soud k uložení nebo úřednímu prohlášení trestu nebo trest rozhodnutím buď sám nebo prostřednictvím jiného uložil nebo úředně prohlásil.

§ 2. Před prominutím je nutno se poradit s tím, kdo příkaz udělil, pokud tomu nebrání mimořádné okolnosti.

Kán.1357

§ 1. Jestliže je pro kajícníka tvrdé setrvat ve stavu těžkého hříchu po dobu nutnou k tomu, aby příslušný představený prominul trest, může mu zpovědník při zachování kán. 508 a 976 prominout pro vnitřní obor svátostný úředně neprohlášený nápravný trest exkomunikace nebo interdiktu, nastupující bez rozhodnutí představeného.

§ 2. Při prominutí uloží zpovědník kajícníkovi povinnost pod následkem znovuupadnutí do nápravného trestu obrátit se do měsíce na příslušného představeného nebo kněze, který má zmocnění, a splnit jeho příkazy; mezitím uloží přiměřené pokání, a pokud je to naléhavé, i nápravu pohoršení a škody. Je možno se takto obrátit také prostřednictvím zpovědníka, který při řízení neuvede jméno kajícníka.

§ 3. Stejnou povinností obrátit se na příslušná místa je po svém uzdravení vázán i ten, komu byl podle kán. 976 prominut nápravný trest uložený nebo úředně prohlášený nebo vyhrazený Apoštolskému stolci.

Kán.1358

§ 1. Nápravný trest možno prominout pouze viníkovi, který zanechal zatvrzelosti podle kán. 1347, § 2; tomu, kdo se takto změnil, nemůže být prominutí odepřeno.

§ 2. Kdo promíjí nápravný trest, může se zařídit podle kán. 1348 nebo také může uložit trestní pokání.

Kán.1359

Jestliže někomu bylo uloženo více trestů, platí prominutí pouze pro tresty výslovně uvedené; obecné prominutí zbavuje všech trestů s výjimkou těch, které viník v žádosti zamlčel se zlým úmyslem.

Kán.1360

Neplatné je prominutí trestů, vynucené vážným strachem.

Kán.1361

§ 1. Je možno prominout trest i nepřítomnému nebo pod podmínkou.

§ 2. Prominutí se uděluje pro vnější obor písemně, pokud tomu nebrání závažný důvod.

§ 3. Je třeba dbát, aby žádost o prominutí ani prominutí nebylo zveřejněno, kromě případu, kdy je to užitečné k ochraně pověsti viníka nebo nutné k nápravě pohoršení.

Kán.1362

§ 1. Trestní žaloba se promlčuje po třech letech, pokud se nejedná:

1. o zločiny vyhrazené Kongregaci pro nauku víry;

2. o žalobu pro zločiny, o nichž v kán. 1394, 1395, 1398, které se promlčují po pěti letech;

3. o zločiny, které nejsou trestné obecným právem, jestliže místní zákon stanovil jinou promlčecí dobu.

§ 2. Promlčecí doba běží ode dne, kdy byl zločin spáchán, nebo, jestliže jde o zločin trvající nebo pokračující, ode dne, kdy přestal.

Kán.1363

§ 1. Promlčením zaniká žaloba o výkon trestu, jestliže během doby, o níž v kán. 1362, počítané ode dne, kdy se odsuzující rozsudek stal pravomocným, nebylo viníkovi oznámeno rozhodnutí soudce o výkonu rozsudku podle kán. 1651.

§ 2. Totéž platí při zachování příslušných norem, jestliže trest byl uložen mimosoudním rozhodnutím.

. Část 2

Tresty za jednotlivé zločiny

. Stať I

Zločiny proti náboženství a jednotě církve

Kán.1364

§ 1. Odpadlý od víry, bludař a rozkolník upadají do exkomunikace, která nastupuje bez rozhodnutí představeného, při zachování kán. 194, § 1, odst. 2; duchovní může kromě toho být potrestán ještě podle kán. 1336, § 1, odst. 1, 2, 3.

§ 2. Jestliže to vyžaduje dlouho trvající zatvrzelost nebo závažné pohoršení, je možno uložit další tresty včetně propuštění z duchovenského stavu.

Kán.1365

Kdo se proviní účastí na zakázaném společenství v bohoslužebných úkonech, bude potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1366

Rodiče nebo kdo jsou na jejich místě, kteří dají své děti pokřtít nebo vychovat v nekatolickém náboženství, budou potrestáni nápravným nebo jiným spravedlivým trestem.

Kán.1367

Kdo pohodí eucharistické způsoby nebo kdo je odnese nebo si ponechá k svatokrádežnému účelu, upadá do exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci; duchovnímu může být mimo to uložen další trest včetně propuštění z duchovenského stavu.

Kán.1368

Kdo se dopustí křivé přísahy před církevním představeným svým tvrzením nebo příslibem, bude potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1369

Kdo na veřejném představení nebo shromáždění nebo zveřejněným písemným projevem nebo jinak za použití hromadných sdělovacích prostředků pronáší rouhání nebo těžce poruší dobré mravy nebo uráží náboženství nebo církev nebo vzbuzuje vůči nim nenávist nebo pohrdání, bude postižen spravedlivým trestem.

. Stať II

Zločiny proti církevním představeným a svobodě církve

Kán.1370

§ 1. Kdo fyzicky napadne papeže, upadá do exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci, a je-li duchovním, může mu být podle závažnosti zločinu uložen další trest včetně propuštění z duchovenského stavu.

§ 2. Kdo takto jedná proti biskupovi, upadá do interdiktu nastupujícímu bez rozhodnutí představeného a, jestliže je duchovním, i do trestu suspenze rovněž nastupující bez rozhodnutí představeného.

§ 3. Kdo fyzicky napadne duchovní nebo řeholní osobu na potupu církve nebo církevní moci nebo služby, bude potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1371

Spravedlivým trestem bude potrestán:

1. kdo, kromě případu, o němž v kán. 1364, § 1, učí nauce odsouzené papežem nebo obecným sněmem nebo nauku, o níž v kán. 752, tvrdošíjně odmítá a neodvolá po napomenutí Apoštolským stolcem nebo ordinářem;

2. kdo v jiných případech neuposlechne Apoštolský stolec nebo ordináře nebo představeného, pokud zákonně přikazují nebo zakazují, a po napomenutí setrvá v neposlušnosti.

Kán.1372

Kdo se proti rozhodnutí papeže odvolá k obecnému sněmu nebo ke sboru biskupů, bude postižen nápravným trestem.

Kán.1373

Kdo veřejně vyvolává buď odpor podřízených nebo nenávist vůči Apoštolskému stolci nebo vůči ordináři pro nějaký úkon církevní moci nebo služby, nebo podněcuje podřízené k neposlušnosti vůči nim, bude potrestán interdiktem nebo jinými spravedlivými tresty.

Kán.1374

Kdo se stane členem sdružení, které brojí proti církvi, bude potrestán spravedlivým trestem; kdo takové sdružení podporuje nebo řídí, bude potrestán interdiktem.

Kán.1375

Kdo omezuje svobodu služby nebo volby nebo církevní moci nebo zákonné užívání duchovního nebo jiného církevního majetku nebo zastrašuje voliče nebo voleného nebo toho, kdo vykonává církevní moc nebo službu, může být postižen spravedlivým trestem.

Kán.1376

Kdo znesvětí movitou nebo nemovitou posvátnou věc, bude potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1377

Kdo převede církevní majetek bez předepsaného dovolení, bude potrestán spravedlivým trestem.

. Stať III

Uchvácení církevních úřadů a zločiny spojené s jejich výkonem

Kán.1378

§ 1. Kněz, který porušil ustanovení kán. 977, upadá do exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci.

§ 2. Do trestu interdiktu nebo, jde-li o duchovního, do suspenze, nastupujících bez rozhodnutí představeného upadá:

1. kdo bez kněžského svěcení se pokouší sloužit mši;

2. kdo, kromě případu, o němž v § 1, nemůže udílet svátostné rozhřešení, a přes to je neplatně uděluje nebo vyslechne svátostné vyznání hříchů;

§ 3. V případech, o nichž v § 2, mohou být přidány podle závažnosti zločinu další tresty včetně exkomunikace.

Kán.1379

Kdo, kromě případů, o nichž v kán. 1378, předstírá udělení svátosti, bude potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1380

Kdo za použití svatokupectví uděluje nebo přijímá svátost, bude potrestán interdiktem nebo suspenzí.

Kán.1381

§ 1. Kdo uchvátí církevní úřad, bude potrestán spravedlivým trestem.

§ 2. Uchvácení na roveň se klade nezákonné držení úřadu po zbavení nebo skončení jeho výkonu.

Kán.1382

Biskup, který bez papežského pověření vysvětí někoho na biskupa, a rovněž ten, kdo od něho přijímá biskupské svěcení, upadá do exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci.

Kán.1383

Biskupovi, který proti ustanovení kán. 1015 udělil svátost svěcení sobě nepodřízenému bez zákonné listiny pověřující k udělení svátosti svěcení, je zakázáno udělovat svátost svěcení po dobu jednoho roku. Kdo takto přijal svátost svěcení, je tím samým skutkem suspendován od přijaté svátosti svěcení.

Kán.1384

Kdo, kromě případů, o nichž v kán. 1378 - 1383, nezákonně vykonává kněžskou nebo jinou posvátnou službu, bude potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1385

Kdo se nezákonně obohacuje z mešního stipendia, bude potrestán nápravným nebo jiným spravedlivým trestem.

Kán.1386

Kdo cokoliv dá nebo přislíbí, aby někdo, kdo koná v církvi službu, něco nezákonně udělal nebo opomenul, bude potrestán spravedlivým trestem; rovněž ten, kdo ty dary nebo přísliby přijme.

Kán.1387

Kněz, který při udílení nebo při příležitosti nebo pod záminkou svátosti smíření svedl kajícníka ke hříchu proti šestému přikázání Desatera, bude potrestán podle závažnosti zločinu suspenzí, zákazy, zbaveními a v závažnějších případech propuštěn z duchovenského stavu.

Kán.1388

§ 1. Zpovědník, který přímo porušil svátostné tajemství, upadá do exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného, vyhrazené Apoštolskému stolci; kdo pouze nepřímo, bude potrestán podle závažnosti zločinu.

§ 2. Tlumočník a jiní, o nichž v kán. 983, § 2, kteří porušili toto tajemství, budou potrestáni spravedlivým trestem včetně exkomunikace.

Kán.1389

§ 1. Kdo zneužil církevní moci nebo služby, bude potrestán podle závažnosti jednání nebo opomenutí, nevyjímajíc zbavení úřadu, pokud za toto zneužití není již stanoven trest v zákoně nebo příkaze.

§ 2. Kdo ze zaviněné nedbalosti nezákonně konal nebo opomenul úkon církevní moci nebo služby nebo úkolu ke škodě jiné osoby, bude potrestán spravedlivým trestem.

. Stať IV

Nepravdivé udání a padělání listin

Kán.1390

§ 1. Kdo nepravdivě udal u církevního představeného zpovědníka, že spáchal zločin, o němž v kán. 1387, upadá do interdiktu nastupujícího bez rozhodnutí představeného, a jestliže je duchovním, ještě do suspenze.

§ 2. Kdo učiní u církevního představeného jiné pomlouvačné udání zločinu nebo jinak poškodí dobrou pověst jiného, může být potrestán spravedlivým trestem, včetně trestu nápravného.

§ 3. Původce pomluvy může být také donucen k poskytnutí přiměřeného zadostiučinění.

Kán.1391

Spravedlivým trestem podle závažnosti zločinu může být potrestán:

1. kdo padělá, změní, zničí nebo zatají církevní listinu nebo použije padělané nebo změněné;

2. kdo v církevní záležitosti použije jiné padělané nebo změněné listiny;

3. kdo ve veřejné církevní listině uvede nepravdu.

. Stať V

Zločiny proti zvláštním povinnostem

Kán.1392

Duchovní nebo řeholní osoby, které provozují obchod nebo činnost, kterou zakazují ustanovení kánonů, budou potrestáni podle závažnosti zločinu.

Kán.1393

Kdo porušil povinnosti, které mu vznikly následkem trestu, může být potrestán spravedlivým trestem.

Kán.1394

§ 1. Při zachování kán. 194, § 1, odst. 3 upadá duchovní, který neplatně uzavřel manželství, i když pouze civilní, do suspenze nastupující bez rozhodnutí představeného; jestliže se po napomenutí nenapravil a dává dále pohoršení, může být postupně trestán zbaveními nebo propuštěním z duchovenského stavu.

§ 2. Řeholník s doživotními sliby, který není duchovním, a uzavře neplatné manželství, i když pouze civilní, upadá do interdiktu, který nastupuje bez rozhodnutí představeného, při zachování kán. 694.

Kán.1395

§ 1. Duchovní, který žije v konkubinátě, kromě případu, o němž v kán. 1394, a duchovní setrvávající s pohoršením v jiném vnějším hříchu proti šestému přikázání Desatera bude potrestán suspenzí, ke které, jestliže po napomenutí setrvá ve zločinu, mohou být postupně přidávány další tresty, třeba i propuštění z duchovenského stavu.

§ 2. Duchovní, který spáchal jiný zločin proti šestému přikázání Desatera a zločin byl spáchán násilím nebo hrozbami nebo veřejně nebo s nezletilou osobou pod šestnáct roků, bude potrestán spravedlivými tresty, a jestliže to případ vyžaduje, i propuštěním z duchovenského stavu.

Kán.1396

Kdo závažně porušil povinnost rezidence, k níž je vázán z důvodu církevního úřadu, bude potrestán spravedlivým trestem, nevyjímaje, po napomenutí, zbavení úřadu.

. Stať VI

Zločiny proti lidskému životu a svobodě

Kán.1397

Kdo spáchal vraždu nebo násilím nebo podvodem unesl člověka nebo ho zadržoval nebo zmrzačil nebo těžce zranil, bude potrestán podle závažnosti zločinu zbaveními a zákazy, o nichž v kán. 1336; avšak vražda osob, o nichž v kán. 1370, se stíhá tresty tam stanovenými.

Kán.1398

Kdo provedl a nechal si provést dokonaný potrat, upadl do exkomunikace nastupující bez rozhodnutí představeného.

. Stať VII

Obecná norma

Kán.1399

Kromě případů stanovených v tomto nebo jiných zákonech může být vnější porušení božího nebo kanonického zákona postihováno spravedlivým trestem pouze tehdy, jestliže závažnost zvláštního porušení vyžaduje trest a naléhá nutnost předejít nebo napravit pohoršení.

. Kniha VII

Soudní a mimosoudní řízení

. Část 1

Obecné normy o soudech

Kán.1400

§ 1. Předmětem soudního řízení jsou:

1. domáhání se a ochrana práv fyzických nebo právnických osob a úřední zjišťování právních skutečností;

2. zločiny, pokud jde o uložení nebo úřední prohlášení trestu.

§ 2. Spory vzniklé na základě aktu správní moci mohou být předloženy pouze buď u představeného nebo na správním soudu.

Kán.1401

Vlastním a výlučným právem církev rozhoduje:

1. v právních záležitostech, které se týkají věcí duchovních a s duchovními spojených;

2. o porušení církevních zákonů a o každém hříšném jednání, pokud se týká určení zavinění a uložení církevních trestů.

Kán.1402

Při zachování předpisů pro soudy Apoštolského stolce řídí se všechny církevní soudy následujícími kánony:

Kán.1403

§ 1. Záležitosti svatořečení božích služebníků jsou upraveny zvláštním papežským zákonem.

§ 2. Pro tyto záležitosti se kromě toho použijí ustanovení tohoto kodexu, kdykoliv tento zvláštní zákon odkazuje na obecné právo nebo jde o normy, které se těchto záležitostí týkají ze samé povahy věci.

. Stať I

Příslušnost soudu

Kán.1404

Papeže nemůže nikdo soudit.

Kán.1405

§ 1. Pouze papež má právo soudit v případech, o nichž se zmiňuje kán 1401:

1. nejvyšší představitele států;

2. kardinály;

3. vyslance Apoštolského stolce a v trestních věcech biskupy;

4. jiné záležitosti, kterých se ujal, aby je rozhodl.

§ 2. O právním aktu nebo listině potvrzené ve zvláštní formě papežem smí soudce jednat až tehdy, když předem obdržel od něho zmocnění.

§ 3. Římské rotě je vyhrazeno soudit:

1. biskupy ve sporných věcech, při zachování kán. 1419, § 2;

2. opata primase nebo opata představeného mnišské kongregace a nejvyššího představeného společenství zasvěceného života papežského práva;

3. diecéze nebo jiné církevní osoby, ať fyzické nebo právnické, které po papeži nemají nižšího představeného.

Kán.1406

§ 1. Jednání a rozhodnutí, která porušují ustanovení kán. 1404, jsou považována za nevykonaná.

§ 2. V záležitostech, o nichž v kán. 1405, jsou jiní soudcové absolutně nepříslušní.

Kán.1407

§ 1. V prvním stupni musí být žaloba podána pouze u církevního soudce příslušného podle jednoho z právních důvodů určených v kán. 1408 - 1414.

§ 2. Relativní nepříslušnost soudce vzniká tím, že pro příslušnost není žádný z uvedených právních důvodů.

§ 3. Žalobce podává žalobu u soudu, který je příslušný pro žalovanou stranu; jestliže žalovaná strana má více příslušných soudů, vybírá z nich žalobce.

Kán.1408

Každý může být žalován u soudu svého trvalého nebo přechodného kanonického bydliště.

Kán.1409

§ 1. Osoba bez kanonického trvalého nebo přechodného bydliště má soud podle místa, kde právě pobývá.

§ 2. Osoba, jejíž trvalé nebo přechodné kanonické bydliště nebo místo pobytu není známo, může být žalována u soudu žalobce, pokud jiný soud není příslušný.

Kán.1410

Z důvodu umístění věci může být být strana žalována u soudu místa, kde je sporná věc, když se žaloba týká této věci nebo jde o zbavení držení.

Kán.1411

§ 1. Jedná-li se o smlouvu, může být strana žalována u soudu místa, na němž byla smlouva uzavřena nebo má být plněna, pokud se strany nedohodly na jiném soudu.

§ 2. Jestliže se záležitost týká závazků, které vznikly z jiného právního důvodu, může být strana žalována u soudu místa, v němž závazek vznikl nebo má být plněn.

Kán.1412

Ve věcech trestních může být podána žaloba na osobu, i když nepřítomnou, u soudu místa, kde byl zločin spáchán.

Kán.1413

Strana může být žalována:

1. ve věcech, které se týkají správy, u soudu místa výkonu správy; 2. v záležitostech týkajících se dědictví nebo zbožných odkazů, u soudu posledního trvalého nebo přechodného kanonického bydliště nebo pobytu podle kán. 1408 - 1409 osoby, po

níž se dědí nebo o jejíž odkaz se jedná, pokud nejde o pouhé vykonání odkazu, který je nutno provést podle řádných předpisů o příslušnosti.

Kán.1414

Z důvodu spojitosti se u jednoho soudu v témže řízení projednají věci navzájem související, pokud tomu nebrání ustanovení zákona.

Kán.1415

Při stejné příslušnosti dvou nebo více soudů je z důvodu dřívějšího podání oprávněn projednat věc ten soud, který dříve zákonně obeslal žalovanou stranu.

Kán.1416

Jestliže vznikne spor o příslušnost k projednání některé věci mezi soudy podléhajícími témuž odvolacímu soudu, rozhodne spor o příslušnost odvolací soud; jestliže podléhají různým odvolacím soudům, rozhodne spor Apoštolská signatura.

. Stať II

Stupně a druhy soudů

Kán.1417

§ 1. Vzhledem k prvenství papeže může každý věřící předložit Apoštolskému stolci svou spornou nebo trestní věc projednávanou u soudu kteréhokoliv stupně a v kterémkoliv stavu řízení, aby ji rozhodl, nebo u něho může řízení zahájit.

§ 2. Toto přenesení záležitosti k Apoštolskému stolci nepozastavuje kromě případu soudního odvolání výkon pravomoci soudce, který již začal věc projednávat; ten může proto pokračovat v soudním řízení až do konečného rozsudku, dokud Apoštolský stolec neoznámil, že věc převzal.

Kán.1418

Každý soud má právo dožadovat se pomoci u jiného soudu při projednáváni věci nebo oznamování soudních aktů.

.Hlava 1

Soud prvního stupně

Článek 1

Soudce

Kán.1419

§ 1. V každé diecézi a pro všechny záležitosti, které nejsou právem výslovně vyňaty, je soudcem prvního stupně diecézní biskup, který může soudní moc vykonávat buď sám osobně nebo prostřednictvím jiných, podle následujících kánonů.

§ 2. Jestliže se jedná o práva nebo majetek právnické osoby, kterou biskup zastupuje, je v prvním stupni příslušný odvolací soud.

Kán.1420

§ 1. Každý diecézní biskup je povinen ustanovit soudního vikáře neboli oficiála s řádnou soudní mocí; nesmí jím být generální vikář, pokud nejde o malou diecézi nebo je málo soudních záležitostí.

§ 2. Soudní vikář tvoří spolu s biskupem jeden soud, nesmí však soudit věci, které si biskup vyhradil.

§ 3. Soudnímu vikáři mohou být ustanoveni pomocníci, kteří se nazývají adjunkti soudního vikáře neboli viceoficiálové.

§ 4. Soudní vikář i viceoficiálové musí být kněžími, bezvadné pověsti, doktoři nebo alespoň licenciáti kanonického práva a mít alespoň třicet let věku.

§ 5. Při uvolnění úřadu biskupa nepozbývají svůj úřad a nesmí být diecézním administrátorem odstraněni; po nastoupení nového biskupa potřebují být potvrzeni.

Kán.1421

§ 1. V diecézi ustanoví biskup diecézní soudce, kteří musí být duchovními.

§ 2. Biskupská konference může dovolit, aby soudci byli ustanoveni i laici, z nichž v případě nutnosti může být jeden přibrán k vytvoření senátu.

§ 3. Soudcové mají mít bezvadnou pověst a být doktory nebo alespoň licenciáty kanonického práva.

Kán.1422

Soudní vikář, viceoficiálové a ostatní soudcové jsou jmenováni na určitou dobu, při zachování kán. 1420, § 5; mohou být odstraněni pouze ze zákonného a závažného důvodu.

Kán.1423

§ 1. Se schválením Apoštolského stolce může po vzájemné dohodě vytvořit více diecézních biskupů místo diecézních soudů, o nichž v kán. 1419 - 1421, jediný soud prvního stupně pro své diecéze; v tom případě buď příslušní biskupové společně nebo pouze jimi jmenovaný biskup mají všechna práva, která má diecézní biskup vůči svému soudu.

§ 2. Soudy, o nichž v § 1, mohou být ustanoveny buď pro všechny záležitosti nebo pouze pro některé druhy záležitostí.

Kán.1424

Samosoudce u kteréhokoliv soudu si může přibrat jako poradce dva přísedící, duchovní nebo laiky řádného života.

Kán.1425

§ 1. Senátu ze tří soudců - opačný obyčej se neschvaluje - jsou vyhrazeny:

1. ze sporných věcí: a) platnost svátosti svěcení; b) platnost manželství, při zachování kán. 1686 a 1688;

2.z trestních věcí: a) zločiny, u nichž lze uložit trest propuštění z duchovenského stavu; b) uložení nebo úřední prohlášení exkomunikace.

§ 2. Biskup může svěřit obtížnější nebo důležitější věci senátu ze tří nebo pěti soudců.

§ 3. Soudní vikář povolává k projednání jednotlivých záležitostí soudce podle pořadí, pokud v jednotlivých případech nestanovil biskup jinak.

§ 4. Jestliže u soudu prvního stupně nelze ustanovit senát, může biskupská konference dovolit, aby pokud tato nemožnost trvá, svěřil biskup věc jedinému soudci z řad duchovních, který si dle možnosti přibere přísedícího a vyšetřujícího.

§ 5. Soudce povolané k projednání věci může soudní vikář odvolat pouze z velmi závažného důvodu, který musí v rozhodnutí uvést.

Kán.1426

§ 1. Senát je povinen postupovat sborově a vynést rozsudek absolutní většinou hlasů.

§ 2. Pokud je to možné, je soudní vikář nebo viceoficiál povinen předsedat senátu.

Kán.1427

§ 1. V případě sporu mezi řeholníky nebo mezi domy téže duchovenské řeholní společnosti papežského práva je soudcem prvního stupně, pokud stanovy jinak neurčují, provinční představený nebo, jestliže jde o právně samostatný klášter, místní opat.

§ 2. Při zachování jiného ustanovení stanov, jestliže jde o spornou věc mezi dvěma provinciemi, soudí věc v prvním stupni nejvyšší představený buď sám nebo

prostřednictvím zmocněnce; jde-li o věc mezi dvěma mnišskými kláštery, soudí ji opat představený mnišské kongregace.

§ 3. Diecézní soud soudí v prvním stupni, jestliže vznikne spor mezi fyzickými nebo právnickými osobami různých řeholních společností nebo téže duchovenské společnosti diecézního práva nebo laické společnosti nebo mezi řeholní osobou a světským duchovním nebo laikem nebo neřeholní právnickou osobou.

Článek 2

Vyšetřující a zpravodajové

Kán.1428

§ 1. Soudce nebo předseda senátu může jmenovat vyšetřujícího k vyšetření záležitosti; vybere ho buď ze soudců soudu nebo z osob schválených k tomuto úkolu biskupem.

§ 2. Biskup může schválit do úřadu vyšetřujícího duchovní nebo laiky, kteří vynikají dobrými mravy, moudrostí a naukou.

§ 3. Vyšetřujícímu přísluší podle nařízení soudce důkazy pouze provádět a provedené předat soudci; může však, pokud nebrání nařízení soudce, mezitím rozhodnout, které důkazy a jak se mají provést, v případě, že vznikne tato otázka při výkonu jeho úkolu.

Kán.1429

Předseda senátu je povinen jmenovat jednoho ze soudců senátu zpravodajem, který v senátě podává zprávu o věci a písemně vyhotoví rozsudek; ze spravedlivého důvodu ho může předseda nahradit jiným.

Článek 3

Ochránce spravedlnosti, obhájce svazku a notář

Kán.1430

Pro sporné záležitosti, v nichž se může jednat o škodu veřejnému prospěchu, a pro trestní věci se v diecézi ustanoví ochránce spravedlnosti, který je ze svého úřadu povinen dbát o veřejný prospěch.

Kán.1431

§ 1. U sporných záležitostí přísluší diecéznímu biskupovi posoudit, zda hrozí nebo nehrozí poškození veřejného prospěchu, pokud zásah ochránce spravedlnosti není nařízen zákonem nebo není zřejmě nutný z povahy věci.

§ 2. Jestliže ochránce spravedlnosti zasahoval u předchozího stupně soudu, považuje se jeho účast u vyššího stupně za nutnou.

Kán.1432

Pro případy, v nichž se jedná o neplatnost přijetí svátosti svěcení nebo o neplatnost nebo uvolnění manželského svazku, se v diecézi ustanoví obhájce svazku, který je ze svého úřadu povinen předložit a vyložit vše, co může být rozumně uvedeno proti neplatnosti nebo uvolnění svazku.

Kán.1433

V záležitostech, v nichž se vyžaduje přítomnost ochránce spravedlnosti nebo obhájce svazku, a tito nebyli obesláni, je jednání neplatné, leda že by byli, ač neobesláni skutečně přítomni nebo mohli alespoň před rozsudkem nahlédnout do akt a tak splnit svůj úkol.

Kán.1434

Pokud není výslovně stanoveno jinak:

1. ochránce spravedlnosti a obhájce svazku musí být vyslechnuti, jestliže se účastní soudu, kdykoliv zákon nařizuje, aby soudce vyslechl obě strany nebo některou z nich;

2. kdykoliv se vyžaduje návrh strany, aby soudce mohl něco rozhodnout, má stejnou právní sílu návrh ochránce spravedlnosti nebo obhájce svazku, kteří se účastní soudu.

Kán.1435

Jmenování ochránce spravedlnosti a obhájce svazku přísluší biskupovi; tito jsou duchovní nebo laici, bezvadné pověsti, doktoři nebo alespoň licenciáti kanonického práva, osvědčení rozumností a horlivostí o spravedlnost.

Kán.1436

§ 1. Úřad ochránce spravedlnosti a obhájce svazku může zastávat táž osoba, ne však v téže záležitosti.

§ 2. Ochránce i obhájce může být ustanoven jak pro všechny záležitosti, tak pro jednotlivou věc; mohou však být ze spravedlivého důvodu odvoláni biskupem.

Kán.1437

§ 1. Každého řízení se účastní notář; akta, která nepodepsal, jsou neplatná.

§ 2. Akta, která vyhotoví notář, mají veřejnou věrohodnost.

.Hlava 2

Soud druhého stupně

Kán.1438

Při zachování kán. 1444, § 1, odst. 1:

1. od soudu diecézního biskupa provincie je odvolání k soudu jeho metropolity, při zachování kán. 1439;

2. v záležitostech projednávaných v prvním stupni u soudu metropolity je odvolání k soudu, který se schválením Apoštolského stolce natrvalo určil metropolita;

3. v záležitostech projednávaných provinčním představeným je soudem druhého stupně soud u nejvyššího představeného; v záležitostech projednávaných místním opatem je to soud opata, který je představeným mnišské kongregace.

Kán.1439

§ 1. Jestliže byl některý soud ustaven podle kán. 1423 jako jediný soud prvního stupně pro více diecézí, je se souhlasem Apoštolského stolce biskupská konference povinna ustavit soud druhého stupně, pokud ony diecéze nepatří do téže provincie jako sufragánní.

§ 2. Biskupská konference může se souhlasem Apoštolského stolce zřídit jeden nebo více soudů druhého stupně, i mimo případy o nichž v § 1.

§ 3. Nad soudy druhého stupně, o nichž v § 1 a 2, má biskupská konference nebo od ní jmenovaný biskup stejnou moc, jaká přísluší diecéznímu biskupovi nad jeho soudem.

Kán.1440

Absolutní nepříslušnost soudce vznikne, jestliže se nezachová příslušnost z důvodu stupně soudu podle kán. 1438 a 1439.

Kán.1441

Soud druhého stupně musí být utvořen stejným způsobem jako soud prvního stupně. Jestliže však u soudu prvního stupně podle kán. 1425, § 4 vynesl rozsudek samosoudce, koná soud druhého stupně řízení v senátě.

.Hlava 3

Soudy Apoštolského stolce

Kán.1442

Papež je nejvyšším soudcem pro celý katolický svět a soudí buď sám nebo prostřednictvím řádných soudů Apoštolského stolce nebo prostřednictvím soudců, které pověřil.

Kán.1443

Řádným soudem ustanoveným papežem pro přijetí odvolání je Římská rota.

Kán.1444

§ 1. Římská rota soudí:

1. ve druhém stupni záležitosti, které byly rozhodnuty řádnými soudy prvního stupně a jsou podány Apoštolskému stolci zákonným odvoláním;

2. ve třetím a dalším stupni záležitosti již projednané Římskou rotou a kterýmkoliv jiným soudem, pokud nejde o věc již pravomocně odsouzenou.

§ 2. Tento soud projednává také v prvním stupni záležitosti, o nichž v kán. 1405, § 3, nebo jiné, které si papež vzal k projednání ke svému soudu buď z vlastního podnětu nebo na návrh stran a svěřil Římské rotě; tyto věci, pokud není v pověřovacím reskriptu stanoveno jinak, soudí Římská rota ve druhém a dalším stupni.

Kán.1445

§ 1. Nejvyšší soud Apoštolské signatury rozhoduje:

1. stížnosti na neplatnost a žádosti o návrat do předešlého stavu a jiné stížnosti proti rozhodnutím Roty;

2. stížnosti ve věcech osobního stavu, když Římská rota odmítla nové projednání;

3. námitky zaujatosti a jiné záležitosti proti soudcům Římské roty z důvodu jednání při výkonu jejich služby;

4. spory o příslušnost soudu, o nichž kán. 1416.

§ 2. Tento soud rozhoduje spory vzniklé z aktů církevní moci správní, které mu byly zákonně předloženy, a jiné správní spory, které mu předložil papež nebo složky Apoštolského stolce, a také spory ve věci příslušnosti mezi týmiž složkami.

§ 3. Kromě toho přísluší tomuto nejvyššímu soudu:

1. dozírat na správný výkon spravedlnosti a, je-li třeba, sledovat činnost advokátů a zástupců stran;

2. prodlužovat působnost soudů;

3. starat se a schvalovat zřízení soudů, o nichž v kán. 1423 a 1439.

. Stať III

Kázeň u soudů

.Hlava 1

Povinnosti soudců a soudních úředníků

Kán.1446

§ 1. Všichni křesťané a především biskupové se poctivě snaží, aby při zachování spravedlnosti pokud možno nedocházelo v božím lidu ke sporům a aby případné spory byly co nejdříve pokojně vyřešeny.

§ 2. Soudce na začátku sporu a také i jindy, kdykoliv spatřuje jakousi naději na úspěch, neopomene vyzvat strany a také jim pomáhat, aby se společně snažily nalézt spravedlivé vyřešení sporu, navrhuje jim k tomu vhodné cesty a použije případně i vážených lidí jako prostředníků.

§ 3. Týká-li se spor soukromého prospěchu stran, zkoumá soudce, zda vhodněji nedosáhne cíle buď smírem nebo rozhodčím řízením podle kán. 1713 - 1716.

Kán.1447

Kdo se zúčastnil projednávání věci jako soudce, ochránce spravedlnosti, obhájce svazku, zástupce strany, advokát, svědek nebo znalec, nemůže později tuto záležitost platně rozhodovat jako soudce nebo v ní zastávat úřad přísedícího.

Kán.1448

§ 1. Soudce nepřijme k projednání záležitost, na níž má nějaký zájem z důvodu pokrevního příbuzenství nebo "švakrovství" v kterémkoliv stupni přímé linie a do čtvrtého stupně boční linie nebo z důvodu poručnictví nebo opatrovnictví, přátelství, nepřátelství, docílení zisku nebo zabránění škodě.

§ 2. Za stejných okolností nesmí svůj úřad vykonávat ochránce spravedlnosti, obhájce svazku, přísedící a vyšetřující.

Kán.1449

§ 1. V případech, o nichž kán. 1448, může strana odmítnout soudce, jestliže sám neodstoupil od jednání.

§ 2. O odmítnutí rozhoduje soudní vikář; jestliže on sám je odmítnut, rozhoduje biskup, který je v čele soudu.

§ 3. Jestliže je soudcem biskup a je proti němu uplatněno odmítnutí, zdrží se soudní činnosti.

§ 4. Jestliže je odmítnut ochránce spravedlnosti, obhájce svazku nebo jiný soudní úředník, o tomto odmítnutí rozhoduje předseda senátu nebo soudce, jestliže je samosoudcem.

Kán.1450

Po uznání odmítnutí se musí vyměnit osoby, ne však stupeň soudu.

Kán.1451

§ 1. Otázku odmítnutí je nutno rozhodnout co nejrychleji po vyslechnutí stran, ochránce spravedlnosti nebo obhájce svazku, jestliže se účastní a sami nejsou odmítnuti.

§ 2. Jednání vykonaná soudcem před tím, než byl odmítnut, jsou platná, avšak jednání po uplatnění odmítnutí musí být zrušena, jestliže o to požádá strana do deseti dnů po uznání odmítnutí.

Kán.1452

§ 1. Ve věci, která se týká pouze soukromých osob, smí soudce jednat pouze na návrh strany. Po zákonném zahájení řízení ve věci může a musí soudce jednat také z úřední povinnosti v záležitostech trestních a jiných, které se týkají veřejného prospěchu církve a spásy duší.

§ 2. Mimo to může soudce doplnit zanedbání stran v poskytování důkazů nebo uplatňování námitek, kdykoliv to považuje za nutné k zabránění vážně nespravedlivému rozsudku, při zachování kán. 1600.

Kán.1453

Soudcové i soudy dbají, aby všechny záležitosti byly při zachování spravedlnosti co nejdříve ukončeny a aby u soudu prvního stupně se věci neprotahovaly přes jeden rok a u soudu druhého stupně přes šest měsíců.

Kán.1454

Všichni, kdo tvoří soud nebo na něm působí, jsou povinni složit přísahu, že budou řádně a věrně zastávat úřad.

Kán.1455

§ 1. Zachováním úředního tajemství jsou vázáni soudcové i ostatní osoby u soudu, a to u trestního řízení soudního vždy a u sporného řízení tehdy, jestliže z prozrazení některého jednání v řízení může stranám vzniknout škoda.

§ 2. Také vždy jsou vázáni zachováním tajemství o poradě mezi soudci senátu před vynesením rozsudku a také o hlasování a názorech tam projevených, při zachování kán. 1609, § 4.

§ 3. Kdykoliv věc nebo důkazy jsou takové povahy, že ze zveřejnění akt nebo důkazů by byla ohrožena pověst druhých nebo by to bylo důvodem k roztržkám nebo by vzniklo pohoršení nebo jiná nesnáz, může soudce přísahou zavázat k zachování tajemství svědky, znalce, strany a jejich advokáty a zástupce.

Kán.1456

Soudci a všem soudním úředníkům je zakázáno přijímat jakékoliv dary při příležitosti soudního řízení.

Kán.1457

§ 1. Soudcové, kteří odmítnou konat spravedlnost, ač jsou jistě příslušní, nebo kteří se bez právního podkladu prohlásí za příslušné a projednávají nebo rozhodují věci nebo poruší tajemství nebo ze zlého úmyslu či závažné nedbalosti způsobí škodu stranám ve sporu, mohou být příslušným představeným postiženi přiměřenými tresty, včetně zbavení úřadu.

§ 2. Stejným postihům podléhají soudní úředníci a pomocníci, jestliže se zpronevěřili svým povinnostem, jak uvedeno výše; tyto všechny může potrestat také soudce.

.Hlava 2

Pořadí projednání záležitostí

Kán.1458

Je nutno projednat záležitosti v tom pořadí, jak byly předloženy a zapsány do knihy řízení, pokud některá z nich nevyžaduje urychlené projednání před ostatními, což je nutno stanovit zvláštním rozhodnutím s uvedením důvodů.

Kán.1459

§ 1. Vady, které mohou způsobit neplatnost rozsudku, je možno namítnout v kterémkoliv stavu nebo stupni řízení a rovněž soudce je může zjistit z úřední povinnosti.

§ 2. Kromě případů, o nichž v § 1, je nutno předložit odkladné námitky, hlavně týkající se osob a náležitostí řízení, a to před zjištěním předmětu sporu, pokud se neobjeví až po něm, a je nutno o nich co nejdříve rozhodnout.

Kán.1460

§ 1. Jestliže se podá námitka nepříslušnosti soudce, je povinen o této věci rozhodnout sám soudce.

§ 2. Jestliže se soudce prohlásí za příslušného v případě námitky relativní nepříslušnosti, nelze se proti jeho rozhodnutí odvolat k soudu, avšak nezakazuje se stížnost na porušení zákona a navrácení v předešlý stav.

§ 3. Jestliže se soudce prohlásí za nepříslušného, může se strana, která se cítí postižena, odvolat v užitečné lhůtě patnácti dní k odvolacímu soudu.

Kán.1461

Soudce, který v kterémkoliv stavu řízení pozná, že je absolutně nepříslušný, je povinen prohlásit svou nepříslušnost.

Kán.1462

§ 1. Námitky věci pravomocně rozhodnuté, smíru a jiné, které vylučují řízení, které se nazývají námitky ukončení sporu, musí být předloženy a rozhodnuty před zjištěním předmětu sporu; kdo je uplatní později, nemůže být odmítnut, avšak odsoudí se k úhradě výloh, jestliže neprokáže, že uplatnění neodložil ze zlého úmyslu.

§ 2. Ostatní námitky, které vylučují řízení, se předkládají při zjištění předmětu sporu a je nutno je projednat v příslušné době podle norem o nahodilých otázkách.

Kán.1463

§ 1. Protižaloby mohou být platně podány pouze během třiceti dnů od zjištění předmětu sporu.

§ 2. Projednají se však spolu s hlavní žalobou, to jest na stejném stupni jako ona, pokud není nutno je projednat odděleně nebo pokud to soudce nepovažuje za účelnější.

Kán.1464

Otázky poskytnutí zálohy na soudní výlohy nebo přiznání bezplatné právní pomoci, o které bylo na začátku žádáno, a jiné takové otázky je nutno rozhodnout zpravidla před zjištěním předmětu sporu.

.Hlava 3

Termíny a lhůty

Kán.1465

§ 1. Takzvané zákonné lhůty, to jest časová rozmezí stanovená zákonem pro zánik práv, nemohou být prodlouženy, pokud to strany nežádají, ani nemohou být platně zkráceny.

§ 2. Avšak soudcovské a dohodnuté lhůty mohou být před jejich uplynutím ze spravedlivého důvodu prodlouženy soudem po vyslechnutí nebo na žádost stran, nemohou však být platně zkráceny, pokud s tím strany nesouhlasí.

§ 3. Soudce dbá, aby prodlužováním lhůt netrval spor příliš dlouho.

Kán.1466

Kde zákon nestanoví lhůty k provedení procesních úkonů, je povinen stanovit je soudce s přihlédnutím k povaze každého úkonu.

Kán.1467

Jestliže v den určený pro soudní úkon měl soud volno, považuje se termín za posunutý na první následující pracovní den.

.Hlava 4

Místo soudu

Kán.1468

Každý soud má, pokud možno, stálé sídlo a je otevřen ve stanovené hodiny.

Kán.1469

§ 1. Soudce násilím vyhnaný za svého území nebo jemuž je na něm zabráněno ve výkonu soudní moci, může svou moc vykonávat mimo své území a také vynést rozsudek, po předchozím oznámení této věci diecéznímu biskupovi.

§ 2. Kromě případu, o němž v § 1, se může soudce ze spravedlivého důvodu a po vyslechnutí stran odebrat k získání důkazů i mimo vlastní území po obdržení souhlasu diecézního biskupa místa, kam půjde, a na místě, které biskup určil.

.Hlava 5

Přístup osob k soudnímu jednání a způsob vyhotovení a uchování akt

Kán.1470

§ 1. Pokud místní zákon nestanoví jinak, jsou v soudní síni při projednávání záležitosti soudem přítomni pouze ti, jejichž účast stanovil zákon nebo soudce jako nutnou pro provedení řízení.

§ 2. Každého soudnímu řízení přítomného, který závažně porušil důstojnost a poslušnost patřící soudu, může soudce přimět k pořádku přiměřenými tresty; advokátům a zástupcům stran může mimo to pozastavit výkon služby u církevních soudů.

Kán.1471

Jestliže některá soudem dotazovaná osoba užívá jazyk, který nezná soudce nebo strany, použije se vhodného tlumočníka, kterého ustanoví soudce. Výpovědi se písemně zaznamenají v původním jazyce a připojí se překlad. Tlumočníka se také použije, má-li být dotazován hluchý nebo němý, pokud případně soudce raději nechce, aby na dané otázky odpověděl písemně.

Kán.1472

§ 1. Soudní akta, která se týkají jednak podstaty otázky, čili akta záležitosti, jednak která patří k formě řízení čili akta řízení, musí být vyhotovena písemně.

§ 2. Jednotlivé listy akt se číslují a opatří podpisem za účelem věrohodnosti.

Kán.1473

Kdykoliv se na soudních aktech stran nebo svědků vyžaduje podpis, a jestliže strana nebo svědek nemůže nebo nechce podepsat, poznamená se to v aktech a soudce a notář zároveň osvědčí, že tento akt byl straně nebo svědkovi přečten a že strana nebo svědek nemohli nebo nechtěli podepsat.

Kán.1474

§ 1. V případě odvolání se zašlou vyššímu soudu opisy akt s notářským osvědčením jejich věrohodnosti.

§ 2. Jestliže akta byla vyhotovena jazykem, který nezná vyšší soud, přeloží se do jiného jazyka, který soud zná, a poskytne se záruka věrnosti překladu.

Kán.1475

§ 1. Po skončení soudního řízení se musí vrátit listiny, které jsou vlastnictvím soukromých osob, ponechá se však jejich opis.

§ 2. Notáři a kancléři je zakázáno bez pověření soudcem vydat opis soudních akt a listin, které byly opatřeny k řízení.

. Stať IV

Procesní strany

.Hlava 1

Žalobce a žalovaný

Kán.1476

U soudu může podat žalobu každý, ať pokřtěný nebo nepokřtěný; avšak zákonně žalovaná strany se musí odpovídat.

Kán.1477

I když si žalobce nebo žalovaná strana ustanovila zástupce nebo advokáta, musí se přes to vždy osobně dostavit, vyžaduje-li to právní ustanovení nebo nařízení soudce.

Kán.1478

§ 1. Za nezletilé a za nemající užívání rozumu mohou u soudu jednat pouze jejich rodiče nebo poručníci nebo opatrovníci, při zachování § 3.

§ 2. Jestliže soudce má za to, že jejich práva se střetávají s právy rodičů nebo poručníků nebo opatrovníků nebo že tito nemohou dostatečně hájit jejich práva, zastupuje je poručník nebo opatrovník ustanovený soudem.

§ 3. Ve věcech duchovní povahy a s nimi spojených mohou nezletilí, kteří mají užívání rozumu a dovršili čtrnáctý rok věku, sami osobně a samostatně podat žalobu a zodpovídat se, bez souhlasu rodičů nebo opatrovníka; jinak je zastupuje soudcem ustanovený opatrovník.

§ 4. Zbavení způsobilosti k právnímu jednání a stižení duševní poruchou mohou osobně jednat u soudu pouze, aby se zodpovídali z vlastních zločinů nebo na příkaz soudce; v ostatních věcech podávají žalobu a zodpovídají se prostřednictvím svých opatrovníků.

Kán.1479

Poručník a opatrovník ustanovený světským představeným může být připuštěn církevním soudem po projednání, je-li to možné, s diecézním biskupem osoby, pro kterou byl ustanoven; jestliže není nebo se jeví, že ho nelze připustit, jmenuje sám soudce poručníka nebo opatrovníka pro tuto záležitost.

Kán.1480

§ 1. Právnické osoby vystupují před soudem prostřednictvím svých zákonných zástupců.

§ 2. V případě, že zástupce není nebo je nedbalý, může sám ordinář osobně nebo prostřednictvím jiného vystupovat u soudu jménem právnických osob, které podléhají jeho moci.

.Hlava 2

Právní zástupci a advokáti

Kán.1481

§ 1. Strana si může svobodně ustanovit advokáta nebo zástupce; avšak kromě případů stanovených v § 2 a 3 může i sama podat žalobu a se zodpovídat, pokud soudce nemá za to, že je nutná pomoc zástupce nebo advokáta.

§ 2. V trestním řízení musí mít obžalovaný vždy advokáta, kterého si zvolil nebo kterého mu ustanovil soudce.

§ 3. Ve sporném řízení, jestliže se jedná o nezletilé nebo o řízení, v němž jde o veřejný prospěch, s výjimkou záležitostí manželských, ustanoví soudce straně obhájce z úřední povinnosti, jestliže ho již nemá.

Kán.1482

§ 1. Každý si může ustanovit jen jednoho zástupce, který se může dát zastoupit jiným, jen jestliže k tomu byl výslovně zmocněn.

§ 2. Jestliže ze spravedlivého důvodu jich bylo touž osobou ustanoveno více, určí se tak, že zastupuje ten, který jednal jako první.

§ 3. Může však být ustanoveno více advokátů.

Kán.1483

Zástupce i advokát musí být zletilý a mít dobrou pověst; advokát mimo to musí být katolík, pokud diecézní biskup neposkytne výjimku, a doktor kanonického práva nebo opravdu znalý a musí být schválen biskupem.

Kán.1484

§ 1. Nežli se zástupce i advokát ujme záležitosti, musí soudu předložit věrohodné zmocnění.

§ 2. K zabránění zániku práva však soudce může připustit zástupce, i když nepředložil zmocnění, po složení vhodné zálohy, je-li to potřebné; jednání však nemá

účinky, jestliže během soudem stanovené propadné lhůty nepředloží řádné zmocnění.

Kán.1485

Jestliže zástupce nemá zvláštní zmocnění, nemůže se platně zříci žaloby, stupně soudu, soudních jednání, ani uzavřít smír, dohodu, dohodnout se na rozhodcích a vůbec konat to, k čemu právo vyžaduje zvláštní zmocnění.

Kán.1486

§ 1. K tomu, aby byl zástupce nebo advokát s právní účinností zbaven zmocnění, je nutné, aby mu to bylo oznámeno, a stane-li se tak po zjištění předmětu sporu, oznámí se toto zbavení soudci i protistraně.

§ 2. Po vynesení konečného rozsudku má zástupce nadále právo a povinnost podat odvolání, jestliže to zmocnitel neodmítá.

Kán.1487

Zástupce i advokát mohou být z rozhodnutí soudce ze závažného důvodu vyloučeni z řízení buď z úřední povinnosti nebo na návrh strany.

Kán.1488

§ 1. Zástupci i advokátovi je zakázáno odkoupit si spornou věc nebo uzavřít smlouvu o získání nadměrné výhody nebo části vysouzené věci. Jestliže to učiní, je smlouva neplatná a soudce jim může uložit peněžitý trest. Kromě toho je možno suspendovat advokáta od úřadu a také, jestliže se takto vícekrát provinil, může ho biskup, který je v čele soudu, vyškrtnout ze seznamu advokátů.

§ 2. Stejně lze potrestat advokáta a zástupce, kteří obcházejí zákon tím, že berou záležitosti od příslušných soudů, aby je jiné soudy příznivěji rozhodly.

Kán.1489

Advokáti a zástupci, kteří se zpronevěří svému úřadu přijímáním darů, sliby a jakýmkoliv jiným způsobem, se suspendují od výkonu zastupování a stíhají peněžitým trestem nebo jinými přiměřenými tresty.

Kán.1490

U každého soudu, pokud je to možné, se ustanoví natrvalo osoby, které poskytují právní pomoc a jsou placeny soudem a které zastávají úřad advokáta nebo zástupce hlavně v manželských záležitostech jménem stran, které chtějí využít jejich služeb.

. Stať V

Žaloby a námitky

.Hlava 1

Žaloby a námitky obecně

Kán.1491

Každé právo je chráněno nejen žalobou, ale také, není-li výslovně stanoveno jinak, i námitkou.

Kán.1492

§ 1. Každá žaloba zaniká promlčením podle norem práva nebo jiným zákonným způsobem, s výjimkou žalob ve věci osobního stavu, které nikdy nezanikají.

§ 2. Při zachování kán. 1462 může být námitka použita vždy a je svou povahou trvalá.

Kán.1493

Žalobce může současně podat na někoho více žalob, pokud si vzájemně neodporují, ať se týkají téže nebo různých věcí, pokud jsou v mezích příslušnosti soudu, na nějž se obrátil.

Kán.1494

§ 1. Žalovaná strana může podat u téhož soudce a na témže soudu protižalobu, buď pro spojitost věci s hlavní žalobou, nebo aby odvrátila nebo snížila žalobní požadavek.

§ 2. Nepřipouští se protižaloba vůči protižalobě. Kán. 1495 - Protižalobu je nutno uplatnit u soudce, u něhož byla podána dřívější žaloba, i když jde o soudce pověřeného pro jeden případ nebo jinak relativně nepříslušného.

.Hlava 2

Zvláštní normy o žalobách a námitkách

Kán.1496

§ 1. Kdo alespoň důvodnými důkazy prokáže, že má právo k některé věci, kterou má jiný, a že mu hrozí škoda, jestliže věc nebudu odevzdána do opatrování, má právo domáhat se zajištění věci.

§ 2. Za podobných okolností se může domáhat zákazu výkonu práva jiné osoby.

Kán.1497

§ 1. Také k zajištění pohledávky se připouští zajištění věci, pokud je věřitelovo právo dostatečně zjištěno.

§ 2. Zajištění se může použít také na věci dlužníka, které jsou z jakýchkoliv právních důvodů u jiných osob, a také na dlužníkovy pohledávky.

Kán.1498

Zajištění věci a zákaz výkonu práva se nesmí nařídit, jestliže hrozící škoda může být jinak nahrazena a nabízí se vhodná jistota na její náhradu.

Kán.1499

Soudce může tomu, komu povolil zajištění věci nebo zákaz výkonu práva, uložit složení předběžné záruky k úhradě škod pro případ, že neprokáže své právo.

Kán.1500

Pokud se týká povahy a účinků žaloby ve věci držby, zachovají se předpisy světského práva místa, kde se nachází věc, o jejíž držení se jedná.

. Část II

Soudní řízení sporné

. Oddíl 1

Řádné sporné řízení

. Stať I

Zahájení řízení

.Hlava 1

Žaloba k zahájení řízení

Kán.1501

Soudce smí projednávat záležitost jen tehdy, jestliže byla podána žaloba podle ustanovení kánonů; žalobu může podat buď ten, kdo má na věci právní zájem, nebo ochránce spravedlnosti.

Kán.1502

Kdo chce někoho žalovat, musí podat žalobu příslušnému soudci; v ní uvede předmět sporu a vyžádá službu soudu.

Kán.1503

§ 1. Soudce může připustit ústní žalobu, když je žalobci zabráněno ji vyhotovit písemně nebo jde o věc snadno zjistitelnou a méně závažnou.

§ 2. V obou případech nařídí soudce notáři, aby jednání písemně zaznamenal, toto pak je nutno žalobci přečíst a musí je schválit; toto vyhotovení má stejné právní účinky jako žaloba napsaná žalobcem.

Kán.1504

Žaloba, kterou se zahajuje spor, musí:

1. uvést, před kterým soudcem se řízení ve věci zahajuje, co požaduje a od koho se to požaduje;

2. označit, na jakém právním podkladu se zakládá, a alespoň obecně uvést skutečnosti a důkazy k prokázání toho, co se tvrdí;

3. být podepsána žalobcem nebo jeho zástupcem s uvedením dne, měsíce, roku a také místa, kde žalobce nebo jeho zástupce bydlí nebo je dosažitelný pro přijímání zásilek;

4. uvést kanonické trvalé nebo přechodné bydliště žalované strany.

Kán.1505

§ 1. Samosoudce nebo předseda senátu je povinen nejprve zjistit, zda věc spadá do jeho příslušnosti, zda je žalobce způsobilý k jednání u soudu a potom je povinen co nejdříve svým rozhodnutím žalobu přijmout nebo odmítnout.

§ 2. Žalobu je možno odmítnout pouze:

1. není-li soudce nebo soud příslušný;

2. je-li nepochybně známo, že žalobce není způsobilý k jednání u soudu;

3. jestliže nebyla dodržena ustanovení kán. 1504, odst. 1 - 3; 4. jestliže je ze samé žaloby jisté, že žalobní požadavek nemá žádný podklad a že jej není možné řízením získat.

§ 3. Jestliže byla žaloba odmítnuta z důvodu vad, které mohou být odstraněny, může žalobce podat témuž soudci novou žalobu, řádně vyhotovenou.

§ 4. Proti odmítnutí žaloby je strana vždy oprávněna podat v užitečné lhůtě deseti dnů stížnost, podloženou důvody, a to buď k soudu určenému k odvolání nebo k senátu, jestliže žalobu zamítl předseda; otázku odmítnutí je nutno rozhodnout co nejdříve.

Kán.1506

Jestliže soudce nevydal do měsíce o podané žalobě rozhodnutí, jímž žalobu přijímá nebo odmítá podle kán. 1505, může strana, která má na věci zájem, dát naléhavý podnět, aby soudce splnil svou povinnost; jestliže i přes to soudce nic nečiní, považuje se po marném uplynutí deseti dnů od podaného podnětu žaloba za přijatou.

.Hlava 2

Soudní předvolání a sdělení obsahu soudního spisu

Kán.1507

§ 1. V rozhodnutí, jímž se připouští žaloba žalující strany, musí soudce nebo předseda předvolat k soudu čili obeslat ostatní strany k zjištění předmětu sporu a stanovit, zda jsou povinny odpovědět písemně nebo zda se k němu mají dostavit k odstranění pochybností. Jestliže z písemných odpovědí pozná, že je nutno strany sezvat, může to stanovit novým rozhodnutím.

§ 2. Jestliže se žaloba považuje za přijatou podle kán. 1506, musí být rozhodnutí o předvolání k soudu vydáno do dvaceti dnů od podaného podnětu, o němž se zmiňuje ten kánon.

§ 3. Jestliže se sporné strany skutečně dostaví k soudci k jednání ve věci, není třeba předvolání, ale notář zaznamená ve spise, že strany byly u soudu přítomné.

Kán.1508

§ 1. Rozhodnutí o předvolání k soudu musí být ihned sděleno žalované straně a zároveň i těm dalším účastníkům, kteří se musí dostavit.

§ 2. K předvolání se připojí žaloba; nepřipojí se však, jestliže soudce ze závažných důvodů má za to, že žalobu nelze sdělit druhé straně před její výpovědí u soudu.

§ 3. Jestliže se spor týká toho, kdo není způsobilý k právnímu jednání nebo nemůže svobodně nakládat s věcmi, o něž je veden spor, je nutno, jak to případ vyžaduje, oznámit předvolání poručníkovi nebo opatrovníkovi nebo zvláštnímu zástupci nebo tomu, kdo je jeho jménem podle práva povinen jednat.

Kán.1509

§ 1. Oznámení předvolání, rozhodnutí, rozsudků a jiných soudních akt je nutno provést poštou nebo jiným způsobem, který je nejspolehlivější, při zachování norem místního práva.

§ 2. Oznámení a jeho způsob musí být zaznamenány v soudním spise.

Kán.1510

Žalovaná strana, která odmítne přijmout předvolací obsílku nebo zabrání, aby jí předvolání došlo, se považuje za zákonně předvolanou.

Kán.1511

Jestliže předvolání nebylo zákonně oznámeno, jsou akta řízení neplatná, při zachování kán. 1507, § 3.

Kán.1512

Když bylo předvolání zákonně oznámeno nebo když se strany dostavily k soudu k jednání ve věci:

1. věc přestává být v původním stavu právně nedotčeném;

2. záležitost přísluší k projednání tomu soudci nebo soudu, u něhož byla podána žaloba, pokud je příslušný;

3. u pověřeného soudce se pravomoc stává tak pevnou, že nezaniká tím, že zaniklo právo zmocnitele;

4. přerušuje se promlčení a vydržení, pokud není stanoveno jinak; 5. začíná stav sporu; proto ihned platí zásada: během stavu sporu se neprovádí žádná změna.

. Stať II

Zjištění předmětu sporu

Kán.1513

§ 1. Předmět sporu je stanoven tím, že soudce rozhodnutím určí meze sporné věci na základě požadavků a námitek sporných stran.

§ 2. Požadavky stran a námitky mohou být vyjádřeny v žalobě a také ve vyjádření k předvolání nebo v ústních prohlášeních před soudem; v obtížnějších záležitostech svolá soudce strany, aby se dohodly o o věci či věcech sporu, které má vyřešit rozsudek.

§ 3. Rozhodnutí soudce je nutno oznámit stranám; tyto, pokud již nevyslovily souhlas, se mohou během deseti dnů obrátit na soudce, aby rozhodnutí bylo změněno; soudce má tuto věc co nejrychleji vyřešit rozhodnutím.

Kán.1514

Jednou stanovené meze sporné věci je možno platně změnit pouze novým rozhodnutím, a to ze závažného důvodu na návrh strany a po vyslechnutí ostatních stran a uvážení jejich důvodů.

Kán.1515

Po zjištění předmětu sporu přestává být držitel cizí věci držitelem bez zlého úmyslu; z toho důvodu, jestliže je odsouzen, aby věc vrátil, musí ode dne zjištění předmětu sporu vrátit užitky a nahradit škodu.

Kán.1516

Po zjištění předmětu sporu poskytne soudce stranám přiměřenou dobu k předložení a doplnění důkazů.

. Stať III

Stav sporu

Kán.1517

Stav sporu začíná předvoláním a končí nejen vynesením konečného rozsudku, ale i jinými právem stanovenými způsoby.

Kán.1518

Jestliže sporná strana zemře nebo změní osobní stav nebo odstoupí z úřadu, na základě něhož jedná:

1. nedošlo-li k uzavření záležitosti, pozastaví se řízení, dokud se sporu neujme dědic po zemřelém nebo nástupce nebo ten, kdo má právní zájem;

2. po uzavření záležitosti je soudce povinen dále pokračovat v řízení po tom, když předvolal zástupce, jestliže je, nebo dědice zemřelého nebo nástupce.

Kán.1519

§ 1. Jestliže se funkce zřekne poručník nebo opatrovník nebo zástupce, který je nutný podle kán. 1481, § 1 a 3, pozastaví se prozatím řízení.

§ 2. Soudce pak co nejdříve ustanoví nového poručníka nebo opatrovníka; může ustanovit zástupce, jestliže to strana zanedbala během krátké lhůty poskytnuté soudem.

Kán.1520

Jestliže během šesti měsíců neprovedou strany žádný úkon v soudním řízení, ač jim v tom nic nebrání, řízení končí. Místní zákon může stanovit jiné lhůty pro toto ukončení řízení.

Kán.1521

Ukončení řízení nastává již samým právem a pro všechny i pro nezletilé a jim na roveň postavené; toto musí být prohlášeno z úřední povinnosti, při zachování práva žádat náhradu škody od poručníků, opatrovníků, správců a zástupců, kteří neprokázali, že toto ukončení nezavinili.

Kán.1522

Ukončením řízení zanikají akta řízení, ne však akta záležitosti, která mohou mít účinnost v jiném řízení, pokud vznikne mezi týmiž osobami a ve stejné věci; pro osoby mimo řízení mají pouze hodnotu listin.

Kán.1523

Výlohy takto ukončeného řízení, které vznikly osobám ve sporu, si hradí každá sama.

Kán.1524

§ 1. V kterémkoliv stavu a stupni řízení se může žalobce vzdát řízení; rovněž žalobce i žalovaná strana se mohou vzdát všech nebo pouze některých úkonů řízení.

§ 2. Poručníci a správcové právnických osob, kteří se vzdávají řízení, potřebují, aby to bylo projednáno nebo odsouhlaseno těmi, jejichž součinnost se vyžaduje pro jednání, které překračuje meze řádné správy.

§ 3. K platnosti vzdání se je třeba, aby bylo učiněno písemně, podepsáno stranou nebo jejím zástupcem, který má k tomu zvláštní zmocnění, aby bylo oznámeno druhé straně a od ní přijato nebo alespoň nenapadeno a připuštěno soudcem.

Kán.1525

Vzdání se, které soudce připustil, má pro jednání, kterých se týkalo, tytéž účinky jako ukončení řízení; osobu, která se vzdala, zavazuje k úhradě výloh za jednání, jichž se vzdala.

. Stať IV

Důkazy

Kán.1526

§ 1. Povinnost dokazovat má ten, kdo něco tvrdí.

§ 2. Důkaz nepotřebují:

1. zákonem předpokládané skutečnosti;

2. skutečnosti, které tvrdí jedna za sporných stran a druhá je připouští, pokud právo nebo soudce i přesto nevyžaduje důkaz.

Kán.1527

§ 1. Je možno použít jakýkoliv druh důkazů, které se jeví soudci jako užitečné k posouzení záležitosti a jsou dovolené.

§ 2. Jestliže strana trvá na tom, aby byl připuštěn důkaz, který soudce zamítl, rozhodne o tom soudce co nejrychleji.

Kán.1528

Jestliže se strana nebo svědek odmítá dostavit k soudci, aby vypovídali, je dovoleno je vyslechnout i prostřednictvím laika určeného soudem nebo vyžadovat jejich výpověď před veřejným notářem nebo jakýmkoliv jiným zákonným způsobem.

Kán.1529

Soudce přikročí k provedení důkazů před zjištěním předmětu sporu jen tehdy, jestliže má pro to závažný důvod.

.Hlava 1

Výslech stran

Kán.1530

K vhodnějšímu zjištění pravdy může soudce kdykoliv vyslechnout strany; ba musí je vyslechnout na návrh některé ze stran nebo když je to třeba k důkazu skutečnosti, která ve veřejném zájmu musí být mimo pochybnost.

Kán.1531

§ 1. Zákonně dotazovaná strana je povinna vypovídat a sdělit celou pravdu.

§ 2. Jestliže odmítá vypovídat, přísluší soudci posoudit, co se z toho může vyvodit k dokázání skutečnosti.

Kán.1532

V případech, v nichž se jedná o veřejný prospěch, uloží soudce stranám přísahu, že budou mluvit pravdu nebo alespoň, že mluvily pravdu, pokud závažný důvod neradí jinak; v ostatních případech může uložit přísahu podle svého moudrého uvážení.

Kán.1533

Strany, ochránce spravedlnosti a obhájce svazku mohou soudci předložit body pro otázky, které mají být straně předloženy.

Kán.1534

O výslechu stran se přiměřeně použijí ustanovení kán. 1548, § 2 odst. 1, 1552 a 1558 - 1565 o výslechu svědků.

Kán.1535

Soudní doznání je tvrzení o nějaké skutečnosti, písemně nebo ústně, provedené před příslušným soudem některou stranou v její neprospěch ohledně látky sporu, ať z vlastního podnětu nebo při výslechu soudcem.

Kán.1536

§ 1. Jde-li o soukromou věc a nejedná se o veřejný prospěch, soudní doznání jedné strany zbavuje ostatní strany povinnosti dokazovat.

§ 2. Ve věcech, které se týkají veřejného prospěchu, mohou mít soudní doznání a prohlášení stran, která nejsou doznáním, sílu důkazu, kterou soudce musí hodnotit spolu s ostatními okolnostmi sporné věci, avšak nelze jim přiznat účinnost plného důkazu, pokud k nim nepřistoupí další důkazní prvky, které je plně potvrdí.

Kán.1537

U mimosoudního doznání předloženého soudu hodnotí soudce jeho váhu po zhodnocení všech okolností.

Kán.1538

Žádné účinky nemá doznání nebo jakékoliv prohlášení strany, jestliže je známo, že vzniklo ze skutkového omylu nebo bylo vynuceno násilím nebo těžkým strachem.

.Hlava 2

Listinný důkaz

Kán.1539

U každého druhu soudního řízení se připouští důkaz veřejnými i soukromými listinami.

Článek 1

Povaha a věrohodnost listin

Kán.1540

§ 1. Veřejné církevní listiny jsou ty, které vyhotovila veřejná osoba při výkonu svého úřadu v církvi a zachovala právem stanovené náležitosti.

§ 2. Veřejné listiny světské jsou ty, které za takové považuje právo podle zákonů toho kterého území.

§ 3. Ostatní jsou soukromé.

Kán.1541

Veřejné listiny dokazují všechno, co se v nich přímo a hlavně tvrdí, pokud opačnými a zřejmými důkazy není zjištěno něco jiného.

Kán.1542

Soukromá listina, ať uznaná stranou nebo přezkoumaná soudem, má stejnou důkazní sílu vůči původci nebo tomu, kdo ji podepsal, a vůči právním nástupcům, jako má mimosoudní doznání; vůči ostatním osobám má stejnou důkazní sílu jako prohlášení stran, které není doznáním, podle kán. 1536, § 2.

Kán.1543

Předloží-li se listiny s výmazy, opravami, vsuvkami nebo s jinou závadou, zváží soudce, zda a do jaké míry listiny uzná za důkaz.

Článek 2

Předložení listin

Kán.1544

U soudu mají důkazní sílu pouze listiny v původním vyhotovení nebo v hodnověrném opise, uložené v kanceláři soudu, aby je mohl prozkoumat soudce i protistrana.

Kán.1545

Soudce může nařídit, aby listina, která se týká obou stran, byla předložena v soudním řízení.

Kán.1546

§ 1. Nikdo není povinen předložit listiny, i když se týkají obou stran, jejichž obsah nemůže být sdělen bez nebezpečí škody podle kán. 1548, § 2, odst. 2 nebo bez nebezpečí porušení tajemství, které je nutno zachovat.

§ 2. Jestliže však některá část listiny může být opsána a v opise předložena bez zmíněných obtíží, může soudce rozhodnout, aby tato část byla předložena.

.Hlava 3

Svědkové a svědectví

Kán.1547

V každé záležitosti se připouští důkaz prostřednictvím svědků pod vedením soudce.

Kán.1548

§ 1. Svědkové jsou povinni vypovídat pravdu soudci, který je zákonně vyslýchá.

§ 2. Při zachování kán. 1550, § 2 odst. 2 jsou ze svědecké výpovědi vyňati:

1. duchovní, pokud jde o to, co jim bylo sděleno v souvislosti s posvátnou službou; světští úředníci, lékaři, porodní asistentky, advokáti, notáři a jiní, kteří jsou vázáni tajemstvím, byť jen z důvodu poskytnutí rady, pokud se jedná o věci, které podléhají tomuto tajemství;

2. kdo se obávají, že ze svědectví vznikne jim nebo manželovi nebo blízkým pokrevním nebo "sešvakřeným" příbuzným ztráta dobré pověsti, nebezpečné útrapy nebo jiné závažné škody.

Článek 1

Náležitosti svědků

Kán.1549

Svědkem může být každý, pokud mu to právo výslovně buď zcela nebo částečně nezakazuje.

Kán.1550

§ 1. Ke svědectví se nepřipustí nezletilí mladší než čtrnáct let a ti, kdo jsou psychicky postiženi; mohou však být vyslechnuti na základě rozhodnutí soudu, že je to účelné.

§ 2. Za nezpůsobilé se považují:

1. kdo je stranou v záležitosti nebo stranu zastupuje, soudce a jeho pomocníci, advokát a jiní, kdo pomáhají nebo pomáhali stranám v té záležitosti;

2. kněží, pokud se týká všeho, co se dověděli ze svátostného vyznání, i když je kajícník požádal, aby to sdělili; rovněž to, co někdo slyšel od kohokoliv a jakkoliv při příležitosti svátostného vyznání, nemůže být použito ani jako nepřímý důkaz pravdy.

Článek 2

Připuštění a odmítnutí svědků

Kán.1551

Strana, která svědka navrhla, se může vzdát jeho výslechu; protistrana může požadovat, aby přes to byl svědek vyslechnut.

Kán.1552

§ 1. Jestliže se požaduje důkaz svědectvím, oznámí se soudu jména a bydliště svědků.

§ 2. V soudem stanovené lhůtě se předloží otázky pro tento důkaz, o kterých mají být svědkové vyslýcháni, jinak se považuje požadavek za vzatý zpět.

Kán.1553

Soudce je oprávněn omezit velké množství svědků.

Kán.1554

Před výslechem svědků se jejich jména oznámí stranám; jestliže to podle rozumného uvážení soudce není možné bez závažných obtíží, oznámí se to před zveřejněním svědectví.

Kán.1555

Při zachování kán. 1550 může strana žádat, aby svědek byl vyloučen, jestliže se před výslechem svědka prokáže závažný důvod pro jeho vyloučení.

Kán.1556

Svědek se předvolává na základě rozhodnutí soudce, které bylo svědku zákonně oznámeno.

Kán.1557

Řádně předvolaný svědek se dostaví nebo oznámí soudu důvod nepřítomnosti.

Článek 3

Výslech svědků

Kán.1558

§ 1. Svědky je nutno vyslýchat v sídle soudu, pokud soudce nerozhodne jinak.

§ 2. Kardinálové, patriarchové, biskupové a ti, kdo podle práva svého státu mají podobnou výhodu, se vyslechnou na místě, které si zvolili.

§ 3. Soudce rozhodne, kde se mají vyslechnout ti, kterým je z důvodu vzdálenosti, nemoci nebo jiné překážky nemožné nebo obtížné dostavit se do sídla soudu, při zachování ustanovení kán. 1418 a 1469, § 2.

Kán.1559

Výslechu svědků se strany nesmějí zúčastnit, pokud soudce, jde-li o věc týkající se soukromého prospěchu, nerozhodl, že mohou být přítomné. Zúčastnit se mohou jejich advokáti nebo zástupci, pokud soudce vzhledem k věcným a osobním okolnostem nerozhodl, že je nutné konat řízení tajně.

Kán.1560

§ 1. Svědkové se vyslýchají odděleně a jednotlivě.

§ 2. Jestliže se svědkové v závažné věci neshodují mezi sebou nebo se stranou, může soudce tyto vzájemně rozporné osoby konfrontovat, při čemž se podle možnosti zabrání roztržkám a pohoršení.

Kán.1561

Výslech svědka provádí soudce nebo jeho zmocněnec nebo vyšetřující za součinnosti notáře; proto strany nebo ochránce spravedlnosti nebo obhájce svazku nebo advokáti, kteří se zúčastní výslechu a mají další otázky, které je třeba svědkům předložit, předloží je ne svědku, ale soudci nebo jeho zástupci, aby je sám položil, pokud místní zákon nestanoví jinak.

Kán.1562

§ 1. Soudce připomene svědkovi závažnou povinnost vypovědět pouze pravdu a celou pravdu.

§ 2. Soudce uloží svědku přísahu podle kán. 1532; jestliže ji svědek odmítne složit, vyslechne se bez přísahy.

Kán.1563

Soudce nejdříve ověří totožnost svědka, zjistí, jaký je jeho poměr vůči stranám, předloží mu zvláštní otázky týkající se záležitosti, zjistí pak zdroj jeho poznatků a kdy se dověděl o tom, co tvrdí.

Kán.1564

Otázky mají být krátké, přizpůsobené chápání tázaného, nesmí se týkat více věcí zároveň, nesmí být úskočné ani lstivé, nesmí napovídat odpověď ani kohokoliv urážet a musí se vztahovat k věci, která se projednává.

Kán.1565

§ 1. Otázky se nesmějí předem sdělit svědkům.

§ 2. Jestliže však to, co je předmětem svědectví se stalo mnohem dříve a lze to s jistotou tvrdit jen po připomenutí, může soudce připomenout svědku některé věci, má-li za to, že nehrozí nebezpečí.

Kán.1566

Svědkové podávají svědectví ústně a nečtou z poznámek, leda že se jedná o čísla a účty; v tom případě mohou použít poznámky, které přinesli s sebou.

Kán.1567

§ 1. Notář ihned zaznamená odpověď a svědectví musí doslovně zachytit, alespoň pokud jde o to, co se přímo týká předmětu řízení.

§ 2. Může se připustit použití magnetofonu, jestliže se potom odpovědi písemně zaznamenají a, je-li to možné, podepíší je osoby, které svědčily.

Kán.1568

Do akt poznamená notář složení přísahy, její prominutí nebo odmítnutí, přítomnost stran a jiných, otázky přidané z úřední povinnosti a vůbec vše pozoruhodné, co se případně stalo při výslechu svědků.

Kán.1569

§ 1. Na závěr výslechu se musí svědkovi přečíst, jak notář jeho výpověď písemně zaznamenal, nebo se mu přehraje jeho výpověď zaznamenaná na magnetofon; svědkovi se poskytne možnost k doplnění, vyškrtnutí, opravám a změnám.

§ 2. Konečně musí akt podepsat svědek, soudce a notář.

Kán.1570

Již vyslechnutí svědkové mohou být na žádost strany nebo z úřední povinnosti znovu předvoláni k výslechu před zveřejněním akt nebo svědectví, pokud to považuje soudce za nutné nebo užitečné a pokud není nebezpečí tajného domluvení se nebo podvodu.

Kán.1571

Podle spravedlivého ohodnocení soudce musí být svědkům uhrazeny výlohy, které měli, i výdělek ušlý z důvodu svědectví.

Článek 4

Průkaznost svědectví

Kán.1572

Při hodnocení svědectví bere soudce v úvahu, když si podle potřeby vyžádal písemné svědectví:

1. osobní poměry, mravní život;

2. zdali svědčí na základě vlastních poznatků, hlavně co sám viděl a slyšel, nebo ze svého domnění, z veřejného mínění, z doslechu;

3. zda svědek pevně trvá na své výpovědi nebo zda je zmatený, nejistý nebo nestálý;

4. zda se svědectví shoduje s jinými nebo je či není potvrzeno jinými důkazními prostředky.

Kán.1573

Výpověď jednoho svědka nemůže být plným důkazem, pokud se nejedná o kvalifikovaného svědka, který vypovídá o věcech vykonaných z úřední povinnosti, anebo pokud věcné a osobní okolnosti neukazují jinak.

.Hlava 4

Znalci

Kán.1574

Znalců se použije, kdykoliv právo nebo nařízení soudce vyžaduje jejich zkoumání a posudek, opírající se o odborné znalosti, k důkazu nějaké skutečnosti nebo poznání pravé povahy některé věci.

Kán.1575

Znalce jmenuje soudce po vyslechnutí nebo na návrh stran, případně, je-li to záhodno, použije posudků již vypracovaných jinými znalci.

Kán.1576

Znalci mohou být vyloučeni nebo odmítnuti ze stejných důvodů jako svědkové.

Kán.1577

§ 1. S přihlédnutím k tomu,co případně sporné strany uvádějí, určí soudce svým rozhodnutím jednotlivé věci, o kterých musí znalci podat posudek.

§ 2. Znalci se zašlou akta o záležitosti, jiné listiny a pomůcky, které může potřebovat, aby řádně a hodnověrně splnil svůj úkol.

§ 3. Soudce po dohodě se znalcem určí lhůtu, ve které se provede zjišťování a podá posudek.

Kán.1578

§ 1. Každý znalec vyhotoví svůj posudek samostatně, pokud soudce nenařídil vyhotovit jeden, který jednotlivci podepíší; jestliže se tak stane, pečlivě se uvedou rozdílné názory, pokud se vyskytnou.

§ 2. Znalci jsou povinni zřetelně uvést, ze kterých listin nebo kterými jinými způsoby zjistili totožnost osob, věcí nebo míst a jakým způsobem postupovali při plnění jim svěřeného úkolu a o které důvody hlavně opírají své závěry.

§ 3. Soudce může předvolat znalce, aby poskytl objasnění, která se ještě zdají nutná.

Kán.1579

§ 1. Soudce pečlivě zváží nejen závěry znalců, i když shodné, ale také okolnosti případu.

§ 2. V odůvodnění rozhodnutí musí vyjádřit, které důvody ho přiměly k připuštění nebo odmítnutí závěrů znalců.

Kán.1580

Znalcům je třeba uhradit výlohy a odměny, určené soudcem podle spravedlnosti a umírněnosti, při dodržení partikulárního práva.

Kán.1581

§ 1. Strany mohou určit soukromé znalce, kteří potřebují schváleni soudcem.

§ 2. Ti mohou s dovolením soudce nahlédnout do akt záležitosti, pokud je třeba, a být přítomni provedení znaleckého šetření; vždy však mohou podat svou zprávu.

.Hlava 5

Soudní ohledání

Kán.1582

Jestliže soudce považuje pro rozhodování o věci za vhodné ohledat nějaké místo nebo věc, stanoví to rozhodnutím, v němž po vyslechnutí stran popíše v hlavních rysech, co je třeba provést při ohledání.

Kán.1583

O provedeném ohledání se vyhotoví zápis.

.Hlava 6

Právní domněnky

Kán.1584

Domněnka je odůvodněný dohad o nejisté věci; je domněnka právní, která je stanovena zákonem, a domněnka soudcovská, kterou vytvoří soudce.

Kán.1585

Ten, v jehož prospěch je právní domněnka, je zbaven povinnosti dokazovat; tato povinnost přechází na protistranu.

Kán.1586

Domněnky, které nejsou stanoveny právem, vytvoří soudce pouze z jisté a určité skutečnosti, která přímo souvisí se záležitostí, která je předmětem sporu.

. Stať V

Nahodilé záležitosti

Kán.1587

Nahodilá záležitost je tehdy, kdy po zahájení řízení předvoláním stran se vyskytne otázka, která sice není výslovně uvedena v žalobě, přes to patří k věci tak, že zpravidla musí být vyřešena před hlavní věcí.

Kán.1588

Nahodilá otázka se uplatňuje písemně nebo ústně s uvedením spojitosti mezi ní a hlavní věcí, a to soudci příslušnému k rozhodnutí hlavní věci.

Kán.1589

§ 1. Po přijetí požadavku a vyslechnutí stran rozhodne soudce co nejdříve, zda předložená nahodilá otázka má nějaký podklad a spojitost s hlavním řízením, anebo zda je nutno ji hned zamítnout; v případě že ji připustí, zda je tak závažná, že musí být vyřešena mezitímním rozsudkem nebo rozhodnutím.

§ 2. Jestliže shledá, že nahodilou otázku není nutno rozhodnout před konečným rozsudkem, stanoví, že se s ní vypořádá v rozhodnutí hlavní věci.

Kán.1590

§ 1. Jestliže je nutno rozhodnout nahodilou otázku rozsudkem, zachovají se normy o ústním řízení sporném, pokud se s přihlédnutím k závažnosti věci nepovažuje něco jiného za vhodné.

§ 2. Jestliže se však musí rozřešit rozhodnutím, může soud svěřit věc vyšetřujícímu nebo předsedovi.

Kán.1591

Před ukončením hlavní záležitosti může soudce nebo soud ze spravedlivého důvodu odvolat nebo změnit rozhodnutí nebo mezitímní rozsudek, buď na návrh strany nebo z úřední povinnosti po vyslechnutí stran.

.Hlava 1

Nedostavení se stran

Kán.1592

§ 1. Jestliže se předvolaná žalovaná strana nedostavila ani nepodala vhodnou omluvu své nepřítomnosti ani neodpověděla podle kán. 1507, § 1, prohlásí ji soudce za nepřítomnou v řízení a rozhodne, aby věc byla projednána při zachování toho, co se má zachovat, až do konečného rozsudku a jeho vykonání.

§ 2. Před vydáním rozhodnutí podle § 1 musí být jisté, i prostřednictvím nového předvolání, je-li třeba, že předvolání bylo zákonně provedeno a že došlo žalované straně včas v užitečné době.

Kán.1593

§ 1. Jestliže se potom žalovaná strana dostaví k soudu nebo odpoví před rozhodnutím věci, může předložit závěry a důkazy, při zachování kán. 1600; soudce však dbá, aby se soud záměrně neprodlužoval vleklými a ne nutnými průtahy.

§ 2. I když se nedostaví nebo neodpoví před rozhodnutím věci, může proti rozsudku uplatnit opravné prostředky; jestliže dokáže, že jí bránila překážka, kterou bez svého zavinění nemohla před tím soudu sdělit, smí použít stížnosti na neplatnost.

Kán.1594

Jestliže se nedostavil žalobce v den a hodinu stanovenou ke zjištění předmětu sporu ani nepředložil vhodnou omluvu:

1. soudce ho znovu předvolá;

2. jestliže žalobce nevyhověl novému předvolání, platí domněnka, že se vzdal řízení podle kán. 1524 - 1525;

3. jestliže se později chce účastnit řízení, zachová se kán. 1593.

Kán.1595

§ 1. Strana, která se nedostavila k řízení, ať žalobce nebo žalovaná strana, a která neprokázala spravedlivou překážku, je vázána povinností jednak zaplatit soudní výlohy, které vznikly z její nepřítomnosti, jednak, je-li třeba, poskytnout protistraně náhradu škody.

§ 2. Jestliže se k soudu nedostavil ani žalobce ani žalovaná strana, jsou povinni zaplatit soudní výlohy společně rukou společnou a nerozdílnou.

.Hlava 2

Vstup třetí osoby do řízení

Kán.1596

§ 1. Kdo má právní zájem, může být připuštěn, aby vstoupil do řízení ve věci ve kterémkoliv stupni sporu, buď jako strana, která hájí své právo nebo jako vedlejší účastník, aby pomáhal některé z procesních stran.

§ 2. Aby osoba byla připuštěna, musí před uzavřením záležitosti podat soudci návrh, v němž krátce vyloží své oprávnění ke vstupu do řízení.

§ 3. Kdo vstupuje do řízení ve věci, připustí se v tom stavu, v němž právě řízení je. Pokud řízení dospělo do stavu dokazování, poskytne se mu krátká propadná lhůta k podání důkazů.

Kán.1597

Třetí osobu, jejíž vstup do řízení se jeví nutným, je soudce po vyslechnutí stran povinen povolat k soudu.

. Stať VI

Zveřejnění obsahu soudního spisu, uzavření záležitosti a porada o záležitosti

Kán.1598

§ 1. Po provedení důkazů musí soudce pod sankcí neplatnosti rozhodnutím dovolit stranám a jejich advokátům, aby nahlédli v kanceláři soudu do akt, která jim doposud nejsou známá; advokátům, kteří o to požádali, se může předat opis akt; ve věcech, které se týkají veřejného prospěchu, může k zabránění velmi závažného nebezpečí soudce rozhodnout, že se některá listina nesmí nikomu ukázat; při tom se vždy musí zajistit právo na obhajobu.

§ 2. K doplnění dokazování mohou strany předložit soudci další důkazy; po jejich provedení, jestliže to soudce považuje za nutné, vydá se opětovně rozhodnutí, o němž v § 1.

Kán.1599

§ 1. Po splnění všeho, co patří k provedení důkazů, se přikročí k uzavření záležitosti.

§ 2. Toto uzavření nastává, jestliže strany prohlásí, že nemají co dodat, nebo jestliže uplynula soudem stanovená užitečná lhůta k předložení důkazů nebo soudce prohlásí, že považuje záležitost za dostatečně objasněnou.

§ 3. O provedení uzavření záležitosti, ať se stalo kterýmkoliv způsobem, vydá soudce rozhodnutí.

Kán.1600

§ 1. Po uzavření záležitosti může soudce předvolat tytéž nebo jiné svědky nebo provést jiné důkazy, které před tím nebyly požadovány, pouze:

1. v záležitostech, v nichž se jedná pouze o soukromý prospěch stran, jestliže všechny strany souhlasí;

2. v ostatních záležitostech po vyslechnutí stran a pokud je závažný důvod a nehrozí žádné nebezpečí podvodu nebo ovlivnění; 3. ve všech záležitostech, kdykoliv je pravděpodobné, že bude rozsudek nespravedlivý z důvodů uvedených v kán. 1645, § 2, odst. 1 - 3, jestliže se nepřipustí nový důkaz.

§ 2. Soudce může nařídit nebo připustit, aby byla předložena listina, která nemohla být dříve předložena bez zavinění toho, koho se týká.

§ 3. Nové důkazy se zveřejní, při zachování kán. 1598, § 1.

Kán.1601

Po provedení uzavření záležitosti poskytne soudce přiměřenou lhůtu k podání obhajob a námitek.

Kán.1602

§ 1. Obhajoby a námitky se podávají písemně, pokud se souhlasem stran nemá soudce za to, že postačí porada při zasedání soudu.

§ 2. K vydání obhajob a hlavních listin tiskem se vyžaduje předchozí dovolení soudce, při zachování povinnosti tajemství, pokud nějaké je.

§ 3. O rozsahu obhajoby, počtu výtisků a jiných takových okolnostech se zachová nařízení soudu.

Kán.1603

§ 1. Po vzájemném sdělení obhajob a námitek může na ně podat každá strana odpovědi během krátké lhůty poskytnuté soudem.

§ 2. Toto právo mají strany pouze jednou, pokud soudce ze závažného důvodu nemá za to, že je nutno je poskytnout znovu; v tom případě se dovolení dané jedné straně považuje za udělené i druhé straně.

§ 3. Ochránce spravedlnosti a obhájce svazku mají právo znovu odpovědět na námitky stran.

Kán.1604

§ 1. Přísně se zakazuje, aby strany nebo advokáti nebo jiní podávali soudci informace, které se nezaznamenají do akt záležitosti.

§ 2. Jestliže porada o záležitosti se koná písemně, může soudce stanovit, aby se konala menší rozprava při zasedání soudu k objasnění některých otázek.

Kán.1605

Ústní porady, o níž v kán. 1602, § 1 a 1604, § 2 se zúčastní notář, aby mohl na příkaz soudce nebo na žádost strany se souhlasem soudce ihned pořídit zápis o předmětu a závěrech porady.

Kán.1606

Jestliže strany ve stanovené užitečné lhůtě zanedbají obhajobu nebo se svěří soudcovým znalostem a svědomí, může soudce, pokud z jednání a důkazů považuje věc za zcela objasněnou, vynést ihned rozsudek po tom, když si vyžádal námitky ochránce spravedlnosti a obhájce svazku, jestliže se zúčastnili řízení.

. Stať VII

Soudní rozhodnutí

Kán.1607

Po soudním projednání hlavní věci rozhodne soudce hlavní záležitost konečným rozsudkem; nahodilou záležitost rozhodne mezitímním rozsudkem, při zachování kán. 1589, § 1.

Kán.1608

§ 1. K vynesení jakéhokoliv rozsudku se u soudce vždy vyžaduje mravní jistota o věci, která se rozsudkem rozhoduje.

§ 2. Tuto jistotu musí soudce získat z akt a důkazů.

§ 3. Důkazy musí soudce hodnotit podle svého svědomí při zachování právních norem o účinnosti některých důkazů.

§ 4. Soudce, který nemohl získat tuto jistotu, rozhodne, že právo žalobce není jisté a obžalovaného zprostí žaloby, pokud nejde o záležitost, která má výhodu práva, kdy je nutno rozhodnout ve prospěch právem zvýhodněné záležitosti.

Kán.1609

§ 1. U senátu stanoví předseda senátu den a hodinu porady soudců; pokud zvláštní důvod nevyžaduje něco jiného, koná se porada v sídle soudu.

§ 2. Ve stanovený den přinesou soudcové své písemné závěry o podstatě záležitosti a odůvodnění po stránce skutkové i právní, jímž dospěli ke svému závěru; tyto závěry se připojí k aktům záležitosti a uchovají pod utajením.

§ 3. Po vzývání Božího jména a po sdělení závěrů jednotlivých soudců v pořadí podle přednosti, ale tak, aby začínal vyšetřující záležitost, se koná rozprava pod vedením předsedy soudu, hlavně aby se stanovilo, co je nutné určit ve výrokové části rozsudku.

§ 4. Během porady je každému dovoleno odstoupit od svého dřívějšího závěru. Soudce, který nechce přistoupit na rozhodnutí jiných, může žádat, aby v případě odvolání byly jeho závěry zaslány k vyššímu soudu.

§ 5. Jestliže soudcové nechtěli nebo nemohli dospět k rozsudku v první poradě, může být porada odročena na další zasedání, nejpozději do jednoho týdne, pokud podle kán. 1600 není nutno doplnit objasnění záležitosti.

Kán.1610

§ 1. Jestliže soudil samosoudce, vypracuje rozsudek sám.

§ 2. U senátu má rozsudek vypracovat vyšetřující, při čemž převezme hlavní důvody z toho, co přednesli jednotliví soudcové v poradě, pokud většina soudců neurčila hlavní důvody, které je nutno uvést v rozsudku; rozsudek je pak nutno dát jednotlivým soudcům ke schválení.

§ 3. Rozsudek je nutno vydat do jednoho měsíce ode dne, kdy byla věc rozhodnuta, pokud u senátu neposkytli soudcové ze závažného důvodu delší lhůtu.

Kán.1611

Rozsudek musí:

1. rozhodnout spor projednávaný u soudu tím, že dá přiměřenou odpověď na jednotlivé sporné otázky;

2. určit povinnosti stran vzniklé z řízení a jak mají být plněny; 3. podat důvody, jak právní tak skutkové, o něž se opírá výroková část rozsudku;

4. rozhodnout o výlohách sporu.

Kán.1612

§ 1. Rozsudek po vzývání Božího jména uvede zpravidla jméno soudce nebo členů senátu, dále jméno a bydliště žalobce, žalované strany, zástupce, ochránce spravedlnosti, obhájce svazku, jestliže se účastnili řízení.

§ 2. Dále musí krátce uvést skutkovou podstatu se závěry stran a zněním sporné otázky.

§ 3. Následuje výroková část rozsudku po uvedení důvodů, na nichž se zakládá.

§ 4. Ukončí se uvedením dne a místa, kde byl rozsudek vynesen, a podpisem soudce nebo všech soudců, jedná-li se o senát, a notáře.

Kán.1613

Pro mezitímní rozsudek se použije výše uvedených ustanovení, týkajících se rozsudku, a tato se přizpůsobí.

Kán.1614

Rozsudek se co nejdříve zveřejní a uvedou se způsoby, jimiž se může napadnout; před zveřejněním nemá žádnou právní účinnost, i když byla výroková část se souhlasem soudce sdělena stranám.

Kán.1615

Zveřejnění čili oznámení rozsudku se může provést buď předáním vyhotovení rozsudku stranám nebo jejich zástupcům nebo zasláním téhož vyhotovení podle kán. 1509.

Kán.1616

§ 1. Jestliže se do textu rozsudku vloudil buď omyl v číselných údajích nebo chyba při přepisování výrokové části nebo ve vyjádření skutkového děje nebo požadavků stran nebo bylo opomenuto, co vyžaduje kán. 1612, § 4, musí jej opravit nebo doplnit soud, který ho vynesl, a to na návrh strany nebo z úřední povinnosti, vždy však po vyslechnutí stran a rozhodnutím připojeným k rozsudku.

§ 2. Jestliže některá strana nesouhlasí s opravou, rozhodne vše soud jako nahodilou otázku.

Kán.1617

Ostatní výroky soudce kromě rozsudku jsou rozhodnutími; právní účinky mají pouze tehdy, když uspořádávají průběh řízení a v případě, kdy alespoň zkráceně obsahují důvody nebo odkazují na důvody vyjádřené v jiném aktu řízení.

Kán.1618

Účinky konečného rozhodnutí má mezitímní rozsudek nebo rozhodnutí tehdy, jestliže zabraňuje řízení nebo ukončuje řízení nebo jeho některý stupeň, pokud se to týká alespoň některé strany v záležitosti.

. Stať VIII

Opravné prostředky

.Hlava 1

Stížnost na neplatnost rozsudku

Kán.1619

Při zachování kán. 1622 a 1623, jde-li o věci, v nichž se jedná o soukromý prospěch, se rozsudkem napravují ta neplatná jednání, stanovená pozitivním právem, která byla známa straně uplatňující stížnost a přes to nebyla oznámena soudci před vydáním rozsudku.

Kán.1620

Rozsudek má nenapravitelnou vadu neplatnosti, jestliže:

1. jej vynesl absolutně nepříslušný soudce;
2. jej vynesl ten, kdo nemá soudní moc u soudu, u něhož byla záležitost rozhodnuta;
3. soudce vynesl rozsudek, donucen násilím nebo strachem;
4. řízení se konalo bez soudní žaloby, o níž v kán. 1501, nebo nebylo vedeno proti některé žalované straně;
5. byl vynesen mezi stranami, z nichž alespoň jedna nebyla způsobilá jednat u soudu;
6. někdo jednal jménem jiného bez zákonného zmocnění;
7. některé straně bylo odepřeno právo na obhajobu;
8. sporná věc nebyla ani z části rozhodnuta.

Kán.1621

Stížnost na neplatnost, o níž v kán. 1620, může být uplatněna jako námitka vždy; jako žaloba před soudem, který vynesl rozsudek, ve lhůtě desíti let ode dne zveřejnění rozsudku.

Kán.1622

Rozsudek má pouze napravitelnou vadu, jestliže:

1. jej vynesl nezákonný počet soudců v rozporu s ustanovením kán. 1425, § 1;
2. neobsahuje zdůvodnění rozhodnutí;
3. neobsahuje právem nařízené podpisy;
4. neobsahuje údaje roku, měsíce, dne a místa vynesení;
5. zakládá se na neplatném soudním úkonu;
6. byl vynesen proti straně zákonně nepřítomné podle kán. 1593, § 2.

Kán.1623

Stížnost na neplatnost může být v případech, o nichž v kán. 1622, uplatněna do tří měsíců od seznání zveřejnění rozsudku.

Kán.1624

O stížnosti na neplatnost rozhoduje soudce, který vynesl rozsudek; jestliže se strana obává, že je zaujatý soudce, který vynesl rozsudek napadený stížností na neplatnost, a proto ho považuje za podezřelého, může vyžadovat, aby byl nahrazen jiným soudcem podle kán. 1450.

Kán.1625

Stížnost na neplatnost může být uplatněna spolu s odvoláním ve lhůtě stanovené k odvolání.

Kán.1626

§ 1. Stížnost na neplatnost mohou podat nejen strany, které se cítí postiženy, ale i ochránce spravedlnosti nebo obhájce svazku, kdykoliv jsou oprávněni zasáhnout.

§ 2. Soudce může z úřední povinnosti zrušit nebo opravit rozsudek ve lhůtě stanovené k jednání v kán. 1623, jestliže mezitím nebylo podáno odvolání spolu se stížností na neplatnost nebo nebyla již neplatnost napravena ve lhůtě podle kán. 1623.

Kán.1627

Záležitosti ve věci stížnosti na neplatnost se mohou podle norem sporného řízení projednat ústně.

.Hlava 2

Odvolání

Kán.1628

Strana, která se domnívá, že je rozsudkem poškozena, rovněž ochránce spravedlnosti a obhájce svazku v případech, kdy se jejich přítomnost vyžaduje, jsou oprávněni odvolat se k vyššímu soudci, při zachování kán. 1629.

Kán.1629

Odvolání není přípustné:

1. od rozsudku papeže nebo Apoštolské signatury;

2. od rozsudku, který má vadu neplatnosti, pokud se odvolání nespojí se stížností na neplatnost podle kán. 1625;

3. od rozsudku, který se stal pravomocným;

4. od rozhodnutí soudce nebo od mezitímního rozsudku, které nemají účinky konečného rozsudku, pokud se nespojí s odvoláním od konečného rozsudku;

5. od rozsudku nebo rozhodnutí v záležitosti, o níž právo stanoví, že věc je nutno co nejrychleji rozhodnout.

Kán.1630

§ 1. Odvolání se musí podat u soudce, který vynesl rozsudek, v propadné lhůtě patnácti dnů užitečných, počítaných od seznání vyhlášení rozsudku.

§ 2. Jestliže je uplatněno ústně, zaznamená je notář písemně před tím, kdo se odvolává.

Kán.1631

Jestliže vznikne otázka o právu odvolat se, rozhoduje o ní co nejrychleji odvolací soud podle norem ústního řízení sporného.

Kán.1632

§ 1. Jestliže se v odvolání neuvede, kterému soudu je určeno, předpokládá se, že je určeno podle kán. 1438 a 1439.

§ 2. Jestliže druhá strana podá odvolání k jinému soudu, rozhoduje o záležitosti soud, který je vyššího stupně, při zachování kán. 1415.

Kán.1633

Odvolání je nutno do měsíce ode dne podání dále provést u soudu, jemuž je určeno, pokud soudce, od něhož se odvolává, neposkytl straně delší dobu k jeho provedení.

Kán.1634

§ 1. K provedení odvolání se vyžaduje a postačí, když se strana dovolá vyššího soudce za účelem napravení rozsudku a připojí vyhotovení rozsudku a uvede důvody odvolání.

§ 2. Jestliže strana nemůže obdržet během užitečné lhůty vyhotovení napadeného rozsudku od soudu, od něhož se odvolává, lhůty mezitím neběží a tato překážka se oznámí soudci určenému pro odvolání, který soudci, od něhož se koná odvolání, vydá nařízení, aby splnil svou povinnost.

§ 3. Mezitím musí soudce, od něhož se koná odvolání, zaslat akta podle kán. 1474 soudci pro odvolání.

Kán.1635

Po marném uplynutí propadné lhůty pro odvolání ať u soudce "od něhož" nebo u soudce "k němuž" se má za to, že se oprávnění vzdali odvolání.

Kán.1636

§ 1. Kdo se odvolává, může se odvolání vzdát s účinky, o nichž v kán. 1525.

§ 2. Jestliže odvolání bylo podáno obhájcem svazku nebo ochráncem spravedlnosti, je možné, aby se ho vzdal obhájce svazku nebo ochránce spravedlnosti odvolacího soudu, pokud zákon nestanovil jinak.

Kán.1637

§ 1. Odvolání podané žalobcem je účinné i pro žalovanou stranu a naopak.

§ 2. Jestliže je více žalovaných nebo žalobců a pouze jeden se odvolá nebo proti jednomu z nich je napaden rozsudek, považuje se napadení za učiněné ode všech a proti všem, jestliže požadovaná věc je nedělitelná nebo povinnost je společná a nerozdílná.

§ 3. Jestliže jedna strana podává odvolání proti některé části rozsudku, může protistrana, i když uplynula propadná lhůta pro odvolání, odvolat se nahodilou otázkou proti jiným částem rozsudku v propadné lhůtě patnácti dnů ode dne, kdy jí bylo oznámeno hlavní odvolání.

§ 4. Pokud není známo něco jiného, předpokládá se, že je odvolání podáno proti celému rozsudku.

Kán.1638

Odvolání odkládá provedení rozsudku.

Kán.1639

§ 1. Při zachování kán. 1683 nemůže být připuštěn ve stupni odvolání nový žalobní požadavek ani na způsob užitečného spojení věcí; proto zjištění předmětu sporu se musí týkat pouze toho, zdali se dřívější rozsudek potvrdí nebo změní zcela nebo z části.

§ 2. Nové důkazy se však připouštějí pouze podle kán. 1600. Kán.

Kán.1640

odvolacího soudu je nutno konat řízení stejným způsobem jako v prvním stupni za přiměřeného použití náležitých norem; avšak pokud není nutno doplnit důkazy, přikročí se ihned po zjištění předmětu sporu podle kán. 1513, § 1 a 1639, § 1 k poradě o záležitosti a k rozsudku.

. Stať IX

Právní moc rozhodnutí a návrat do právně původního stavu

.Hlava 1

Právní moc rozhodnutí

Kán.1641

Při zachování kán. 1643 se rozhodnutí považuje za pravomocné tehdy, jestliže:

1. mezi týmiž stranami byly vyneseny dva shodné rozsudky o stejném žalobním požadavku a z téhož žalobního důvodu;

2. odvolání proti rozsudku nebylo podáno v užitečné lhůtě;

3. v odvolacím stupni řízení zaniklo nebo se jej strany vzdaly;

4. byl vynesen konečný rozsudek, od něhož není odvolání podle kán. 1629.

Kán.1642

§ 1. Pravomocně rozhodnutá věc je vybavena právní nezměnitelností a nemůže být přímo napadnuta, kromě podle kán. 1645, § 1.

§ 2. Zakládá právo mezi stranami a opravňuje k žalobě o výkon rozhodnutí a k námitce, že věc byla pravomocně rozhodnuta. To může soudce prohlásit z úřední povinnosti, aby zamezil zahájení nového řízení v téže věci.

Kán.1643

Nikdy se nestávají pravomocnými záležitosti kanonického stavu osob, nevyjímaje ani záležitosti odloučení manželů.

Kán.1644

§ 1. Jestliže byl vynesen dvojí shodný rozsudek v záležitosti kanonického stavu osob, může být v kterékoliv době napaden u odvolacího soudu s tím, že během propadné lhůty třiceti dnů od podání napadnutí se musí předložit nové závažné důkazy nebo důvody. Odvolací soud je povinen ve lhůtě jednoho měsíce od předložení nových důkazů a důvodů rozhodnutím stanovit, zda nové projednání záležitosti přijímá nebo zamítá.

§ 2. Podání k vyššímu soudu za účelem dosažení nového projednání záležitosti neodkládá provedení rozsudku, pokud buď zákon nestanovil jinak nebo soud pro odvolání nenařídil odklad podle kán. 1650, § 3.

.Hlava 2

Návrat do právně původního stavu

Kán.1645

§ 1. Proti rozsudku, který se stal pravomocným, pokud je zřejmé, že je nespravedlivý, je možný návrat do právně původního stavu.

§ 2. Rozsudek se považuje za zřejmě nespravedlivý, jestliže: 1. se tak zakládá na důkazech, které byly později shledány nepravdivými, takže bez nich neobstojí výroková část rozsudku; 2. později byly objeveny listiny, které nepochybně dokazují nové skutečnosti vyžadující opačné rozhodnutí;

3. rozsudek byl vynesen na základě podvodu jedné strany ke škodě druhé strany;

4. zřejmě bylo opomenuto ustanovení jiného zákona než upravujícího řízení;

5. rozsudek je v rozporu s dřívějším rozhodnutím, které se stalo pravomocným.

Kán.1646

§ 1. Návrat do právně původního stavu z důvodů, o nichž v kán. 1645, § 2, odst. 1 - 3, je nutno žádat u soudce, který vynesl rozsudek, do tří měsíců ode dne seznání těchto důvodů.

§ 2. Navrácení do právně původního stavu z důvodů, o nichž v kán. 1645, § 2, odst. 4 a 5, je nutno žádat u odvolacího soudu ve lhůtě tří měsíců od seznání vyhlášení rozsudku; jestliže v případě, o němž v kán. 1645, § 2, odst. 5, se seznání dřívějšího rozhodnutí stalo později, běží lhůta od tohoto seznání.

§ 3. Výše uvedené lhůty neběží, dokud je poškozený nezletilý.

Kán.1647

§ 1. Žádost o navrácení do právně původního stavu odkládá dosud nezahájený výkon rozsudku.

§ 2. Jestliže z důvodných náznaků vznikne podezření, že se žádá navrácení do právně původního stavu za účelem oddálení výkonu rozsudku, může soudce stanovit, aby rozsudek byl vykonán, při čemž žadateli určí, aby složil vhodnou zálohu za účelem náhrady škody při poskytnutí návratu do právně původního stavu. Kán. 1648 - Při poskytnutí návratu do právně původního stavu je soudce povinen rozhodnout ve věci.

. Stať X

Soudní výlohy a bezplatná právní pomoc

Kán.1649

§ 1. Biskup, kterému soud podléhá, vydá předpisy:

1. o odsouzení stran k placení nebo úhradě soudních výloh;

2. o odměnách zástupců, advokátů, znalců, tlumočníků a o poskytnutí náhrady svědkům;

3. o bezplatné právní pomoci nebo poskytnutí slevy soudních výloh; 4. o ukládání náhrady škod tomu, kdo podlehl ve sporu nebo se lehkomyslně soudil;

5. o složení peněz nebo poskytnutí jistoty na úhradu výloh a náhradu škod.

§ 2. Proti výroku o výlohách, odměnách a náhradě škod není zvláštní odvolání, ale strana může podat stížnost k témuž soudci, který může změnit stanovení nákladů.

. Stať XI

Výkon rozsudku

Kán.1650

§ 1. Rozsudek, který se stal pravomocným, může být vykonán, při zachování kán. 1647.

§ 2. Soudce, který vynesl rozsudek, a jestliže bylo podáno odvolání, také soudce odvolacího soudu, mohou z úřední povinnosti nebo na návrh strany nařídit prozatímní výkon rozsudku, který se ještě nestal pravomocným, případně žádat složení vhodné zálohy, jestliže jde o opatření nebo plnění nařízené za účelem nutného výživného nebo z jiného spravedlivého důvodu.

§ 3. Jestliže je napaden rozsudek, o němž v § 2, může pozastavit jeho výkon nebo pro něj stanovit složení zálohy soudce, který je povinen o tomto opravném prostředku rozhodnout, když pozná, že je důvodný a že z výkonu rozsudku může vzniknout nenapravitelná škoda.

Kán.1651

Výkon nemůže být uskutečněn před vydáním rozhodnutí soudce o výkonu rozsudku, jímž se oznamuje, že rozsudek má být vykonán; toto rozhodnutí podle různé povahy záležitosti je buď zahrnuto do rozsudku nebo se vydá odděleně.

Kán.1652

Jestliže výkon rozsudku vyžaduje předchozí vyúčtování, vzniká nahodilá záležitost, kterou rozhodne soudce, jenž vydal rozhodnutí o provedení.

Kán.1653

§ 1. Pokud místní zákon nestanoví jinak, je povinen nařídit výkon rozsudku biskup diecéze, v níž byl vynesen rozsudek prvního stupně, a to biskup buď sám nebo prostřednictvím jiného.

§ 2. Jestliže tento odmítne nebo nedbá, přísluší výkon na návrh strany, které se to týká nebo také z úřední povinnosti představenému, jemuž podléhá odvolací soud podle kán. 1439, § 3.

§ 3. U řeholníků přísluší výkon rozsudku představenému, který vynesl rozsudek, jenž má být proveden, nebo který pověřil soudce.

Kán.1654

§ 1. Jestliže samo znění rozsudku neponechává vykonavateli nic k uvážení, je povinen nařídit výkon rozsudku podle obvyklého významu slov.

§ 2. Je mu dovoleno rozhodnout o námitkách co do způsobu a právní účinnosti výkonu, ne však o podstatě věci; jestliže odjinud se dověděl, že rozsudek je neplatný nebo zřejmě nespravedlivý podle kán. 1620, 1622, 1625, odstoupí od výkonu a zašle věc soudu, který vydal rozsudek a oznámí to stranám.

Kán.1655

§ 1. Jestliže je na základě věcné žaloby přisouzena žalobci nějaká věc, je nutno mu ji předat ihned po nabytí právní moci.

§ 2. Pokud jde o žaloby osobní, a obžalovaný byl odsouzen k poskytnutí movité věci nebo k zaplacení peněžní částky nebo aby něco poskytl nebo učinil, stanoví soudce v rozsudku nebo vykonavatel podle svého rozumného uvážení lhůtu ke splnění povinnosti, která nesmí být kratší než patnáct dní a delší než šest měsíců

. Oddíl 2

Sporné řízení ústní

Kán.1656

§ 1. Ve sporném řízení ústním, o němž v tomto oddíle, mohou být projednány všechny záležitosti, které právo nevylučuje, pokud strana nežádá o řádné řízení sporné.

§ 2. Jestliže se použije ústního řízení sporného v případech, kde to právo nepovoluje, je jednání neplatné.

Kán.1657

Sporné řízení ústní koná v prvním stupni samosoudce podle kán. 1424.

Kán.1658

§ 1. Žaloba, kterou se řízení zahajuje, kromě toho, co uvádí kán. 1504, musí:

1. krátce, úplně a zřetelně vyložit skutečnosti, o něž se opírají žalobcovy požadavky;

2. tak označit důkazy, kterými hodlá žalobce prokázat skutečnosti a které právě nemůže předložit, aby je soudce mohl provést bez průtahu.

§ 2. K žalobě se musí připojit alespoň v ověřeném opise listiny, o něž se požadavek opírá.

Kán.1659

§ 1. Jestliže pokus o smír podle kán. 1446, § 2 byl neúspěšný a soudce má za to, že žaloba je důvodná, přikáže do tří dnů rozhodnutím připojeným k žalobě, aby byl opis žaloby doručen žalované straně s poučením o možnosti zaslat kanceláři soudu písemné vyjádření k žalobě.

§ 2. Toto doručení má účinky soudního předvolání, o nichž v kán. 1512.

Kán.1660

Jestliže to vyžadují námitky žalované strany, určí soudce žalobci lhůtu k odpovědi tak, aby z podaných vyjádření obou stran měl objasněn předmět sporu.

Kán.1661

§ 1. Po uplynutí lhůt, o nichž v kán. 1659 a 1660, určí soudce po prohlédnutí akt znění předmětu sporu; pak předvolá k jednání, které je nutno konat do třiceti dnů, všechny, kdo jsou povinni se ho zúčastnit, a připojí stranám znění předmětu sporu.

§ 2. V předvolání se stranám oznámí, že mohou nejpozději tři dny před jednáním podat soudu krátké písemné vyjádření k dokázání svých tvrzení.

Kán.1662

Při ústním jednání se nejprve proberou otázky, o nichž v kán. 1459 - 1464.

Kán.1663

§ 1. Důkazy se provedou při jednání, při zachování kán. 1418.

§ 2. Strana a její advokát se mohou zúčastnit výslechu ostatních stran, svědků a znalců.

Kán.1664

Odpovědi stran, svědků, znalců, požadavky a námitky advokátů notář zapíše, avšak v hlavních rysech a pouze ty věci, které patří k podstatě sporu; ti, kdo učinili výpověď, podepíší zápis.

Kán.1665

Důkazy, které nejsou uvedeny nebo požadovány v žalobě nebo ve vyjádření k ní, smí soudce připustit podle kán. 1452; avšak jestliže byl vyslechnut i pouze jen jeden svědek, může soudce určit nové důkazy pouze podle kán. 1600.

Kán.1666

Jestliže nebylo možné provést všechny důkazy během ústního jednání, stanoví se další jednání.

Kán.1667

Po skončení dokazování se koná v témže jednání ústní porada.

Kán.1668

§ 1. Pokud se z rozpravy neshledá, že je nutno něco doplnit v objasňování záležitosti, nebo že něco jiného brání vynesení rozsudku, ihned po skončení jednání rozhodne věc soudce sám odděleně; výroková část rozsudku se ihned přečte přítomným stranám.

§ 2. Pro nesnadnost věci nebo z jiného spravedlivého důvodu může soudce odložit rozhodnutí až do pátého dne užitečného času.

§ 3. Úplný text rozsudku s uvedením důvodů se co nejdříve, zpravidla do patnácti dnů, oznámí stranám.

Kán.1669

Jestliže odvolací soud shledal, že u soudu nižšího stupně bylo použito sporného řízení ústního v případech právem vyloučených, prohlásí neplatnost rozsudku a vrátí věc soudu, který vynesl rozsudek.

Kán.1670

V ostatních náležitostech týkajících se způsobu řízení se zachovají ustanovení kánonů o řádném sporném řízení. Soud však nemusí na základě svého odůvodněného rozhodnutí použít norem řízení, které nejsou nutné k platnosti, aby při zachování spravedlnosti urychlil řízení.

. Část 3

Některá zvláštní řízení

. Stať I

Řízení ve věcech manželských

.Hlava 1

Řízení ve věci prohlášení neplatnosti manželství

Článek 1

Příslušnost soudu

Kán.1671

Manželské záležitosti pokřtěných patří vlastním právem církevnímu soudci.

Kán.1672

Záležitosti o ryze občanských účincích manželství přísluší světským soudům, pokud partikulární právo nestanoví, že tyto věci projednává a rozhoduje církevní soudce jako záležitosti nahodilé a k hlavní věci se vztahující.

Kán.1673

V záležitostech neplatnosti manželství, které nejsou vyhrazeny Apoštolskému stolci je příslušný:

1. soud místa, v němž bylo uzavřeno manželství;

2. soud místa, v němž má žalovaná strana kanonické trvalé nebo přechodné bydliště;

3. soud místa, v němž má žalující strana kanonické trvalé bydliště, jestliže obě strany pobývají na území téže biskupské konference a soudní vikář kanonického trvalého bydliště žalované strany po projednání s ní s tím souhlasí;

4. soud místa, v němž se ve skutečnosti provede většina důkazů, jestliže s tím souhlasí soudní vikář kanonického trvalého bydliště žalované strany, když se jí předem dotázal na námitky.

Článek 2

Právo napadnout manželství

Kán.1674

Způsobilí napadnout manželství jsou:

1. manželé;

2. ochránce spravedlnosti, jestliže se neplatnost stala známou a manželství nelze zplatnit nebo zplatnění není účelné.

Kán.1665

§ 1. Manželství, které za života obou manželů nebylo napadnuto žalobou, nemůže být zažalováno po smrti jednoho nebo obou manželů, pokud otázka jeho platnosti není předběžnou pro vyřízení jiného sporu v kanonickém nebo světském oboru.

§ 2. Jestliže jeden z manželů zemře v době projednávání věci, postupuje se podle kán. 1518.

Článek 3

Povinnosti soudců

Kán.1676

Než soudce přijme záležitost a vidí naději na dobrý výsledek, použije pastoračních prostředků, aby dle možnosti byli manželé přivedeni k případnému zplatnění manželství a k obnově manželského společenství.

Kán.1677

§ 1. Po přijetí žaloby přistoupí předseda nebo vyšetřující k oznámení rozhodnutí o obeslání podle kán. 1508.

§ 2. Po uplynutí patnácti dnů od oznámení, pokud některá strana nežádala zasedání ke stanovení předmětu sporu, stanoví předseda nebo vyšetřující do deseti dnů rozhodnutím znění předmětu sporu a z úřední povinnosti je sdělí stranám.

§ 3. Znění předmětu sporu nestaví pouze otázku, zda je prokázána neplatnost manželství v tomto případě, ale také musí určit, ze kterého důvodu se napadá platnost manželství.

§ 4. Po deseti dnech od oznámení rozhodnutí, pokud strany nic nenamítaly, nařídí předseda nebo vyšetřující novým rozhodnutím zahájení řízení ve věci.

Článek 4

Důkazy

Kán.1678

§ 1. Obhájce svazku, osoby zastupující strany a ochránce spravedlnosti, je-li účastný řízení, mají právo:

1. být přítomni výslechu stran, svědků a znalců, při zachování kán. 1559;

2. nahlížet do soudních akt, i když ještě nezveřejněných, a zkoumat listiny předložené stranami.

§ 2. Strany se nesmějí zúčastnit výslechu, o němž. v § 1, odst. 1.

Kán.1679

Nezískají-li se odjinud plné důkazy, použije soudce ke zhodnocení výpovědi stran podle kán. 1536, je-li to možné, svědků o věrohodnosti těchto stran, kromě jiných nepřímých důkazů a důkazních prvků.

Kán.1680

V záležitostech neschopnosti k souloži a vady souhlasu pro duševní chorobu použije soudce jednoho nebo více znalců, pokud se toto podle okolností nebude zdát neužitečné; v ostatních případech se dodrží kán. 1574.

Článek 5

Rozsudek a odvolání

Kán.1681

Jestliže při zahájení řízení o neplatnost manželství vznikne velmi důvodná pochybnost o dokonání manželství, může soud se souhlasem stran po přerušení řízení o neplatnost doplnit zahájenou věc pro účely dispenze nedokonaného manželství a pak zaslat akta Apoštolskému stolci spolu s žádostí obou nebo jednoho z manželů o dispenz a s vyjádřením biskupa.

Kán.1682

§ 1. Rozsudek, který poprvé prohlásil neplatnost manželství, se spolu s odvoláním, pokud bylo podáno, a s ostatními akty řízení zašle z úřední povinnosti do dvaceti dnů od zveřejnění rozsudku k odvolacímu soudu.

§ 2. Jestliže vyneseným rozsudkem byla u soudu prvního stupně prohlášena neplatnost manželství, odvolací soud po zvážení připomínek obhájce svazku a stran, pokud jsou, svým rozhodnutím rozsudek buď ihned potvrdí nebo přijme k řádnému projednání věci v dalším stupni.

Kán.1683

Jestliže se u odvolacího soudu předloží nový důvod neplatnosti manželství, může jej soud připustit a rozhodovat o něm stejně jako u soudu prvního stupně.

Kán.1684

§ 1. Jestliže rozsudek, který poprvé prohlásil neplatnost manželství, byl v odvolacím řízení potvrzen rozhodnutím nebo jiným rozsudkem, mohou ti, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, uzavřít nové manželství ihned, jakmile jim bylo oznámeno rozhodnutí nebo druhý rozsudek, pokud tomu nebrání zákaz obsažený v rozsudku nebo v rozhodnutí nebo zákaz vydaný místním ordinářem.

§ 2. Ustanovení kán. 1644 je nutno zachovat i tehdy, kdy rozsudek, který prohlásil neplatnost manželství, nebyl potvrzen rozsudkem ale rozhodnutím.

Kán.1685

Ihned jakmile se stal rozsudek vykonatelným, je soudní vikář povinen oznámit jej ordináři místa, kde bylo uzavřeno manželství. Ten se pak musí postarat, aby

prohlášená neplatnost manželství a případně stanovené zápovědi byly co nejdříve zaznamenány v knize oddaných a pokřtěných.

Článek 6

Listinné řízení

Kán.1686

Po přijetí žádosti, podané podle kán. 1677, může soudní vikář nebo jím určený soudce opomenout náležitosti řádného řízení a po předvolání stran a za účasti obhájce svazku prohlásit neplatnost manželství rozsudkem, jestliže z listiny, která neobsahuje rozpor a proti níž nejsou námitky, se bezpečně zjistí existence zneplatňující překážky nebo nedodržení zákonné formy, pokud se stejnou jistotou se prokáže, že nebyla udělena dispenz nebo že existuje vada platného zmocnění zástupce při sňatku.

Kán.1687

§ 1. Obhájce svazku musí proti tomuto prohlášení podat odvolání k soudu druhého stupně, jestliže se rozumně domnívá, že vady, o nichž v kán. 1686, nebo neudělení dispenze nejsou jisté; uvedenému soudu je nutno zaslat akta a písemně mu oznámit, že se jedná o listinné řízení.

§ 2. Strana, která se cítí poškozena, má právo se odvolat. Kán. 1688 - Soudce druhého stupně za účasti obhájce svazku a po vyslechnutí stran rozhodne stejným způsobem, jak stanoví kán. 1686, zda se rozsudek potvrzuje nebo zda je nutno zavést řádné řízení ve věci cestou práva; v tomto případě se vrátí věc soudu prvního stupně.

Článek 7

Obecné normy

Kán.1689

V rozsudku se poučí strany o mravních a také občanských povinnostech, kterými jsou případně vázány jedna vůči druhé a vůči dětem co do poskytnutí výživného a výchovy.

Kán.1690

Záležitosti prohlášení neplatnosti manželství nesmějí být projednány ve sporném řízení ústním.

Kán.1691

V ostatních věcech týkajících se způsobu řízení se použijí, pokud nebrání povaha věci, kánony o řízení obecně a o řádném řízení sporném, při zachování zvláštních norem o záležitostech ve věci osobního stavu osob a o záležitostech týkajících se veřejného prospěchu.

.Hlava 2

Záležitosti odloučení za trvání manželství

Kán.1692

§ 1 Osobní odloučení pokřtěných manželů za trvání manželství může povolit diecézní biskup svým rozhodnutím nebo soudce rozsudkem podle ustanovení následujících kánonů, pokud pro určitá místa není zákonně jinak stanoveno.

§ 2. Kde církevní rozhodnutí nemá občanské účinky, nebo jestliže se předvídá, že světský rozsudek nebude v rozporu s božským právem, může biskup diecéze pobytu manželů, po zvážení zvláštních okolností, udělit dovolení obrátit se na světský soud.

§ 3. Jestliže se záležitost týká také pouze občanských účinků manželství, soudce se snaží, aby při zachování ustanovení § 2 byla věc již od počátku uplatněna na občanském oboru.

Kán.1693

§ 1. Použije se sporného řízení ústního, pokud některá strana nebo ochránce spravedlnosti nežádají řádné řízení sporné.

§ 2. Jestliže se použije řádného řízení a podá se odvolání, postupuje soud druhého stupně podle kán. 1682, § 2, při dodržení toho, co je nutno dodržet.

Kán.1694

Pokud jde o příslušnost soudu, zachová se ustanovení kán. 1673.

Kán.1695

Než soudce přijme záležitost a když má naději na dobrý výsledek, použije pastoračních prostředků, aby se manželé smířili a obnovili manželské společenství.

Kán.1696

Záležitosti ve věci odloučení manželů také patří k veřejnému prospěchu; proto se jich vždy musí zúčastnit obhájce svazku podle kán. 1433.

.Hlava 3

Řízení o dispenz od platného a nedokonaného manželství

Kán.1697

Pouze manželé nebo jeden z nich, i když proti vůli druhého, jsou oprávněni žádat o udělení dispenze od platného a nedokonaného manželství, a to cestou milosti.

Kán.1698

§ 1. Jedině Apoštolský stolec rozhoduje o skutečnosti nedokonání manželství a o existenci spravedlivého důvodu k udělení dispenze.

§ 2. Dispenz uděluje jedině papež.

Kán.1699

§ 1. Příslušný k přijetí žádosti o dispenz je diecézní biskup kanonického trvalého nebo přechodného bydliště žadatele, který je povinen nařídit zahájení řízení, když se potvrdí, že žádost má skutečný podklad.

§ 2. Jestliže předloženou žádost provázejí zvláštní obtíže právní nebo morální povahy, poradí se biskup s Apoštolským stolcem.

§ 3. Proti rozhodnutí, jímž biskup zamítl žádost, je možné odvolání správní cestou k Apoštolskému stolci.

Kán.1700

§ 1. Při zachování kán. 1681 svěří biskup toto řízení trvale nebo v jednotlivých případech soudu své diecéze nebo vhodnému knězi.

§ 2. Jestliže bylo soudní cestou zahájeno řízení o žádosti za účelem prohlášení neplatnosti manželství, svěří se řízení témuž soudu.

Kán.1701

§ 1. Tohoto řízení se musí zúčastnit obhájce svazku.

§ 2. Nepřipouští se advokát nebo zástupce strany, avšak z důvodu nesnadnosti případu může biskup dovolit, aby žadatel nebo druhá strana použila pomoci právního znalce.

Kán.1702

V tomto řízení se vyslechnou oba manželé a podle možnosti se zachovají kánony o provádění důkazů v řádném řízení sporném a v záležitostech o neplatnost manželství, pokud se srovnávají s povahou těchto řízení.

Kán.1703

§ 1. Neprovádí se zveřejnění akt; avšak když soudce vidí, že z provedených důkazů vznikne velká překážka požadavku strany žádající nebo námitce strany žalované, sdělí to opatrně straně, o jejíž zájem se jedná.

§ 2. Straně, která o to žádá, může soudce ukázat předloženou listinu nebo provedené svědectví a stanovit lhůtu k vyjádření.

Kán.1704

§ 1. Po skončení řízení předloží vyšetřující všechna akta s náležitou zprávou biskupovi a připojí vyjádření o pravdivosti jak skutečnosti nedokonání, tak spravedlivého důvodu pro dispenz a pro vhodnost jejího udělení.

§ 2. Jestliže provedení řízení bylo svěřeno jinému soudu podle kán. 1700, provede tento soud zjištění o manželském svazku, avšak vyjádření podle § 1 přísluší pověřujícímu biskupovi, jemuž vyšetřující spolu s akty předá náležitou zprávu.

Kán.1705

§ 1. Biskup zašle Apoštolskému stolci všechna akta spolu se svým vyjádřením a připomínkami obhájce svazku.

§ 2. Jestliže podle uvážení Apoštolského stolce se vyžaduje doplnění šetření, oznámí se to biskupovi a sdělí se, v čem je nutno doplnit vyšetřování.

§ 3. Jestliže Apoštolský stolec vydá reskript, že z výsledků vyšetřování není jistota o nedokonání, může právní znalec, o němž v kán. 1701, § 2, nahlédnout v sídle soudu do akt řízení, ne však do vyjádření biskupa, aby zvážil, zda je možné něco závažného uvést pro nové podání žádosti.

Kán.1706

Apoštolský stolec zašle dispenzní reskript biskupovi; ten oznámí reskript stranám a kromě toho co nejdříve nařídí faráři místa uzavření sňatku i místa přijetí křtu, aby udělenou dispenz zaznamenali do knihy oddaných i do knihy pokřtěných.

. Hlava 4

Řízení o prohlášení manžela za mrtvého

Kán.1707

§ 1. Jestliže věrohodnou církevní nebo světskou listinou nelze zjistit smrt manžela, nepovažuje se druhý manžel za zbaveného manželského závazku, dokud diecézní biskup nevydal prohlášení o předpokládané smrti.

§ 2. Prohlášení podle § 1 může diecézní biskup vydat pouze tehdy, když bylo provedeno náležité vyšetřování a z výpovědí svědků a z veřejného mínění nebo z nepřímých důkazů získal mravní jistotu o smrti manžela. Nestačí pouhá nepřítomnost manžela, i když dlouho trvající.

. Stať II

Záležitosti o prohlášení neplatnosti svátosti svěcení

Kán.1708

Právo zažalovat platnost přijetí svátosti svěcení má buď duchovní sám nebo ordinář, jemuž je duchovní podřízen nebo v jehož diecézi přijal svátost svěcení.

Kán.1709

§ 1. Žádost musí být zaslána příslušné Kongregaci, která rozhodne, zda sama projedná záležitost nebo pověří soud.

§ 2. Podáním žádosti je duchovnímu samým právem zakázán výkon svěcení.

Kán.1710

Jestliže Kongregace zaslala záležitost soudu, zachovají se, pokud nebrání povaha věci, kánony o řízení obecně a o řádném sporném řízení, při zachování ustanovení této stati.

Kán.1711

Obhájce svazku má v těchto záležitostech stejná práva a stejné povinnosti jako má obhájce svazku v záležitostech manželství.

Kán.1712

Po druhém rozsudku, který potvrdil neplatnost vyššího svěcení, ztrácí duchovní všechna práva náležející duchovenskému stavu a je zbaven všech povinností.

. Stať III

Předcházení soudním sporům

Kán.1713

K zabránění soudním sporům je možno použít smíru neboli narovnání nebo může být záležitost svěřena jednomu nebo více rozhodcům.

Kán.1714

Při smíru, kompromisu a řízení před rozhodci se zachovají normy, které si strany dohodly, nebo jestliže strany žádné nedohodly, použije se zákona stanoveného biskupskou konferencí, pokud takový je, nebo občanského zákona platného v místě uzavření dohody.

Kán.1715

§ 1. Nelze platně uzavřít smír ani kompromis ve věcech, které patří k veřejnému prospěchu, a v jiných věcech, s nimiž strany nemohou svobodně nakládat.

§ 2. Jestliže se jedná o majetek církve, zachovají se, jestliže to látka vyžaduje, náležitosti, které stanovuje právo pro převod církevních věcí.

Kán.1716

§ 1. Jestliže světský zákon uznává účinnost rozsudku rozhodců, jen pokud byl potvrzen soudcem, potřebuje rozsudek rozhodců v církevním sporu k účinnosti pro kanonický obor potvrzení církevním soudem místa, kde byl vynesen.

§ 2. Jestliže světský zákon připouští napadnutí rozsudku rozhodců před světským soudem, může být totéž napadnutí uplatněno pro kanonický obor u církevního soudce, který je příslušný v prvním stupni řízení o sporné věci.

. Část 4

Trestní řízení

.Hlava 1

Přípravné řízení

Kán.1717

§ 1. Kdykoliv se ordinář alespoň s pravděpodobností doví o zločinu, opatrně zjistí sám osobně nebo prostřednictvím jiné vhodné osoby skutečnosti, okolnosti a příčetnost, pokud se toto šetření nejeví zbytečným.

§ 2. Je nutno zabránit ohrožení dobrého jména tímto šetřením.

§ 3. Kdo koná vyšetřování, má stejná práva a povinnosti jako vyšetřující v řízení; nesmí však být v této věci soudcem, jestliže bylo později zahájeno soudní řízení.

Kán.1718

§ 1. Ordinář rozhodne, když má za to, že jsou dostatečně prokázány skutečnosti zločinu:

1. zda je možné zahájit řízení za účelem udělení trestu nebo prohlášení trestu;

2. zda je to prospěšné s přihlédnutím ke kán. 1431;

3. zda se použije soudního řízení nebo, pokud zákon nezakazuje, zda se použije mimosoudního rozhodnutí.

§ 2. Ordinář odvolá nebo změní rozhodnutí, o němž v § 1, kdykoliv na základě nových skutečností má za to, že je nutno rozhodnout jinak.

§ 3. Při stanovení rozhodnutí podle § 1 a 2 projedná ordinář věc se dvěma soudci nebo právními znalci, jestliže to považuje za rozumné.

§ 4. Před tím než ordinář rozhodne podle § 1, uváží, zdali k zabránění neužitečného soudního řízení nebude vhodnější, aby se souhlasem stran rozhodl otázku škody buď on sám nebo vyšetřující podle zásady dobra a spravedlnosti.

Kán.1719

V tajném archivu kurie se uschovají akta vyšetřování, rozhodnutí ordináře, jímž se vyšetřování zahajuje a uzavírá, a vše, co předcházelo šetření, pokud to není nutné pro trestní řízení.

.Hlava 2

Průběh trestního řízení

Kán.1720

Jestliže ordinář usoudil, že je nutno použít mimosoudního rozhodnutí:

1. oznámí pachateli žalobu a důkazy a dá mu možnost hájit se, pokud se řádně předvolaný viník dostavil;

2. se dvěma přísedícími důkladně projedná důkazy a tvrzení;

3. jestliže je jistota o zločinu a trestní žaloba nezanikla, vydá rozhodnutí podle kán. 1342 - 1350 s alespoň krátkým odůvodněním po stránce právní i skutkové.

Kán.1721

§ 1. Jestliže ordinář rozhodl, že se zahájí trestní řízení soudní, předá akta vyšetřování ochránci spravedlnosti, který předloží soudci žalobu podle kán. 1502 a 1504.

§ 2. U vyššího soudu zastává úřad žalobce ochránce spravedlnosti, ustanovený u tohoto vyššího soudu.

Kán.1722

K zabránění pohoršení, ochraně svobody svědků, zabezpečení průběhu spravedlnosti může ordinář po poradě s ochráncem spravedlnosti a po předvolání obžalovaného zakázat mu v kterémkoliv stavu řízení výkon posvátné služby nebo některého církevního úřadu nebo úkolu, uložit mu nebo zakázat pobyt na některém místě nebo území nebo také mu zakázat veřejnou aktivní účast na eucharistii; toto vše je nutno odvolat po zániku důvodu a toto také samým právem zaniká ukončením trestního řízení.

Kán.1723

§ 1. Soudce, který předvolal obžalovaného, musí ho vyzvat, aby si ve lhůtě soudem stanovené zvolil advokáta podle kán. 1481, § 1.

§ 2. Jestliže obžalovaný tak neučinil, ustanoví mu advokáta soudce před zjištěním předmětu sporu; ten zastává svou funkci tak dlouho, dokud si advokáta neustanoví obžalovaný.

Kán.1724

§ 1. Z nařízení nebo se souhlasem ordináře, z jehož rozhodnutí bylo řízení zahájeno, může ochránce spravedlnosti vzít žalobu zpět.

§ 2. K platnosti zpětvzetí se vyžaduje, aby bylo přijato obžalovaným, pokud nebyl soudem prohlášen za nepřítomného v řízení.

Kán.1725

Při písemném nebo ústním projednávání záležitosti je obžalovaný vždy oprávněn, aby buď on nebo jeho advokát nebo zástupce psal nebo mluvil jako poslední.

Kán.1726

Jestliže se ve kterémkoliv stupni nebo stavu trestního řízení zřejmě prokáže, že obžalovaný nespáchal zločin, je toto soudce povinen prohlásit rozsudkem a obžalovaného osvobodit; totéž platí i při zjištění, že trestní žaloba zanikla.

Kán.1727

§ 1. Obžalovaný může podat odvolání i v případě, že byl rozsudkem osvobozen pouze proto, že trestní postih byl dán na uvážení soudci nebo protože soudce použil oprávnění podle kán. 1344 a 1345.

§ 2. Ochránce spravedlnosti se může odvolat, jestliže má za to, že nebylo dostatečně napraveno pohoršení a obnovena spravedlnost.

Kán.1728

§ 1. Při dodržení kánonů této stati, pokud tomu nebrání povaha věci, je nutno při trestním řízení použít kánonů o řízení obecně a o řádném řízení sporném, při zachování zvláštních norem týkajících se záležitostí veřejného prospěchu.

§ 2. Pachatel není povinen přiznat se ke zločinu, ani mu nemůže být uložena přísaha.

.Hlava 3

Žaloba o náhradu škody

Kán.1729

§ 1. Poškozená strana může při trestním řízení podat žalobu spornou o náhradu škody vzniklé zločinem, podle kán. 1596.

§ 2. Toto připojení se k řízení podle § 1 se poškozenému připouští pouze tehdy, bylo-li učiněno v prvním stupni trestního řízení.

§ 3. Odvolání ve věci škod se provádí podle kán. 1628 - 1640 i v případech, kdy nelze uplatnit odvolání v trestním řízení; jestliže je podáno obojí odvolání, i když různými stranami, koná se při zachování kán. 1730 jediné odvolací řízení.

Kán.1730

§ 1. K zabránění velkých průtahů v trestním řízení může soudce odročit řízení o škodách až na dobu po vynesení konečného rozsudku v trestním řízení.

§ 2. Soudce, který tak učinil, je po vynesení rozsudku v trestním řízení povinen rozhodnout o škodách, i když trestní řízení ještě běží z důvodu napadení rozsudku nebo jestliže byl obžalovaný osvobozen z důvodu, který nezbavuje povinnosti k náhradě škody.

Kán.1731

Rozsudek, i když pravomocný, vydaný v trestním řízení, nikterak nezakládá právo poškozené strany ani vůči ní, pokud se nepřipojila k řízení podle kán. 1729.

. Část 5

Řízení o správním odvolání.Zbavení farářů úřadu a jejich přeložení

. Oddíl 1

Odvolání proti správnímu rozhodnutí

Kán.1732

Normy stanovené o rozhodnutích v kánonech tohoto oddílu se použijí i o všech individuálních právních aktech, které se vydávají pro vnější obor mimosoudní, s výjimkou těch, které vydal papež nebo obecný sněm.

Kán.1733

§ 1. Je velmi žádoucí, aby ten, kdo se cítí být rozhodnutím poškozen, se vyhnul sporu s původcem rozhodnutí; obě strany mají dbát o spravedlivé vyřešení, při čemž

mohou také použít zprostředkování a snahy vážených osob, aby se sporu buď předešlo nebo se vyřešil.

§ 2. Biskupská konference může stanovit, aby v každé diecézi byl natrvalo zřízen úřad nebo rada, jejímž úkolem je hledat a poskytovat spravedlivé řešení podle norem vydaných od téže konference; jestliže konference takové nařízení nevydala, může biskup ustavit takovou radu nebo úřad.

§ 3. Úřad nebo rada podle § 2 vyvine činnost hlavně tehdy, když se žádá odvolání rozhodnutí podle kán. 1734 a lhůty pro odvolání neuplynuly; jestliže bylo proti rozhodnutí podáno odvolání a je naděje na dobrý výsledek, vybídne představený, který o odvolání rozhoduje, osobu podávající odvolání i původce rozhodnutí, aby hledali takováto řešení.

Kán.1734

§ 1. Před podáním odvolání je odvolávající se povinen písemně požádat původce rozhodnutí, aby je odvolal nebo změnil; po podání této žádosti se má za to, že tím samým také žádá odklad provedení rozhodnutí.

§ 2. Žádost musí být podána v propadné lhůtě deseti dnů užitečných, počítaných od zákonného oznámení rozhodnutí.

§ 3. Ustanovení § 1 a 2 neplatí:

1. o odvolání podaném biskupovi proti rozhodnutím vydaným představenými, kteří mu jsou podřízeni;

2. o odvolání podaném proti rozhodnutí, kterým se rozhodlo o odvolání k vyššímu představenému, leda že by toto rozhodnutí vydal biskup;

3. o odvoláních podaných podle kán. 57 a 1735.

Kán.1735

Jestliže během třiceti dnů ode dne, kdy původci rozhodnutí došla žádost podle kán. 1734, oznámí původce nové rozhodnutí, kterým dřívější buď změní nebo rozhodne, že žádost se zamítá, běží lhůty pro odvolání od oznámení nového rozhodnutí; jestliže však během třiceti dnů nic nerozhodne, běží lhůty od třicátého dne.

Kán.1736

§ 1. Ve věcech, v nichž odvolání k vyššímu představenému odkládá provedení rozhodnutí, má stejné účinky i žádost podle kán. 1734.

§ 2. V ostatních případech, jestliže během deseti dnů ode dne, kdy původci rozhodnutí došla žádost podle kán. 1734, tento nerozhodl, že se pozastavuje provedení rozhodnutí, může se žádat prozatímní odklad provedení rozhodnutí od jemu nadřízeného představeného, který může odklad povolit pouze ze závažných důvodů a musí při tom dbát, aby spása duší neutrpěla škodu.

§ 3. Jestliže bylo odloženo provedení rozhodnutí podle § 2, a potom bylo podáno odvolání, určí podle kán. 1737, § 3, zda se odklad potvrzuje nebo odvolává, ten, kdo je povinen rozhodnout o odvolání.

§ 4. Jestliže během stanovené lhůty nebylo proti rozhodnutí podáno odvolání, zaniká tím samým odklad provedení, poskytnutý mezi tím podle § 1 nebo 2.

Kán.1737

§ 1. Kdo má za to, že byl poškozen rozhodnutím, může z jakéhokoliv spravedlivého důvodu podat odvolání k hierarchicky představenému toho, kdo vydal rozhodnutí; odvolání se může podat u původce rozhodnutí, který je musí zaslat příslušnému hierarchicky nadřízenému představenému.

§ 2. Odvolání je nutno podat v propadné lhůtě patnácti dnů užitečných, které v případech, o nichž v kán. 1734, § 3, běží ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno, a v ostatních případech běží podle kán. 1735.

§ 3. Také v případech, v nichž odvolání samým právem neodkládá provedení rozhodnutí ani nebyl poskytnut odklad podle kán. 1736, § 2, může nadřízený ze závažného důvodu nařídit odklad provedení, dbá však, aby spása duší neutrpěla škodu.

Kán.1738

Odvolatel má právo použít advokáta nebo zástupce a při tom se musí vyhnout neužitečným průtahům; jestliže odvolatel nemá advokáta nebo zástupce a představený ho považuje za nutného, určí mu ho z úřední povinnosti; vždy však může představený nařídit, aby se dostavil sám odvolatel, aby byl vyslechnut.

Kán.1739

Nadřízenému, který rozhoduje o odvolání, je podle povahy případu dovoleno nejen rozhodnutí potvrdit nebo prohlásit za neplatné, ale také zrušit, odvolat nebo je, uzná-li za vhodné, změnit, částečně zrušit, nahradit jiným.

Oddíl 2

Zbavení farářů úřadu a jejich přeložení

Hlava 1

Řízení o zbavení farářů úřadu

Kán.1740

Jestliže se služba faráře stala z nějakého důvodu, i bez jeho těžkého zavinění, škodlivou nebo alespoň neúčinnou, může ho diecézní biskup zbavit úřadu ve farnosti.

Kán.1741

Důvody, pro něž může být farář zákonně zbaven úřadu ve své farnosti, jsou hlavně tyto:

1. způsob jednání, který přináší církevnímu společenství závažnou škodu nebo zmatek;

2. nezkušenost nebo trvalá duševní nebo tělesná choroba, která činí faráře neschopným k užitečnému plnění jeho úkolů;

3. ztráta dobré pověsti u řádných a vážených farníků nebo odpor vůči faráři, o němž se lze domnívat, že brzy nepomine;

4. hrubé zanedbávání nebo porušování farních povinností, které přetrvává i po napomenutí;

5. špatná správa majetku se závažnou škodou pro církev, jestliže se tato nepřístojnost nedá napravit jinak.

Kán.1742

§ 1. Jestliže se z provedeného vyšetřování zjistilo, že je důvod podle kán. 1740, projedná biskup věc se dvěma faráři ze sboru k tomu natrvalo jmenovaného kněžskou radou na návrh biskupa; jestliže z toho usoudí, že je nutno přikročit ke zbavení úřadu, pod sankcí neplatnosti uvede faráři důvody a důkazy a pak mu otcovsky poradí, aby se ve lhůtě patnácti dnů vzdal úřadu faráře.

§ 2. V případech farářů, kteří jsou členy řeholní společnosti nebo společnosti apoštolského života, se použije ustanovení kán. 682, § 2.

Kán.1743

Zřeknutí se může farář učinit nejen prostě a nepodmíněně, ale i pod podmínkou, pokud ji může biskup přijmout a skutečně přijal.

Kán.1744

§ 1. Jestliže farář během poskytnuté lhůty neodpověděl, zopakuje biskup výzvu a prodlouží užitečnou lhůtu pro odpověď.

§ 2. Jestliže je biskupovi známo, že farář obdržel druhou výzvu a neodpověděl, i když mu v tom nebránila překážka, nebo jestliže farář odmítá zříci se, aniž udal důvody, vydá biskup rozhodnutí o zbavení úřadu.

Kán.1745

Jestliže však farář napadne uvedený důvod a jeho podklady a předloží důvody, které se biskupovi jeví jako nedostatečné, biskup k platnosti jednání:

1. vyzve faráře, aby po nahlédnutí do akt předložil své námitky v písemném podání a uvedl důkazy o opaku, má-li nějaké;

2. potom, je-li třeba, po doplnění vyšetřování projedná věc spolu s týmiž faráři, o nichž v kán. 1742, § 1, pokud není pro jejich zaneprázdnění nutno určit jiné;

3. nakonec stanoví, zda je nebo není nutno zbavit faráře úřadu, a brzy o věci vydá rozhodnutí.

Kán.1746

O faráře zbaveného úřadu se biskup postará buď udělením nějakého úřadu, je-li pro něj schopný, nebo penzí, pokud to případ vyžaduje a dovolují podmínky.

Kán.1747

§ 1. Úřadu zbavený farář nesmí vykonávat farářské funkce, musí co nejdříve opustit a vyklidit farní dům a předat vše, co patří farnosti, tomu, jemuž biskup svěřil farnost.

§ 2. Jestliže se však jedná o nemocného, který nemůže být bez velkých obtíží přemístěn z farního domu jinam, ponechá mu biskup užívání farního domu, i výlučné, pokud trvají tyto obtíže.

§ 3. Během řízení o odvolání proti rozhodnutí o zbavení úřadu nemůže biskup jmenovat nového faráře, avšak postará se o farnost prostřednictvím farního administrátora.

Hlava 2

Řízení k přeložení faráře

Kán.1748

Jestliže prospěch duší nebo nutnost či užitečnost církve vyžaduje, aby farář byl přeložen ze své farnosti, kterou neúspěšně řídí, na jinou farnost nebo na jiný úřad, písemně mu biskup toto přeložení navrhne a doporučí mu, aby souhlasil pro lásku k Bohu a duším.

Kán.1749

Jestliže farář nemíní uposlechnout rady a doporučení biskupa, předloží písemně své důvody.

Kán.1750

Jestliže biskup přes uvedené důvody má za to, že od úmyslu nelze ustoupit, probere důvody pro i proti přeložení spolu se dvěma faráři vybranými podle kán. 1742, § 1; jestliže z toho usoudí, že je nutno přeložení provést, zopakuje otcovskou výzvu faráři.

Kán.1751

Jestliže i po tom všem farář ještě odmítá a biskup má za to, že je nutno přeložení provést, vydá rozhodnutí o přeložení a stanoví, že po uplynutí stanovené lhůty bude farnost uvolněná. § 2. Po marném uplynutí této lhůty prohlásí farnost za uvolněnou.

Kán.1752

V záležitostech přeložení se zachovají ustanovení kán. 1747 při dodržení kanonické umírněnosti a se zřetelem na spásu duší, která musí být nejvyšším zákonem v církvi.